

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΚΤ. - ΝΟΕΜ. - ΔΕΚ. 2001 ΤΟΥ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ

Θεατρικά 'Αναλόγια με τόν
Ραδάμανθυ 'Αναστασάκη

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΠΡΟΚΛΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ
ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Παρουσιάζουμε φέτος σέ έκτενή ανάλυση τήν ΠΟΛΙΤΕΙΑ τοῦ Πλάτωνος. Ἡ παρουσίαση θά γίνεῖ σέ μετάφραση, μέ θεατρική ἀνάγνωση τῶν κειμένων, σχολιασμό καί συζήτηση μέ τό κοινό.

Ἐπίσης θά παρουσιάσουμε γιά πρώτη φορά τά σχόλια τοῦ μεγάλου νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου Πρόκλου γιά τήν θεολογία τοῦ Πλάτωνος.

Κάθε Σάββατο στίς 6:30 μ.μ. Ἐναρξίς 6-10-01

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ

Ἀναλυτική παρουσίαση τῶν ΧΡΥΣΩΝ ΕΠΩΝ καί τῶν σχολίων τοῦ Ἱεροκλέους στό ἱερώτερο Εὐαγγέλιο τῆς Ἑλληνικῆς Μυσταγωγίας. Ἀπαραίτητα σέ ὅποιον θέλει νά ἐμβαθύνει στήν πρακτική μυητική ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νά καταστεῖ «ΘΕΟΣ ΑΜΒΡΟΤΟΣ, ΟΥΚΕΤΙ ΘΝΗΤΟΣ»

Κάθε Κυριακή στίς 6:30 μ.μ. Ἐναρξίς 7-10-01

ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ

μέ τήν Ἀλτάνη

Κάθε Δευτέρα στίς 8:30 μ.μ. Ἐναρξίς 01-10-01

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57 & Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 305 0Ρ.
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ: 2.000 ΔΡΧ.

ΑΓΩΓΗ

ΛΟΓΟΥ

ΝΕΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΔΑΚΑΛΙΑΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

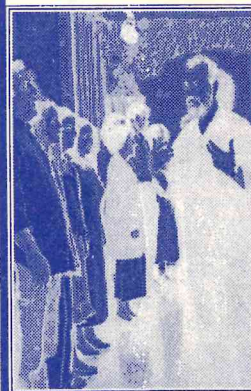
ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ
ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΞΕΩΣ
ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΤΕΛΟΣ ΠΙΑ ΣΤΟ ΒΡΑΧΝΙΑΣΜΑ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΤΕ ΤΙΣ ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΣΑΣ
ΧΟΡΔΕΣ - ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΦΩΝΗ
ΜΕ ΟΓΚΟ - ΕΝΤΑΣΗ - ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Τά μαθήματα εἶναι ἀπαραίτητα γιά ὁμιλητές, πολιτικούς, δικηγόρους, ἐκπαιδευτικούς ὄλων τῶν βαθμίδων, νηπιαγωγούς, ξεναγούς, στελέχη ἐπιχειρήσεων, δημοσιογράφους, ἐκφωνητές, ἡθοποιούς, ὑποψηφίους Δραματικῶν Σχολῶν, τραγουδιστές, ἀλλά καί γιά ὅλους ὅσους θέλουν νά βελτιώσουν τόν λόγο τους!

ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΤΕ ΤΗΝ ΕΚΕΨΗ ΕΑΣ,
ΕΚΦΡΑΣΤΕ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΕΑΣ
ΑΡΘΡΩΣΤΕ ΤΕΛΕΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ!

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ:

ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΑΝΑΠΝΟΗ
ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ
ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΜΝΗΜΗΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΗΘΟΠΟΙΟ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗ
ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ: 17:30 - 20:00 - ΤΕΤΑΡΤΗ: 17:30 - 20:00 & 20:00-22:30

ΤΜΗΜΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟ: 10:00 - 12:30 & 12:30 - 15:00

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57 & Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΔΟΗΝΔΙ

ΕΠΙΚΗΤΟΥ 1 & ΠΑΣΙΤΕΛΟΥΣ ΠΑΡΚΡΑΤΙ (ΣΥΤΥΧΙΔΟΥ 16, ΕΛΛΑΝΤΙ ΑΛΕΟΥΣ)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 52.37.543 - 75.67.111

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ * ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57, 10432 ΑΘΗΝΑΙ * ΘΕΡΙΝΟΝ ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΟΝ * ΙΟΥΛΙΟΣ 2001 (ΤΕΥΧΟΣ 140^Μ) ΔΡΧ 1500, 440€

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΥ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΠΕΡΙ ΙΣΙΔΟΣ ΚΑΙ ΟΣΙΡΙΔΟΣ
Η ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΥΜΗΤΤΟΥ
Σ. ΝΑΓΟΥ

ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ

ΚΕΒΗΤΟΣ ΠΙΝΑΞ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ
ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟ

ΑΛΤΑΝΗ
ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΕΝΑΤΗ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ
ΚΑΤΑ ΘΕΩΝΑ ΤΟΝ ΣΜΥΡΝΑΙΟ

ΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑΙ ΣΟΚΡΑΤΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ
ΠΕΤΡΟΥ ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ Ο ΤΥΑΝΕΥΣ
Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΙΤΑ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΙΑΝΤΙΝΗ
Η ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΩ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΚΟΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ: ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Τριμηνιαία έκδοσις

Έτος Δ' Αρ. Τεύχους 14 - Ιούνιος 2001

Στουρνάρη 57 104.32 Αθήναι

Τηλ.: 52.37.543, Τηλεομοιότ.: 52.26.694

ISSN 1108-832X

Ιδιοκτήτης - Έκδότης - Διτής:

Ραδάμανθους - Αντώνιος Αναστασάκης

Στοιχειοθεσία - Καλλιτεχνική επεξεργασία:

Εύφημία Έμμ. Κωνιωτάκη

Διορθώσεις: Δήμητρα Αθανασοπούλου

Εκτύπωση: Γ. Χ. Ζαχαροπούλου-Δ. Σιπαράς,
Λευκάδος 9 - Μοσχάτο

Τα κείμενα, όπως και η γλώσσα
κάθε δημοσιεύματος απηχούν τις απόψεις
του εκάστοτε γράφοντος.

* * *

ΕΑΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

αποστέilate για έτήσια συνδρομή
ταχυδρομική επιταγή 6.000 δρχ.

στό όνομα:

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57

104.32 ΑΘΗΝΑΙ

ή καταθέσατε 6.000 δρχ.

στήν Alpha Bank (Πίστewος)

Αρ. Λογαριασμού:

104.002.786.016.548

στό όνομα ΑΝΤ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ

ή τηλεφωνήσατε στό 52.37.543

Συνδρομές εξωτερικού: 12.000 δρχ.

**Δωρίσατε
μία συνδρομή στους φίλους σας**

Παρακαλείσθε
όσοι δέν έχετε ανανεώσει
τήν συνδρομή σας
όπως αποστείλετε
ταχ. επιταγή 6.000 δρχ.
στήν διεύθυνση του Ίδεο-
θεάτρου μέ τήν ένδειξη
"άνανέωση συνδρομής"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μ. ΚΑΡΑΤΖΑ
Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΥ σελ. 3

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΠΕΡΙ ΙΣΙΔΟΣ ΚΑΙ ΟΣΙΡΙΔΟΣ σελ. 4

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ
Η ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΥΜΗΤΤΟΥ σελ. 8

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ
ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ σελ. 10

ΚΙΜΩΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΚΕΒΗΤΟΣ ΠΙΝΑΣ σελ. 12

ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΑΘΥΡΗ
Η ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ
ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟ σελ. 16

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ σελ. 22

ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ: ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ σελ. 28

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ σελ. 30

ΑΛΤΑΝΗ
ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΕΝΑΤΗ
ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ ΚΑΤΑ ΘΕΩΝΑ
ΤΟΝ ΣΜΥΡΝΑΙΟ σελ. 32

Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ
ΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑΙ ΣΩΚΡΑΤΙΚΑΙ
ΣΧΟΛΑΙ σελ. 36

ΠΕΤΡΟΥ ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ Ο ΤΥΑΝΕΥΣ σελ. 42

ΕΜΜΕΤ ΦΟΞ
Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΙΤΑ ΤΩΝ
ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΩΝ σελ. 48

ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΙΑΝΤΙΝΗ
Η ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΩ ΚΑΙ Η
ΠΑΡΑΚΟΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ σελ. 54

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΥ

Η ελληνική παράδοσις περί του Μινωταύρου, διατυπώνει τό όλον δράμα τής υπάρξεως. Θυγάτηρ καί νύμφη βασιλέως ή Πασιφάη, έρωτεύεται ένα ταύρο. Μυχιολογικώς ή ανθρωπίνη ψυχή παριστάνεται πάντοτε ως θυγάτηρ καί νύμφη βασιλέως. Βασιλεύς είναι τό πνεύμα, ταύρος είναι ή ύλη. Είδεχθές όν έγεν- νήθη εκ του έρωτος τούτου, κατά τό ήμισυ άνθρωπος καί κατά τό έτερον ήμισυ ταύρος.

Ο ύβρισθής βασιλεύς διατάσσει τήν οίκοδομήν θαυμασίου κτηρίου μέ χιλίας έλικοειδείς άτραπούς. Έντός του Λαβυρίνθου τούτου ένεκλείσθη τό νόθον τέ- κνον. Έκεί πρός κορεσμόν του παραδίδονται κατ' έτος επτά επίλεκτοι νέοι καί επτά άγναί παρθέναι, ως βορά του άσπλάγχνου κτήνους. Τελικώς εισδύει εις τόν λαβύρινθον ένας ήρως, ήτοι "υίός θεού", ό Θησεύς, φονεύει τόν Μινώταυρον καί κατορθώνει νά εύρη διέ- ξοδον χάρις στόν καθοδηγητικόν μίτον τόν όποϊον του έδωκε ή Αριάδνη.

Σέ όλες τίς παραδόσεις ή ψυχή περιγράφεται ως άπιστούσα στό πνεύμα, ένεκα του δελεασμού τής ύλης. Ο καρπός είναι τό έκτρωμα τό όποϊον άλλως αποκαλείται "παλαιός Αδάμ" καί τό όποϊον πεπρωμέ- νως φονεύεται υπό τής ήρωικής θελήσεως του μεγανθρώπου, ό όποϊος δέν παραπλανάται στίς έλικοειδείς άτραπούς τής υπάρξεως. Κάθε ψυχή συναντά ένα ταύρο καί γεννά ένα τέρας, τό όποϊο όμως πάντοτε φονεύεται υπό ενός Θησεώς καί δίδεται κατ' αυτόν τόν τρόπο τέλος στήν έτησία θυσία τώτων ευγενών υπάρξεων, οι όποιες προσφέρουν έαυτάς βοράν του θηρίου διά νά επισπεύδεται ή εξέλιξις.

Η αντίληψις ότι υπέροχα όντα από ανώτερες σφαίρες έλκύονται πρός τίς κατώτερες εγκαταλείποντα τήν αιγλήν των ως εκ του δελεασμού τής ύλης, διαφαίνονται σέ όλες τίς μυθολογίες, εκ των όποίων άρκεϊ νά αναφερθής τό 6ο κεφ. τής Γενέσεως (εδ. 2) όπου λέγεται ότι οι υιοί του Θεού είδον τάς θυγατέρας των ανθρώπων ότι ήσαν ώραιαι καί ένυμφεύθησαν αυτάς. Η ένδοτέρα έννοια είναι ότι ή άποστολή των υίων του Θεού είναι νά αποκαλύπτουν στόν έκπιωτο κόσμο τήν ούσία τής θεότητας, δηλαδή τήν άγνή καί άδελφική άγάπη.

Όπως τόσοι άλλοι ήρωες τής αρχαιότητας, ό Θησεύς παριστάνεται ως υίός του Διός. Αμάθεια όσον άφορά τήν μυχιολογικήν έννοιαν των ελληνικών μύθων προέκάλεσε τήν κονδροειδή έρμηνείαν ότι ό Πατήρ των Θεών ήτο ανήθικόν τι όν, άποπλανών τάς ώραιάς θυγατέρας τής Γης. Αρχικώς αι λέξεις "Υίός του Διός" σήμαινον απλώς ότι υπήρχον υπέροχοι τινες χαρακτήρες, οι όποιοι δέν ήσαν εκ του κόσμου τούτου. Δέν κατήγοντο από τό κατώτερον πνεύμα του πλανή- του, τό όποϊον ό Χριστός αποκαλεί "άρχοντα του κό- σμου τούτου". Κατήγοντο από άλλο ούράνιον σώμα, τό όποϊον είχε φθάσει εις ανώτατον βαθμόν εξέλιξεως. Αρχικώς οι πλανήται ώνομάζοντο θεοί, ώστε όλοι οι αρχαιοί θεοί καί ήμίθεοι, ήσαν αυτόκλητα "υιοί θεού".

Ο Θησεύς ήτο πνεύμα προερχόμενον από τόν πλανήτην Δία, ό άξων του όποϊου είναι ευθύς καί όχι επικλινής ως ό ήμέτερος καί επί του όποϊου κατά συν- έπειαν αι συνθήκαι του βίου είναι υπό πᾶσαν έποψιν τελειότεραι των ήμετέρων. Διατί ό ήρως ούτος κατορ- θώνει νά έξοντώσῃ τό θηρίον; Διότι είκεν ως οδηγόν τό νήμα τής Αριάδνης. Αμα ήρως τις αναλάβῃ τόν άγώνα κατά του θηρίου, πάντοτε βοηθείται υπό μιās βασιλόπαιδος. Ακόμη καί οι ήρωες συνωδεύοντο κατ' έτος υπό επτά παρθένων, διότι άνευ τούτων θά τούς εγκατέλειπε τό θάρρος.

Ο αναλαβών τόν άγώνα νεαρός ήρως διπνεκώς κινδυνεύει νά πέσῃ στήν παγίδα τής Αφροδίτης, καί νά εγκαταλείψῃ τήν γνυσίαν οδόν, αλλά δέν παρασύρε- ται, άρκεϊ νά ακολουθήσῃ τό νήμα τής Αριάδνης. Χάρις στόν άόρατον τουτο αλλά πανίσχυρον οδηγόν, τόν όποϊον κορηγεί ή άφοσίωσις πρός τό Ίδεώδες, ισχυροποιείται άρκετά ή θέλησις ώστε νά κατορθωθῇ ή διέξοδος από τόν Λαβύρινθον των διαδοχικών φάσεων τής υπάρξεως. Άνευ του μίτου τής Αριάδνης ό Θησεύς δέν θά κατόρθωνε νά εύρη διέξοδον. Πάντοτε εις τόν νοῦν του ήρωος άπομένει ή ανάμνησις του άγνού Ίδεώδους τό όποϊον μυχιολογικώς συμβολίζεται υπό τής Αριάδνης. Τήν στιγμήν του κινδύνου, ή ανάμνησις τής Αριάδνης είναι τό ισχυρότερον βοήθημα καί ή εγγύσις τής νίκης.

Μ. ΚΑΡΑΤΖΑ

ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Στόν μύθο υπάρχει ακόμη ζωντανή ή ρίζα του ανθρώπου. Χωρίς τόν μύθο δέν γινότανε νά έρμηνευτεί ό άνθρωπος του καιρού μας. Η μυθολογία έκφράζει τό όλον. Τό νόημα του "όλου" δέν γίνεται νά έκφραστεί από οποιαδήποτε επιστήμη, αλλά μέ "μυθολογική μέθοδο" διότι ή μυθολογία περιέχει τά άρχέτυπα τής ύπαρξης, είναι άπεριόριστη, έξάπτει τή φαντασία, διεγείρει τό σχέδιο, χρωματίζεται μέ τά ζωηρά άτόφια χρώματα εκείνων των έποχών. Η μυθολογία ζωντανεύει άπόηχο γεγονότων καί μορφές πού στέκονται ψηλότερα από τόν καλλιτέχνη κι άπ' όλα τά ανθρώπινα πλάσματα. Η Κρητική Μυθολογία έχει νά επιδείξει φρόνηση, άγάπη, πολιτισμό, άρμονική συμβίωση, τελετές δημόσιας λατρείας, καλλιτεχνικές καί πλαστικές έορτές, θεατρικές παραστάσεις, τραγούδια, φαντασμαγορικά χρώμα- τα, ποιητές, ρυθμικούς χορούς καί καλλιτέχνες, μέ συμμετοχή του μεγάλου πλήθους. Έμεις δέν έχουμε νά κάνουμε τίποτε περισσότερο από τό νά άνοίξουμε τήν πόρτα του μυθολογικού αυτού κήπου, νά μπούμε καί νά χορέψουμε χωρίς δισταγμούς τόν χορό των ιδεών καί των όνείρων πού μās προσφέρονται.

Ρουσσέτος Παναγιωτάκης

Εύχαριστούμε τόν κ. Ρουσσέτο Παναγιωτάκη για τήν εγγενή παραχώρηση φωτογραφίας του πίνακά του για τό έξώφυλλο του περιοδικού.

1. "Όλα, ὦ Κλέα (Σ.τ.Μ.: διάσημη ἱέρεια τοῦ Διονύσου στοὺς Δελφούς, ὅπου ἱερούργησε ὁ Πλούταρχος τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του), τὰ ἀγαθὰ οἱ ἄνθρωποι πού σκέπτονται πρέπει νὰ τὰ ζητοῦν ἀπὸ τοὺς Θεούς, κυρίως τὴν γνώση γιὰ τοὺς Θεούς, ὅσο αὐτὸ εἶναι δυνατόν σέ ἄνθρώπους, ἄς εὐχόμεστε νὰ κατανοήσουν, σχετικὰ μ' ἐκείνους. Διότι τίποτε μεγαλύτερο ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νὰ πάρει, οὔτε καὶ νὰ χαρίσει ὁ Θεός, σεβαστότερο ἀπὸ τὴν ἀλήθεια.

"Όλα τὰ ἄλλα ἀγαθὰ πού οἱ ἄνθρωποι χρειάζονται ὁ Θεός τοὺς τὰ δίνει. "Όμως τοῦ παραχωρεῖ ἕνα μέρος ἀπὸ τὸν δικό του νοῦ καὶ τὴν δική του φρόνηση. Διότι δέν εἶναι γιὰ τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι ἀνώτερο τὸ θεῖο, οὔτε γιὰ τίς βροντὲς του καὶ τοὺς κεραυνούς ἰσχυρό, ἀλλὰ γιὰ τὴν ὀρθὴ γνώση καὶ τὴν φρόνηση. Καὶ αὐτὸ τὸ εἶπε καλύτερα ἀπ' ὅλους ὁ "Όμηρος, ἀνάμεσα σέ ὅλα αὐτὰ πού ἔχει πεῖ γιὰ τοὺς Θεούς:

"Ἄν καὶ μεταξύ τους ἀνήκουν στὸ ἴδιο γένος καὶ ἔχουν τὴν ἴδια πατρίδα, ὅμως ὁ Ζεὺς πρῶτος γεννήθηκε καὶ πῶς πολλὰ γνωρίζει".

Ἀνώτερη λοιπὸν θεωρεῖ τὴν κυριαρχία τοῦ Δία, ἐπειδὴ ὑπερτερεῖ στίς γνώσεις καὶ στήν σοφία. Καὶ νομίζω ὅτι καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς αἰώνιας ζωῆς, τὴν ὁποία ὁ Θεός αὐτός ἐπέτυχε, ὀφείλεται στήν γνώση καὶ δύναμή του νὰ μὴ ξεχνάει αὐτὰ πού ἔγιναν. Διότι, ἂν ἀφαιρεθεῖ ἡ ἰδιότητα νὰ γνωρίζει κανεὶς τὰ ὄντα, καὶ νὰ στοχάζεται σωστά, τότε ἡ ἀθανασία δέν εἶναι ζωὴ καὶ βίωση, ἀλλὰ σκέτος χρόνος.

2. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐπιθυμία γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς θείας εὐτυχίας εἶναι ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ, πάνω ἀπ' ὅλα, ἡ ἐπιθυμία μας νὰ γνωρίσουμε τὴν φύση τῶν Θεῶν, καὶ ἡ προσπάθειά μας στήν ἀναζήτηση καὶ τὴν ἐκμάθηση τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἔργου, πού εἶναι τὸ ἱερώτερο ἀπὸ κάθε θρησκευτικὸ καθῆκον, καὶ ὅχι λιγώτερο ἀφιερωμένο στήν Θεά αὐτὴν πού λατρεύεις καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἰδιαίτερως σοφὴ καὶ σκέφτεται μὲ ἀγάπη ὅπως καὶ τὸ ὄνομά της δείχνει, δηλαδή ὅτι περισσότερο ἀπὸ ὅλα τῆς ταιριάζει ἡ γνώση καὶ ἡ ἐπιστήμη.

Ἑλληνικὸ εἶναι τὸ ὄνομα Ἴσις, καθὼς καὶ ὁ Τυφὼν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐχθρὸς τῆς Θεᾶς καὶ μὲ τὴν ἄγνοια καὶ ἡλιθιότητά του διασπᾶ καὶ ἐξαφανίζει τὸν ἱερό λόγο, αὐτὸν πού ἡ Θεά σχηματίζει καὶ συνθέτει καὶ τὸν παραδίδει σέ ὅσους ἀναζητοῦν τὸν θεϊκὸ ἑαυτό τους, μὲ συνετὴ καὶ προσεκτικὴ δίαιτα καὶ ἀποχὴ ἀπὸ πολλὰ φαγητὰ διεγερτικὰ, ξερριζώνοντας τίς ἐπιθυμίες γιὰ τὴν ἀκολασία καὶ τίς ὕλικές ἀπολαύσεις καὶ συνηθίζοντας νὰ ὑπομένουν τίς σκληρὲς καὶ συνεχεῖς λατρευτικές

τελετές στὰ ἱερά (Σ.τ.Μ.: Ἡ δοκιμασία τῶν μυουμένων ἦταν ἐξαιρετικὰ σκληρὴ, μέχρι πού κλείδωναν τοὺς ἑαυτούς τους γιὰ 10-15 χρόνια στὰ κελλιά τοῦ ναοῦ, "τὰς κατοχὰς" ὅπως τὰ ἔλεγαν, γιὰ νὰ ἀξιωθοῦν νὰ μυηθοῦν στὰ ἀνώτερα στάδια καὶ κατοπιν νὰ ἀπελευθερωθοῦν), σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἀπόκτηση τῆς πρώτης καὶ ὑπεράτης καὶ πνευματικῆς γνώσης, τὴν ὁποία ἡ Θεά παρακαλεῖ νὰ ζητᾶμε ἀπὸ αὐτὴν καὶ μὲ αὐτὴν νὰ εἴμαστε καὶ νὰ συνυπάρχουμε. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ, ὁλοκάθαρα ὑπόσχεται τὴν γνώση καὶ τὴν πληροφόρηση γιὰ τὸ ὑπέρτατο ὄν. Ὀνομάζεται Ἰσεῖον, ἐπειδὴ θὰ μᾶς γνωρίσει τὸ ὑπάρχον ὄν, ἂν μὲ γνώση καὶ μὲ ἀγιότητα προσέλθουμε στίς ἱερὲς τελετές τῆς Θεᾶς.

3. Ἀκόμα τὴν ἀναφέρουν πολλοὶ (τὴν Ἰσιδα) ὡς κόρη τοῦ Ἑρμῆ καὶ πολλοὶ ὡς κόρη τοῦ Προμηθέα. Ἀπ' αὐτοὺς θεωροῦμε τὸν δεύτερο ὡς τὸν ἐφευρέτη τῆς σοφίας καὶ τῆς προνοητικότητος καὶ τὸν Ἑρμῆ (ἐφευρέτη) τῆς μουσικῆς καὶ τῆς γραμματικῆς, γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τίς Μοῦσες τῆς Ἑρμοπούλεως (Σ.τ.Μ.: Ἑρμοῦπολις, πόλη τῆς Κάτω Αἰγύπτου), τὴν πρώτη Ἰσιδα συνάμα καὶ Δικαιοσύνη τὴν ὀνομάζουν, ἐπειδὴ εἶναι σοφὴ καθὼς ἔχει λεχθεῖ, καὶ τὰ σύμβολα ἀποκαλύπτουν καὶ τίς ἀλήθειες τῆς Θεᾶς σέ ὅσους πραγματικά καὶ ἄξια ὀνομάζονται ἱεραφόροι καὶ ἱεραπόστολοι. (Σ.τ.Μ.: Τὸ ἱερατεῖο τῆς Ἰσιδος ἀποτελοῦσαν: α) ὁ μέγας Ἀρχιερέας, κουρεμένος καὶ ξυρισμένος εἰς ἔνδειξιν ἀγνότητος, β) οἱ προφῆτες, πού ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συμμετεῖχαν καὶ στίς συνομιλίες μὲ τοὺς Θεούς, γ) οἱ ἱεραφόροι, δ) οἱ ἱεραπόστολοι, ε) οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱέρειες, στ) οἱ παστοφόροι, οἱ ὁποῖοι στίς πομπές κουβαλοῦσαν μικροὺς ναοὺς-εἰκονοστάσια μὲ μικρὰ ἀγάλματα τῶν Θεῶν. Ἀκόμα ὑπῆρχαν καὶ διάφοροι ἄλλοι ψάλτες καὶ μουσικοὶ καὶ ἄτομα τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ. Οἱ ἱερεῖς τῆς Ἰσιδος καὶ τοῦ Ὀσίριδος ἦσαν περίφημοι γιὰ τὴν ἀγνή ζωή τους).

Αὐτοὶ μεταφέρουν στήν ψυχὴ τους, σάν σέ κιβώτιο, τὴν ἱερὴ διδασκαλία γιὰ τοὺς Θεούς, καὶ τὴν ξεκαθαρίζουν ἀπὸ κάθε δεισιδαιμονία καὶ περιέργεια, καὶ στολίζουν τὰ δημιουργήματα τῶν Θεῶν, ἄλλα μὲ μαῦρες καὶ σκοτεινὲς περιβολές καὶ ἄλλα μὲ φωτεινὲς καὶ λαμπρές, οἱ ὁποῖες συμβολίζουν τὴν νόηση τῶν Θεῶν, ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως τὴν φανερόνουν καὶ τὰ ἱερά τους ἐνδύματα. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ νὰ στολίζουν μὲ αὐτές τίς στολὲς τοὺς Ἰσιακοὺς (λάτρευις τῆς Ἰσιδος) ὅταν πεθαίνουν, εἶναι σύμβολο ὅτι διατηροῦν καὶ τότε τὴν ἱερὴ γνώση καὶ, χωρὶς νὰ ἔχουν τίποτε ἄλλο μαζί τους, πηγαίνουν μὲ αὐτὴν στὸν ἄλλο κόσμο.

Διότι οὔτε οἱ φιλοσοφικὲς γενειάδες, ὦ Κλέα, οὔτε

τὰ τριμμένα πανωφόρια τους οὔτε οἱ λινὲς στολὲς καὶ τὰ ξυρίσματα κάνουν τοὺς Ἰσιακοὺς. Ἰσιακὸς εἶναι στ' ἀλήθεια αὐτὸς πού ὅσα φανερόνουνται καὶ τελοῦνται γιὰ τὴν λατρεία τῶν Θεῶν αὐτῶν, ἀφοῦ τὰ μάθει σύμφωνα μὲ τὸν νόμο, ἀναζητεῖ τὴν αἰτία καὶ φιλοσοφεῖ πάνω σέ αὐτὴν τὴν βαθύτερη ἀλήθεια.

4. Καὶ ἐπειδὴ οἱ περισσότεροὶ τουλάχιστον ἀπὸ τοὺς ἄνθρώπους ἀγνοοῦν πράγματα κοινότατα καὶ ἀπλοῦστα, ὅπως λόγου χάριν γιατί οἱ ἱερεῖς ξυρίζουν τίς τρίχες τους καὶ φοροῦν λινὰ ροῦχα, ἄλλοι ἐπειδὴ δέν φροντίζουν καθόλου νὰ μάθουν γι' αὐτὰ καὶ ἄλλοι νομίζουν ὅτι ἐπειδὴ ἀπέχουν ἀπὸ τὴν κρεοφαγία γι' αὐτὸ καὶ δέν χρησιμοποιοῦν μαλλιά οἱ ἱερεῖς, ἐπειδὴ σέβονται τὸ πρόβατο καὶ ξυρίζουν τὸ κεφάλι ἀπὸ πένθος καὶ φοροῦν τὰ λινὰ ροῦχα λόγω χρώματος, ἐπειδὴ τὸ ἄνθος τοῦ λιναριοῦ ἔχει χρῶμα πού μοιάζει μὲ τὸ χαρῶπὸ χρῶμα τοῦ κοσμικοῦ αἰθέρα.

Ἡ ἀληθινὴ αἰτία γιὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι μία: "ἐπειδὴ ὁ καθαρὸς", ὅπως λέει ὁ Πλάτων, "δέν ἐπιτρέπεται νὰ ἀγγίζει μὴ καθαρὸ". Κανένα ἀπομεινάρι τροφῆς καὶ κανένα σκουπίδι δέν εἶναι οὔτε ἀγνό οὔτε καθαρὸ. Καὶ ἀπὸ τὰ περιττώματα, μαλλιά, νουόδια, τρίχες καὶ νύχια φυτρώνουν καὶ βλασταίνουν. Θὰ ἦταν δηλαδή γελοῖο μὲν νὰ ξυρίζουν τίς τρίχες τους ἀπὸ καθαριότητα, ὅπως ἐπβάλλει ἡ ἰδιότητά τους, καὶ νὰ λειαίνουν (ἀποτριχώνουν) κανονικά ὁλόκληρο τὸ σῶμα τους, καὶ παράλληλα νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ μαλλιά τῶν προβάτων καὶ νὰ τὰ φοροῦν.

Καὶ ὁ Ἡσίοδος αὐτὸ πρέπει νὰ πιστεῦει ὅταν λέει

"στίς γιορτές τῶν Θεῶν μὴ κόβεις κλαριά καὶ νύχια σύρριζα μὲ λαμπερὸ μαχαίρι"

διδάσκοντας ὅτι πρέπει τοὺς καθαρὸς νὰ τιμοῦμε ἀφοῦ γίνουμε καθαροὶ ἀπὸ πρὶν, καὶ ὅχι νὰ χρησιμοποιοῦμε αὐτές τίς ἡμέρες τῶν ἱεουργιῶν γιὰ τὴν καθαριότητά μας καὶ τὴν ἀφαίρεση κάθε βρωμῆς τοῦ σώματός μας. Τὸ λινάρι φυτρώνει ἀπὸ τὴν ἀθάνατη γῆ, κάνει καρποὺς φαγώσιμους καὶ συνάμα προσφέρει λιτὰ καὶ καθαρὰ ροῦχα, τὰ ὁποῖα δέν βαραίνουν αὐτὸν πού σκεπάζουν, κατάλληλα γιὰ κάθε ἐποχὴ, καὶ τὰ ὁποῖα ἐλάχιστα πιάνουν ψεῖρες, ὅπως λένε. Γιὰ ὅλα αὐτὰ ὅμως θὰ γίνῃ λόγος ξεχωριστά.

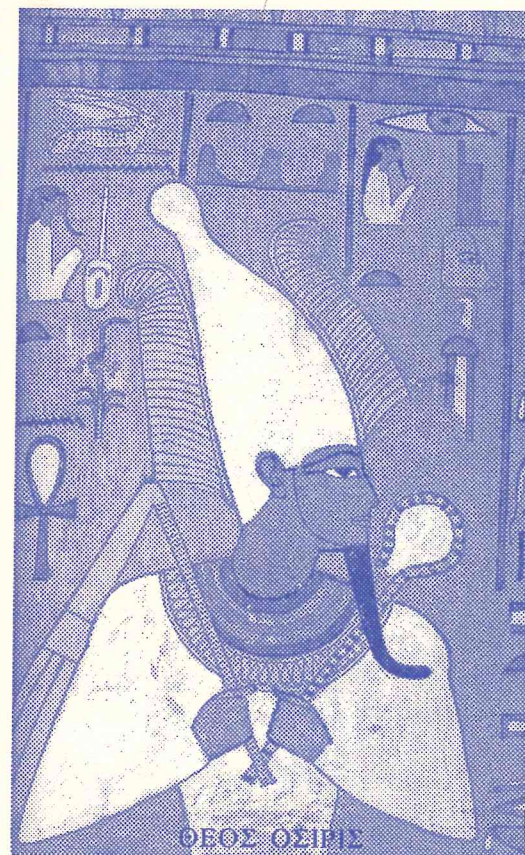
5. Οἱ ἱερεῖς τόσο πολὺ ἀπεχθάνονται τὰ διάφορα περιττώματα, ὥστε ὅχι μόνον ἀπέχουν ἀπὸ τὰ περισσότερα ὀσπρια καὶ τὰ πρόβεια καὶ χοιρινὰ κρέατα, ἀφοῦ κάνουν πολλὰ περιττώματα, ἀλλὰ κατὰ τίς ἡμέρες τῶν ἱερῶν νηστεῶν ἀκόμα καὶ τὸ ἀλάτι δέν τὸ χρησιμοποιοῦν στίς τροφές, καὶ ἀνάμεσα στίς πολλές ἄλλες αἰτίες εἶναι κι ἐπειδὴ τὸ ἀλάτι κάνει περισσότερο πότες καὶ πῶς καλοφαγάδες τοὺς ἄνθρώπους, ἀνοίγοντάς τους τὴν ὄρεξη, ἀφοῦ ὅπως ἔλεγε ὁ Ἀρισταγόρας (Σ.τ.Μ.: ὁ Στέφανος Βυζάντιος ἀναφέρει καὶ ἕνα ἀνάλογο κείμενο γραμμένο ἀπὸ τὸν Ἀρισταγόρα) εἶναι ἀνόητο νὰ πιστεύουμε ὅτι τὸ ἀλάτι δέν εἶναι καθαρὸ, ἐπειδὴ ὅταν πῆζει πεθαίνουν μέσα του πολλὰ ζώφια.

Καὶ λέγεται, ὅτι καὶ τὸν Ἄπι ποτίζουν μὲ νερὸ ἀπὸ ξεχωριστὸ πηγάδι καὶ τὸ νερὸ τοῦ Νείλου τὸ ἀποκλείουν ὁλότελα, ὅχι διότι θεωροῦν τὸ νερὸ βρώμικο ἀπὸ τοὺς κροκοδείλους, ὅπως νομίζουν μερικοὶ, καὶ οὔτε εἶναι σωστὸ νὰ τὸ λέμε αὐτὸ γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους, ἀλλὰ ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι τὸ νερὸ τοῦ Νείλου ὅταν πίνεται παχαίνει καὶ μάλιστα πολὺ. (Σ.τ.Μ.: Ἀκόμα καὶ σήμερα πιστεύουν ὅτι τὰ νερά τοῦ Νείλου ἔχουν παχυντικὲς ιδιότητες). Ὅπως δέν θέλουν ὁ Ἄπης νὰ εἶναι πολὺ παχὺς, τὸ ἴδιο κάνουν καὶ μὲ τὸν ἑαυτό τους, καὶ θέλουν τὰ σώματα πού περιβάλλουν τίς ψυχές νὰ εἶναι καλοδιατηρημένα καὶ εὐκίνητα καὶ νὰ μὴ καταπιέζονται καὶ καταθλίβονται μὲ τὸ θνητὸ τους σῶμα καὶ νὰ βαραίνουν τὸ ἐνυπάρχον θεῖο στοιχεῖο.

6. Καὶ στήν Ἡλιούπολη (Σ.τ.Μ.: Ἡλιούπολις, ἡ ἀρχαιότερη πόλη τῆς Κάτω Αἰγύπτου), οἱ ἱερεῖς τοῦ ἡλίου λατρεύοντας τὸν Θεὸ δέν

φέρνουν οὔτε ἐλάχιστο κρασί στὸ ἱερό, ἐπειδὴ δέν τὸ θεωροῦν σωστὸ νὰ πίνουν τίς ἡμέρες (αὐτές) ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ κυρίου καὶ βασιλιᾶ τους. Οἱ ἄλλοι πίνουν, ἀλλὰ λίγο, ἔχουν ὅμως πολλὲς ἐξαγνιστικὲς ἀποχές ἀπὸ κρασί, τίς ὁποῖες περνοῦν φιλοσοφώντας καὶ μαθαίνοντας καὶ διδάσκοντας τὸν θεῖο λόγο.

Καὶ οἱ βασιλεῖς ἔπιναν σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες καὶ τὰ μέτρα πού ὀρίζουν τὰ ἱερά κείμενα, ὅπως ἔχει ἱστορήσει ὁ Ἑκαταῖος (Σ.τ.Μ.: Ἑκαταῖος εἶναι ὄνομα πολλῶν ἱστορικῶν, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀπόλλωνα), ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἱερεῖς. Ἀρχισαν νὰ πίνουν ἀπὸ τὸν Ψαμμήτιχο (Σ.τ.Μ.: ὁ Ψαμμήτιχος ἦταν

ΘΕΟΣ ΟΣΙΡΙΣ

ένας από τούς δώδεκα τυράννους τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὁποῖοι κατέλαβαν τὴν ἀρχή καὶ διέκοψαν τὴν ἐξουσία τῆς ἀρχοντικῆς δυναστείας τῆς Αἰγύπτου).

Πρὶν ἀπ' αὐτόν δὲν ἔπιναν κρασί, οὔτε ἔκαναν σπονδές στοὺς ἀγαπημένους Θεούς, ἀλλὰ πίστευαν πὼς σταγόνες ἀπὸ τὸ αἷμα ἐκείνων πού κάποτε πολέμησαν τοὺς Θεούς καὶ σκοτώθηκαν, ἔπесαν καὶ ἀνακατεύτηκαν μὲ τὴν γῆ καὶ γεννήθηκαν τὰ ἀμπέλια. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ μέθη κάνει ἑξαλλοὺς τοὺς ἀνθρώπους καὶ παράλογους, ἐπειδὴ τοὺς φουντώνει τὸ αἷμα τῶν προγόνων τους. Αὐτὰ λένε ὅτι τὰ ἀναφέρει καὶ ὁ Εὐδοξος (Σ.τ.Μ.: Ὁ Εὐδοξος ὁ Κνίδιος ἦταν μαθητὴς τοῦ Πλάτωνα, σπουδαῖος ἀστρονόμος, μαθηματικός καὶ νομοθέτης, πού ἔγραψε καὶ βιβλίο γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ζωὴ ὅλων τῶν τότε γνωστῶν λαῶν), στὸ δεύτερο βιβλίο τῆς περιόδου, ὅπως τὰ ἔμαθε ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς.

7. Καὶ ἀπὸ τὰ ψάρια τῆς θάλασσας ἀπέχουν, ὅχι ὅμως ὅλοι καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη, ἀλλὰ μερικοί, ὅπως οἱ Ὁξύρυγχιτες (Σ.τ.Μ.: Ὁ Ὁξύρυγχος ἦταν πόλη τῆς Αἰγύπτου, στὴν περιοχὴ μεταξύ τοῦ Νείλου καὶ τῶν Λιθυκῶν βουνῶν), ἀπέχουν ἀπ' ὅσα πιάνονται μὲ ἀγκίστρι, ἐπειδὴ θεωροῦν ἱερὸ ψάρι τὸν ὀξύρυγχο καὶ φοβοῦνται μήπως τὸ ἀγκίστρι δὲν εἶναι καθαρὸ γιὰ τὸν ὀξύρυγχο πού θὰ πιαστῇ σ' αὐτό. Οἱ Συνηῖτες (Σ.τ.Μ.: Ἀπὸ τὴν πόλη Συήνη, στὴς ὄχθες τοῦ Νείλου στὸ νοτιώτερο μέρος τῆς Αἰγύπτου στὰ σύνορα μὲ τὴν Αἰθιοπία) δὲν τρῶνε τὸ φαγκρί, διότι ἔχουν τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ ψάρι αὐτὸ ἐμφανίζεται νὰ κολυμπᾷ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ Νείλου ὅταν (αὐτός) πρόκειται νὰ ξεχειλίσει, καὶ ἡ ἐμφάνισή του ἀναγγέλλει τὴν εὐχάριστη πλημμύρα.

Οἱ ἱερεῖς ἀπέχουν ἀπ' ὅλα τὰ ψάρια. Τὴν ἐνάτην ἡμέρα τοῦ πρώτου μῆνα, ἐνῶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι, καθένas μπροστὰ στὴν αὐλόπορτά του, τρῶνε ψιττὸ ψάρι, οἱ ἱερεῖς ὅχι μόνο δὲν τρῶνε, ἀλλὰ καῖνε τὰ ψάρια μπροστὰ στὴς πόρτες τους. Αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ δύο λόγους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὁ ἕνας εἶναι ἱερός καὶ σοβαρός καὶ θὰ ἀσχοληθῶ πό κάτω μ' αὐτόν, ἐπειδὴ συνδέεται μὲ τὴν θρησκευτικὴ καὶ φιλοσοφικὴ ιδέα γιὰ τὸν Ὁσίρι καὶ τὸν Τυφῶνα. Ὁ ἄλλος λόγος εἶναι ὁλοφάνερος καὶ γνωστός καὶ ἐπιβεβαιώνεται ὅτι τὸ ψάρι δὲν εἶναι ἀπαραίτητο ὡς τροφή καὶ εἶναι ἀχρηστὴ πολυτέλεια.

Ὁ Ὀμηρος βεβαιώνει πὼς οὔτε οἱ καλοφαγάδες Φαίακες οὔτε οἱ Ἰθακήσιοι νησιῶτες ἔκαναν χρῆση τῶν ψαριῶν, οὔτε οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεύ, ἀκόμα καὶ σὲ τόσο μεγάλο ταξίδι καὶ μέσα στὴν θάλασσα, ἂν δὲν ἔφταναν σὲ ἔσχατη ἑλλειψη τροφῆς. Καὶ τὴν θάλασσα ὁλόκληρη τὴν θεωροῦν πὼς ἀπὸ τὴν φωτιά

ἔγινε καὶ εἶναι κάτι ἔξω ἀπὸ τὴν φύση, καὶ οὔτε μέρος τῆς, οὔτε συστατικὸ στοιχεῖο τῆς ἀποτελεῖ, ἀλλὰ κάποιο ἀλλόκοτο ἀπόρριμμα σάπιο καὶ ἀρρωστημένο.

8. Τίποτα παράλογο, οὔτε μυθικό, οὔτε τίποτα σχετικὸ μὲ δεισιδαιμονίες, ὅπως μερικοὶ νομίζουν, δὲν ὑπάρχει στὴς ἱερὲς τελετουργίες, παρὰ μόνο ἐξυπηρετοῦν ἠθικούς καὶ ἀναγκαίους λόγους, ἀλλὰ δὲν στεροῦνται καὶ κάποιας ἱστορικῆς βάσεως ἢ φυσικῆς αἰτίας, ὅπως αὐτὰ πού λένε γιὰ τὸ κρεμμύδι. Καθ' ὅσον εἶναι τελείως ἀπίθανο νὰ ἔπесε στὸ ποτάμι ὁ Δίκτυς, ὁ τρόφιμος τῆς Ἰσιδος, προσπαθώντας νὰ πιάσει κρεμμύδια.

Οἱ ἱερεῖς ἀποστρέφονται τὸ κρεμμύδι καὶ ἀποφεύγουν νὰ τὸ ἀγγίζουν, ἐπειδὴ αὐτὸ δυναμώνει ὅταν φθίνει ἢ σελήνη καὶ καρπίζει. Ἀκόμα δὲν τοὺς εἶναι χρήσιμο οὔτε ὅταν νηστεύουν, οὔτε κι ὅταν ἐορτάζουν, ἐπειδὴ στὴν πρώτη περίπτωση προκαλεῖ δίψα καὶ στὴν δεύτερη δάκρυα, σ' αὐτοὺς πού τὸ τρῶνε. Τὸ ἴδιο καὶ τὸν χοῖρο, θεωροῦν πὼς δὲν εἶναι ἱερὸ ζῷο διότι ἀρχίζει, ὅπως νομίζουν, νὰ ἔχει αὐξημένη γενετήσια ὁρμὴ ὅταν φθίνει ἢ Σελήνη, καὶ σ' ἐκείνους πού πίνουν τὸ γάλα του προκαλεῖ στὰ σώματά τους ἐξανθήματα λέπρας, ψώρας καὶ ἄλλων δερματικῶν παθήσεων.

Ὡς αἰτιολογία γιὰ τὸ ἔθιμο, κατὰ τὸ ὁποῖο μία φορὰ τὸν χρόνο, μὲ πανσέληνο, θυσιάζουν χοῖρο καὶ τὸν τρῶνε, λένε πὼς ὁ Τυφὼν κυνηγώντας χοῖρο, μὲ πανσέληνο, βρῆκε τὴν ξύλινη κιβωτὸ μέσα στὴν ὁποία ἦταν τὸ σῶμα τοῦ Ὁσίριδος, τὸ ὁποῖο κομματίασε καὶ σκόρπισε, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν αἰτιολογία δὲν τὴν παραδέχονται ὅλοι, ἐπειδὴ τὴν θεωροῦν, ὅπως καὶ πολλὲς ἄλλες, ἀβάσιμη.

Λένε ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἦσαν τόσο πολὺ ἐχθροὶ τῆς ἡδυπαθείας, τῆς τρυφερότητας καὶ τῆς πολυτέλειας, ὥστε ἰσχυρίζονται πὼς εἶχαν ἀναγεῖρει καὶ στήλην στὸ ἱερὸ τῶν Θεῶν (Σ.τ.Μ.: Ἱερὴ πόλη στὴν Ἄνω Αἴγυπτο, κτισμένη ἀπὸ τὸν Ὁσίρι, σύμφωνα μὲ τὸν μῦθο, καὶ στὴν ὁποία ἐμφανίζονταν καὶ διδασκε τόσο αὐτὸς ὅσο καὶ ἡ Ἰσις - Ἀθηνᾶ), ἡ ὁποία εἶχε γραμμένες κατάρες ἐναντίον τοῦ βασιλιᾶ Μείνιου (Σ.τ.Μ.: Φαραὼ τῆς πρώτης δυναστείας, περίπου τὸ 3.500 π.Χ.), ὁ ὁποῖος πρώτος ἀπομάκρυνε τοὺς Αἰγυπτίους ἀπὸ τὴν λιτὴ διαίτα πού δὲν ἀπαιτοῦσε πλοῦτο καὶ χρήματα.

Λέγεται ὅτι τὴν λιτὴ ζωὴ ἀγάπησε καὶ ὁ Τέχνακτις, ὁ πατέρας τοῦ Βοκχόρεα, ὅταν ἐξεστράτευσε ἐναντίον τῶν Ἀράβων καὶ ἐπειδὴ καθυστέρησαν οἱ ἀποσκευές του, ἔφαγε εὐχαρίστως τὸ φαγητὸ πού ἔτυχε νὰ βρεθεῖ καὶ κοιμήθηκε βαθειά, πάνω σὲ μιὰ στοίβα ἀπὸ φύλλα. Λόγω αὐτοῦ τοῦ γεγονότος καταράστηκε τὸν Μείνιο

καί, ἀφοῦ συγκατέθεσαν καὶ οἱ ἱερεῖς, χάραξε καὶ στήν στήλη τὴν κατάρα.

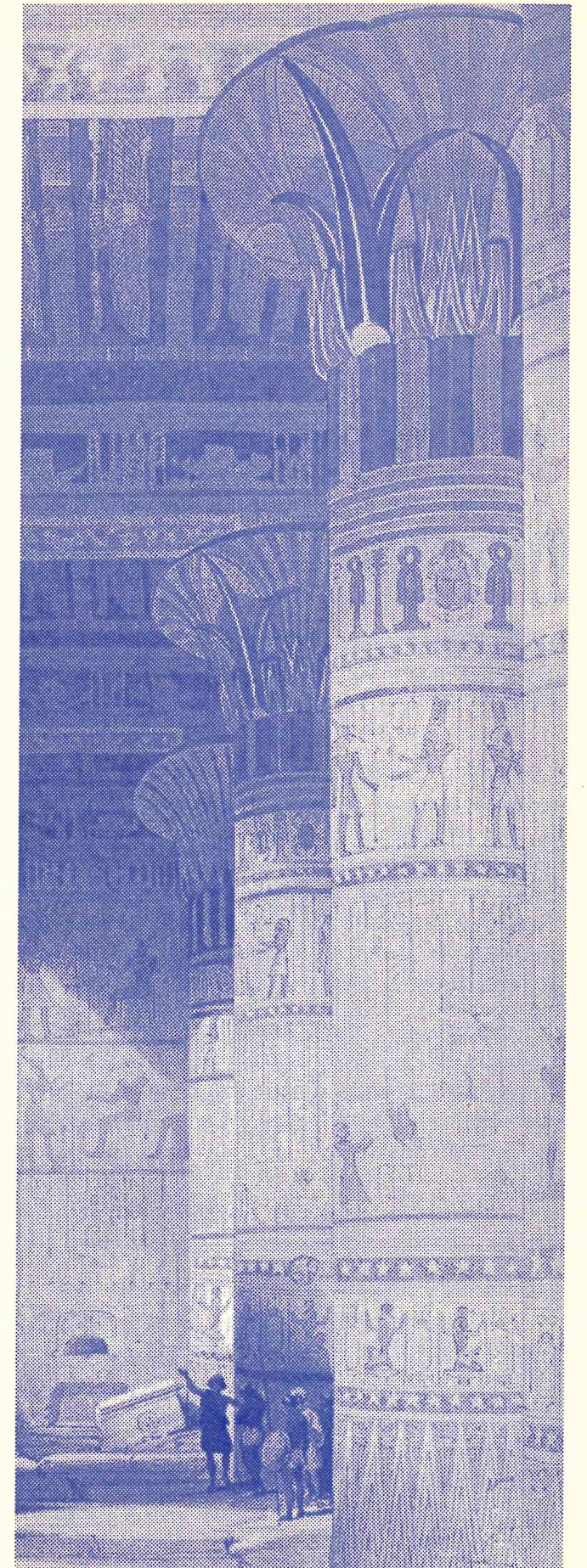
9. Οἱ βασιλιάδες ἐκλέγονταν ἢ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς ἢ ἀπὸ τοὺς πολεμιστὲς, δύο τάξεις πού κατεῖχαν τὰ ἀξιώματα, καὶ τοὺς ἐκτιμοῦσαν γιὰ τὴν ἀνδρεία τους οἱ πρῶτοι καὶ γιὰ τὴν σοφία τους οἱ ἄλλοι. Ὅποιος ἐκλεγόταν ἀπὸ τοὺς πολεμιστὲς, ἀμέσως κατατασσόταν καὶ στὴν τάξη τῶν ἱερέων καὶ ἔπαιρνε τὴν μύση στὴν ἀπόκρυφη φιλοσοφία, τῆς ὁποίας τὰ περισσότερα νοήματα ἦσαν κρυμμένα πίσω ἀπὸ μύθους καὶ ἀλληγορίες, οἱ ὁποῖες μονάχα ἴχνη καὶ ὑπαινιγμούς τῆς ἀληθείας ἀφηναν νὰ διαφαίνονται. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν στήνουν μπροστὰ ἀπὸ τοὺς ναοὺς τους πολλὰ ἀγάλματα μὲ τὴν μορφή τῆς σφίγγας, ἡ ὁποία δείχνει τὴν αἰνιγματικὴ σοφία τῆς θεολογίας τους.

Τὸ ἱερὸ ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς στὴν Σάιδα (Σ.τ.Μ.: θρυλικὴ πόλη τῆς Κάτω Αἰγύπτου), τὴν ὁποία νομίζουν πὼς εἶναι ἡ Ἰσις, εἶχε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφή: "Ἐγὼ εἶμαι τὸ κάθε τι πού συμβαίνει, ὅ,τι εἶναι καὶ ὅ,τι θὰ εἶναι, καὶ τὸ πέπλο μου ποτέ κανένας θνητὸς δὲν μπόρεσε νὰ ξεσκεπάσει". Ἐπίσης οἱ περισσότεροι νόμιζαν πὼς γιὰ τοὺς Αἰγυπτίους τὸ ὄνομα τοῦ Δία ἦταν Ἀμούς (τὸ ὁποῖο ἐπεκτείνοντας ἐμεῖς τὸ λέμε Ἀμμων), καὶ ὁ Μανέθως ὁ Σεβεννύτης (Σ.τ.Μ.: ἡ Μανέθως, γνωστός Αἰγύπτιος ἱστορικός, ἀρχαιοφύλακας τῶν ναῶν καὶ μέγας ἀρχιερέας στὴν Ἡλιούπολη, κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Πτολεμαίων, πού ἔγραψε στὰ Ἑλληνικά τὴν ἱστορία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Φαραῶ μέχρι τὴς μέρες του), πιστεύει ὅτι μὲ τὴν λέξη αὐτὴν ὑποδηλώνεται τὸ κρυμμένο καὶ τὸ μυστικό.

Ὁ Ἐκαταῖος ὁ Ἀβδηρίτης λέει πὼς τὴν λέξη αὐτὴ χρησιμοποιοῦν μεταξύ τους οἱ Αἰγύπτιοι ὅταν προσκαλοῦν κάποιον καὶ ὅτι εἶναι λέξη προσκλήσεως. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν πρῶτο Θεό, τὸν ὁποῖον πιστεύουν πὼς ὑπάρχει σὲ κάθε τι στὸ σύμπαν, σάν ἀφανῆ καὶ κρυμμένο τὸν ἐπικαλοῦνται καὶ τὸν παρακαλοῦν νὰ ἐμφανιστεῖ καὶ νὰ ἐκδηλωθεῖ καὶ τὸν λένε Ἀμούν. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ εὐλάβεια τῶν Αἰγυπτίων, ἀπέναντι στὴν θεολογικὴ τους γνώση, τόσο μεγάλη εἶναι.

Μετάφραση ἀποσπ. 1-9: Μαρία Ἑσπερίδου

**Σὰς προτείνουμε νὰ διαβάσετε τὸ βιβλίο
ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ
ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ
Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὴς ἐκδόσεις
ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ.**

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΥΜΗΤΤΟΥ

Λένε πώς “τά βουνά ποτέ τους δεν γερνᾶνε”. Ίσως αυτό νά συλλογιέται ὁ Φοῖβος βλέποντας τόν Ὑμηττό. Κι ἀλήθεια κανένας δέν ξέρει πότε ἔγιναν. Πότε ἔγινε κι αὐτός;

Ἦτανε, λέμε μόνο, ἐποχή πού ὑπῆρχαν ἄνθρωποι στήν Γῆ καί φυσικά καί σέ τούτη ἐδῶ τήν περιοχή τῆς Ἀττικῆς, πού ζοῦσαν χωρίς τίποτα ἀπ’ ὅλα ὅσα χρήσιμα καί “ἀπολύτως ἀναγκαῖα” ἔχουμε ἐμεῖς τώρα. Ὅπλα εἶχαν μόνο τά νύχια καί τά δόντια τους, τίς πέτρες καί τά κλαδιά, καί κατοικίες τά σύσκια μέρῶν τῶν δασῶν.

Ὁ Ὅρατιος λέει γι’ αὐτούς: “...Ἀφωνα καί σικαμερά ζῶα μάλωνα γιά ἐρωτικές δουλειές καί γιά βαλανίδια μέ τά νύχια καί μέ τίς γροθιές τους, ἔπειτα μέ ρόπαλα καί τέλος μέ ὅπλα...”.

Τέτοιοι ἄνθρωποι φαίνεται πώς ζοῦσαν καί στά πυκνά τότε δάση τῆς Ἀττικῆς, στίς πεδιάδες καί στούς πρόποδες τῶν βουνῶν της, στήν προϊστορική ἐποχή, γιατί γιά λόγους κυρίως κλιματολογικούς οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι στήν χώρα μας καί στ’ ἄλλα μέρη τῆς Γῆς, δέν μπορούσαν νά προέρχωνται ἀπό τούς παγερούς τόπους τοῦ βορρᾶ, παρά ἀπ’ τούς θερμούς τοῦ νότου.

Οἱ χρόνοι περνοῦσαν. Οἱ μεταβολές στήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς, ὅπως ἔγινε στήν περίοδο τῶν παγετώνων, ἄλλαξαν τήν θερμοκρασία καί στά μέρη ἀκόμα πού πρὶν ἦσαν ζεστά. Οἱ προϊστορικοί ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἔνοιωσαν τήν ἀνάγκη τῆς κατοικίας, γιά νά φυλακτοῦν ἀπό τό κρύο. Στούς πρόποδες τῶν βουνῶν χρησιμοποιοῦντο γιά καταφύγια οἱ σπηλιές, ἐνῶ στά χαμηλά καί παράλια χρησιμοποιήθηκαν λάκκοι σκαμμένοι μέ πρωτόγονα ἐργαλεῖα, πού τότε ἄρχισαν νά φτιάχνουν. Τέλος ἀναψε ἡ πρώτη φωτιά.

Στήν ἀρχή ἡ φωτιά ξάφνιαζε τούς πρωτόγονους ἐκείνους ἀνθρώπους, ἀλλά ἡ λάμψη κι ἡ ζεστασιά τούς γέμισε χαρά, ἐλπίδα καί συλλογή. Ὁ νοῦς τους στήν θεά τῆς φωτῆς κεντρίστηκε, δούλεψε κι ἄρχισε νά δημιουργῇ. Ἔτσι, ὅπως στά ἄλλα μέρη πού ἔζησε ὁ προϊστορικός ἄνθρωπος, παρουσιάστηκαν σιγά σιγά οἱ πρῶτοι συνοικισμοί καί στούς πρόποδες τῶν βουνῶν, στίς πεδιάδες καί στά παράλια τῆς Ἀττικῆς.

Οἱ χρόνοι καί οἱ αἰῶνες περνοῦσαν. Οἱ κάτοικοι τῶν μεσογείων πλήθαιναν, ὅπως καί οἱ κάτοικοι τῶν παραλίων, καί ἐνῶ οἱ πρῶτοι ἰσοπέδωναν τούς βράχους, ὑλοτομοῦσαν τά δάση, μάθαιναν τήν καλλιέργεια τῆς γῆς, οἱ παραλιακοί γνώρισαν καί χρησιμοποίησαν τήν ναυσιπλοΐα καί τό ἐμπόριο. Ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρώπινης ράτσας γινόταν ἔτσι λίγο λίγο σημαντική. Ἀλλῶστε ἡ μεταξύ τους ἀλληλεπίδραση τούς ἐσπρωχνε σέ τοῦτο περισσότερο καί, ἐπειδή ἡ Μεσόγειος δέν ἦταν τόσο βαθειά ὅσο σήμερα καί περάσματα ὑπῆρχανε πολλά, ἡ μεταξύ τῶν διαφόρων φυλῶν ἐπικοινωνία δέν ἦταν δύσκολη. Ἡ μυθική ἐποχή ἄρχισε τότε. Ὁ πελασγικός κόσμος, πού κατοικοῦσε τά παράλια καί τά νησιά γύρω ἀπ’ τό Αἰγαῖο καί τήν Μεσόγειο, φτιάχνει τά πρῶτα πραγματικά σπίτια του καί τήν πρώτη θρησκεία.

Ἡ θρησκεία στούς Πελασγούς ἦτανε ποίηση, ὅπως καί στούς Ἕλληνες ἀργότερα. Ἦταν δεισιδαίμονες, ἀλλά δέν δούλωναν τό πνεῦμα τους. Ἀγαποῦσαν τήν ζωή καί ζοῦσαν σύμφωνα μέ τούς νόμους τῆς Φύσεως πού τούς θεοποίησαν στήν ἀρχή. Ὅλα ὅσα γι’ αὐτούς γράφτηκαν ἀπό ἀρχαίους ἢ νεώτερους συγγραφεῖς, φέρνουν τούς Πελασγούς ὡς πρώτους κατοίκους τῆς πανάρχαιης Ἑλλάδος, πού τότε λεγόταν Πελασγία. Τό ὄνομά τους, τό πιθανώτερο, εἶναι φτιαγμένο ἀπό τό πέλαγος κι ὄχι ἀπό τό πελαργός, ὅπως ἰσχυρίζονται πολλοί, ἀφοῦ Πελασγοί ἦσαν οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι τῶν παραλιακῶν μερῶν καί τῶν νησιῶν, πού ξάπλωσαν ἀργότερα στά μεσόγεια καί στά βουνά κι ἀναμίχθηκαν μέ τούς ἄλλους γεωργούς καί βουνήσιους πανάρχαιους κατοίκους.

Ἐδῶ, στήν Ἀττική, οἱ Πελασγοί ἔζησαν πολὺ πρὶν καί τοῦ κατακλυσμοῦ, πού ἔγινε στήν ἐποχή τοῦ πανάρχαιου βασιλιᾶ τῆς Ἀττικῆς Ὡγύγη. Μερικοί τοῦ δίνουν χρονολογία καί λένε τάχα πώς ὁ κατακλυσμός τοῦ Ὡγύγη ἔγινε τό 1796 π.Χ.

Ὅσοι σώθηκαν ἀπό τόν κατακλυσμό ἐκεῖνο, τράβηξαν στά ψηλότερα ἀπό τίς πεδιάδες καί τά παράλια μέρη. Ὁ Ὑμηττός τότε, ὅπως καί τά ἄλλα βουνά τῆς Ἀττικῆς, καί μάλιστα αὐτός, σάν κοντινότερος στίς ἀκτές της, ἔγινε τό καταφύγιο τῶν Πελασγῶν. Τά δάση κι οἱ σπηλιές του δέχτηκαν φιλόξενα τούς τρομαγμένους καί χτυπημένους ἀπό τήν θεομηνία ἐκείνη ἀνθρώπους. Ἀλλά ἡ καταστροφή τούς φόβισε. Ἐγίναν πιό εὐλαβικοί καί ἡ λατρεία στούς θεούς τους ξέσπασε σέ μεγαλοπρέπεια ἀνάλογη μέ τήν ἐποχή καί τίς συνθῆκες της.

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Οἱ δασωμένες πλαγιές τοῦ Ὑμητοῦ, στά μετὰ τόν κατακλυσμό τοῦ Ὡγύγη χρόνια, γνώρισαν δόξα ὅση ἴσως ποτέ ἄλλοτε δέν τούς μέλλονταν νά γνωρίσουν.

Γύρω ἀπό τίς πηγές οἱ Πελασγοί λάτρευαν τούς θεούς τους μέ θυσίες, προσφορές καί τελετές. Ὁ γυιός τοῦ Ὡγύγη, ὁ Ἐλευσίς, ἔφτιαξε εὐλαβικά τήν πρώτη σοβαρή λατρεία. Ἐχτισε ὀχυρά κοντά στίς πηγές τοῦ Ἰλισοῦ καί τοῦ παραποτάμου τοῦ Ἡριδανοῦ, στίς βορειοδυτικές πλαγιές τοῦ Ὑμητοῦ, γιά νά προστατέψῃ ἀπό τούς βέβηλους τά ἱερά τῆς μυστικῆς λατρείας πού πρῶτος ἐκεῖνος ἐδίδασκε.

Στήλωσε βωμούς καί ἱερά στούς θεούς καί πρῶτα ἀπό ὅλους στήν μητέρα Γῆ, πού μέ τήν ἀφθονία τῆς παραγωγῆς της τούς ἔδωσε πλούσια τά μέσα νά ζήσουν.

Οἱ Πελασγοί ἐκεῖνοι, οἱ πρό τοῦ κατακλυσμοῦ ναυτικοί καί ἔμποροι, ἔμαθαν ἔτσι τήν ἀξία τῆς συστηματικῆς καλλιέργειας τῆς γῆς. Οἱ τελετές τους ὀνομάστηκαν τότε γιά πρώτη φορά ὄργια, ἀπό τό ὀργώνω, χωρίς ἡ λέξη αὐτή νά ἔχῃ τήν σημερινή σημασία της.

Σέ λίγον καιρό ἡ ἵδρυση τῶν βωμῶν καί τῶν ἱερῶν πλήθυνε. Ἡ λατρεία τῆς θεᾶς Δήμητρας, τῆς κόρης της Περσεφόνης, τοῦ Διονύσου ἄρχισε στήν Ὑμηττό καί μαζί τους τῶν ἄλλων θεῶν καί θεαινῶν, καί περισσότερο ἀκόμα ἀπό ὅλους, τοῦ ὑπέρτατου θεοῦ Δία καί τῶν παιδιῶν του, Ἀπόλλωνος καί Ἀρτέμιδος.

Τό χτίσιμο τῶν βωμῶν καί τῶν ἱερῶν συνεχιζόταν, μέ γοργότερο ρυθμό ὅσο περνοῦσαν τά χρόνια, ἀπό πώρινα λιθάρια βέβαια στήν ἀρχή, ἀλλά γιγαντιαῖα καί ἐπιβλητικά. Τεράστια ξόανα ὑψώθηκαν σέ πολλά μέρη τοῦ βουνοῦ, μέ τόν σκοπό νά θυμίζουν στούς ἀδύναμους ἀνθρώπους τήν ἐξουσία πάνω σέ αὐτούς τῶν δυνάμεων τῆς Φύσεως, πού λατρεύονταν μέ τίς μορφές τῶν θεῶν.

Ὅπως στά προηγούμενα ἀναφέραμε, τό ὄνομα Ὑμηττός εἶναι βεβαιωμένο πώς εἶναι πελασγικό, ἀλλά καί γιά μερικές τοποθεσίες του ἔχουμε λόγους νά πιστεύουμε πώς ἀπό τότε πῆραν τά ὀνόματά τους. Τό Ἀστέρι, ἡ Καισαριανή, ἡ Καλλοπούλα στήν δυτική πλευρά, ἡ Παιανία καί τό Κορωπί στήν ἀνατολική, ἔχουν πολλές τέτοιες πιθανότητες.

Ἀπό τίς πολλές μυθικές παραδόσεις, τίς σχετικές κυρίως μέ τήν πανάρχαια πελασγική λατρεία στόν Ὑμηττό, γίνεται φανερό τό πόσο εἶναι δικαιολογημένος ὁ τίτλος του “τό ἱερό βουνό”.

Ἐνας ἀπό αὐτούς τούς μύθους λέει πώς ἡ Λητώ ἔμεινε ἐγκυος ἀπό τόν Δία καί γέννησε τά δίδυμα Ἀπόλλωνα καί Ἀρτέμιδα στόν Ζωστήρα Ὑμηττοῦ, ἡ ἄλλοιῶς πώς κατέβηκε στό ἀκρωτήρι τοῦ Ὑμητοῦ Ζωστήρα, στήν Βουλιαγμένη δηλαδή, ὅπου ἔλυσε τήν ζώνη της κι ἔφυγε ἔπειτα στήν Δῆλο.

Μιά καί ἡ παράδοση τῶν σχέσεων τοῦ Δία μέ τήν Λητώ στρέφεται περισσότερο γύρω στόν Ὑμηττό κι ἀκόμα πιθανολογοῦν ὅτι ἡ θέση, πού εἶχαν στήσει οἱ Πελασγοί τόν βωμό καί τό ξόανο τοῦ Ὑμηττοῦ Δία, βρισκόταν λίγο ψηλότερα ἀπό τά εῤεῖπια τῆς Μονῆς Ἀστερίου καί σιμὰ στήν κορυφή, εἶναι πιθανό καί τό ὄνομα Ἀστέρι νά ἔχῃ τήν καταγωγή του ἀπό τήν Ἀστερία, τήν ἀδελφή τῆς Λητοῦς, πού ὁ Δίας κυνήγησε μέ τόν ἔρωτά του πρὶν ἀπό αὐτήν. Ίσως νά πίστευαν πώς στήν θέση ἐκείνη ἡ Ἀστερία, στήν προσπάθειά της νά τοῦ ξεφύγῃ, πήδησε ἀπό ἕνα βράχο, μεταμορφώθηκε σέ ὀρτύκι, ἔπεσε ἔπειτα στήν θάλασσα καί ἔγινε τό νησί Ὠρτυγία, ἐκεῖνο δηλαδή ὅπου, καθώς ἄλλη παράδοση λέει, γέννησε ἡ Λητώ.

Ἔτσι ἡ θέση τῆς μεταμόρφωσης τῆς Ἀστερίας ὀνομάστηκε Ἀστέριον καί ὁ θεός Δίας πῆρε ἀπό τότε τό ἐπίθετο Ἀστέριος, ἐπίθετο μέ τό ὁποῖο λατρεύτηκε στήν πελασγική Κρήτη, πού ὅλα τήν φέρνουν νά εἶχε πολὺ στενές σχέσεις μέ τούς Πελασγούς τῆς Ἀττικῆς καί κυρίως τοῦ Ὑμητοῦ.

Στίς ἴδιες τοποθεσίες πού ὁ Πανσανίας γράφει πώς ἦταν, στήν ἱστορική ἀρχαία ἐποχή, βωμοί καί ἀγάλματα τοῦ Ὀμβρίου Διός καί τοῦ Προοπίου Ἀπόλλωνος, μπορούμε νά δεχθοῦμε πώς ἦσαν στημένα καί τά πελασγικά, τοῦ Ὀμβρίου Διός κοντά στήν σπηλιά τοῦ Λιονταριοῦ καί τοῦ Προοπίου Ἀπόλλωνος ψηλότερα ἀπό τήν Παιανία, στό βουνό, ἐκεῖ πού λατρεύτηκε περισσότερο ὁ Ἀπόλλων στά χρόνια ἐκεῖνα. Καί τό Κορωπί ἐπίσης δέν παύει νά συγκεντρώνει, γιά τήν πανάρχαια καταγωγή τοῦ ὀνόματός του, ὅσο καί γιά τήν λατρεία διαφόρων θεῶν τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς, σοβαρά στοιχεῖα γιά λογαριασμό του.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ: ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΒΙΟΥ

Ἡ σύγκριση τῶν πορισμάτων τῆς Παλαιοντολογίας, τῆς Ἀρχαιολογίας καί τῆς Ἱστορίας ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ἀνθρωπότητα στό σύνολό της λαμβανομένη, διατρέχει τροχιά προϊούσα, τῆς ὁποίας ἡ μέν ἀφeturρία ἄρχισε ἀπό καταστάσεως ἀτελεστάτης, σχεδόν κτηνώδους, ἡ δέ ἐπέκτασή της τήν φέρει βαθμιαίως σέ ἐπίπεδα ὑψηλότερα.

Ἡ ἀρχική ἀτέλεια τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τό ἔρριψε σέ καώδη κατάσταση, στήν ὁποία καί τώρα ἀκόμη εὑρίσκεται, ἐκ τῆς ὁποίας δέν δύναται νά διακρίνῃ τήν εὐρεῖα λεωφόρο, τήν διαγραφείσα ὑπό τῆς Φύσεως γιά τό ἀνθρώπινο πνεῦμα καί τήν ἄγουσα αὐτό στήν τελειότητα καί τήν πλήρη του ἀποκατάσταση.

Ἀπόδειξη τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀνθρωπότητα δέν βαίνει εὐθύς πρὸς τόν σκοπόν της, εἶναι ὅτι ἀγνοεῖ τόν σκοπό της. Τό ὅτι δυσχεραίνει στήν πρόοδό της ἐπάνω σέ ἀγκάθια καί τριβόλους καί προσκόπτεi σέ σκοπέλους σέ κάθε της βῆμα, ἐπιμαρτυρεῖ τό καθολικό συναίσθημα ὅλων. Ποίός, ἐκτός κι ἂν εἶναι ἀναίσθητος, δύναται νά ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἀπολαμβάνει τήν χαρά τῆς ζωῆς, ὅτι ὁ βίος του δέν εἶναι ἐξυφασμένος μέ στερήσεις, μέ λύπες καί μέ ὀδύνες; Ποίός δύναται νά ἀρνηθῇ ὅτι ὁ βίος μας εἶναι ἀφόρτος; Ποίός δέν ὀνειροπολεῖ, γιά τόν ἑαυτό του τουλάχιστον, κατάσταση καλύτερη;

Ὅμως ἂν καί ἡ κατάσταση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι σήμερα λυπηρή, ἐν τούτοις δέν δύναται νά εἶναι γιά πάντα ἔτσι. Αὐτό μαρτυρεῖ ἡ μελέτη τῆς Ἱστορίας, ἡ ἀποκαλύπτουσα τήν βαθμιαία ἐξέλιξη τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη μέ ὅλη τήν ἀτέλειά της ἐξακρίβωσε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὠθεῖται πάντοτε πρὸς τά πρόσω ἀπό τόν καθολικό νόμο τῆς Φύσεως, τόν νόμο τῆς ἐξελιξεως, καί πάντοτε θά συντελῇται σέ αὐτήν πρόοδος. Ἡ σημερινή ὀδύνη θά μεταβληθῇ αὔριο σέ χαρά καί τά προσκόμματα θά ἐκλείψουν, διότι ἡ πρόοδος θά διαλύσῃ τά σκόπη καί θά ἐπιχύσῃ φῶς, τό ὁποῖον διαφωτίζοντας τίς συνειδήσεις καί καταυγάζοντας τό ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχει νά βαδίσῃ ἡ ἀνθρωπότητα, θά τήν φέρῃ πρὸς τόν σκοπό της καί σέ καλύτερη κατάσταση βίου.

Ἡ πρόοδος λοιπόν διέπει τίς τύχες τῆς ἀνθρωπότητος καί ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἀναμόρφωση τῶν ὑπαρχόντων κοινωνικῶν ὄρων, τήν παγίωση συνθηκῶν ἐξασφαλιζουσῶν τήν καθολική εὐδαιμονία ὅλων καί τήν βαθμιαία ἐξάννιση καί τελειοποίηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό σωματική καί πνευματική ἀποψη.

Ἡ ἀναμόρφωση αὐτή τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν διά τῆς προόδου δέν δύναται παρά νά συντελεσθῇ, καί εἶναι ζήτημα χρόνου μόνον. Ὁ κοινωνικός βίος, ὅπως ὑφίσταται σήμερα, εἶναι τόσο δαιδαλώδης καί πλήρης ἀνομιῶν καί ἐλαττωμάτων, ὥστε δέν δύναται παρά νά ὑποστῇ κάποια θεμελιώδη μεταβολή. Οἱ ἄνθρωποι πού συναισθάνονται βαθύτερα τά

τραύματα, τά ὁποῖα ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν ἀτόμων ἡ ἐπικρατούσα σήμερα ἀταξία, ἔχουν πολλαπλασιασθῇ τόσο πολύ, ὥστε δύναται κάποιος νά εἰκάσῃ ἀπό αὐτό, ὅτι πλησιάζει ὁ χρόνος τῆς ἀναμορφώσεως τῆς κοινωνίας.

Ἦδη πολλοί πρόσκοποι τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ἐρευνῶντες ἐπισταμένως τά πράγματα, καταδεικνύουν μέ ἀκαταμάχτητα ἐπιχειρήματα ὅτι πολλές κοινωνικές συνθήκες, οἱ ὁποῖες χρησίμευσαν μέχρι τώρα ὡς κανόνας τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως, βασίζονται σέ σφαλερά δεδομένα παραδοθέντα ἀπό παλαιότερες γενεές, τά ὁποῖα ἡ παρατήρηση καί ἡ ἐπιστήμη καταδεικνύουν παράλογα καί βλαβερά.

Ἡ ἀνθρωπότητα, φωτιζομένη ἀπό τά μεγάλα της πνεύματα, κατανοεῖ βαθμυδόν τίς λειτουργίες τῆς Φύσεως, μεταβάλλει τόν τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι καί ἀπό τήν μεταβολή αὐτήν προκύπτει νέο φῶς στά ἀνθρώπινα πράγματα, ὑποσχόμενο νά ἀναγάγῃ τά ἄτομα καί τίς κοινωνίες σέ ὑψηλότερη βαθμίδα. Βαθυμυδόν καί κατ' ὀλίγον, ἐφ' ὅσον ἡ κατανόηση αὐτῆς τῶν φυσικῶν νόμων εὐρύνεται καί ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται σέ ἐπίγνωση τῶν συνθηκῶν, ὑπό τῶν ὁποίων διέπεται ὡς φυσικό ὄν, καί ἐφαρμόζει τίς συνθήκες αὐτές στίς πράξεις καί τίς ἐνέργειές του, προσεγγίζει περισσότερο πρὸς τήν τελειότητα τοῦ βίου. Ἔτσι κάποια ἡμέρα θά φθάσῃ στήν πρέπουσα κατάσταση, κατά τήν ὁποία θά οἰκῇ, θά ἐνδύεται, θά τρώγῃ, θά ἐργάζεται, θά δαιωνίζῃ τό γένος του, θά πολιτεύεται, θά συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς ὁμοίους του καί θά βιοῖ καθόλου συμφώνως πρὸς τίς ὑπαγορεύσεις τῆς ἐπιστήμης, δηλαδή τῆς Φύσεως καί τῆς λογικῆς.

Μεταξύ τῶν ὄρων τοῦ βίου τῶν δεομένων ἀναμορφώσεως, ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ἡ μεταβολή ἐπιφέρει περισσότερο, ἀναφέρονται στό σύστημα τῆς τροφῆς. Ἡ τροφή εἶναι ἀντικείμενο μεγίστου ἐνδιαφέροντος καί ἀπολύτου ἀνάγκης γιά τόν ἄνθρωπο· εἶναι πρᾶγμα γιά τήν ἀποκτηση τοῦ ὁποίου καταναλώνουμε τό μεγαλύτερο μέρος τῶν δυνάμεών μας, καί ὅμως γιά τήν τελειοποίησή του καθόλου δέν φαίνεται νά ἐνδιαφερόμαστε.

Ἡ ἐπιστήμη μᾶς ὑποδεικνύει ὅτι ἡ κρεοφαγία προσεγγεῖ μεγίστες βλάβες, πληροφορούμεθα ὅτι ἡ διαίτά μας συντελεῖ ὥστε νά πολλαπλασιάζωνται οἱ νόσοι καί ἰδίως τά νευρικά νοσήματα καί ὁ ἀρθριτισμός, καί ὅμως ἐμμένουμε στήν διαίτα τήν κληροδοτηθεῖσα σέ ἐμᾶς ἀπό τήν ἀμάθεια τῶν ἀνθρώπων τῆς προηγηθείσης γενεᾶς, χωρίς νά λαμβάνουμε κανένα μέτρο γύρω ἀπό αὐτό.

Ἐν τούτοις ἡ ἐκλογή τῆς ἀρμοζούσης στήν φύση μας τροφῆς δέν εἶναι ζήτημα ἐπουσιώδης. Εἶναι σπουδαιότατο καί θίγει ἀμέσως μέν τήν ὑγιεινή μας κατάσταση, ἐμμέσως δέ ἀποτελεῖ τήν βάση κάθε ἀνθρωπίνης ἐνεργείας.

Ἡ τροφή δέν εἶναι ἀπλῶς ζήτημα ὀρέξεως, ἀλλά ἐξ αὐτῆς σπουδαιότατα ἐμπρεάζεται ἡ κατάσταση τοῦ ὁργανισμοῦ μας· ἐπειδή δέ κάθε ἐνέργειά μας εἶτε πνευ-

- ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ -

ματική εἶτε σωματική, συντελεῖται διά μέσου τοῦ ὁργανισμοῦ, ἐπόμενο εἶναι, ὅτι κάθε βλάβη ἐπιφερομένη διά τῆς κακῆς διαίτης στόν ὁργανισμό μας ἔχει τόν ἀντίκτυπό της ἐπὶ τῶν πνευματικῶν καί σωματικῶν μας ἐνεργειῶν. Εἶναι λοιπόν τό ζήτημα τῆς τροφῆς ζήτημα πνευματικό καί κοινωνικό, πού ἐνδιαφέρει τοὺς πάντες.

Μάλιστα ἡ σύνδεση τοῦ σώματος πρὸς τό πνεῦμα εἶναι τέτοια ὥστε ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἀναμορφώσεως εἶτε τῶν ἀτόμων, εἶτε τῆς κοινωνίας, σπουδαιότατη ἀσκεῖ ἐπίδραση ἡ ὁργανική ἀναμόρφωση καί ὁ ἐξαγνισμός τοῦ σώματος· γι' αὐτό ἐπιγίγει ἡ μεταρρύθμιση τῆς διαίτης σύμφωνα μέ τίς ὑπαγορεύσεις τῶν νόμων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἀπό τήν στενή αὐτήν σύνδεση τοῦ σώματος πρὸς τό πνεῦμα προκύπτει ἡ ἀλληλοπάθεια τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων τῆς ὑποστάσεώς μας. Ἐξασθενεῖ ὁ ὁργανισμός, καί τό πνεῦμα δέν δύναται νά δράσῃ. Ἡ ἔνταση τῆς θελήσεως τοῦ πνεύματος δύναται νά ἀποκαταστήσῃ τήν ὑγεία τοῦ ὁργανισμοῦ καί νά τόν ὠθήσῃ σέ ἐκδήλωση ζωῆς καί ἐνεργητικότητος. Ἀναπηρίες, ἀτέλειες καί ἄλλα πάθη τοῦ ὁργανισμοῦ προσθέτουν πάθη στήν διάνοια καί προκαλοῦν στρέβλωση τῶν συναισθημάτων.

Ἀντιθέτως πρὸς αὐτά, κάθε τελειοποίηση τῆς ὁργανικῆς φύσεως ἀναγκαίως ἐπιφέρει τήν ἀνύψωση τοῦ πνευματικοῦ καί τοῦ ἠθικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἀνθρώπου, διότι σέ αὐτήν τήν περίπτωση ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ τελειότερο μέσον ἐκδηλώσεως, καί συνεπῶς τελειότερες θά εἶναι καί οἱ ἐνέργειές του. Καί ὄχι μόνον ἀπό αὐτήν τήν ἀποψη ἐπιδρᾷ ἡ τροφή στόν ὁργανισμό, καί ἐμμέσως στό πνεῦμα, ἀλλά ἀσκεῖ καί ἄμεση ἐπίδραση σέ αὐτό. Οἱ ἀπέχοντες συστηματικῶς τῆς κρεοφαγίας, γιά παράδειγμα, οἱ ἀποδοκιμάζοντες τήν σφαγή τῶν ζῶων καί θεωροῦντες αὐτήν βάρβαρη καί ἀντιφυσική, θά κρίνουν ὅτι εἶναι ἀκόμη ἀδικώτερο τό νά φονεύσουν ἓνα ἄνθρωπο ἢ νά κηρύξουν ἓνα πόλεμο, ὁ ὁποῖος θά στοιχίσῃ τήν ζωή σέ μυριάδες ἴσως υπάρξεις ἐκ τῶν ζωτικωτέρων.

Ὡστε λοιπόν ἡ τροφή, ἐξεταζομένη ἀπό ὅλες τίς ἀπόψεις, ἔχει μεγάλη ἐπίδραση ἐπὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν, καί ἔργο ἐξόχως ἀνθρωπιστικό καί ἀναμορφωτικό εἶναι ἡ μεταρρύθμισή της, κατά τρόπο ὥστε νά προσαρμοσθῇ τελείως πρὸς τήν φύση μας καί πρὸς τίς ἀνάγκες τοῦ πνεύματός μας.

Καθῆκον λοιπόν ἔχουμε νά ἐξευγενίσουμε τό σύστημα τῆς διαίτης μας καί κατά πρώτην λόγον νά καταργήσουμε τό ὀλέθριο σύστημα τῆς κρεοφαγίας, διότι διά τοῦ μέσου αὐτοῦ, πλὴν τῶν ἄλλων ἀμεσωτέρων ἀτομικῶν ὠφελημάτων, τά ὁποῖα ἐπιτυγχάνουμε, ἐξαγνίζουμε τόν ὁργανισμό μας, ἀνυψώνουμε τό πνεῦμα μας, προσδίδουμε περισσότερη εὐγένεια στά αἰσθήματά μας καί γενικῶς συντελοῦμε στήν ἐξέλιξη καί συνεπῶς στό μεγαλεῖο καί τήν εὐδαιμονία τῆς ἀνθρωπότητος, μετὰ τῆς

ὁποίας συνδεόμαστε μέ ἀδιάρρηκτους δεσμούς ἀλληλεγγύνης.

Ἡ ἀναμόρφωση τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, καί εἰδικῶς τῆς τροφῆς, δέν εἶναι ζήτημα αἰσθηματικό, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογή ἐπαφίεται στίς διαθέσεις μας, ἀλλά εἶναι ἀνάγκη ἐπιβαλλομένη στόν ἄνθρωπο χάριν τῆς ἴδιας τῆς υπάρξεώς του.

Διότι ὁ ἄνθρωπος εἶναι φυσικό ὄν, τό ὁποῖο διοργανώθηκε κατά κάποιον ὀρισμένο τρόπο, ὑπαγορευθέντα ὑπό τῶν νόμων τῆς καθολικῆς τοῦ Σύμπαντος ζωῆς. Ἡ ὑπαρξή του, λοιπόν, ἐξαρτᾶται ἀπό ὀρισμένους ὄρους, ἄνευ τῆς πληρώσεως τῶν ὁποίων αὐτός δέν δύναται νά υπάρξῃ. Οἱ ὅροι αὐτοὶ καθορίζουν τίς βιολογικές ἐνέργειες τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ αἰτίας δέ αὐτοῦ εἶναι ὑποχρεωτικοί γι' αὐτόν, ἐνῶ ἡ θέλησή του καθόλου δέν δύναται νά μεταβάλῃ ἢ νά ἀλλοιώσῃ τοὺς ὄρους αὐτοῦς. Κατά τήν γνώμη τῶν σπουδαιωτέρων φυσιολόγων ὁ ἄνθρωπος, ὅσον ἀφορᾷ στήν τροφή, εἶναι ζῶο τοῦ ὁποίου ὁ ὁργανισμός ἔχει διαπλασθῇ γιά νά τρέφεται ὄχι μέ σάρκες, ἀλλά μέ καρπούς καί ἄλλα προϊόντα τοῦ φυτικοῦ βασιλείου.

Ἡ διαίτα αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κατά τήν ἀνωτέρω σκέψη μας ὑποχρεωτική γι' αὐτόν. Παραβαίνοντας δέ ὁ ἄνθρωπος τόν ὅρο τοῦτο καί τρώγοντας κρέας, τίθεται ἐκτός τῆς σφαίρας τῶν ὄρων, ὑπό τῶν ὁποίων διέπεται ἡ ὑπαρξή του, καί κατ' ἀκολουθίαν ὑφίσταται τίς ποινές πού ἀπορρέουν ἀπό τήν παράβαση αὐτήν, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτουν οἱ νόσοι τοῦ σώματος καί τοῦ πνεύματος, ἡ καταστροφή τῆς ὑγιείας καί συνελόντ' εἰπεῖν ὁ ἐκφυλισμός καί ἡ πτώση τοῦ γένους μας.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι τήν ὀλεθρία ἐπίδραση τῆς κρεοφαγίας ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου εἶχαν ἐξετάσει ὅλοι οἱ ὀληθεῖς φιλόσοφοι τῶν παρωχημένων αἰώνων, ὅλα δέ τά σοβαρά πνεύματα ὅλων τῶν ἐποχῶν ἐφήρμοσαν καί δίδαξαν τήν ἄνευ κρέατος φυσική διαίτα ὡς τήν μόνη ἀρμόζουσα στόν ἄνθρωπο. Οἱ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος καί πρὶν ἀπό αὐτοὺς οἱ μεγάλοι ὀδηγοὶ τῶν λαῶν στήν Αἴγυπτο, Κίνα καί Ἰνδία ἐφήρμοσαν τήν φυτοφαγία ὄχι ἐξ αἰτίας κάποιου μάταιου μυστικισμοῦ, ἀλλά διότι κάτοχοι ὄντες ὑψηλῶν γνώσεων ἐγνώριζαν ποιά εἶναι ἡ ὀληθής ἀνθρωπίνη διαίτα καί ποιές βλάβες ἐπιφέρει ἡ ἐναντίον τῆς φύσεως ζωή.

Ἡ ὁμόφωνος λοιπόν γνώμη ὅλων τῶν σοφῶν καί οἱ παρατηρήσεις τῶν νεωτέρων ἐπιστημόνων συμπίπτουν στήν ἰδέα, ὅτι ἡ κρεοφαγία εἶναι σύστημα καταδικαστέο, διότι ἐπιφέρει πολλὰ δεινά. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ὀφείλει κάθε ἄνθρωπος πού φεῖδεται ἑαυτοῦ καί τοῦ συνόλου τῆς κοινωνίας, νά ἀκολουθήσῃ καί νά ἐφαρμόσῃ τήν γνώμη αὐτήν, γιά νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό ὀλέθρια κατάσταση τῆς ὁποίας τά συμπτώματα εἶναι αἰσθητὰ σέ ὅποιον ἔχει τήν δύναμη νά λογικεύεται.

Ο Πίναξ του Κέβητος είναι διάλογος με ήθικό περιεχόμενο: Μερικές από τις εκδόσεις έχουν τίτλο "Κέβητος Θηβαίου Πίναξ", πράγμα που μαρτυρεί πως τον διάλογο θεωρούν έργο του Σωκρατικού Κέβητος. Αυτό όμως δεν μπορεί να είναι αληθές, διότι το θέμα του είναι μία αλληγορική οντότης και όχι μύθος. Η αλληγορία ανήκει σχεδόν ολοκληρωτικά στους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους.

Η γνώμη που διατυπώνεται στον διάλογο πως η παιδεία είναι αντίδοτο κατά παντός κακού, απαλλάσσει τον άνθρωπο από την άγνοια και την πλάνη και τον οδηγεί στην επιστήμη και τις άλλες αρετές και τελικά στην ευτυχία, χωρίς να υπάρχει πιά κίνδυνος να ένοχληθι από κανένα κακό, υπάρχει και στο έργο του Μουσωνίου Ρούφα, ο οποίος υπήρξε στωικός φιλόσοφος της τρίτης περιόδου.

Έτσι λοιπόν μία και η βιοθεωρία του διαλόγου είναι στωική, είναι πολύ πιθανόν ο διάλογος αυτός να εγράφη από κάποιον μαθητή του Μουσωνίου Ρούφου, δηλαδή στην αυτοκρατορική περίοδο της ρωμαϊκής ιστορίας.

Βεβαίως το όνομα Κέβης δεν έχει σχέση με τον γνωστό μαθητή του Σωκράτους που ήταν από την Θήβα, απλώς είναι συνωνυμία. Ο μαθητής αυτός του Μουσωνίου Ρούφου ήταν πιθανόν από εκείνους που εσύχναζαν στην "έν Γυάρω" έρμηκή κατοικία του φιλοσόφου, όπου έμενε εξόριστος.

Η διδασκαλία που αναπτύσσεται στον πίνακα είναι προσαρμοσμένη στην νέα κατεύθυνση της στωικής φιλοσοφίας, η οποία εν αντιθέσει προς τον θεωρητικό χαρακτήρα που την διέκρινε στις δύο προηγούμενες περιόδους είναι πρακτική. Αντλεί πίο πολύ τό περιεχόμενό της από τό συναίσθημα παρά από την λογική και διδάσκει μάλλον την ήθική υπό τό πνεύμα των αποκτήσεων της αρετής παρά ερευνάει την ουσία αυτής.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ

Ο υποτιθέμενος Κέβης (άφηγητής της ιστορίας αυτής) και κάποιοι φίλοι του έτυχε να περπατούν μέσα στο ιερό του Κρόνου σέ κάποια έλληνική πόλη.

Παρατηρούσαν τά αφιερώματα που ήταν εκεί και μεταξύ αυτών μία πλάκα έντοικισμένη στον ναό, η οποία είχε μία εικόνα περίεργη, της οποίας τό περιεχόμενο δεν μπορούσαν να εξηγήσουν τί φανέρωνε. Κατά την γνώμη τους ούτε πόλις ήταν, ούτε στρατόπεδο, αλλά ένας περιβόλος μέ δύο άλλους έσωτερικούς περιβόλους,

ένα μεγαλύτερο και ένα μικρότερο. Ο πρώτος περιβόλος είχε και πύλη. Κοντά στην πύλη τους κατά την γνώμη τους στεκόταν πολύς όχλος και μέσα στον περιβόλο φαινόταν αρκετό πλήθος γυναικών. Μπροστά στην είσοδο του πρώτου περιβόλου στεκόταν ένας γέρος και φαινόταν σαν να έδινε κάποια διαταγή στον όχλο που θά έμπαινε.

Επειδή γιά αρκετή ώρα άπορούσαν γιά τό περιεχόμενο της εικόνας, ένας γέρος που παραστεκόταν τους είπε: Δεν παθαίνετε φίλοι μου τίποτα τό φοβερό, επειδή βρίσκεσθε σέ άδυναμία να νοιώσετε τό περιεχόμενο αυτής της εικόνας. Αλλά και από τους ντόπιους πολλοί δεν ξέρουν τί τέλος πάντων σημαίνει αυτή ή ιστορία· διότι τό αφιέρωμα δεν είναι δημόσιο· αλλά κάποιος ξένος ήλθε κάποτε έδω που ήταν συνετός και ίκανός στην σοφία και εξήλεψε και μέ λόγιους και μέ έργα την ζωή του Πυθαγόρα και του Παρμενίδη και αφιέρωσε στον Κρόνο αυτήν την εικόνα.

Στην επίμονη παράκληση και άγωνία των έπισκεπτών ο γέρος άρχισε να τους λέει τί θέλει να πη ή εικόνα πάνω στην έντοικισμένη πλάκα. Τους είπε, λοιπόν ότι ο πρώτος περιβόλος παριστάνει την ζωή και αυτοί που στέκονται έμπρός από την πύλη είναι εκείνοι, δηλαδή οί ψυχές που πρόκειται να μπουν στην ζωή, δηλαδή να μετενσαρκωθούν. Και ο γέρος που στέκεται από πάνω και κρατεί ένα καρτί στο χέρι και μέ τό άλλο σαν να δείχνει κάτι, αυτός είναι ο Δαίμων, ο οποίος συμβουλεύει αυτούς που πρόκειται να μπουν στην ζωή, τί πρέπει να κάνουν και δείχνει ποίό δρόμο πρέπει να βαδίζουν, αν σκοπεύουν να σωθούν στην ζωή.

Έμπρός από την πύλη υπάρχει ένα κάθισμα στο οποίο κάθεται μία γυναίκα μέ προσποιητό ήθος και φαινομενικά έλκυστική και κρατεί στο χέρι ένα ποτήρι. Αυτή ή γυναίκα συμβολίζει την άπάτη που παραπλανά όλους τους ανθρώπους. Αυτή ή γυναίκα, δηλαδή ή Πλάνη, ποτίζει μέ την δύναμή της αυτούς που μπαίνουν στην ζωή. Τό ποτό αυτό είναι ή πλάνη και ή άγνοια.

Οί ψυχές άφου τό πιουν, μπαίνουν στην ζωή. Άλλες πίνουν πολύ και άλλες λίγο, δηλαδή άλλοι πλανεύονται πολύ και άλλοι λίγο. Μέσα από την άλλη πύλη υπάρχει ένα πλήθος από γυναίκες εταίρες μέ λογής λογής μορφές. Αυτές είναι οί Δόξες, οί Έπιθυμίες και Ήδονές. Όταν λοιπόν ο όχλος μπαίνει μέσα, αναπνδούν και αγκαλιάζουν ή κάθε μία και από ένα και έπειτα τους οδηγούν. Τους οδηγούν άλλες στην σωτηρία και άλλες στην καταστροφή. Όλες βέβαια υπόσχονται ότι θά τους οδηγήσουν σέ μία καλύτερη ζωή,

ΕΙΣΑΓΜΕΝΗ

ΠΙΣΤΙΣ

γεμάτη ευτυχία και ώφέλεια. Όσοι έχουν ποιησθι από την Άπάτη μέ άγνοια και πλάνη δεν βρίσκουν ποίος δρόμος στην ζωή είναι αληθινός, αλλά περιπλανώνται στά τυφλά.

Η γυναίκα που στέκεται επάνω σέ ένα λιθάρι στρογγυλό και μοιάζει σαν τυφλή και τρελλή είναι ή Τύχη, ή οποία δεν είναι μονάχα τυφλή και τρελλή αλλά και κωφή. Αυτή τρέχει παντού και από άλλους άρπάζει τά υπάρχουν και σέ άλλους τά δίνει. Αλλά και σέ εκείνους που τά έδωσε τά αφαιρεί άμέσως και τά δίνει σέ άλλους στά τυφλά και μέ άβεβαιότητα. Και τό γεγονός ότι στέκεται επάνω σέ ένα λιθάρι δείχνει ακριβώς αυτό τό γεγονός ότι δηλαδή ή συμπεριφορά της δεν είναι σταθερή ούτε βεβαία. Διότι άποτυχίες μεγάλες και σκληρές συμβαίνουν όταν κάποιος δώση έμπιστοσύνη σ' αυτήν.

Ο πολύς κόσμος που στέκεται γύρω της είναι οί άπερίσκεπτοι και ζητεί ο καθένας από αυτούς όσα αυτή πετάει. Άλλοι άπ' αυτούς είναι χαρούμενοι και άλλοι τείνουν τά χέρια από στενοχώρια. Εκείνοι που φαίνονται χαρούμενοι και γελαστοί είναι εκείνοι που έχουν πάρει κάτι από αυτήν. Αυτοί ονομάζουν την τύχη αυτήν καλή. Εκείνοι που φαίνονται ότι κλαίνε είναι εκείνοι από τους οποίους αφήρεσε όσα πρωύτερα είχε δώσει. Αυτήν πάλι την λένε κακή τύχη. Αυτά γιά τά όποια καίρονται ή κλαίνε οί άνθρωποι όταν τους τά δίνει ή τους τά αφαιρεί ή Τύχη, οί περισσότεροι άνθρωποι τά νομίζουν ως αγαθά, και είναι ο πλούτος, ή δόξα, ή έξουσία, ή ευγενής καταγωγή κ.λ.π.

Περνώντας την πύλη οί άνθρωποι εισέρχονται σέ άλλον περιβόλο όπου εκεί στέκονται γυναίκες στολισμένες σαν τις εταίρες. Αυτές είναι ή Άκράτεια, ή Άσωτεία, ή Άπληστία και ή Κολακεία. Αυτές κοιτάζουν αυτούς που πήραν κάτι από την Τύχη. Αυτές πλησιάζουν τους δήθεν τυχερούς και τους αγκαλιάζουν, τους κολακεύουν και αξιώνουν να μένουν κοντά τους λέγοντας ότι θά περάσουν μία ευχάριστη και χωρίς δυστυχία ζωή. Εάν κάποιος άπ' αυτούς πεισθι από αυτές να ριχθι στην άπολαυση, μέχρις ενός σημείου του φαίνεται ευχάριστος αυτός ο τρόπος ζωής. Όταν όμως έλθει στά λογικά του, καταλαβαίνει ότι δεν έτρωγε αλλά κατατρωγόταν από αυτήν και πάθαινε ζημία.

Γίνεται έτσι δουλος αυτών των γυναικών και φέρεται μέ άνρέπεια, δηλαδή ληστεύει, άποστερεί, ιεροσυλεί, προδίδει και γενικά κάνει βλαβερά πράγματα. Μετά όμως τον περιμένει ή Τιμωρία.

ΕΙΣΑΓΜΕΝΗ

ΠΙΣΤΙΣ

Πίο πέρα, σέ ένα τόπο σκοτεινό και στενό στέκονται άλλες γυναίκες. Αυτές είναι ρυπαρές, άσχημες και κακοντυμένες. Από αυτές λοιπόν εκείνη που κρατεί μαστίγιο ονομάζεται Τιμωρία, εκείνη που έχει τό κεφάλι ανάμεσα στά γόνατά της λέγεται Λύπη και εκείνη που μαδάει τά μαλλιά της Όδύνη.

Υπάρχει κοντά σ' αυτές και ένας άνδρας που είναι άσχημος και γυμνός και μαζί μ' αυτόν μία άλλη όμοιά του άσχημη και λεπτή. Ο ένας ονομάζεται Όδυρμός και ή άλλη Άθυμία και είναι άδελφή του. Σέ αυτούς λοιπόν παραδίδεται και μ' αυτούς ζή τιμωρούμενος. Έπειτα πάλι στο άλλο οίκημα ρίχνεται στην Κακοδαιμονία και εκεί τελειώνει την υπόλοιπη ζωή του μέ κάθε δυστυχία, αν δεν τον συναντήσει κατά τύχη ή Μετάνοια.

Αν τον συναντήσει ή Μετάνοια, τον βγάδι από τις συμφορές και συσταίνει άλλη Δόξα που οδηγεί στην αληθινή Παιδεία αλλά ταυτόχρονα και εις εκείνη που λέγεται Ψευδοπαιδεία. Αν δεχθι ευχάριστα αυτήν την Δόξα που θά τον οδηγήσει στην αληθινή Παιδεία, άφου καθαρισθι άπ' αυτήν σώζεται και γίνεται ευτυχισμένος και καλότυχος στην ζωή του· αλλιώς πάλι παρασύρεται από την Ψευδοπαιδεία. Αυτή παριστάνεται μέ μία γυναίκα που φαίνεται πως είναι πολύ καθαρή και περιποιημένη και στέκεται κοντά την είσοδο στον έπόμενο περιβόλο. Αυτήν οί πίο πολλοί και κούφιοι άνθρωποι την λένε Παιδεία· δεν είναι όμως παρά ή Ψευδοπαιδεία. Εκείνοι που σώζονται όταν θέλουν να έλθουν στην αληθινή Παιδεία, εκεί κατά πρώτον έρχονται. Υπάρχουν οί Έρασταί της Ψευδοπαιδείας που έχουν πλανηθι και νομίζουν ότι συννααστρέφονται μέ την αληθινή Παιδεία, όπως είναι οί ρήτορες, οί άστρολόγοι, οί κριτικοί, οί ήδονικοί κ.λ.π.

Ο δρόμος που οδηγεί στην αληθινή Παιδεία είναι άνηφορικός και δύσβατος και γι' αυτό άλλωστε λίγοι πορεύονται σέ αυτόν. Ο δρόμος αυτός οδηγεί σέ ένα βουνό πάνω στο οποίο εύρίσκεται ένας μεγάλος, άπόκρημνος και ύψηλός βράχος. Στόν βράχο αυτόν στέκονται δύο γυναίκες ζωηρές μέ καλή υγεία, οί όποιες μέ μεγάλη προθυμία απλώνουν τά χέρια τους. Αυτές οί γυναίκες είναι ή Έγκράτεια και ή Καρτερία· είναι άδελφές και παρακινούν όσους φθάνουν σέ αυτόν τον τόπο να έχουν θάρρος και να μή δειλιάζουν λέγοντας ότι λίγο άκόμη πρέπει να υπομείνουν και έπειτα θά φθάσουν σέ ώραίο τόπο.

Σέ όσους ανέβουν τον βράχο, οί δύο γυναίκες τους δίνουν δύναμη και θάρρος και υπόσχονται ότι θά τους οδηγήσουν

στην Ἀθηναία Παιδεία και δείχνουν σε αυτούς πόσο ὠραῖος εἶναι ὁ δρόμος και ὁμαλός και εὐκολοδιάβατος και χωρίς κανένα ἔμπόδιο. Ὁ δρόμος αὐτός στην συνέ-
χεια ὁδηγεῖ σε ἕνα τόπο πού εἶναι χλοερός, ὠραῖος και φωτεινός. Αὐτός ὁ τόπος εἶναι τό οἶκημα τῶν εὐτυχι-
σμένων. Διότι ἐκεῖ μένουν ὅλες οἱ Ἀρετές και ἡ Εὐτυχία.

Στόν τόπο αὐτόν ὑπάρχει μία πύλη πού ὁδηγεῖ σε ἄλλον περίβολο. Κοντά στην πύλη στέκεται μία γυναῖκα μέ ἥρεμο πρόσωπο, ὠριμη κατά τήν ἡλικία και διαλε-
κτική, μέ ἀπλή και ἀστολίστη ἐνδυμασία. Αὐτή στέκεται πάνω σε τετράγωνη στερεά βάση. Καί μαζί μέ αὐτήν εἶναι δύο ἄλλες γυναῖκες πού φαίνονται θυγατέρες της. Ἀπό αὐτές ἡ πρώτη πού εἶναι στην μέση εἶναι ἡ Παιδεία και οἱ δύο ἄλλες ἡ Ἀλήθεια και ἡ Πειθώ. Ἡ μεσαία γυναῖκα, δηλαδή ἡ Παιδεία, δίνει στους ἀνθρώπους θάρρος, ἀφοβία και γνώση. Στέκεται γιά νά ποτίζει αὐτούς πού ἔρχονται μέ τήν καθαρτική δύναμη. Ἐπειτα ὅταν καθαρισθοῦν τούς ὁδηγεῖ στις Ἀρετές.

Ὅταν κάποιος ἔλθει στην Παιδεία, αὐτή τόν καθαρίζει πρώτα και τοῦ ἀποβάλλει ὅλα τά κακά μέ τά ὁποῖα ἦλθε. Τά κακά αὐτά εἶναι ἡ Ἀγνοία και ἡ Πλάνη, ἡ Ἀπάτη, ἡ Ὑπερφάνεια, ἡ Ἐπιθυμία, ἡ Ἀκράτεια, ἡ Ὀργή και ἡ Φιλαργυρία. Ὅταν καθαρισθῇ τόν ἀποστέλλει στην Ἐπιστήμη και στις ἄλλες Ἀρετές, οἱ ὁποῖες εἶναι ἡ Ἀνδρεία, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ Καλοκαγαθία, ἡ Σωφροσύνη, ἡ Εὐταξία, ἡ Ἐλευθερία, ἡ Ἐγκράτεια και ἡ Πραότης. Ὅταν τόν παραλάβουν αὐτές οἱ Ἀρετές, τόν ὁδηγοῦν στην Εὐτυχία.

Ἡ Εὐτυχία κάθετα σε ἕνα θρόνο στολισμένη μέ ἔλευθερία και ἀπλότητα και στεφανωμένη μέ πολύ ὠραῖο και πλούσιο στεφάνι. Ὁ θρόνος εἶναι τοποθετη-
μένος στην πύλη ὑψηλή τοποθεσία πού εἶναι ἡ Ἀκρό-
πολις τῶν περιβόλων.

Ὅταν λοιπόν φθάσει κανεῖς ἐκεῖ, τόν στεφανώνουν ἡ Εὐτυχία και οἱ ἄλλες Ἀρετές ὅπως ἀκριβῶς ἐκείνους πού ἔχουν νικήσει σε μεγάλους ἀγῶνες. Αὐτοί ἐνίκησαν στους ἀγῶνες τά πύο μεγά-
λα θηρία τά ὁποῖα πρωτύτερα τούς κα-
τέτρωγαν και τούς τιμωροῦσαν και τούς εἶχαν κάνει δούλους. Τά θηρία αὐτά εἶναι ἡ Ἀγνοία, ἡ Πλάνη, ἡ Λύπη, ἡ Φιλαρ-
γυρία, ἡ Ἀκράτεια κ.λ.π., ὅλα αὐτά τά θηρία ἐκείνοι τά ἔδωξαν ἀπό μέσα τους και ἔχουν γίνει ἀνεξάρτητοι σε τέ-
τοιο βαθμό, ὥστε ἐκεῖνα τώρα

εἶναι ὑπόδουλα σ' αὐτούς ὅπως ἀκριβῶς πρωτύτερα ἐκείνοι σ' αὐτά. Ὅλα αὐτά τά ἐξουσιάζει και δέν ἐξουσιάζεται ὅπως πρῖν.

Αὐτοί πού στεφανώθηκαν μέ τό στεφάνι αὐτῆς τῆς δυνάμεως, δηλαδή τῆς Εὐτυχίας, γίνονται εὐτυχισμένοι, καλότυχοι και δέν ἔχουν τίς ἐλπίδες τῆς εὐτυχίας σε πράγματα ἔξω ἀπό τόν ἑαυτό τους, ἀλλά μέσα τους. Ὅταν στεφανωθοῦν αὐτοί, τόν παίρνουν και τόν ὁδη-
γοῦν οἱ Ἀρετές σε ἐκεῖνο τόν τόπο ἀπό ὅπου ἦλθε κατά πρῶτον και τοῦ δείχνουν ἐκείνους πού μένουν ἐκεῖ, ὅτι ἀσχημα περνοῦν και ὅτι ἀθλία ζοῦν και ναυα-
γοῦν στην ζωή και περιπλανιῶνται και περιφέρονται σάν νά ἔχουν νικηθῇ ἀπό τούς ἐχθρούς, ἄλλοι ἀπό τήν Ἀκράτεια, ἄλλοι ἀπό τήν Ἀλαζονεία, ἄλλοι ἀπό τήν Φιλαργυρία, ἄλλοι ἀπό τήν Κενοδοξία και ἄλλοι ἀπό ἄλλα κακά.

Ἀπό αὐτά τά δεινά μέ τά ὁποῖα ἔχουν δεθῇ δέν μποροῦν νά ἀπαλλαγοῦν ὥστε νά σωθοῦν και νά ἔλθουν ἐδῶ, ἀλλά ὅλη τους τήν ζωή τήν περνοῦν ταραγμένα. Καί αὐτό τό παθαίνουν ἐπειδή δέν μποροῦν νά βροῦν τόν δρόμο πρὸς τά ἐδῶ. Διότι ξέχασαν τήν διαταγή τοῦ Δαιμονίου. Οἱ Ἀρετές τοῦ δείχνουν τόν τόπο ἀπό ὅπου εἶχε ἔλθει νωρίτερα διά νά καταλάβῃ πόσο πλανεμένα ζοῦσε πρῖν, ὅπως πλανεμένα ζοῦν σήμερα κάποιοι ἄλλοι πού νομίζουν ὅτι αὐτή εἶναι ἡ ζωή. Αὐτοί πού συνεχίζουν νά ζοῦν μέσα στην Ἀγνοία και τήν Πλάνη. Πού νομίζουν ὅτι αὐτά εἶναι τά ἀγαθά τῆς ζωῆς, δηλαδή τά ὑλικά ἀντικείμενα και οἱ ὑλικές ἡ-
αίσθησιακές ἀπολαύσεις και χαρές πού συγχέουν γενικῶς τό καλὸ μέ τό κακό.

Τώρα ὅμως αὐτοί πού ἔχουν καταλάβει ποιά εἶναι πραγματικά ἡ Εὐτυχία, καταλαβαίνουν ὅτι οἱ ἄλλοι πραγματικά δυστυχοῦν.

Ὅταν λοιπόν αὐτοί κατακτήσουν τήν Εὐτυχία, ἔχουν παντοῦ ἀσφάλεια και εἶναι σάν νά κρατοῦν στά χέρια τους τό κηρύκειον. Ὅπου πάνε θά ζοῦν καλά και μέ κάθε ἀσφάλεια. Διότι ὅλοι θά τούς ὑποδέχονται μέ χαρά, ὅπως οἱ ἄρρωστοι ὑποδέχονται τόν γιατρό.

Δέν θά ἐνοχλῆται και δέν θά φοβᾶται πιά τά θηρία πού λέγονται Ὀδύνη, Λύπη, Ἀκράτεια, Φιλαργυρία, Πενία κ.λ.π. μήπως τοῦ κάνουν κάποιο κακό, διότι ὅλα τά ἐξουσιάζει και εἶναι πάνω σε ὅλα, τά ὁποῖα πρῖν τόν λυποῦσαν, ὅπως αὐτοί πού πάνουν τίς ὀκίες. Διότι τά θηρία βέβαια πού ὄλους τούς ἄλλους κακοποιοῦν μέχρι θανάτου, ἐκείνους δέν τούς ἐνοχλοῦν ἀφοῦ αὐτοί ἔχουν ἀντιφάρμακο. Ἐτσι και αὐτοί πού ἔχουν κατα-
κτήσει τήν πραγματική εὐτυχία, δέν φοβοῦνται τά ἄλλα θηρία, διότι ἔχουν τό ἀντιφάρμακο στά χέρια τους, δηλαδή τήν Εὐτυχία.

Κίμων Ἀθηναῖος

ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Μια συναρπαστική διαδρομή στους δρόμους της φιλοσοφικής αναζήτησης

Η σειρά προβαίνει σε ό,τι απαιτητικότερο μπορεί να τολμήσει ένας εκδοτικός οίκος στο κατώφλι του 21ου αιώνα. Με μεταφράσεις που φιλοδοξούν -και το καταφέρνουν- να μεταφέρουν με ασφάλεια τον αναγνώστη στη στοχαστική περιπέτεια των αρχαίων Ελλήνων, και με εισαγωγές και σχόλια που δίνουν ζωντάνια στον αρχαίο λόγο, άρχισαν και θα συνεχίσουν τη δύσβατη αλλά και συναρπαστική διαδρομή μέσα σε κείμενα που έθεσαν τις βάσεις της φιλοσοφικής σκέψης, και ψηλάφησαν πρωτογενώς τον άνθρωπο και τον κόσμο όσο καμιά εποχή στην ιστορία του στοχασμού.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΥΠΟΥΡΛΗΣ

Τό συγγραφικό έργο του πρώτου επιστήμονα γιατρού στην ιστορία της ανθρωπότητας θα μαρτυρεί στους αιώνες τη βαθιά του πίστη πως μόνο αν αγαπά τον άνθρωπο μπορεί ο γιατρός να αγαπά και την τέχνη του. Η σειρά που επιμελείται ο καθηγητής Δ. Λυπουρλής αποβλέπει στο να κάνει τον μεγάλο αυτό γιατρό γνωστό -μέσα από τις καλύτερες στιγμές του πνεύματός του- στο μεγάλο κοινό: στους ειδικούς και στους μη ειδικούς.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Εκδόσεις ΖΗΤΡΟΣ

Πλάτωνος 2, Θεσσαλονίκη • Τηλ.: 031-270.884, 270.184 • Fax: 031-271.776 • e-mail: info@zitros.gr • www.zitros.gr

Η ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗ “ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ”

Τό ἀρχαῖο κείμενο ἀπό τό ἔργο “Περί Ἀγαλμάτων” τοῦ Πορφυρίου, ἀνασυνετέθη κυρίως ἀπό τά ἀποσπάσματα πού διατηρήθηκαν στήν “Εὐαγγελική Προπαρασκευή” (Γ, 7-13) τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως καί ἐπισκόπου Καισαρείας, Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, ὅπου βέβαια τά παραθέτει γιά νά τά ἀντικρούσει καί ὄχι νά τά διασώσει. Ὅρισμένα ἐπίσης διασώζει καί ὁ Στοβαῖος στό Ἀνθολογίό του (1,3,23).

Ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ Εὐσέβιος τοποθετεῖ τά ἀποσπάσματα σέ κεφάλαιο πού τό πιλοφορεῖ “Περί τῆς Φυσικῆς Θεολογίας τῶν Ἑλλήνων”, καί ἀπό τό ὅτι σέ ὁρισμένα σημεῖα ἀποκαλεῖ τό βιβλίό τοῦ Πορφυρίου ὡς *φυσιολογία* “ἄκουε δ’ οὖν καί τῆς τούτων *φυσιολογίας*” (ἄκου, λοιπόν, καί τήν *φυσιολογία* αὐτῶν), οἱ ἐρευνητές ὁδηγοῦνται στό συμπέρασμα ὅτι ὁ πλήρης τίτλος τοῦ ἀπολεσθέντος συγγράματος πρέπει νά ἦταν: “Περί τῆς ἐξ Ἀγαλμάτων *Φυσιολογίας*”, καί πρέπει νά ἐγγράφη κατὰ τό διάστημα τῆς παραμονῆς τοῦ Πορφυρίου στήν Ἀθήνα.

Αὐτό ἐπιρρωνύεται καί ἀπό τό γεγονός ὅτι στό παρόν ἔργο, ἔτσι τουλάχιστον ὅπως ἔφτασε μέχρις ἡμῶν, ὁ Πορφύριος ἀναλύνει τίς ιδιότητες κάθε Θεοῦ, ἐκκινώντας ἀπό τήν ἀγαλματική του παράσταση καί ἀπό τό ὄνομα πού φέρει. Οἱ συμβολισμοί πού ἀποκαλύπτει ἐπικεντρώνονται κυρίως στό φυσιολογικό ἐπίπεδο, χωρίς νά προχωρεῖ σέ ἄλλα ἐπίπεδα, διότι στόχος τοῦ συγγράμματος εἶναι νά καταδείξει τήν κωδική γλῶσσα τῶν ἀγαλμάτων καί τήν ἀπόλυτα φυσιολογική γνώση πού ἀπορρέει ἀπό τό γεγονός αὐτό.

Φυσιο-λογικός εἶναι ὁ σύμφωνος πρὸς τήν λογική τῆς φύσεως, ὁ κατὰ τήν ὑγῖα φύσιν ὑπάρχων, γινόμενος ἢ ἐξελισσόμενος. Εἶναι ὁ μετέχων τῆς Φύσεως καί τῆς Λογικῆς. Τό φυσιολογικό εἶναι τό πρῶτο καί βασικό σκαλοπάτι ἀπό κεῖ κι ἔπειτα, ἡ Κλίμακα τῶν Ἑρμηνειῶν εἶναι ἀνοικτή στόν καθένα πού θά ἤθελε καί θά ἦταν ἔτοιμος νά τήν βαδίσει...

Ὁ Δίων Χρυσόστομος στόν λόγο του *Περί Βασιλείας* (Α’ 1,12) ἐμφανίζει τόν Φειδία, τόν ὁποῖο ἀποκαλεῖ *σοφὸν καί δαιμόνιον ἐργάτην, βέλτιστον καί ἄριστον τῶν δημιουργῶν*, νά λέει τά ἐξῆς ἀποκαλυπτικά γιά τήν τέχνη τῆς ἀγαλματοποιτικῆς:

“Τὰ γὰρ θεῖα φάσματα, λέγω δὲ ἡλίου καί σελήνης καί σύμπαντος οὐρανοῦ καί ἀστρῶν, αὐτὰ μὲν καθ’ αὐτὰ φαινόμενα θαυμαστὰ πάντως, ἡ δὲ μίμησις αὐτῶν ἀπλῆ καί ἄτεχνος, εἴ τις ἐθέλοι τὰ σελήνης σχήματα ἀφομοιοῦν ἢ τὸν ἡλίου κύκλον· ἔτι δὲ ἦθους καί διανοίας αὐτὰ μὲν ἐκεῖνα μεστὰ πάντως, ἐν δὲ

τοῖς εἰκόσμασιν οὐδὲν ἐνδεικνύμενα τοιοῦτον· ὁθεν ἴσως καί τὸ ἐξ ἀρχῆς οὕτως ἐνομήσθη τοῖς Ἑλλήσι. Νοῦν γὰρ καί φρόνησιν αὐτὴν μὲν καθ’ αὐτὴν οὔτε τις πλάστης οὔτε τις γραφεὺς εἰκάσαι δυνατός ἐσται· ἀθέατοι γὰρ τῶν τοιούτων καί ἀνιστόρητοι παντελῶς πάντες. Τὸ δὲ ἐν ᾧ τοῦτο γιγνόμενόν ἐστιν οὐκ ὑπονοοῦντες, ἀλλ’ εἰδότες, ἐπ’ αὐτὸ καταφεύγομεν, ἀνθρώπινον σῶμα ὡς ἀγγεῖον φρονήσεως καί λόγου θεῶ προσάπτοντες, ἐνδεία καί ἀπορία παραδείγματος τῷ φανερῷ τε καί εἰκαστῷ τὸ ἀνείκαστον καί ἀφανές ἐνδείκνυσθαι ζητοῦντες, συμβόλου δυνάμει χρώμενοι...”

Διότι τὰ θεῖα φάσματα, καί λέγω αὐτὰ τοῦ ἡλίου καί τῆς σελήνης καί τοῦ σύμπαντος οὐρανοῦ καί τῶν ἀστρῶν, αὐτὰ καθαυτὰ εἶναι ἀπὸ κάθε ἀποψη φαινόμενα θαυμαστά, ἀλλὰ ἐάν κάποιος ἤθελε νά ἀποδώσει τὰ σχήματα τῆς σελήνης ἢ τὸν κύκλο τοῦ ἡλίου, ἡ μίμησή τους θά ἦταν ἀπλῆ καί ἄτεχνη· ἐπὶ πλεον δὲ παρόλο πού αὐτὰ τὰ θεῖα φάσματα εἶναι πλήρη ἠθικῶν καί διανοητικῶν δυνάμεων, στὰ ἀπεικασμάτα τους δὲν θά ἔδειχναν κάτι τέτοιο· γι’ αὐτὸ καί οἱ Ἕλληνες ἴσως ἐξ ἀρχῆς τέτοια ἰδέα σχημάτισαν. Πράγματι τὸν νοῦ καί τήν φρόνηση αὐτὴν καθαυτὴ δὲν εἶναι ἱκανὸς νά ἀπεικονίσει κανένας, οὔτε ἀγαλματοποιὸς οὔτε ζωγράφος· διότι τέτοιες δυνάμεις εἶναι ἀόρατες καί παντελῶς ἄγνωστες σέ ὅλους. Ἔτσι, καταφεύγουμε στό ἀνθρώπινο σῶμα στό ὁποῖο ὅπιδίποτε ἀποδίδουμε δὲν ὑπονοεῖται ἀπλῶς ἀλλὰ καί ἀναγνωρίζεται κι ἐπειδὴ τὸ θεωροῦμε ὡς σκεῦος φρονήσεως καί λόγου τὸ συνδέουμε μὲ τὸν θεό, λόγῳ ἐλλείψεως καί ἀπουσίας ἄλλου παραδείγματος αὐτῶν, ἐπιζητῶντας νά δείξουμε μὲ τὸ φανερό καί ἀπεικονιζόμενο τὸ ἀφανές καί ἀνεικονικό, χρησιμοποιώντας τὸ ἀνθρώπινο σῶμα ὡς σύμβολο δυνάμεων...

Τὰ ἀγάλματα, ἰδίως αὐτὰ πού ἀπεικονίζουν τοὺς Θεοὺς, ἐδημιουργοῦντο ἀπὸ Καλλιτέχνες μυημένους στόν συμβολισμό καί, συνήθως, ὑπὸ τήν ἐποπτεία ἱερέως τῆς ἀντίστοιχης θεότητος. Ἀποτυπώνουν μιά ξεχασμένη σέ μᾶς σήμερα μυστηριακή “γλῶσσα τοῦ σώματος”, ἡ ὁποία μετέδιδε πληροφορίες κατ’ εὐθείαν στό ὑποσυνειδητο αὐτοῦ πού ἐθεᾶτο τὸ ἀγαλμα. Τὰ ἀγάλματα τῶν Θεῶν εἶναι Τύποι, ἀνώτερα κοσμικά πρότυπα, ἀλλὰ καί ὑπόμνηση ἐκθεωτικοῦ σταδίου γιά τίς ἐξελιγμένες ψυχές τοῦ πλανήτη Γῆ. Γιά κάποιον πού γνωρίζει τήν ἀγαλματική “γραφὴ”, ὑπάρχει ἡ δυνατότητα νά ἀντλήσει μυστηριακές γνώσεις καί πληροφορίες ὑψίστης σημασίας.

Αὐτός εἶναι, ἐξ ἄλλου, καί ὁ ὑποκρυπτόμενος λόγος τῆς καταστροφικῆς μανίας πού ἐξαπολύθηκε ἐναντίον τους ἀπὸ τοὺς “θεοδούλους”· στόχος τους

ΤΩΝ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟ

ἦταν ἡ καταστροφὴ τῆς μυστηριακῆς γνώσεως. Αὐτοὶ πού προετοίμαζαν τήν ὑποδούλωση τοῦ ἀνθρώπου στό “καθεστῶς τῆς θεοδουλείας” κι ἐπεδίωκαν νά κρατήσουν ἀλυσοδεμένο τὸν ἄνθρωπο στήν γήινη φυλακή του, δὲν μπορούσαν νά σεβαστοῦν κάτι πού τοὺς ξεφεύγει· κάτι πού μιλοῦσε ἅμεσα στήν ψυχὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου, προκαλῶντας αὐτὴν τήν ἰδιαίτερη ψυχικὴ φόρτιση πού ὀνομάζουμε ἀγαλλίαση.

Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνει καί ἡ λέξη ἀγαλμα· *pān ἔφ’ ᾧ τις ἀγάλλεται* (Ἡσύχιος). Δηλαδή, κάθε τι μὲ τὸ ὁποῖο κανεὶς ἀγάλλεται, γεμίζει ἀπὸ χαρὰ καί θαυμασμό! Τὰ ἀγάλματα συντηροῦσαν -καί κάποια ἀκόμα συντηροῦν- αὐτὴν τήν μυστηριακὴ δόνηση στό ἀντίκρυσμά τους. Ἀλλὰ ὅπως κάθε ἐπικοινωνία, ἔτσι κι αὕτη, ἀπαιτεῖ ἓνα εἰδικό συντονισμό μεταξὺ πομποῦ καί δέκτου.

Ὁ Πορφύριος, σέ διασωθέν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ “Κατὰ Χριστιανῶν” ἔργου του (Μακαρίου Μάγνητος, Ἀποκριτικός IV, 21), ἐπισημαίνει τὰ ἐξῆς σχετικά μὲ τήν κατασκευὴ ναῶν καί ἀγαλμάτων ἐκ μέρους τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων:

“Οἱ τὸ πρέπον σέβας τοῖς θεοῖς ποιοῦντες οὐκ ἐν ξύλῳ ἢ λίθῳ ἢ χαλκῷ, ἐξ οὗ τὸ βρέτας κατασκευάζεται, τὸν θεὸν εἶναι νομίζουσιν, οὐδ’ εἴ τι μέρος ἀγάλματος ἀκρωτηριασθεῖν, τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως ἀφαιρεῖσθαι κρίνουσιν. Ὑπομνήσεως γὰρ ἔνεκα τὰ ξόανα καὶ οἱ ναοὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἰδρύθησαν, ὑπὲρ τοῦ τοὺς φοιτῶντας ἐκέῖσε σχολὴν ἄγοντας καὶ τὸ λοιπὸν καθαρεύοντας εἰς ἔννοιαν γίνεσθαι τοῦ θεοῦ ἢ προσιόντας εὐχαῖς καὶ ἱκεσίαις χρῆσθαι, αἰτοῦντας παρ’ αὐτοῦ ὧν ἕκαστος χρήζει. Καὶ γὰρ εἴ τις εἰκόνα κατασκευάσει φίλου, οὐκ ἐν ἐκείνῳ δῆπουθεν αὐτὸν νομίζει τὸν φίλον εἶναι οὐδὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος ἐκείνου τοῖς τῆς γραφῆς ἔγκεκλεισθαι μέρεσιν, ἀλλὰ τὴν εἰς τὸν φίλον τιμὴν δι’ εἰκόνης δείκνυσθαι. Τὰς δὲ προσαγομένας τοῖς θεοῖς θυσίας οὐ τοσοῦτον τιμὴν εἰς αὐτοὺς φέρειν, ὅσον δεῖγμα εἶναι τῆς τῶν θρησκευόντων προαιρέσεως καὶ τοῦ μὴ πρὸς αὐτοὺς ἀχαρίστως διακεῖσθαι. Ἀνθρωποειδῆ δὲ τῶν ἀγαλμάτων εἰκότως εἶναι τὰ σχήματα, ἐπεὶ τὸ κάλλιστον τῶν ζώων ἄνθρωπος εἶναι, νομίζεται καὶ εἰκὼν θεοῦ”.

Ὅσοι ἀποδίδουν τὸν πρέποντα σεβασμὸ στοὺς θεοὺς, δὲν πιστεύουν ὅτι ὁ θεὸς βρίσκεται στό ξύλο ἢ στόν λίθο ἢ στόν χαλκὸ ἀπὸ τὸν ὁποῖο κατασκευάζεται τὸ ὁμοίωμά τους, οὔτε θεωροῦν ὅτι ἂν ἀκρωτηριασθεῖ ἓνα μέρος τοῦ ἀγάλματος μειώνεται ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ. Τὰ ὁμοιώματα καί οἱ ναοὶ ἰδρύθησαν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας γιά τήν διαρκῆ ὑπενθύμιση τῆς ὑπάρξεως τῶν θεῶν· γιά νά παρέ-

χουν τὴν δυνατότητα σέ ὅσους φοιοῦν ἐκεῖ νά ἀνάγονται στήν ἔννοια τοῦ θεοῦ μὲ συστηματικὴ ἐργασία καί καθαρὸ βίῳ καί σέ ὅσους προσέρχονται ἐκεῖ, νά μπορούν νά ἀπευθυνθοῦν στόν θεὸ μὲ προσευχές καί ἱκεσίες, ζητῶντας ἀπὸ αὐτόν ὅ,τι ἔχει ὁ καθένας ἀνάγκη. Καί πραγματικά, ἐάν κάποιος φτιάξει τὴν εἰκόνα ἐνός φίλου, δὲν πιστεύει βεβαίως ὅτι ὁ φίλος του βρίσκεται μέσα στήν εἰκόνα οὔτε ὅτι τὰ μέλη τοῦ σώματός του ἔχουν ἐγκλεισθεῖ μέσα στήν ζωγραφιά, ἀλλὰ θεωρεῖ ὅτι μέσῳ τῆς εἰκόνας δείχνει τὴν τιμὴ πού ἀποδίδει στόν φίλο του. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ στὶς θυσίες πού προσφέρονται στοὺς θεοὺς, αὐτὲς περισσότερο ἀποτελοῦν δεῖγμα τῆς διαθέσεως τῶν θρησκευόντων καί ἐκδήλωση εὐγνώμοσύνης πρὸς τοὺς θεοὺς, παρά ἀπονομή τιμῆς σέ αὐτούς. Καί εἶναι εὐλόγο τὰ ἀγάλματά τους νά ἔχουν ἀνθρώπινα σχήματα, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται ὅτι ὑπερέχει σέ κάλλος ὅλων τῶν ζώων καί ἀποτελεῖ εἰκόνα τοῦ θεοῦ.

Ὁ ἀναγνώστης τοῦ πορφυριανοῦ κειμένου δὲν θά πρέπει νά ταυτίσει τὴν περιγραφόμενη Δύναμη μὲ τίς μερικές ἐκδηλώσεις της. Κάτι τέτοιο θά ἦταν σοβαρὸ ὀλίσθημα. Δὲν μπορούμε βέβαια νά μιλήσουμε γιά “ὀλίσθημα” τοῦ Εὐσεβίου, ὅπως καί γιά κανέναν ἄλλον ἀπὸ τοὺς ὁμοίους του... Αὐτοὶ ξέρουν τί κάνουν καί γιὰ τί κάνουν, ἐκτελῶντας ρητές ἐντολές δίκην “μονάδος ὑποβρυχίων καταστροφῶν”...

Τοὺς θεοὺς τοὺς “κουβαλᾶμε” μέσα μας· εἶναι οἱ Ἑλλόγιμοι πού ἐπλάσαν τὸ σῶμα μας καί μπορούμε, ἐξασκῶντας τὴν προσοχή μας, νά ἀνακαλύψουμε τίς ἐκδηλώσεις τους. Κάθε θεὸς ἔχει τὴν ἰδιαίτερη ἀκτῖνα καί περιοχὴ δράσεώς του μέσα στό σῶμα μας. Ὅποιος τοὺς ἀρνεῖται, οὐσιαστικά ἀρνεῖται τὴν ἴδια του τὴν ὑπαρξη καί τὴν παραδίδει βορὰ στὰ χέρια ἀνελέπτων τυράννων.

Κανένας θεὸς δὲν θέλει τὸν ἄνθρωπο “δοῦλο” του. Ἀποτελεῖ “ὑβριν” νά τὸ σκέφτεται καί νά τὸ λέει κάποιος, πόσο μᾶλλον νά τὸ ὑποστηρίξει κιόλας!

Ἐμεῖς αὐτὸ πού ὀφείλουμε νά κάνουμε ἐναντι τῶν θεῶν εἶναι νά ἐγρηγοροῦμε καί νά ἐργαζόμαστε μὲ προσήλωσι στοὺς οὐράνιους πρότυπός τους, μεταλλάσσοντας τίς βαρύτερες ἐνέργειες καί ἐκδηλώσεις μας σέ

Ο ΘΕΟΣ ΠΑΝ

άνωτερες και τελειότερες· μέ άπώτερο σκοπό νά μετατρέψουμε τήν σκοτεινή και έρεβώδη ύπαρξή μας σέ φωτεινή και άκτινοβολούσα. Τά άρχαία αγάλματα, ιδίως αυτά τών θεών, υπηρετούσαν αυτόν τόν σκοπό· συντηρούσαν τήν έπαφή μέ τά ουράνια πρότυπα και βοηθούσαν τούς μαθητευόμενους νά τά δραματίζονται τέλεια. Κάτι πού σήμερα έχει καθεΐ και άντί γιά άρχέτυπα καλούμαστε νά μιμηθοΰμε πλήθος κακεκτύπων.

Πρός τό τέλος του βιβλίου, ό Πορφύριος αναφέρεται και στους θεούς των Αιγυπτίων, τούς όποιους άπολύτως φυσιολογικά ταυτίζει μέ τούς θεούς των Έλλήνων. Στο σημείο αυτό βλέπουμε έμπράκτως έφηρμοσμένη τήν άνεξιθρησκεία και τίς κοινές θεολογικές βάσεις Έλλήνων και Αιγυπτίων. Η όνομασία Αίγυπτος είναι ελληνική. "Αίγυπτος", λέει ό λεξικογράφος Ήσύκιος, όνομαζόταν "ό Νεΐλος ποταμός άφ' οΰ και ή χώρα υπό των Νεωτέρων Αίγυπτος". Αυτήν τήν όνομασία γιά τόν ποταμό, πού είναι άρχαιοτάτη, χρησιμοποιεί ό "Όμηρος (Όδύσεια, ξ 247,258). Τό επίθετο ύπιος όταν αναφέρεται σέ τόπο, σημαίνει τόν όμαλό, πεδινό· ό Αίγυπτος ποταμός εκβάλλει όμαλά πρός Βορράν και σχηματίζοντας μεγάλο πεδινό Δέλτα κάτωθεν του Αιγαίου· έξ οΰ και όνομάστηκε Αίγυπτος, ως Αιγαίω ύπιος.

Η Ιστορία τό έχει άποδείξει περίτρανα ότι δέν είναι δυνατόν νά υπάρξει άνεξιθρησκεία μεταξύ των καταχρηστικώς λεγομένων "μονοθεϊστικόν" θρησκειών. Αυτές όσο υπάρχουν, θά άντιμάχονται διαρκώς ή μία τήν άλλη και θά σπρώχνουν τούς πιστούς τους σέ άνελέπτους θρησκευτικούς πολέμους· διότι τό ίδιο τό σύστημά τους είναι άντίθετο πρός τήν Φύση, γι' αυτό και τήν μισούν και τήν καταστρέφουν.

Ό σεβασμός στην Φύση και στις Δυνάμεις πού δροΰν εντός αυτής μάς όδηγεΐ έλλογα στόν δρόμο της παραδοσιακής θρησκείας. Όλες οι παραδοσιακές θρησκείες σέβονται ή μία τήν άλλη, άκριβώς έπειδή "πατούν γερά" σέ μία κοινή άντικειμενική βάση πού λέγεται Λογική της Φύσεως. Τά πολλά έξυπονοΰν τό "Ένα στό όποιο και άναγονται τό ένα έμπεριέχει τά Πολλά στα όποια δίδει καταγωγή. "Πάν πληθος εις μίαν κορυφήν συνάγεται", λέει ό Πρόκλος. "Όπως δέν μπορεί νά υπάρξει πλήρες άριθμητικό σύστημα χωρίς μονάδα, δυάδα, τριάδα, τετράδα, κλπ., έτσι δέν μπορεί νά υπάρξει και πλήρες θεολογικό σύστημα χωρίς άντίστοιχες παραδοχές.

Η όχύρωση στην Μονάδα είναι άρνηση του κόσμου και της δημιουργίας. Η όχύρωση στην Πολλαπλότητα είναι άρνηση της επιστροφής στό ένα από τό όποιο κατάγονται τά πάντα. Τό φυσικό και

λογικό είναι νά μή προσκολλάται κάποιος ούτε στην Μονάδα ούτε στην Πολλαπλότητα, αλλά νά κινείται σύμφωνα μέ τήν Άνάγκη.

Η λέξη άγαλμα είναι άρχαιοτάτη. Συναντάται έπτά φορές στα όμηρικά έπη· μία στην Ήλιάδα (Δ 144) και έξι φορές στην Όδύσεια (γ 274, 438, δ 602, θ 509, μ 347, σ 300). Στους Όμηρικούς ύμνους συναντάται μία φορά (Άποσπ. "Ύμνου εις Βάκχον). Τό ίδιο και στα Όρφικά, όπου τήν συναντούμε μόνο στον "Ύμνο της Σελήνης, ή όποία άποκαλείται από τόν Όρφέα "νυκτός άγαλμα".

Η άρχική της σημασία είναι "κόσμημα, στόλισμα, άφιέρωμα στους θεούς", αλλά στην ραψωδία μ της Όδυσσεΐας ή σημασία της σχεδόν ταυτίζεται μέ ό,τι σήμερα άντιλαμβανόμαστε μέ τήν λέξη αυτή: "Ηελίω Ύπερίονι πίονα νηόν τεύξομεν, έν δέ κε θείμεν αγάλματα πολλά και έσθλά". Στόν Ύπερίωνα "Ήλιο πλούσιο ναό θά χτίσουμε κι έντός του θά θέσουμε αγάλματα πολλά και ώραϊα (μ 347). Η δέ έκφραση "περικαλλές άγαλμα", πού τήν συναντούμε σέ πολλούς συγγραφείς της άρχαιότητας, είναι όμηρική (σ 300), και θά μπορούσαμε νά τήν άποδώσουμε ως "άκτινοβόλο μνημείο χαρής".

Μετά τόν Όμηρο ή σημασία της λέξεως μετακινήθηκε περισσότερο πρός τήν λατρεία και τήν σχέση του ανθρώπου μέ τό θεΐο, μέ "τόν κόσμο του Θαυμαστοΰ και του Όραιοΰ", τόν άρχετυπικό εκείνο Κόσμο από τόν όποιο έκπορεύεται κάθε γνώση και ικανότητα γιά τήν δημιουργία τέτοιων "άντικειμένων θαυμασμού". Στους άπτικούς συγγραφείς έχει τήν σημασία του "όμοιώματος πού προσφέρεται σέ κάποιον θεό".

Ό Ίσοκράτης διακρίνει μεταξύ εικόνων (όμοιώματα ανθρώπου) και αγαλμάτων (όμοιώματα θεοΰ). Ό Γοργίας διαχωρίζει τήν έννοια του αγάλματος από τήν έννοια του αναθήματος, λέγοντας χαρακτηριστικά: "Διός μέν αγάλματα, έαυτών δέ (των ανθρώπων) αναθήματα". Ό δέ Ξενοφάνης διευκρινίζει ότι ή μορφή των όμοιωμάτων είναι μόνον ή ανθρώπινη σύλληψη της ιδέας του θεΐου. Άλλά ή σημασία της λέξεως γενικεύεται ήδη από πολύ παλιά και σημαίνεται μέ αυτήν κάθε τι στην θέα του όποιου αγάλλεται, καίρεται ή άναζωογονείται κάποιος, κάθε άντικείμενο θαυμασμού.

Έτσι, σέ άντικείμενα πού άφιερώνονται στους θεούς, άπαντάται ή φράση "(ό τάδε) μέ άνέθηκεν περικαλλές άγαλμα". Στο μνημειώδες άγαλμα της "Ηρας (6ος αι. π.Χ.), πού βρέθηκε στην Σάμο και σήμερα βρίσκεται στό Λοΰβρο, υπάρχει χαραγμένη ή έξής έπιγραφή στην άκρη του ίματίου της θεάς: ΧΗΡΑΜΥΗΕΜΑΝΔΟΗΚΕΝΤΗΡΙΑΓΑΛΜΑ.

Σέ ένα χάλκινο άρύβαλλο (μυροδοχείο) του ίδιου αιώνα, πού βρέθηκε στην Σπάρτη, είναι χαραγμένη από τά δεξιά πρός τά άριστερά ή έπιγραφή: ΧΑΛΚΟΔΑΜΑΣΜΕΑΝΕΘΕΚΕΘΙΟΙΝΠΕΡΙΚΑΛΛΕΞΑΓΑΛΜΑ.

Η όμορφιά (άρχ. εύμορφία), πού άκτινοβολεί ή προϋποθέτει ένα άληθινό έργο τέχνης, θεωρείται ότι προέρχεται από τόν θεΐο κόσμο, από τούς ίδιους τούς θεούς, γι' αυτό και τά αναθήματα σέ αυτούς δέν μπορεί νά είναι τίποτε άλλο παρά "αγάλματα", δηλαδή, έργα πού γεννώνται (άρχ. τίκτω-τέκνον, τέχνη) από ό,τι άνώτερο και θεϊκό διαθέτει ό άνθρωπος γιά νά άποτελέσει σημείο συνάντησης του θεΐου και του ανθρώπινου κόσμου.

Τό άγαλμα είναι ή κίνηση από τήν πλευρά του ανθρώπου πού του δίνει παρηγοσία ένώπιον του θεΐου, γι' αυτό και έτοποθετείτο σέ μέρος ιερό και καθαγιασμένο: στόν σηκό του ναοΰ της λατρευόμενης όψεως του θεΐου. Από έδω προήλθε και ό μύθος ότι αγάλματα ύπέροχης και άσύλληπτης όμορφιάς είχαν ριχτεί στην Γη από τόν ίδιο τόν Δία (διοπετΐ αγάλματα). Τό άγαλμα είναι ένας σιωπηλός μυστηριακός ύμνος, ό όποιος διατηρεί τήν σύνδεση μεταξύ ανθρώπινου και θεΐου κόσμου.

"Γιατί τά σπάσαμε τ' αγάλματά των

Γιατί τούς διώξαμε από τούς ναούς των

Διόλου δέν πέθαναν γι' αυτό οι θεοί",

λέει ό Καβάφης σέ ένα ποίημά του...

Εκείνο πού πέθανε δέν είναι άσφαλώς οι θεοί, αλλά ή άληθινή εύσέβεια του ανθρώπου και ή δυνατότητα νά έπικοινωνεί μαζί τους. Τά ιερά βεβηλώθηκαν και γκρεμίστηκαν, τά αγάλματα έγιναν συντρίμια... Ένας κόσμος θαυμαστός, συντετριμμένος από τήν μαΰρη και λυσσαλέα άσχήμια· πού τήν μόνη χαρά πού μπορεί νά νοιώσει είναι ή "χαρά της καταστροφής". Η χαρά της δημιουργίας ποτέ δέν θά φωλιάσει μέσα σέ μελανοκίτωνα, άνέραστα και θωρακισμένα σώματα... Όστόσο, άκόμα κι έτσι, άκόμα και συντετριμμένη, ή όμορφιά προκαλεί θαυμασμό· όλα τά έρείπια τρομάζουν και μόνο τά ελληνικά προκαλούν θαυμασμό... Γιατί, άραγε, συμβαίνει αυτό;

Τό έκπληκτικό είναι ότι άκόμα κι έτσι, άκόμα και συντετριμμένη, ή ελληνική τέχνη έχει τόν τρόπο της νά προσφέρει πολΰτιμες γνώσεις· έτσι όπως σιωικά και πεισματικά τό θέτει ό ποιητής Λουκιανός Παπαϊωάννου:

"Απ' όσα κλέψανε κι άπ' όσα σπάσανε, σύμφυτες εύπροσήγορες φωνές κρύβουν οι τάφοι,

στ' άγγεΐα μας, τήν ιστορία εικονογραφημένην..." (Στου Ίαπετου τά βέλη, στ. 3028-3030).

Σήμερα, στην επιστημονική όρολογία, ό όρος άγαλμα σημαίνει έργο γλυπτικής δλόγλυφο, περίοπτο, πού παριστάνει όμοιωματικώς κάποιο έμψυχο όν, άνθρωπίνης ή και ζωικής ύποστάσεως.

Μέ κριτήριο τό υλικό κατασκευής του, διακρίνεται σέ: χάλκινο, μαρμάρινο, γύψινο, λίθινο, πήλινο, ξύλινο, κέρινο, κ.λπ. Μέ κριτήριο τό μέγεθος, διακρίνεται ως αγαλματίδιον, μεγέθους μικρότερου του φυσικού, φυσικού μεγέθους, ύπερμέγεθες, κολοσός.

Τά αιγυπτιακά και μεσοποταμιακά αγάλματα ήσαν κολοσσιαία, ένω τά ελληνικά είχαν συνήθως ως όδηγό τό ανθρώπινο μέτρο. Οι Έλληνες και οι Αιγύπτιοι έπλασαν και αγαλμάτια κεραμικά και χάλκινα, τά λεγόμενα ειδώλια, μέ άφιερωματική και διακοσμητική χρήση.

Μέ κριτήριο τήν στάση τους διακρίνεται σέ: όρθια άπεικόνιση, καθήμενη, κεκλιμένη ή έριππη, κ.ά. Μέ κριτήριο τήν φύση του εικονιζόμενου θέματος, διακρίνεται σέ: μυθολογικό, θρησκευτικό, ιστορικό, κοινωνικό, προτομή, προσωπογραφία, κ.λπ..

Η διαμόρφωση ενός αγάλματος προϋποθέτει ύπαρξη φυσικού ύποδείγματος-μοντέλου. Προτού τό άγαλμα έκτελεσθεί σέ στερεά ύλη, διαπλάσσεται σέ μαλασσόμενη ύλη· σέ υγρό πηλό ή κερί, υλικά πού επιτρέπουν τήν έλεύθερη διαμόρφωση χωρίς ιδιαίτερη υλική άντίσταση.

Σέ περιόδους μεγάλης άνθήσεως της αγάλματοποιτικής τέχνης ή έπεξεργασία του αγάλματος γινόταν άπ' εύθείας στό μάρμαρο, στόν λίθο ή στό ξύλο, χωρίς προπλαστικό ύπόδειγμα. Μόνον οι έλλόγιμοι εκείνοι Καλλιτέχνες της άρχαιότητας μπορούσαν νά εργάζονται έτσι...

Οι σημερινοί Καλλιτέχνες εργάζονται κατά κανόνα βάσει μαλακού προπλάσματος. Τό στάδιο αυτό της μαλακής προπλάσεως καλείται πλαστική, έξ οΰ και ή σύγχρονη γλυπτική θεωρείται μία από τίς λεγόμενες πλαστικές τέχνες. Πλαστικές τέχνες θεωρούνται ή ζωγραφική, ή χαρακτική και ή γλυπτική.

Οί άρχαιοι μας είχαν τήν συνήθεια νά λειαίνουν καί νά σπιλβώνουν τά μαρμάρινα αγάλματα. Αυτό είχε τό πλεονέκτημα νά ενισχύει τήν αντίσταση τοῦ αγάλματος στίς διαβρωτικές επιδράσεις τῆς βροχῆς καί τοῦ αέρα· ἀλλά απαιτοῦσε πρόσθετη ἐργασία καί κόπο γι' αὐτό καί ἐγκατελείφθη ἀπό τοὺς μεταγενεστέρους. Ἡ συνήθεια τῶν αγαλματοποιῶν ἦταν ὁ χρωματισμός τῶν αγαλμάτων μέ εἰδικά χρώματα ἀναμεμιγμένα μέ κερί. Ἡ συνήθεια αὐτή διατηρήθηκε ἀπό τοὺς σύγχρονους μόνο στά χάλκινα αγάλματα, τά ὁποῖα βάφονται (πατινάζονται) μέ διάφορους τρόπους.

Ἀλλά, ἐν ἀρχῇ ἦν τό ξύλον... Ἀρχαιότερα ὅλων τῶν αγαλμάτων εἶναι τά ξύλινα. Ἡ ἱστορία τῆς γλυπτικῆς τέχνης ἀρχίζει μέ ξοανικά αγάλματα, πού διαμορφώθηκαν ἀπό κορμούς δένδρων. Στούς ἱστορικούς χρόνους ὑπῆρχε πλῆθος ξύλινων αγαλμάτων, τά λεγόμενα *ξόανα* (ἀπό τό ρῆμα *ξύω-ξύνω*, λειαίνω, ἐξ οὗ καί *ξοῖς* - ἡ σμίλη, *ξόος* - ὁ ἐνεργῶν γλυφάς ἐπὶ ξύλου, καί *λιθοξόος* ὁ ἐνεργῶν γλυφάς ἐπὶ λίθου), πραγματικά ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας ξυλογλυπτικῆς, τά ὁποῖα δέν είχαν τήν τύχη νά σωθοῦν, ὅχι τόσο λόγῳ τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου, ἀλλά πρωτίστως λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ὑλικοῦ τοὺς πού "σκανδάλιζε" τήν ἱστορικῶς γνωστή πυρομανία τῶν Χριστιανῶν. Διότι ξύλινα αγάλματα διεσώθησαν σέ αἰγυπτιακοὺς τάφους καί εἶναι ἐντυπωσιακά.

Κατά τοὺς μεσαιωνικούς χρόνους, τά ξύλινα αγάλματα ἦσαν σέ μεγάλη χρήση στήν Δυτική Εὐρώπη καί ὑπηρετοῦσαν, πρωτίστως, θρησκευτικές ἀνάγκες. Οἱ τεχνίτες τῶν χρόνων ἐκείνων είχαν τήν συνήθεια νά ζωγραφίζουν τά ξύλινα ὁμοιώματα καί νά προσδίδουν σέ αὐτά μαγική ἐκφραση. Ἡ τέχνη τῶν ξύλινων αγαλμάτων ἤκμασε στήν Ἰταλία, Γαλλία, Γερμανία, Ἀγγλία καί παρήγαγε σπουδαῖα ἔργα.

Ξύλα κατάλληλα γιά αγαλματοποιΐα εἶναι ὅσα ἔχουν σφικτή καί πυκνή δόμηση στήν ὕλη τους, ὅπως ἡ βελανιδιά, ἡ καρυδιά, ὁ κέδρος, τό κυπαρίσσι, κ.ἄ. Τά πορώδη ξύλα, ὅπως ὁ ἔλατος, δέν ἐνδείκνυνται. "Τά δε αγάλματα γλύφουσιν ἐκ τῶνδε, κέδρων, κυπαρίττου, λωτοῦ, πύξου· τὰ δ' ἐλάττω καί ἐκ τῶν ἐλαιῶν ριζῶν· ἀρραγεῖς γάρ αὗται καί ὁμαλῶς πως σαρκῶδεις". *Τά δε αγάλματα κατασκευάζονται ἀπό τά ἑξῆς: κέδρο, κυπαρίσσι, λωτό, πύξο· ἐνῶ τά μικρότερα καί ἀπό τίς ρίζες τῆς ἐλιάς διότι αὐτές εἶναι ἀρραγεῖς καί σαρκῶδεις μέ κάπως ὁμαλὸ τρόπο*, γράφει ὁ Θεόφραστος (*Περὶ Φυτῶν Ἱστορίας*, 5, 3).

Μέ τήν τεχνική τοῦ ξύλινου αγάλματος μοιάζει ἡ τεχνική τοῦ ἐλεφαντιόδοντος ἢ ἐλεφαντοστοῦ (φίλιντσι). Ἡ τέχνη τοῦ ἐλεφάντινου αγάλματος

γνώρισε μέρες ἀκμῆς στοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀλλά καί ἀργότερα κατά τοὺς μέσους χρόνους. Ἐνα ἀπὸ τά ἐπτὰ θαύματα τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἦταν τό περίφημο χρυσελεφάντινο ἀγαλμα τοῦ Διὸς στήν Ὀλυμπία, ἔργο τοῦ θεικοῦ Καλλιτέχνη Φειδία καί ἓνα ἀπὸ τά "ἀντικειμενικά ἔργα τέχνης", κατά τήν ὁρολογία τοῦ Γκουρτζιέφ. Τά γυμνά μέλη τοῦ αγάλματος ἦσαν ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν καί συχνά οἱ ἱερεῖς καί ἱέρειες τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐπιμελοῦντο τοῦ καθαρισμοῦ τους.

Ἡ αγαλματοποιικὴ εἶναι μέρος τῆς γλυπτικῆς. Γλυπτικὴ εἶναι ἡ τέχνη τῆς κατεργασίας στερεᾶς ὕλης μέ σκοπὸ τήν τρισδιάστατη ἀναπαράσταση τῶν ἀπεικονιζομένων παραστάσεων. Ἐνῶ ὁ πίνακας ζωγραφικῆς ἀποδίδει τά εἰκονιζόμενα πάνω σέ μιά ἐπιφάνεια καί ἡ ἐντύπωση τοῦ χώρου καί τοῦ ὄγκου εἶναι μόνο παραστατική, τά ἔργα τῆς γλυπτικῆς καταλαμβάνουν πραγματικό ὄγκο μέσα στὸν κῶρο καί πρὸς ὅλες τίς διαστάσεις (μῆκος, πλάτος, ὕψος, βάθος...). Αὐτά εἶναι τά δλόγλυφα. Τά γλυπτά ὅταν εἶναι σκαλισμένα πάνω σέ μιά ἐπιφάνεια λέγονται *ἀνάγλυφα*. Ὅταν ἐξέχουν ἀπὸ αὐτὴν λέγονται *ἐκτυπα ἀνάγλυφα*, ἐνῶ ὅταν εἰσχωροῦν μέσα σέ αὐτὴν λέγονται *ἐσώγλυφα*.

Γλυπτά μνημεῖα ἀνακαλύφθηκαν σέ ὅλες τίς κῶρες ὅπου ὑπῆρξαν παλαιότατοι οἰκισμοὶ ἀνθρώπων· ἀποδεικνύεται ἔτσι, ὅτι ἡ γλυπτικὴ τέχνη ἀποτελεῖ μιά βασικὴ ἐκφραστικὴ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου. Μόνο στὸ Βυζάντιο, λόγῳ τῶν στυγνῶν ἀπαγορεύσεων πού ἐπεβλήθησαν, δέν ἀναπτύχθηκε δραστηριότητα στήν γλυπτικὴ τέχνη, ἡ δέ ξυλογλυπτικὴ περιορίστηκε ἀποκλειστικά στήν διακόσμηση τῶν ἐκκλησιῶν (τέμπλο, προσκυνητάρια, κλπ.). Μεγάλῃ ἄνθηση τῆς γλυπτικῆς παρατηρήθηκε κατὰ τήν Ἀναγέννηση, ἀπὸ τήν ὥθηση πού ἔδωσε ἡ μελέτη καί ὁ θαυμασμός τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος, πρῶτα στήν ἰταλικὴ χερσόνησο καί μετὰ σέ ὅλη τήν Εὐρώπη, ἐκτός ἀπὸ τήν Ἑλλάδα, ὅπου τότε κυριαρχοῦσε τό μαῦρο καί τό κόκκινο φέσι.

Στήν ἀρχαιότητα γινόταν διάκριση μεταξύ τῶν ὀρων *ἀγαλμα*, ὁ ὁποῖος ἀναφερόταν σέ γλυπτά ὁμοιώματα θεῶν καί θεαινῶν, καί *ἀνδριάς*, ὁ ὁποῖος ἀναφερόταν σέ γλυπτά ἀνθρώπων, ἀνδρῶν καί γυναικῶν. Σήμερα ἡ χρήση τῆς λέξεως *ἀγαλμα* ἔχει γενικευθεῖ ἀδιακρίτως, ἐνῶ ἡ λέξη *ἀνδριάς* (*ἀνδριάντας*) χρησιμοποιεῖται ὅπως καί τότε γιά τό μνημειῶδες ἔργο ὁλόσωμης ἀναπαράστασης κάποιου ἀνδρα (ἐξ οὗ καί ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως) ἢ γυναίκας. Ὅταν ἀπεικονίζεται μόνον ἡ κεφαλὴ ἢ μέρος τοῦ στήθους ὀνομάζεται *προτομή*.

Σκοπὸς τοῦ γλύπτη δέν εἶναι ἡ ἀπλὴ ἀντιγραφή τῆς φυσικῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ ἡ ἀπόδοση τῆς καλλιτεχνικῆς ἐννοίας τοῦ παριστωμένου· ὁ καλλιτέχνης ἐπικειρεῖ νά τονίσει τά ἰδιαίτερα γνωρίσματα, νά τά ἐξυψώσει καί νά τά ἐξιδανικεύσει. Γιά νά πετύχει αὐτό τό ζητούμενο, χρησιμοποιεῖ τήν ἰδιαίτερη εὐχέρειά του στήν τεχνικὴ κατεργασία τῶν στερεῶν ὕλων, ἀλλὰ κυρίως τήν ἐμπνευση καί τήν ἀντίληψή του γιά τό Κάλλος.

Ἡ *σμίλη* καί ἡ *σφύρα*, δηλαδή τό *καλέμι* καί τό *σφυρί*, ἀποτελοῦν τά βασικά ἐργαλεῖα τῶν γλυπτῶν ἀπὸ τήν ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα καί στά διάφορα ἀρχαιολογικά καί ἐθνολογικά μουσεῖα ἐκτίθενται τέτοια σύνεργα τῆς γλυπτικῆς, πού εἶναι σχεδόν πανομοιότυπα μέ τά σημερινά.

"Οἱ ἀρχαιότατοι μνημονεύμενοι καλλιτέχναι τῆς πλαστικῆς", γράφει ὁ Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς στὸ *Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας*, ἐκδ. Κωνσταντινίδη, Ἀθήνα 1888-1891, "*εἰσὶν ὁ τῆς χαλκουργίας προϊστάμενος θεὸς Ἡφαιστος· ἡ μεταλλουργικὴ συντεχνία τῶν Τελκίνων ἐν Σικυῶνι, Κύπρῳ, Κρήτῃ, Ρόδῳ· οἱ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι ἐν Κρήτῃ· ὁ ἐπὶ Θησέως ἀκμάσας Δαίδαλος, κατὰ τινες Ἀθηναῖος, κατ' ἄλλους Κρής, σύμβολον τῆς τέχνης, μάλιστα τῆς ἀρχαϊκῆς, εἰς ὃν καί πολλὰ τῶν ἀρχαιοτάτων ἔργων ἀποδίδονται· οἱ Δαιδαλίδαι, ἐν οἷς ὁ Τάλως, ἀνεψιὸς τοῦ Δαιδάλου. Ὁ δ' Εὐχειρ, λεγόμενος συγγενής, ὁ Ἐνδοῖος συνοδοιπόρος, ὁ Αἰγινήτης Σμίλης, σύγχρονος αὐτοῦ ἦσαν πολλοὺς αἰῶνες μεταγενέστεροι τῆς τῷ Δαιδάλῳ ἀποδιδόμενης ἐποχῆς, Δαιδαλίδαι δέ μόνον διότι εἰργάζοντο κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν ῥυθμόν. Ἐπειὸς λέγεται ὁ κατασκευάσας ἐν Ἀργεῖ, καί ὁ Πείρασος εἰργάσθην αὐτόθι ξόانون τῆς Ἥρας ἐξ ἀκράδος".*

Καί πιὸ κάτω σημειώνει: "Οἱ Δωριεῖς, φύσει ἔχοντες τό αἶσθημα τοῦ καλοῦ, ἀνέπτυξαν αὐτό ὑπερτάτως ὅτε ἡ εἰς τά νότια τῆς Ἑλλάδος κάθοδος αὐτῶν εἰσήγαγε παρ' αὐτοῖς καί τὸν πολιτισμόν, καί διέπρεψαν ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ. Τό πρῶτον βῆμα ἐπέκεινα τῶν ἀρχαίων ξοάνων ἦσαν τά ἀκρόλιθα αγάλματα, ξύλινα καί αὐτά, ἔχοντα δέ τά ἄκρα, τά ἐκτός τῶν ἐνδυμάτων, κεφαλὴν, χεῖρας, πόδας, λίθινα. Ἦρξαντο δέ τότε κατασκευαζόμενα χρυσελεφάντινα αγάλματα, ὧν ξύλινος ἦν ὁ σκελετός ἢ κάναθος. Ἐπ' αὐτοῦ δέ, διά τοῦ σώματος τά γυμνά, ἐπεκολλᾶτο δι' ἰχθυοκόλλης ὁ ἐλέφας ἐκ πλακῶν, 15-20 ἑκατοστῶν, μαλασσομένων καί καμπομένων κατὰ μέθοδον τήν σήμερον ἄγνωστον, καί ὁ χρυσὸς διά τά ἐνδύματα, ἐξεργάζετο ὡς συνήθως τά μέταλλα, εἰς πάχος μιᾶς περιόδου γραμμῆς... Καί αἱ μὲν θεαὶ παραστάσεις

πολλάκις καί διά θρησκευτικῶν λόγων ἐνέμενον εἰς τὸν ἀρχαῖον ρυθμόν... οἱ ἀνδριάντες ὅμως, μάλιστα οἱ τῶν ἀθλητῶν, ταχέως προήγαγον τήν τέχνην εἰς τήν παράστασιν τῆς φυσικῆς ἀληθείας, τοῦ ἀνέτου καί τοῦ ὑπερτάτου καλοῦ".

Ἄν θέλαμε νά διακρίνουμε ἀδρομερῶς τήν ἀνθρωπότητα, θά μπορούσαμε μέ βεβαιότητα νά ποῦμε ὅτι διαιρεῖται σέ τρεῖς κύριες κατηγορίες: Σέ αὐτοὺς πού φτιάχνουν αγάλματα, σέ αὐτοὺς πού τά καταστρέφουν καί στὸ ἐπαμφοτερίζον πλῆθος· μέ ἄλλα λόγια: στοὺς Δημιουργοὺς, τοὺς Καταστροφεῖς καί τοὺς Ἀδιάφορους. Τό ἐπαμφοτερίζον πλῆθος εἶναι πού κάνει τήν ζυγαριὰ νά γέρνει πότε πρὸς τήν μιά καί πότε πρὸς τήν ἄλλη κατεύθυνση. Δημιουργικότητα καί καταστροφικότητα φαίνεται πῶς ἔχουν κοινὴ ἐνεργειακὴ βάση, ἀλλὰ ἐντελῶς διαφορετικὴ πορεία· ἡ πρώτη εἶναι *δρόμος*, ἐνῶ ἡ δεύτερη *σύνδρομο*· συχνά ἡ ἀνικανότητα πρὸς δημιουργία "δημιουργεῖ" ἰκανότητα πρὸς καταστροφή...

Τό ἔργο "Περὶ Ἀγαλμάτων" τοῦ Πορφυρίου εἶχε κι αὐτό τήν τύχη τῶν ἀρχαίων αγαλμάτων· διεσώθη ἀκρωτηριασμένο, μέ κομμένους βραχίονες, τεμαχισμένο "εἰς χεῖρας" ἐνὸς ἐκ τῶν πρωταγόνων τῆς μεγάλης καταστροφῆς, τοῦ "προπαρασκευάσαντος" τό ἔδαφος Εὐσεβίου. Ἔτσι, "πορφυρωμένο" ἀπὸ τά "αἵματα τῆς (χριστιανικῆς) ἀγάπης", κατὰ τήν ἐκφραση τοῦ Ἑλύτη, μᾶς παραδόθηκε καί αὐτό τό κείμενο... Ἀς ἀκούσουμε τὸν Πορφύριο, τοῦ ὁποῖου ἡ γεμάτη εὐγένεια καί σαφήνεια φωνὴ φημώθηκε γιά αἰῶνες, κάτω ἀπὸ τά μαῦρα πέπλα τῆς σιωπῆς καί τοῦ φόβου. Ἀς μὴ ξεχνᾶμε πῶς, ὅταν μιλάμε γιά τά ἔργα του, μιλάμε γιά *ἀπαγορευμένα βιβλία*...

Γιῶργος
Λαθύρης

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ
ΣΕ ΑΡΧΑΙΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΑΘΥΡΗ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΗΛΙΟΔΡΟΜΙΟ

Τό θέμα της αριθμολογίας εις την καθόλου αυτού έννοιαν είναι εύρύτατον. Άποτελεῖ θά μπορούσαμε νά εἰπώμεν τό μέσον της συνεννοήσεως ἤτοι τήν **γλῶσσα τῶν Θεῶν**, ἡ ὁποία δέν ἔχει περιορισμούς στήν έκτασή της ὅπως ἡ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά εἶναι ἀπειρη ὅπως ἀκριβῶς ἀπειρη εἶναι καί ἡ έννοια τῶν ἀριθμῶν.

Καί εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Θεῶν, διότι ἡ ἀριθμολογία, ἡ έννοια τῶν ἀριθμῶν, ἀναφέρεται σέ ὅλες τίς σχέσεις της λειτουργίας τῶν κόσμων, τῶν νόμων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι προκαλοῦν τίς λειτουργίες αὐτές καί τὰ καθέκαστα αὐτῶν, ὡς ἐπίσης καί σέ ὅλες τίς ἐμφανίσεις τοῦ πνεύματος, τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρός τίς λειτουργίες τῶν κόσμων καί τῶν ἐνεργητικῶν δυνάμεων καί νόμων αὐτοῦ οἱ ὁποῖοι ἀπείρως ἐξελίσσονται.

Τοῦ θέματος αὐτοῦ τό ὁποῖον ἀπασχόλησε πολλούς σοφούς της ἀρχαιότητος πτυχὴν μόνο θά ἀποπειραθοῦμε νά ἀποκαλύψουμε, ἀκριβῶς ἐκείνη πού ἀπασχόλησε αὐτούς περισσότερο.

Κατ' ἀρχήν οἱ ἀριθμοὶ δέν εἶναι κάτι τό ὁποῖο ἐπενόησε καί ἐδημιούργησε ὁ ἄνθρωπος. Ἀντιθέτως εἶναι ἐκδηλωμένο φυσικό φαινόμενο τό ὁποῖο διασαφηνίζει τίς διάφορες καταστάσεις τῶν λειτουργούντων κόσμων καί τοῦ πνεύματός τους. Εἶναι τό ὑπό της Φύσεως παρεχόμενον μέσον πρός τό δημιούργημά της, τήν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, διά τοῦ ὁποῖου καθίσταται νοητή ἡ λειτουργία τῶν κόσμων, οἱ νόμοι τῶν οὐσιῶν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι μετέχουν στίς λειτουργίες αὐτές, ὡς καί ἡ δυναμικότητα ἐκαστοῦ τῶν νόμων αὐτῶν. Εἶναι ἐπίσης τό μέσον τοῦ προσδιορισμοῦ της καταστάσεως ἐκάστης πνευματικῆς προσωπικότητος καί τό μόνον μέσον διά τοῦ ὁποῖου εἶναι δυνατόν νά εὐρίσκεται καί καθορίζεται ὁ βαθμός της ἐξελιξεώς τους.

Οἱ ἀριθμοὶ δέν ἔχουν τήν ἀπλή έννοια τήν ὁποία δίδει ὁ ἄνθρωπος σέ αὐτούς, δηλαδή τήν έννοια τήν ἐμφανίζουσα τίς ποσότητες. Αὐτή ἡ έννοια εἶναι περιορισμένη καί προκύπτει ἐξ ἄλλης προγενεστέρως έννοιᾶς τῶν ἀριθμῶν. **Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι οἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καί τῶν ὄντων της Φύσεως.** Καί ἐπειδή τὰ πράγματα καί τὰ ὄντα της Φύσεως ἔχουν ἕκαστον ἐξ αὐτῶν καί ἰδιάζοντα χαρακτηρισμόν καί ἴδια γνῶρίσματα, δι' αὐτό καί ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν ἔχει ἰδιάζουσα έννοια καί ἴδιον γνῶρισμα. Τό γνῶρισμα ἐκάστου ἀριθμοῦ διαφέρει τοῦ γνῶρίσματος τῶν ἄλλων καί της ἰδιαζούσης αὐτῶν δυνάμεως. Ὡς ἐκ τοῦ λόγου δέ αὐτοῦ ἡ πρώτη έννοια τῶν ἀριθμῶν καί ποιοτική καί ἐκ της τοιαύτης έννοιᾶς προέρχεται καί ἡ ποσοτική έννοια.

Ἡ διαφορά της έννοιᾶς ἐκάστου τῶν ἀριθμῶν εἶναι ἡ εἰκὼν ἡ χαρακτηρίζουσα τήν διαφορά της έννοιᾶς πάσης ἀτομικότητος ἐν σχέσει πρός τίς ἄλλες τοιαῦτες καί τό ἴδιον αὐτῶν γνῶρισμα. Διά της διαφορετικῆς αὐτῆς έννοιᾶς κατανοοῦμε καί τήν ἐκ τοῦ χάους ἐμπόρευσιν τῶν ἀτόμων κατὰ μίαν βαθμιαίαν τάξιν ἡ ὁποία δίδει εἰς ἕκαστον ἄτομον τόν ἰδιάζοντα αὐτοῦ χαρακτηρισμόν καί τό ἀπό δυναμικῆς ἀπόψεως γνῶρισμά του.

Οἱ ἀριθμοὶ ἀντιστοιχοῦν καί πρός ἐκείνες τίς ἀτομικότητες της Φύσεως οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν τήν έννοιαν της ἀεί ὑπάρξεώς τους διά της ἀεί ἐκδηλώσεως δυνάμεων τους τῶν ὁποῖων νοοῦμε τήν εἰκόνα διά της ἀεί ἐπεκτάσεως τῶν ἀριθμῶν, ἀφ' ἐαυτῶν ἀναπαραγομένων ὡς καί οἱ δυνάμεις τῶν ἀτόμων.

Διά της έννοιᾶς τῶν ἀριθμῶν, της εἰδικῆς αὐτῶν κατατάξεως καί διά της συμπλοκῆς τους εἰς τούς διαφόρους ἀριθμητικούς τους σταθμούς θά μπορέσουμε νά συλλάβουμε τό ἔργο της ὅλης δημιουργίας ὡς καί ἐκεῖνο τό ἀναφερόμενο εἰς τήν ἐνεργό δράση τοῦ πνεύματος καί τήν διαφορετική ἀπό ἀπόψεως ἐνεργητική κατάσταση ἐκάστης πνευματικῆς ἀτομικότητος.

Ἐπίσης διά της πράξεως τῶν ἀριθμῶν προεαγόμεθα εἰς τό νά κατανοοῦμε τόν τρόπον καί τήν ποιοτική κατάσταση πάσης φυσικῆς συνθέσεως ὡς ἐπίσης καί τήν ἐνεργητική δύναμη καί τίς σχέσεις αὐτῆς πρός τίς ἄλλες ἐνεργητικές δυνάμεις τῶν ἄλλων συνθέσεων. Διά τῶν πράξεων τῶν ἀριθμῶν κατανοοῦμε καί τίς ἀφαιρέσεις ἀπό τίς διάφορες ἐνέργειες τῶν μορφῶν καί τήν προαγωγή της ἀφαιρέσεως μέχρι τοῦ σημείου της ὅλης ἐξαντλήσεως τοῦ ἐνεργητικοῦ μέσου, ὁπότε ἔχουμε καί τό φαινόμενο της ἀποσυνθέσεως, ὅπως κατανοοῦμε διά της συμπλοκῆς τῶν ἀριθμῶν στίς συγκροτούμενες μορφές, διά της μεταξύ αὐτῶν ἀλληλεπιδράσεως τόν πολλαπλασιασμόν τῶν ἐνεργητικῶν τους δυνάμεων.

Κάθε πράξη τῶν ἀριθμῶν εἶναι μία εἰκόνα της Φύσεως στίς καθέκαστα μορφικές καί πνευματικές της ἐμφανίσεις.

Οἱ ἀριθμοὶ χωρίζονται σέ δύο κατηγορίες: στήν κατηγορία τῶν **περιττῶν** καί τήν κατηγορία τῶν **ἀρτίων**. Ἡ συμπλοκή τῶν περιττῶν ἀριθμῶν πρός τούς ἀρτίους, εἰκονίζει τήν **συμπλοκή τῶν δύο αἰθίων οὐσιῶν** ἐκ τῶν ὁποῖων γίνονται ὅλα τὰ φαινόμενα τῶν κόσμων. Οἱ περιττοὶ ἀριθμοὶ εἶναι οἱ εἰκόνες τίς ὁποῖες ἐμφανίζει ἡ αἰθίος συνεχῆς οὐσία στίς συνθέσεις, συγκροτήματα καί ἀποσυνθέσεις αὐτῶν, σέ κάθε ὅ,τι ἔχει περιορισμένη ἐνέργεια καί ὡς μορφή καθίσταται πεπερασμένη.

Οἱ ἄρτιοι ἀριθμοὶ εἶναι ἡ εἰκόνα αὐτῆς ταύτης της αἰθίου ἀτομικῆς οὐσίας μέ τό πλήθος τῶν ἀτόμων της τά ὁποῖα οὐδέποτε ἀποβάλλουν τήν ἀτομικότητά τους, ἀλλά εἶναι τὰ πάντοτε ἀφθαρτα καί αἰώνια **ΕΙΝΑΙ**.

Ἡ συνεργασία τῶν δύο αὐτῶν αἰθίων οὐσιῶν ὁστά καθέκαστα τῶν ἀπείρων κόσμων, νοεῖται μόνο διά της συμπλοκῆς καί συνεργασίας τῶν περιττῶν καί ἀρτίων ἀριθμῶν στίς πράξεις τους. Ἡ χωριστή έννοια τῶν περιττῶν καί ἀρτίων ἀριθμῶν σέ κατηγορίες, ἐμφανίζει τίς εἰκόνες τῶν δύο αἰθίων οὐσιῶν σέ ὅλες τίς μεταβολές τους στούς ἐνεργοῦντες κόσμους καί ἐκάστη καθίσταται τό συμπλήρωμα της ἐτέρας. Διά της συμπληρώσεως δέ αὐτῆς συλλαμβάνομε καί τήν έννοια της ἐνότητος καί συνεχίσεως τῶν κόσμων στά ἔργα αὐτῶν καί στήν ἀπειρη ἐξέλιξή τους.

Ἀκόμα διά της έννοιᾶς της ἀπείρου ἐκτάσεως τῶν ἀριθμῶν κατανοοῦμε τό ἀπειρον, ὡς ἓνα σύνολο ἀεί γινόμενον, διότι ἀεί ἐκ τοῦ χάους ἔρχονται στό ἐνεργητικό **ΕΙΝΑΙ** τόσο τά ἄτομα της μῆδς αἰθίου οὐσίας ὅσον καί ἡ ἐπέκταση στήν ἐνεργητική κατάσταση, σέ ἀτελευτήτους χώρους της ἐτέρας οὐσίας, της Μονάδος.

Οἱ περιττοὶ καί οἱ ἄρτιοι ἀριθμοὶ εἶναι τό ἀντικείμενο της μελέτης τῶν σοφῶν ἐκείνων πού ἐπιθυμοῦν νά εἰσέλθουν στίς μεγάλες έννοιες τῶν αἰθίων οὐσιῶν στά ἀπειρα ἀνά τούς κόσμους ἐνεργητικά τους πεδία. Οἱ σοφοὶ ποτέ δέν πρέπει νά λησμονοῦν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ μέ τό σύστημα τό ὁποῖο τούς χωρίζει σέ διαφόρους σταθμούς ἐξορμωμένους στήν σύστασή τους ἀπό τήν Δεκάδα καί τό πολλαπλάσιον αὐτῆς, ἐμφανίζουν καί τούς **ἀναμορφωτικούς κύκλους**, πρό παντός της οὐσίας τοῦ πνεύματος καί τούς νόμους οἱ ὁποῖοι τήν διέπουν. Μόνο μέ τήν εἰσοδο τοῦ πνεύματος στούς ἀπείρους αὐτούς κύκλους δύναται νά κατανοηθῇ ἡ ἐξέλιξή του καί πρό παντός ἡ προαγωγή του ἀπό ἓνα κόσμο σέ ἄλλον.

Ἀς εἰσέλουμε ὁμως στήν εξέταση της οὐσίας τῶν ἀριθμῶν, καθὼς ἐπίσης στήν εξέταση τῶν δυνάμεων καί νόμων τῶν αἰθίων οὐσιῶν τῶν διά τῶν ἀριθμῶν παριστανόμενων, ὡς καί τήν ἰδιότητα ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Διά νά γίνῃ ὁμως ἡ εξέτασή αὐτή, πρέπει νά ἔχουμε πάντοτε στήν διάνοιά μας ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἐλέχθη προγενεστέρως,

δηλαδή, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ δέν εἶναι ἐπινόηση τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά μία φυσική ἐκδήλωση της διανοίας του, στήν οὐσία της ὁποῖας οἱ ἀριθμοὶ ὑπῆρχαν μέ ὄχι συνειδητή έννοια πρό της ἐκδηλώσεώς τους.

Ἡ ἐκδήλωση τῶν ἀριθμῶν δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μία λειτουργία της ἀνθρωπίνης διανοίας ἡ ὁποία συνετελέσθη ἀπό τίς δυναμικότητες τίς ὁποῖες ἔχει ἐκδηλώσει ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ καί ἡ φύση τῶν ὁργανισμῶν στούς ὁποίους αὐτὴ δρᾷ. Οἱ τοῦ εἵδους αὐτοῦ δυναμικότητες διά τῶν ὁποῖων συνετελέσθη ἡ λειτουργία της ἀνθρωπίνης διανοίας, δέν εἶναι παρά ἀριθμοὶ καί δέν νοοῦνται παρά μόνο διά ἀριθμῶν.

Εἶναι ἀριθμοὶ, διότι ἐκάστη αὐτῶν ἔχει ἴδιαν τάση, ἀναφέρεται σέ λειτουργία ἰδίου νόμου καί πληροῖ ἴδιον σκοπόν. Ἡ εἰδικὴ τάση, ὁ σκοπὸς καί ὁ νόμος ἐκ τοῦ ὁποῖου προέρχεται, δέν δύναται ἄλλως νά κατανοηθοῦν ἐάν δέν μεταφερθοῦν στήν έννοια τῶν ἀριθμῶν, στήν χωριστὴ έννοια ἐκάστου τῶν ἀριθμῶν, δηλαδή στήν φυσικὴ κατάσταση ἡ ὁποία μᾶς δίδει τό γνῶρισμά τους.

Ἐάν ἡ έννοια τῶν ἀριθμῶν δέν ἐξεδηλοῦτο στήν ἀνθρωπίνην διάνοια δέν θά καθίστατο αὐτὴ γνωστὴ, διότι ἡ παραγωγή καί ἡ ἐνέργεια τῶν ἰδεῶν της, οἱ ποικίλες παραγωγικότητες καί ἐνέργειές της θά ἦσαν ἀκατάληπτες καί θά ἀπετέλουν σύγχυσιν. Ἐκεῖνο τό ὁποῖον μᾶς φέρει στήν έννοιά της καί στά παράγωγα αὐτῆς, εἶναι ἡ έννοια τήν ὁποία λαμβάνουμε ἐκ τῶν ἀριθμῶν.

Ἐάν οἱ ἰδέες καί ὅλες οἱ ψυχικές μας ἐκδηλώσεις γίνονται γνωστές, τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν διαφορετικῶν παραστάσεων πρός τίς ὁποῖες ἡ ψυχὴ μας ἔρχεται σέ ἐπαφή διά τῶν αἰσθήσεών της. Ἐκάστη παράσταση καί διαφορετικὴ αὐτῆς ἐνέργεια γνωρίζονται ἀπό τό σχῆμα της, ἀπό τήν ἰδιάζουσα δυναμικότητά της καί τήν ἀρμονία τήν ὁποία ἀποτελεῖ μετὰ τῶν ἄλλων παραστάσεων. Ἐάν ἐκάστη παράσταση δέν εἶχε ἰδιάζοντα χαρακτηρισμό καθιστάμενον νοητόν ἀπὸ τήν δυναμικότητα καί τό σχῆμα της καί πρό παντός ἀπὸ τήν ἐνεργό τάση αὐτῆς, τότε δέν θά εἶχαμε τήν έννοια τοῦ πλήθους τῶν παραστάσεων τήν ὁποία διευκρινίζουμε στήν νόησή μας διά τῶν ἀριθμῶν.

Ἀν ἐκ τῶν πραγμάτων της Φύσεως ἀφαιρέσουμε τήν ἀριθμητικὴν έννοια, οὐδεμία δυνά-

μεθα νά σχηματίσουμε ιδέα, πολύ δέ περισσότερο τό πληθος αὐτῶν. Ἀλλά οἱ παραστάσεις ἐκ τῶν ὁποίων γίνονται οἱ ιδέες καί ἡ ἐννοια, ὡς εἵπομεν, εἶναι συγκροτήματα.

Πῶς θά ἦτο δυνατό νά εἶχαμε τήν ἐννοιά τους, ἐάν δέν ἐγνωρίζαμε ὅτι οἱ παραστάσεις εἶναι ἀθροίσματα ἄλλων μικροτέρων πραγμάτων καί πῶς θά εἶχαμε τήν ἐννοιά τους ἐάν δέν εἶχαμε τήν ἐννοια τοῦ πλήθους τῶν ἀριθμῶν, τήν ποιοτική αὐτῶν ἐννοια, τό διαιρετόν τῶν παραστάσεων σέ εἰδικά μικρότερα συγκροτήματα καί τήν ἐξ αὐτῶν ἀφαίρεση τῶν μερῶν ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται νοητή ἡ ἀποσύνθεση τῆς παραστάσεως; Πῶς θά ἐννοούσαμε τήν ἐννοια τῶν συγκροτημάτων διά τῆς ἐπὶ τό αὐτό προσθέσεως τῶν μερῶν τους τῶν ὁποίων τήν ἐννοιαν ἔχουμεν μόνο διά τῶν ἀριθμῶν;

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον ὁ **Θεῖος ἈΠυθαγόρας** ἔλεγε ὅτι ἡ οὐσία τῶν πραγμάτων εἶναι ἀριθμός. Καί ἐχώριζε τήν οὐσία τῶν πραγμάτων σέ δύο αἷτια: Στούς ἀρτίους καί στούς περιττούς ἀριθμούς. Καί **ἀρτιοί εἶναι τό πληθος τῶν ἀτόμων τά ὁποῖα συγκροτοῦν τίς παραστάσεις, περιττοί δέ τό συνθετικό αἷτιο πάσης παραστάσεως.**

Οἱ **περιττοί ἀριθμοί** ἐμφανίζουν ὅλα τά φαινόμενα τῆς οὐσίας τῆς **ΜΟΝΑΔΟΣ** ἡ ὁποία τά πάντα συνέχει καί τά πάντα διά τῶν νόμων της μεταβάλλει. Εἶναι μέ ἄλλες λέξεις τό **μεταμορφωτικό αἷτιο πάντων τῶν πραγμάτων**, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ **ἀρτιοί ἀριθμοί** οἱ ὁποῖοι ἐμφανίζουν τό πληθος τῶν συγκροτούμενων ἀτόμων, εἶναι τό **αἰωνίως μεταβαλλόμενον ἀπό δυναμικῆς ἐνεργητικῆς ἀπόψεως**. Εἶναι τό πάντοτε ὑπάρχον τῶν ἀτομικότητων τίς ὁποῖες οἱ περιττοί ἀριθμοί τίς καθιστοῦν **συνεχῶς θειότερες**.

Προσδιορισμός τῆς ἐννοίας τῶν ἀριθμῶν

Εχουμε δύο τάξεις ἀριθμῶν, τούς ἀπλοῦς καί τούς συνθέτους. Οἱ **ἀπλοῖ ἀριθμοί** εἶναι οἱ βάσεις τῆς θεμελιώσεως τοῦ ὅλου οικοδομήματος τῶν ἀριθμῶν καί ἀποτελοῦν μίαν θεμελιώδη ἐννοια τῶν οὐσιῶν ἀπό τίς ὁποῖες προέρχονται. Πάντες οἱ ἄλλοι ἀριθμοί εἶναι σύνθεση τῶν ἀπλῶν, πλὴν ὅμως συγχρόνως διαδηλοῦν τό ἄπειρον τῶν ἐκδηλώσεων τῶν οὐσιῶν ἀπό τίς ὁποῖες προέρχονται. Ἐκαστος **σύνθετος ἀριθμός** διαδηλοῖ τά παράγωγα τῶν δύο οὐσιῶν τά ὁποῖα γίνονται διά τῶν συνθέσεών τους. Ἡ σύνθεση τῶν περιττῶν καί ἀρτίων ἀριθμῶν εἶναι οἱ ἐμφανιζόμενες εἰκόνες τῶν συνεργαζομένων οὐσιῶν καί ἐν ταυτῇ διαδηλοῦν καί τίς ιδιότητές τους.

Εάν διά τῆς ἐννοίας τῶν ἀριθμῶν σχηματίζουμε τήν ἐννοια τῶν ιδεῶν, διά τῆς αὐτῆς ἐννοίας ὀφείλουμε νά σχηματίσουμε καί τήν ἐννοια τῶν δύο οὐσιῶν, ἀφοῦ τά παράγωγά τους νοοῦνται μόνο διά ἀριθμῶν καί ἀφοῦ οἱ ἀριθμοί δέν εἶναι

τίποτα ἄλλο παρά ἐκδηλώσεις τῶν συνεργαζομένων αὐτῶν οὐσιῶν.

Οὕδαμοῦ δύναται νά διαπιστωθῇ φυσική ἐνέργεια ἐάν αὐτήν δέν τήν προκαλέσουν οἱ διαφορετικές δυνάμεις μέ τούς ἰδιαίζοντες αὐτῶν χαρακτηρισμούς σέ ὅλα τά πεδία τῶν κόσμων. **Εἰκόνες τῶν δυνάμεων αὐτῶν γιά τήν ἀνθρωπίνη νόηση εἶναι οἱ ἀριθμοί.** Οἱ περιττοί καί οἱ ἄρτιοι ἀριθμοί εἶναι οἱ συγκροτοῦντες καί λειτουργοῦντες ἐξαφανίζοντες αὐτά, πρὸς τόν σκοπό τῆς ἀρτιωτέρας ἐμφανίσεως αὐτῶν ὡς καί οἱ ἐσαεῖ διατηροῦντες τίς ἀτομικότητες. Ἄνευ τῆς ἐννοίας τῶν ἀριθμῶν καί τῆς διπλῆς αὐτῶν ιδιότητος ὁ ἀνθρωπίνη διάνοια δέν δύναται νά ἀναγεται στήν σύλληψη καί ἐξακρίβωση τῶν αἰτιῶν τῆς δημιουργίας τῶν κόσμων καί τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

Ἀρχή τῶν ἀριθμῶν. Τί εἶναι Μονάς

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων πιστεύουν ὅτι Μονάς εἶναι ὁ ἀριθμός 1. Ἡ πίστη αὐτή στήν βάση της εἶναι σφαλερῇ. **Μονάς εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἔχει τήν δύναμη τῆς παραγωγῆς** εἴτε, κατά νοητή ἐκφραση, τήν ἀρνητική εἴτε τήν θετική. Ἡ ἐννοια τοῦ ἀριθμοῦ 1 δέν εἶναι παραγωγική διότι γιά νά εἶναι παραγωγική πρέπει νά διχοτομηθῇ σέ δύο διάφορα μέρη διαφορετικῆς ἐνεργείας. Στήν περίπτωση ὅμως αὐτή χάνει τήν ἐννοια τῆς μονάδος, εἶναι μέρος τῆς μονάδος, καί κατά ἀναπόδραστον ἀνάγκη γιά νά σχηματίσουμε μονάδα ἔχουμε ἀνάγκη καί ἐτέρου μέρους αὐτῆς.

Επομένως **στήν ἀρχή τῶν ἀριθμῶν ὡς Μονάς ἐμφανίζεται ὁ ἀριθμός δύο** καί παρακολουθεῖται ὑπό ἐτέρας **Μονάδος τοῦ ἀριθμοῦ 3.** Ὁ ἀριθμός 1 δύναται στίς πράξεις τῶν ἀριθμῶν νά ἐπαναλαμβάνεται, ἀλλά κατά τήν ἐννοια μένει πάντοτε ὁ αὐτός, διότι ἐξ αὐτοῦ δέν δύναται νά παραχθῇ ἄλλο τι. Διά νά παραχθῇ ἄλλο τι πρέπει νά ὑπάρχει καί ἄλλος ἀριθμός 1 μέ διαφορετική ιδιότητα. Ὅταν λέμε $1+1=2$, πρέπει τά δύο αὐτά 1 νά μή εἶναι τά αὐτά. Διότι ἂν εἶναι τά αὐτά δέν δύναται νά γίνεται μεταξύ αὐτῶν παραγωγή καί κατ' ἀκολουθίαν στήν περίπτωση αὐτή δέν δυνάμεθα νά ἔχουμε ἐπέκταση τῶν ἐννοιῶν τῶν ἀριθμῶν.

Παράδειγμα: Ὅταν ἔχουμε μία καί μόνο ιδέα μή συνεργαζομένη μετ' ἄλλων διαφόρου φύσεως, ἡ ιδέα αὐτή ἐπαναλαμβανομένη θά μένη πάντοτε ἡ αὐτή. Ὅπως δέν δυνάμεθα νά ἐπαναλάβουμε τόν οἰονδήποτε ἄνθρωπο μέ τόν ἑαυτόν του προκειμένου νά παραγάγουμε ἕνα ἄλλον ἄνθρωπο. Τοιοῦτον γεγονός δέν ἐμφανίζεται οὔτε στίς λειτουργίες τῆς Φύσεως, οὔτε στίς λειτουργίες τῶν ιδεῶν.

Η ἐννοια τῆς παραγωγῆς εἴτε ιδεῶν, εἴτε φυσικῶν δυνάμεων, εἴτε μορφῶν, γίνεται διά τῆς συνεργασίας δύο διαφόρων παραγόντων. Κατά

συνέπεια ἡ πρώτη Μονάς δέν δύναται παρά νά ἔχη δύο ἐνεργητικούς παράγοντες καί τούς ἔχει μόνο ἡ **Μονάς δύο.** Ἡ Μονάς αὐτή εἶναι τά ἄτομα τῆς αἰδίου ἀτομικῆς οὐσίας τῆς ἐκ τοῦ χάους ἐκπορευθείσης, μέ δύο ἐνεργητικούς παράγοντες, τούς **νόμους τῆς Κινήσεως καί τῆς Ζωῆς.**

Αλλά καί ἡ Μονάς αὐτή γιά νά ἐνεργήσῃ ἔπρεπε νά βρίσκεται κάπου. Νά βρίσκεται σέ ἕνα **χῶρο**, διότι πᾶσα ἐπέκταση τῆς δυναμικότητός της ἄλλως θά ἦτο ἀκατανόητος. Βρέθηκε ὄντως ἐν **χῶρῳ** καί ὁ **χῶρος** αὐτός εἶναι ἡ ἐτέρα αἰδίου οὐσία, ἡ πάντοτε συνεχῆς πρὸς ἑαυτήν. Καί ἀκριβῶς διότι εἶναι συνεχῆς πρὸς ἑαυτήν μάς δίδει τήν ἐννοιαν τοῦ **χῶρου.**

Δέν εἶναι δυνατόν νά νοηθῇ **χῶρος** ἐάν δέν εἶναι συνεχῆς, διότι **χῶρος** εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖο περιέχει κάτι μετρητό καί τό ὁποῖο δίδει τήν ἐννοια τῆς διαστάσεως καί ὄχι τό περιεχόμενο πινός. Ὁ **χῶρος**, ἡ αἰδίου συνεχῆς οὐσία εἶναι ἡ Μονάς τρία. Ἡ συνεργασία τῆς Μονάδος 2 μετά τῆς Μονάδος 3 ἔχουν ἕνα παραγωγικό ἀποτέλεσμα. Αὐτό εἶναι τά μορφικά τους συγκροτήματα, τά ὁποῖα καί λαμβάνουν τήν ἐννοιαν τῆς **Μονάδος 4.**

Αλλά ἡ ὑπό αὐτήν τήν μορφή συνεργασία τῶν Μονάδων τούτων ἐμφανίζει ἐν ἐνεργείᾳ ἕνα νόμο αὐτῶν. Ὁ νόμος αὐτός εἶναι ὁ **νόμος τῆς μεταξύ τους ἐπιμιξίας** διά τοῦ ὁποῖου συγκροτοῦνται οἱ διαιωνιστικοί τους τύποι. Ὁ νόμος αὐτός εἶναι ἡ **Μονάς 5.** Ἡ ἐπέκταση τῆς διαιωνίσεως τῶν μορφῶν ἐμφανίζει τίς παραγωγικές τους δυνάμεις, ἐκεῖνο τό ὁποῖο ὀνομάζουμε ἐξέλιξη. Ὁ **νόμος τῆς ἐξελίξεως** ἡ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἐνεργειῶν εἶναι ὁ νόμος τῆς **Μονάδος 6.**

Αλλά ἐκτός τῆς ἐσωτερικῆς συνεργασίας τῶν οὐσιῶν στίς μορφές τῆς Φύσεως γίνεται καί ἄλλη συνεργασία. Αὐτή ἡ συνεργασία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ὅλων, διότι οἱ κινήσεις τῶν μορφῶν παράγουν στόν ἀπανταχοῦ **χῶρο** μεγάλες δονήσεις. Τά κύματα αὐτῶν τῶν δονήσεων τηροῦν ἄμεση ἐπαφή μεταξύ τῶν μορφῶν καί ἀσκοῦν ὕψιστες ἀλληλεπιδράσεις. Ὁ **νόμος αὐτός τῆς ἀλληλεπιδράσεως** εἶναι ἡ **Μονάς 7.**

Οἱ ἀλληλεπιδράσεις κανονίζουν τίς περιφορές τῶν κινουμένων μορφῶν καί διατηροῦν μέχρις ὀρισμένου ὁρίου τήν αὐτοτέλεια καί τήν ἐλευθερία

τῆς ἐνεργείας τους. Ἡ **ἐλευθερία τῆς ἐνεργείας τῶν μορφῶν** εἶναι ἡ **Μονάς 8.** Διά τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τῶν μορφῶν ρυθμίζεται καί ἡ ἁρμονία τους. Ἡ ἁρμονία εἶναι ἡ **Μονάς 9.**

Τό σύνολο τῶν συνεργαζομένων αὐτῶν Μονάδων δημιουργεῖ ἕνα **σταθμό ἐξελίξεως.** Αὐτός εἶναι ἡ **Δεκάδα.** Κατά τόν **θεῖο Πυθαγόρα** ἡ **Δεκάς** εἶναι **ιερή** διότι σέ αὐτήν **συγκεντρώνονται τά δημιουργικά αἷτια καί οἱ θεμελιωτικοί νόμοι αὐτῶν.** Τό ὅλον συγκρότημα τῶν κόσμων στηρίζεται ἐπὶ τῶν θεμελιωτικῶν νόμων οἱ ὁποῖοι καί ἀποτελοῦν τίς βάσεις τῆς λειτουργίας τῶν κόσμων.

Κάθε περαιτέρω τῶν κόσμων ἐνέργεια ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συνεργασίας τῶν νόμων αὐτῶν. Ἡ συνεργασία αὐτή ἔχει παράγωγα καί τά παράγωγα αὐτά εἶναι νόμοι ἀλλά νόμοι ὄχι θεμελιωτικοί, ἀλλά λεπτομερειακοί καί εἰκονίζονται διά τῆς ἐννοίας τῶν συνθέτων ἀριθμῶν τῶν Μονάδων. Ἡ ἐπέκταση αὐτή τῶν συνθέτων ἀριθμῶν δέν μπορεῖ νά ἔχη ὅρια καί αὐτό ἀκριβῶς εἶναι τό ἐμφανίζον τήν ἀτελεύτητη παραγωγή τῶν νόμων τῶν ἐνεργουσῶν οὐσιῶν τῶν κόσμων.

Οἱ ἀριθμοί διά τῶν συνθέσεών τους, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν καί τίς πράξεις τους, ἐμφανίζουν ὅλες τίς λειτουργίες καί ὅλα τά στήν Φύση τελούμενα γεγονότα. Οἱ ἀπλοῖ ἀριθμοί εἶναι ἡ **ζῶσα εἰκόνα** καί δι' αὐτῆς ἡ ἐκφραση τῶν πρωταρχικῶν νόμων τῶν αἰδιῶν οὐσιῶν. **Οἱ πρωταρχικοί νόμοι χωρίζονται στά τρία τρίγωνα.**

Τό **πρῶτο τρίγωνο** περιέχει τούς νόμους τῆς κινήσεως, ζωῆς καί ἐνεργείας. Τό τρίγωνο αὐτό διά τῶν συνεργαζομένων νόμων του ἐμφανίζει ἕνα γεγονός, τήν σύσταση τῆς μορφῆς. Ἡ μορφή ἐμφανίζεται ὑπό τῆς Μονάδος 4. Ἡ Μονάς 4 εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ τετραγώνου. Τό τετράγωνο εἶναι ἡ πλήρης μορφή καί γι' αὐτό καλεῖται καί τετρακτύς.

Τετρακτύς σημαίνει τίς **συνεργαζόμενες Θεῖες οὐσίες** διά τῶν νόμων τοῦ **πρώτου τριγώνου ἐν μορφῇ.** Ἡ μορφή εἶναι τό μέσον τῆς ἐκδηλώσεως δυνάμεων ἢ νόμων ὑπό τῶν συνεργαζομένων οὐσιῶν. Ἡ μορφή δέν εἶναι μόνον ἡ παράστασις, ἀλλά καί τό μέρος ὅπου γίνεται στενότερη ἡ συνάντηση τῶν ἀτόμων τῆς αἰδίου οὐσίας (ἀτομικῆς) μετά τῆς συνεχούς οὐσίας, τῆς **ΜΟΝΑΔΟΣ**, συνέπεια τῶν ὁποίων ἐκδηλοῦνται οἱ νόμοι τοῦ **δευτέρου τριγώνου**, τοῦ εἰκονιζομένου ὑπό τῶν Μονάδων 4, 5 καί 6.

Ο νόμος 4 έχει δύο ιδιότητες: Είναι τό άθροισμα τών νόμων του πρώτου τριγώνου αλλά μετέχει στο άθροισμα αυτό και ό πρώτος νόμος του δευτέρου τριγώνου. Τήν σημαντικότητα του νόμου αυτού οι μύστες πρέπει επιμελώς νά σπουδάζουν, διότι **ή φυσική αυτή τετρακτύς έχει ανάλογες τοιαύτες σέ όλα τά πεδία τών εξελισσομένων πνευματικών κόσμων.**

Τό πολλαπλάσιο του νόμου 4 εις αποτέλεσμα τών αριθμών 40, 400, 4000 και έφ' έξης εμφανίζει τις μορφές ή τά μέσα της ενεργείας τών πνευματικών ατομικότητων στον άπειρο κόσμο και συγχρόνως τις ύφιστάμενες σχέσεις της ένότητας όλων τών λειτουργούντων κόσμων.

Τό **δεύτερο τρίγωνο** αποτελείται από τούς νόμους τών μορφών, της επιμξίας αυτών και του πολλαπλασιασμού τών δυνάμεών τους. Στο δεύτερο αυτό τρίγωνο εμφανίζεται **τό μέσον της λειτουργίας τών μορφών** τό αναφερόμενο στην αναπαραγωγή τους και στον πολλαπλασιασμό τών ενεργειών του. Καί τό τρίγωνο αυτό αποκαλύπτει διά τών συνεργαζομένων νόμων του την βάση επί της οποίας στηρίζονται και εξελίσσονται οι μορφές σέ όλους τούς κόσμους και τούς φυσικούς και τούς πνευματικούς, μέ αύξουσα ως προελέχθη δυναμικότητα, διά τών πολλαπλασίων του αριθμού 4.

Τό **τρίτο τρίγωνο** εμφανίζουν οι αριθμοί 7, 8, και 9. Είναι και αυτοί νόμοι τών ενεργητικών ή μορφικών μέσων της Φύσεως και του πνεύματος. Ό νόμος της αλληλεπιδράσεως, ό υπό του αριθμού 7 εικονιζόμενος, έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση του νόμου της ελευθερίας διά του οποίου καθορίζεται ή σαφής έννοια της ελευθέρας ενεργείας τών μορφών. Ίσως μέσα στον νόμο αυτόν νά υπάρχει και ή έννοια εκ της οποίας εξορμούνται σέ περιφερειακή κίνηση οι μεγάλες της Φύσεως μορφές, τά Ουράνια σώματα. Ό νόμος της ελευθέρας ενεργείας τών μορφών και οι κινήσεις αυτών διά της ελευθέρας αυτής ενεργείας, έχουν ως αποτέλεσμα την εκπόρευση του νόμου της άρμονίας του υπό του αριθμού 9 εικονιζόμενου.

Διά τών νόμων τών τριών τριγώνων τών εικονιζομένων υπό τών έννέα αριθμητικών Μονάδων άπετελέσθησαν οι άρμονίες τών κόσμων πάσης φύσεως. Τό σύνολο τών νόμων αυτών συγκεντρούμενο αποτελεί την **ιερή Δεκάδα**, δηλαδή τόν πρώτο σταθμό ή κύκλο τών λειτουργούντων κόσμων. Στην ιερή αυτή Δεκάδα συνεργάζονται όλοι οι νόμοι οι εικονιζόμενοι διά τών έννέα αριθμών ή καλλίτερα οι εκφραζόμενοι υπό τών έννέα αριθμών.

Τά πρώτα θεμέλια της Φύσεως είναι οι νόμοι αυτοί. Οι έφ' έξης της ιερής Δεκάδος σύνθετοι αριθμοί εκφράζουν τά παράγωγα τών νόμων αυτών. Τά παράγωγα είναι και αυτοί νόμοι και μάλιστα εκείνοι οι όποιοι εμφανίζουν τις πλέον λεπτές λειτουργίες της Φύσεως και του πνεύματος, άρκει μόνο νά νοηθή ότι τά παράγωγα αυτά δέν είναι άλλο τι παρά αύξηση της ενεργητικότητας τών έννέα θεμελιωτικών νόμων τών τριών τριγώνων.

Παράδειγμα, ό υπό της Μονάδος 5 εικονιζόμενος νόμος αυξάνεται διά τών παραγώγων αυτού στους αριθμούς 50, 500, 5000 και έφ' έξης άπειρώς. Σέ κάθε κατά συνέπεια πεδίο της Φύσεως ή του πνεύματος θά εύρωμεν τόν νόμο αυτόν ενεργούντα μέ τά παράγωγά του. Διά της έννοίας αυτής τών αριθμών καταδηλοῦται ότι οι πρώτοι θεμελιωτικοί νόμοι εξακολουθούν όχι μόνο νά έχουν τις ιδιότητές τους αλλά και ότι αυξάνουν τόν βαθμό της ενεργείας τους.

Στό σημείο αυτό οι μύστες πρέπει νά προσέξουν πολύ διότι έτσι θά κατορθώσουν νά συλλάβουν αληθή έννοια της λειτουργίας τών κόσμων φυσικών και πνευματικών. Η συνεργασία τών νόμων αυτών στον άπειρο χρόνο καθίσταται άμετάβλητη διότι αν ήθελαν διασπασθή οι λειτουργίες τών τριών τριγώνων, εάν και ένας μόνον νόμος ήθελε άδρανήσει, θά εξαφανίζετο όλόκληρο τό Σύμπαν. Η αύξηση τών δυνάμεων τών νόμων αυτών, την οποία δυνάμεθα νά κατανοούμε διά της επεκτάσεως τών αριθμών μάς πληροφορεί ότι οι νόμοι αυτοί θά συνεργάζονται πάντοτε προς παραγωγή μεγαλύτερων δυνάμεών τους.

Ένα άλλο σημείο τό όποιο πρέπει νά καθιστηθή έννοια είναι ότι οι νόμοι εκάστου τών τριγώνων έχουν στενότερη μεταξύ τους σχέση, οι δε σχέσεις τους προς τούς νόμους τών άλλων τριγώνων είναι έμμεσώτερες. Διά της σπουδής του σημείου αυτού δύναται και νά καθορισθή ό τρόπος της ενεργείας του μύστου προκειμένου νά φέρη σέ έντονώτερη λειτουργία τις δυνάμεις του. Εάν θέλη π.χ. νά αύξηση την δύναμη της ελευθερίας του, πρέπει νά λαμβάνη ως βάση τόν νόμο της αλληλεπιδράσεως όταν επί αυτού επενεργούν ανώτερες πνευματικές μορφές.

Πιστεύουμε, ότι μέ τά λίγα αυτά τά όποια εξέθεσαμε περί της έννοίας τών αριθμών θά δυνηθήτε νά προαχθήτε στις σφαίρες της καθαρής γνώσεως και ότι οι αριθμοί θά σας βοηθήσουν στην εξακρίβωση της ικανότητας τών πνευμάτων τών εύρισκομένων στα διάφορα επίπεδα τών πνευματικών κόσμων.

Οι Θεοί, οι κατέχοντες όλες εκείνες τις δυνάμεις πού απαιτούνται γιά νά γίνουν Θεοί, προκειμένου νά εξετάσουν μία ψυχή και νά εύρουν πού αυτή δύναται νά δράση και σέ ποιόν ανελικτικό κύκλο δύναται νά ενεργήση, ούδέν άλλο πράττουν εκτός της εξακριβώσεως τών εκδηλωθεισών δυνάμεών της. Ό αριθμός τών δυνάμεων εκάστης ψυχής επιμαρτυρεί την όλη της κατάσταση και όχι μόνο αυτό, αλλά και την προϋπόθεση ποίας ακόμη δυνάμεις δύναται νά εκδηλώση εάν ενεργήση επί όρισμένου μέρους της Φύσεως. Τοῦτο κατ' ακολουθίαν επίσης επιμαρτυρεί ότι **ή εξακρίβωση της ποιότητος πάσης ψυχής είναι δυνατή.**

Όλες οι αριθμητικές πράξεις καταδηλοῦν την πορεία την οποία ακολουθούν οι δυνάμεις της Φύσεως. Γιά νά διακρίνουμε αυτό δέν έχουμε παρά νά αναλογισθούμε ότι διά της προσθήκης ενός αριθμού επί ενός άλλου αλλοιώνουμε την έννοια και τό αποτέλεσμα, ως τοῦτο συμβαίνει και διά της αφαιρέσεως. Κατά τόν αυτόν τρόπο και στις ουσίες της Φύσεως ή προσθήκη μιᾶς δυνάμεως, ή και ή αφαίρεση, αλλοιώνει τελείως την πρότερη μορφή.

Η ουσία της Φύσεως είναι μία όπως και ό αριθμός σέ όλη του την έννοια είναι ένας. Επί εκάστου δε μέρους της ουσίας παρατηρούμε διαφορά. Η διαφορά αυτή καταδεικνύει διαφορά συνθέσεως δυνάμεων. Γιά νά κατανοήσουμε τοῦτο δέν έχουμε παρά νά λάβουμε διαφόρους αριθμούς και νά κάνουμε διάφορες συνθέσεις. Ό αριθμός, π.χ. 49, είναι σύνθεση τών δύο Μονάδων 4 και 9 και ή έννοια του αριθμού 49 προφαίνει κατά την σειράν της εκδηλώσεως τών αριθμών την τεσσαρακοστή ενάτη εκδήλωση της ουσίας ουσιαδώς διαφέρουσα εν τη ενεργεία της της τεσσαρακοστής όγδός, διότι έχει μία επί πλέον δύναμη εν τη ενεργεία της, δύναμη ή οποία μεταβάλλει τελείως την μορφή της τεσσαρακοστής όγδός.

Εάν επίσης λάβουμε γιά την σύνθεση ενός αριθμού τις Μονάδες 4-9-4-9 θά παραγάγουμε τόν αριθμό τέσσαρες χιλιάδες έννιακόσια τεσσαράκοντα έννέα και ή σύνθεση παρ' όλον άπετελέσθη από τούς αυτούς αριθμούς στην έννοια αυτής διαφέρει ουσιαδώς από την προγενέστερη. Τοῦτο συμβαίνει διότι όχι μόνο έχει αύξηση κατά

πολύ, πράγμα πού σημαίνει την επέκταση τών ενεργειών της ουσίας και την ανέλιξή της διά του πολλαπλασιασμού τών δυνάμεών της αλλά και δίδει ειδικό χαρακτηρισμό υπό τόν όποιο πρέπει νά δίδουμε τόν σκοπό της συνθέσεως.

Γιά τόν λόγο αυτόν είπαμε ανωτέρω ότι οι Θεοί προκειμένου νά εξετάσουν μία ψυχή και νά εύρουν πού δύναται αυτή νά δράση και σέ ποιόν ανελικτικό κύκλο δύναται νά ενεργήση, δέν έχουν άλλο τι νά πράξουν εκτός της εξακριβώσεως τών δυνάμεών της. Ό αριθμός τών δυνάμεών της εκτός του ότι επιμαρτυρεί την όλη κατάστασή της αλλά και την προϋπόθεση ποιες ακόμη δύναται νά εκδηλώση δυνάμεις, εάν έλθη και ενεργήση επί όρισμένου μέρους της Φύσεως.

Σημείωση

Τό μηδέν (0) δέν είναι Μονάς ουσιαστική οὔτε εκπροσωπεί νόμο στην Φύση, αλλά την κατάληξη του δεκαδικού συστήματος σέ ένα τέρμα όπου οι έννέα (9) αριθμοί τερματίζουν τόν σκοπό τους σέ ένα σημείο και από εκεί αρχίζουν ένα νέο παραγωγικό κύκλο. Καί οι αριθμοί οι όποιοι ακολουθούν ένα σύστημα τό όποιο αποκαλείται Δεκαδικό, γιά νά συντελέσουν σέ αυτό πρέπει νά έχουν μία βάση και ή βάση αυτή είναι οι 9 Μονάδες οι όποιες έχουν και ειδικό χαρακτήρα. Αφαιρέσατε μία από τις 9 Μονάδες και προσπαθήσατε νά κάνετε επέκταση του Δεκαδικού συστήματος. Τότε θά διακρίνετε την άξία της συνθέσεως τών 9 Μονάδων και πότε και πόσαι δύνανται νά συνθέτουν Δεκαδικό σύστημα.

Αποδείξεις του ότι ό αριθμός 9 είναι τέλειος είναι τό αποτέλεσμα της άθροίσεως τών αριθμών τών άπλών Μονάδων τό όποιον δίδει τόν αριθμό 9. Άλλη δέ απόδειξη είναι τό ότι εάν πολλαπλασιάσουμε οίανδήποτε Μονάδα επί τόν αριθμό 9 και τό γινόμενό της προσθέσουμε όριζοντίως, θά έχουμε ως αποτέλεσμα τόν αριθμό 9, πράγμα τό όποιο σέ καμμία άλλη Μονάδα δύναται νά συμβή.

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ο Όδυσσεύς ζή αρμονικά στο βασίλειό του με την γυναίκα του και τον γιό του. Έχομε, δηλαδή, μία ολοκληρωμένη πνευματική Τριάδα, ένα θεϊκό Τρίγωνο σε αρμονική ισορροπία. Ο Όδυσσεύς αναγκάζεται να ξεκινήσει για την Τρωική έκστρατεία (Τροία: τό έλος του υλικού πεδίου). Ο δισταγμός του συμβολίζει την άρνηση της ψυχής να ένσαρκωθί γιατί γνωρίζει τον πόνο που ή ίδια προδιαγράφει μέσα στην μορφή.

Μετά την άλωση της πόλεως (10 χρόνια μετά) και την ολοκλήρωση του έργου στο υλικό πεδίο αρχίζει ή πορεία της επιστροφής του θεϊκού σπινθήρα (Όδυσσέως) στο πνεύμα, στην κατάσταση της πρωταρχικής ήρεμίας, εμπλουτισμένου με τις έμπειρίες των πεδίων που διέτρεξε. Δέκα χρόνια είναι και ή πορεία της επιστροφής κατά την όποία ή ανθρώπινη αντίληψη δοκιμάζεται και ξεπερνάει κάθε λογής έμπόδια, απορρίπτοντας σταδιακά τά φορτία που την δεσμεύουν με την ύλη ως την τελική ταύτιση με τό πνευματικό ιδεώδες.

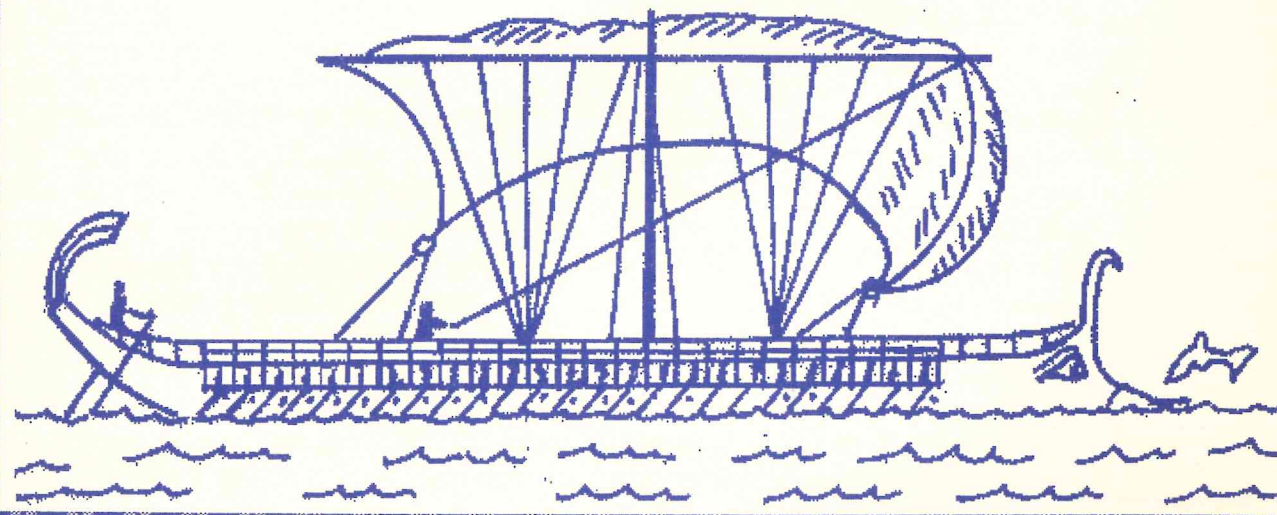
Η χώρα των Λωτοφάγων είναι ό επίγειος παράδεισος, ή έμμονή στην συσσώρευση υλικών αγαθών που κάνει τον άνθρωπο να ξεχνά τους ουσιαστικούς στόχους της ύπαρξέως του. Οί σύντροφοι που τρώνε τους Λωτούς είναι τό μέρος της συνειδήσεως του Όδυσσέως που παραμένει προσκολλημένο στην μορφική όψη.

Στό νησί των Κυκλώπων έγκλωβίζεται άπ' τον Πολύφημο μέσα στην σπηλιά του άσυνειδήτου. Ο Πολύφημος τρέφεται άπό τά στοιχεία της ψυχής του Όδυσσέως (σύντροφοι), είναι γιός του Ποσειδώνος (ώκεανός των συναισθημάτων μας, ανεξέλεγκτη συναισθηματική μας φύση) και αντιπροσωπεύει ένα κομμάτι του Όδυσσέως. Ο Όδυσσεύς επιστρατεύει τον ισχυρό νού του για να εξισορροπήσει αυτές τις άρχέγονες τάσεις -πού

όλοι κρύβουμε μέσα μας. Δεν μπορεί να τον σκοτώσει (ή δεν τον σκοτώνει όπως λέει έπειδή κανείς δεν θά μπορούσε να μετακινήσει τον τεράστιο θυρεό)- άπλως τον κάνει άκίνητο, έμποδίζει την φυγή του. Μέσα στο επίπεδο του άσυνειδήτου ό ήρωας κάνει την ταυτότητά του, γίνεται ό Κανέναν (ή πρόκειται περί δόλου). Όλα αυτά, όμως, προκαλούν μία συναισθηματική διαταραχή (τήν αντίδραση του Ποσειδώνος) που θά είναι τό μόνιμο έμπόδιο στην προσπάθεια της ψυχής του.

Ο Αϊολος και τό δεμένο άσκι με τους άνεμους συμβολίζει τό νοητικό στοιχείο και την όρθως κατευθυνόμενη δύναμη που μπορεί να όδηγήσει στον τελικό σκοπό. Όταν ή ψυχή κάνει την επαγρύπνησή της (ό Όδυσσεύς κοιμάται) οί άνεμοι έλευθερώνονται: ή νοητική σύγκυση που προκαλεί πισωγυρίζει την συνείδηση άπό τον προορισμό της. Ο Αϊολος δεν δίνει δεύτερη εύκαιρία. Ο ήρωας βασισμένος μόνο στις δικές του δυνάμεις θά αντιμετώπισει τους Λαιστρυγόνες (τιτανικές όψεις της φύσεώς του). Μόνο τό δικό του καράβι άπό τά δώδεκα καταφέρνει να ξεφύγει- έτσι ό ήρωας απογυμνώνεται άπό τις όψεις που τον συνδέουν με τό παρελθόν.

Φθάνει στό νησί της μάγισσας Κίρκης, ή όποία γοιτεύει τους συντρόφους του και τους μεταμορφώνει σε χοίρους (ή δύναμη του σεξουαλικού ένστίκτου που μπορεί να μεταβάλει ένα άνθρωπο σε ζώο). Ο Όδυσσεύς με την δύναμη του νού (Έρμης) μένει άνεπηρέαστος και καταφέρνει να μεταστοιχειώσει τις άρνητικές όψεις της ψυχής του (Κίρκη) σε βοηθό του. Αυτή ή άλχημική διαδικασία άπαιτεί την χρησιμοποίηση κάθε αποθέματος της έκδηλωμένης του ύπαρξέως.

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Μαθαίνοντας την τέχνη της μαγείας άπό την Κίρκη, κατεβαίνει στον Άδη όπου έρχεται πρόσωπο με πρόσωπο με τις άρνητικές όψεις του έαυτού που τον έμποδίζουν στο ταξίδι της επιστροφής. Η έννοια της ικανότητας της ψυχής του -στό πρόσωπο του μάντεως Τειρεσία- τον συμβουλεύει να μη πειράξει τά Βόδια στο νησί του Ηλίου.

Επιστρέφει στον Έπάνω Κόσμο για να συνεχίσει τό ταξίδι. Ταξιδεύει με τό πλοίο του νού στην θάλασσα των επιθυμιών για να φθάσει στην μυστική ύπαρξη. Με την βοήθεια της Κίρκης θά αποφύγει την πλανερή γοιτεία των Σειρήνων. Δένεται στο κατάρτι, δηλαδή άγκιστρώνεται νοητικά στο όραμα της ψυχής του για να αποφύγει την πρόκληση. Η ψυχή επαγρυπνεί και τό πλοίο ξεφεύγει και φθάνει στην Σκύλλα και την Χάρυβδι. Η Χάρυβδι είναι ή έσωτερική άβυσσος, έτοιμη να κατασπαράξει όποιον δεν μπορεί να βαδίσει ισορροπημένα επάνω στην λεπτή γέφυρα της ψυχής.

Ο Όδυσσεύς περνά άπό την Σκύλλα, ή όποία αντιπροσωπεύει την στιγμή εκείνη της έσωτερικής πορείας που ό άναζητητής αναγκάζεται να θυσιάσει κάποια όψη της προσωπικότητός του για να περάσει σε άνώτερα επίπεδα ύπαρξέως.

Ο Όδυσσεύς κάνει μερικούς συντρόφους και περνάει στο νησί του Ηλίου. Η ψυχή, όμως, κάνει πάλι την επαγρύπνησή της, τά βόδια του Ηλίου σκοτώνονται και μοναδική έξιλέωση του ήρωα είναι ή απογύμνωσή του άπό κάθε στοιχείο που τον συνδέει με τό παρελθόν.

Φθάνει στο νησί της Καλυψούς. Είναι τό επίπεδο της σπειροειδούς εξέλιξεως κατά τό όποιο ή επιθυμία για άθανασία ξεστρατίζει την συνείδηση άπό τό έσωτερικό όραμα. Έπικρατεί, όμως, ή πνευματική του θέληση και με την βοήθεια των Θεών έλέγχεται ή κατωτέρα φύσις του. Η έναντίωση του Ποσειδώνος στην όμαλή εξέλιξη του ταξιδιού, τον ρίχνει στο νησί των Φαιάκων. Είναι ένας σταθμός έξαγνίσεως και άναδρομής του ήρωα σε όλο τό ιστορικό της περιπλανήσεώς του. Είναι τό τέλος της μαθητείας.

Στην Ίθάκη, άπόλυτα κυρίαρχος στην ήλιακή του φύση, ξαναγεννιέται τό τόξο και ξεκαθαρίζει την ύπαρξή του άπ' όλα τά ψεύτικα έγώ που διεκδικούσαν την έξουσία της ψυχής, άγγίζοντας έτσι την τελειότητα.

Ραδάμανθος Άντ. Άναστασάκης

ΘΑΛΑΣΣΕΙΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΤΟ ΟΔΥΣΣΕΙΑ
Τό ΟΔΥΣΣΕΙΑ ναυπηγήθηκε στο Καρνάγιο του Βλouxου Λευκάδος, σύμφωνα με τά σχέδια των άρχαίων έλληνικών πλοίων. Τό όνομά του συμβολίζει την δεκάχρονη περιπέτεια του Όμηρικού Όδυσσέα, βασιλιά της άρχαίας Ίθάκης, ήρωα της έλληνικής (και τοπικής) ιστορίας.

Λιμάνι Νυδρίου-Λευκάδα.

Τηλ. (0645) 95655

Τό "ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ" δημιουργήθηκε τό 1991 από τόν Ραδάμανθυ - 'Αντώνιον 'Αναστασάκη. Είναι θεατρικός-εκπαιδευτικός-εκδοτικός οργανισμός πού έχει ως βασικό σκοπό τήν παρουσίαση τοῦ 'Αρχαίου 'Ελληνικοῦ Πνεύματος καί τήν ένωσή του μέ τήν σύγχρονη, αλλά καί νέα εποχή μέσω τῆς

Θεατρικῆς Τέχνης, 'Εκπαιδευτικῶν Προγραμμάτων καί Εἰδικῶν 'Εκδόσεων. Χρησιμοποιεῖ τήν Σοφία τοῦ παρελθόντος, τίς προτάσεις, ἐξελίξεις καί ἀνησυχίες τοῦ παρόντος καί τόν ὀραματισμό γιά τό μέλλον τῆς Τέχνης καί τῆς 'Ανθρωπότητος.

✓ Ὁ Ραδάμανθους - 'Αντώνιος 'Αναστασάκης εἶναι Κρής εἰς τήν καταγωγήν. Ἐσπούδασε Χορό, Μουσική, Ψυχολογία καί Φιλοσοφία. 'Αριστοῦχος τῆς Δραματικῆς Σχολῆς Πέλου Κατσέλη (1980). Ὡς ἡθοποιός έχει παίξει σέ πολλές θεατρικές παραστάσεις, συνεργαζόμενος μέ τό Κρατικό Θέατρο Βορείου Ἑλλάδος, τό Ἐμπειρικό Θέατρο τοῦ 'Αλέξη Μινωτή, τό Δημοτικό Θέατρο Κρήτης, τό Θέατρο Ἐρευνας, τόν Θίασο Καρέζη - Καζάκου καί ἄλλους θιάσους, ἐρμηνεύοντας κύριους καί πρωταγωνιστικούς ρόλους, στήν Ἐπίδαυρο σέ ἔργα 'Αρχαίου Δράματος, αλλά καί σέ πολλά κλασσικά καί σύγχρονα ἔργα. Ἐδίδαξε ως καθηγητής Ὑποκριτικῆς καί Ἀγωγῆς Λόγου στήν Δραματική Σχολή τοῦ Κ.Θ.Β.Ε., καί σέ ἰδιωτικές Δραματικές Σχολές. Ἀπό τό 1991 διδάσκει στό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ. Εἶναι μέλος τοῦ Σωματείου Ἑλλήνων Ἡθοποιῶν, τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων, τοῦ Διεθνoῦς Ἰνστιτούτου Θεάτρου καί τοῦ Συλλόγου Ἐκδοτῶν Ἑλλάδος. Παραγωγός καί παρουσιαστής πολλῶν ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν. ("Γνώθι σαυτόν" Ἀθήνα 9.84, "Λόγος" ΕΡΑ 2 κ.ά.).

✓ Τό 1991 ἰδρύει τό "ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ". Τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ παρουσίασε ἀπό τό 1991 μέχρι τό 2001 σέ δική του θεατρική διασκευή καί σκηνοθεσία στό θέατρο τά ἔργα τοῦ 'Α. Ἀσημακόπουλου: ΟΙΔΠΟΥΣ ΕΠΙ ΜΑΘΗΤΕΙΑ, ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΣΤΟΝ ΘΗΣΕΑ καί ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ - Πλάτωνος: ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ καί ΦΑΙΔΡΟΣ - Ὀρφέως ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ καί ΥΜΝΟΙ. Τά ἔργα παρουσιάσθηκαν σέ θέατρα καί Φεστιβάλ τῆς Ἀττικῆς, αλλά καί σέ περιοδεῖα σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα. Ἐπίσης παρουσίασε ὑπό τήν μορφή θεατρικῶν

ἀναλογίων μέ ἀναλύσεις καί σχόλια τήν ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ, τό σύνολο τῶν ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ, τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, τοῦ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, καθώς καί δεκάδες κείμενα τῆς ἀρχαίας, ἐλληνικῆς γραμματείας.

✓ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1994 δημιουργεῖ τίς "ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ" στήν Αἶθουσα Τελετῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου συνεργαζόμενος μέ τό Ἰδρυμα μέχρι καί τό 1996. Παράλληλα διοργανώνει περιηγήσεις σέ Ἀρχαιολογικούς Χώρους καί στά Ἱερά τῶν Ἑλλήνων, στήν Ἑλλάδα αλλά καί στό ἐξωτερικό, μέ εἰδικές ξεναγήσεις καί συνέδρια. (Ἐπικυρίες Ἀπόλλων-Βάσσαι Ἀρκαδίας, Καβείριον-Θήβα, Δελφοί, Πυραμίδες τοῦ Ἑλληνικοῦ-Ἄργος, Μυκήναι, Νεκρομαντεῖον, Δωδώνη, Δῖον, Βεργίνα, Δῆλος, Ἐλευσίνα, Λαύριον, Αἴγυπτος, Μεγάλη Ἑλλάς (Κ. Ἰταλία) κ. ἄ.).

✓ Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1994 ἰδρύει τήν "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ", σέ συνεργασία μέ τήν "Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων" (ἐκδόσεις Γεωργιάδης) καί ὑπό τήν διεύθυνση σπουδῶν τῆς Ἄννας Τζιροπούλου-Εὐσταθίου καί τῆς Εἰρήνης Μαυροπούλου. Σκοπός, ἡ διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας σέ παιδιά Δημοτικοῦ καί ἐνήλικες. Ἐνα ὄραμα πού γιά πρώτη φορά ὑλοποιήθηκε στήν Νεώτερη Ἑλλάδα.

✓ Τόν Δεκέμβριο τοῦ 1995 ἐκδίδει σέ συνεργασία μέ τόν Ἄδωνι Γεωργιάδη τήν μηνιαία τώρα, ἐφημερίδα ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.

✓ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1996 ἀναλαμβάνει τήν ὑποστήριξη προτάσεως Ἰσπανῶν Εὐρωβουλευτῶν γιά τήν καθιέρωση τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας καί παιδείας στήν Εὐρωπαϊκή Ἐνωση, συνεργαζόμενος μέ τό ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ, τόν Δήμο Ἀθηναίων καί τό Ἰδρυμα Ἀντ. Τρίτση. Συγκέντρωσε περισσότερες ἀπό 350.000 ὑπογραφές Ἑλλήνων πολιτῶν, τίς ὁποῖες παρέδωσε στήν Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων μαζί μέ τόν Φ. Παπαθανασίου (ἀντιδήμαρχο τοῦ Δήμου Ἀθηναίων) στίς 12-10-1997.

✓ Τόν Φεβρουάριο τοῦ 1996 συνεργάζεται μέ τήν Μάρα Μαρτίνη στήν δημιουργία τῶν "ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ" (στήν ὁδὸ Τσακάλωφ 18 στό Κολωνάκι), πού περιελάμβανε ἀρχαῖο Ἑλληνικό Δείπνο μέ μουσική, χορό καί φιλοσοφικούς διαλόγους.

✓ Τόν Νοέμβριο τοῦ 1996 δίδει στόν Ἄδωνι Γεωργιάδη τήν διεύθυνση τῆς "ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ" δημιουργώντας τόν προσωπικό χώρο στεγάσεως τῶν Ἰδεῶν πού πρεσβεύει στήν ὁδὸ Στουρνάρη 57, ἀναπτύσσοντας τούς σκοπούς τοῦ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ μέχρι σήμερα.

✓ Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1996 δημιουργεῖ τήν ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ γιά τήν διδασκαλία τῶν Ὀμηρικῶν Ἐπῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καί Μυθολογίας σέ παιδιά ἀπό 5 ἐτῶν. Παρουσίασε μέ τό παιδικό τμήμα σέ θεατρικό δρώμενο τήν ραψωδία Α τῆς Ἰλιάδος, τήν ραψωδία α τῆς Ὀδυσσεΐας, τήν Ἀπολογία Σωκράτους τοῦ Πλάτωνος καί τά Ἀργοναυτικά τοῦ Ὀρφέως.

✓ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ: Πέραν τῶν πολυμόρφων ἐκδηλώσεων μέ θέμα τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό, τό Ἰδεοθέατρον δημιούργησε καί σειρά μαθημάτων: ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ μέ τόν Σ. Θεοδοσίου (ἀστροφυσικός τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) - ΧΑΟΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ μέ τόν Π. Δημοτάκη (πυρηνικός-χημικός Παν/μίου Πατρῶν) - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ μέ τόν Ν. Πουλιανό (ἀρχαιολόγος) - ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ, ΤΗΝ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ μέ τόν Δημήτρη Λέκκα (μαθηματικός-μουσικός-διδάκτωρ μουσικῶν σπουδῶν). - ΕΥΚΛΕΙΔΙΟΥ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ μέ τόν Β. Σπανδάγο (μαθηματικός-συγγραφέας). - ΦΥΣΙΚΗΣ μέ τόν Π. Παππά (φυσικός) ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ μέ τόν Λ. Σαραγᾶ (ἐρευνητής-ἠλεκτρονικός στόν Δημόκριτο) - ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ μέ τήν Μαρία Ἀθανασιάδου (χορογράφος) - ΑΡΧΑΙΑΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ μέ τόν Ν. Κωνσταντινόπουλο (βυζαντινός μονοφωνάρης). - ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ μέ τήν Ἀλτάνη (ἐρευνητριά - συγγραφέα) - ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ μέ τήν Ἀ. Κελεσίδου (Δ/ντρια τοῦ Κέντρου Φιλοσοφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν) - ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ μέ τόν Δ. Λιαντίνη κ.ά.

✓ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1998 δημιουργεῖ ἐκδοτικό οἶκο, καί βιβλιοπωλεῖο, παρουσιάζοντας σπανιότητες μελέτες γιά τήν Ἑλληνική Φιλοσοφία - Μυθολογία - Πυθαγορισμό - Ἀρχαία Ὀρθόδοξη - Ὀρφισμό, αλλά καί ΟΜΗΡΟ - ΠΙΝΔΑΡΟ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗ - ΙΟΥΛΙΑΝΟ - ΠΟΡΦΥΡΙΟ κ.ά. παρέχοντας ταυτοχρόνως καί εἰδικές βιβλιογραφικές συμβουλές.

✓ Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1998 ἐκδίδει τό ὁμώνυμο τριμηνιαῖο περιοδικό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ (ἐλληνική φιλοσοφία - μυθολογία)

✓ Τόν Ἰούνιο τοῦ 1998 στά πλαίσια εἰδικοῦ Εὐρωπαϊκοῦ προγράμματος προσκαλεῖται καί παρουσιάζει στό καλοκαιρινό πρότυπο σχολεῖο (τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς) στίς Σπέτσες, τήν μέθοδὸ του γιά τήν ἐκμάθηση τῆς φιλοσοφίας σέ συνδυασμό μέ τό θέατρο, σέ μαθητές Γυμνασίου καί Λυκείου.

✓ Κυκλοφορεῖ σέ κασέτες ἠχογραφημένες τίς θεατρικές παραστάσεις ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ - ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ - ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ - ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ.

Τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ πραγματοποίησε ἀπό τό 1991-2001 περισσότερες ἀπό 2.000 ἐκδηλώσεις στήν Ἑλλάδα καί τό ἐξωτερικό, κάνοντας εὐρύτερα γνωστή τήν Ἑλληνική Ἐπιστήμη, Τέχνη, Φιλοσοφία, Ἱστορία καί Ὀρθόδοξη. Ἀπετέλεσε κατ' αὐτόν τόν τρόπο τήν ποιοτικώτερη αλλά καί μεγαλύτερη ἐκδήλωση σέ κοινωνικό ἐπίπεδο τοῦ νέου ρεύματος τῆς δεκαετίας 1990-2000 γιά τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό.

Τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ἀπετέλεσε καί ἀποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμησην, ἀφοῦ πολλοὶ ἐλληνοπρεπεῖς χώροι πού δημιουργήθηκαν κατόπιν αὐτοῦ, ἐμμήθησαν τήν λειτουργία του. Ἐπίσης πολλοὶ νέοι αλλά καί καταξιωμένοι ἐρευνητές καί ἐπιστήμονες ἐγίναν εὐρύτερα γνωστοὶ διά μέσου τῶν ἐκδηλώσεών του.

Τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ μέ τίς πολύμορφες ἐκδηλώσεις του, ἔδωσε γνωσιολογικά ἐναύσματα αλλά καί ψυχικά ἐρεθίσματα γιά νά στραφοῦν πρὸς τήν μελέτη τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γραμματείας καί νά ἀγαπήσουν τό μέτρον καί τό κάλλος τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ χιλιάδες ἄνθρωποι ἐμπνέοντας τίς συνειδήσεις τους.

Εὐχαριστοῦμε τούς ἐταίρους τῶν Ἰδεῶν γιά τήν πνευματική συνοδηγορεία καί ἀμέριστη συμπαράστασή τους στά δέκα χρόνια τοῦ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ.

Πληροφοροῦμε τούς φίλους μας ὅτι ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 2001, παράλληλα μέ τόν χώρο στήν Στουρνάρη 57, θά λειτουργήσει νέος χώρος καί στό Παγκράτι, δίπλα στό Ἅλσος στήν ὁδὸ Ἐπικτήτου 1, Τ.Κ. τηλ.: 75.67.111

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΕΝΑΤΗ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

“Ναί μὰ τὸν ἀμετέρα ψυχᾷ παραδόντα Τετρακτὺν παγὰν ἀενάου Φύσεως (ῥιζώματ’ ἔχουσιν).

(Ναί μὰ τὸν ἐμφυτεύσαντα εἰς τὴν ψυχὴν μας τὴν Τετρακτὺν, πηγὴ τῆς αἰωνίου Φύσεως (ἀποτελουμένην ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων).

Οἱ ἀνωτέρω δύο στίχοι συγκροτοῦν τὸν Ὅρκον τῶν Πυθαγορείων.

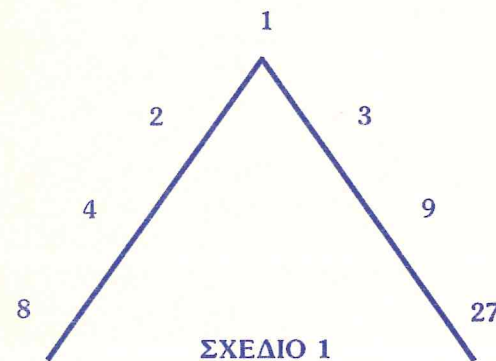
Ὁ Θέων ὁ Σμυρναῖος ἀναλύει τὴν Τετρακτὺ σέ 11 εἶδη:

Ἡ πρώτη Τετρακτὺς προέρχεται διὰ τῆς ἀθροίσεως (“ἐπισυνθέσεως”) τῶν τεσσάρων πρώτων ἀριθμῶν $1 + 2 + 3 + 4 = 10$.

Ἡ δευτέρα, διὰ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀριθμῶν, ἀρτίων καὶ περιττῶν, ὥς:

1 2 3 4 8 9 27

Αἱ δύο αὗται πρῶται τετρακτὺς “τούς τε μουσικούς,

καὶ γεωμετρικούς καὶ ἀριθμητικούς λόγους περιέχουσιν, ἐξ ὧν ἡ τοῦ παντός ἁρμονία συνέστην”.

Τρίτη δέ ἐστι τετρακτὺς ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν παντός μεγέθους φύσιν περιέχουσα... παντός μεγέθους συμπληρωματικὴ ἐκ σημείου, γραμμῆς, ἐπιπέδου, στερεοῦ.

Τετάρτη δέ τετρακτὺς ἐστὶ τῶν ἀπλῶν (σωμάτων) πυρός, ἀέρος, ὕδατος, γῆς, ἀναλογίαν ἔχουσα τὴν κατὰ τοὺς ἀριθμούς. “Ὅπερ γάρ ἐν ἐκείνῃ μονάς, ἐν αὐτῇ πῦρ· ὃ δὲ δυάς, ἀήρ· ὃ δὲ τριάς ὕδωρ· ὃ δὲ τετράς γῆ.

Τοιαύτη γάρ ἡ φύσις τῶν στοιχείων κατὰ λεπτομερείαν καὶ παχυμέρειαν, ὥστε τοῦτο ἔχειν τὸν λόγον πῦρ πρὸς ἀέρα, ὃν ἐν πρὸς δύο πρὸς δὲ ὕδωρ, ὃν ἐν πρὸς τρία, πρὸς δὲ γῆν, ὃν ἐν πρὸς τέσσαρα.

Πέμπτη δ’ ἐστὶ τετρακτὺς ἡ τῶν σχημάτων τῶν ἀπλῶν σωμάτων ἡ μὲν γάρ πυραμὶς σχῆμα πυρός, τὸ δὲ ὀκτάεδρον ἀέρος, τὸ δὲ εἰκοσάεδρον ὕδατος, κύβος δὲ γῆς.

Ἐκτὴ δὲ τῶν φυομένων τὸ μὲν σπέρμα ἀνάλογον μονάδι καὶ σημείῳ, ἡ δὲ εἰς μῆκος αὖξει δυάδι καὶ γραμμῇ, ἡ δὲ εἰς πλάτος τριάδι καὶ ἐπιφανείᾳ, ἡ δὲ εἰς πάχος τετράδι καὶ στερεῶ.

Ἑβδόμη δὲ τετρακτὺς ἡ τῶν κοινωνιῶν· ἀρχὴ μὲν καὶ οἶον μονὰς ἄνθρωπος, δυάς δὲ οἶκος, τριάς δὲ κώμη, τετράς δὲ πόλις· τὸ γὰρ ἔθνος ἐκ τούτων σύγκειται. Καὶ αὗται μὲν ὕλικαὶ καὶ αἰσθηταὶ τετρακτὺς.

Ὀγδόη δὲ τετρακτὺς ἦδε, τούτων κριτικὴ καὶ νοητὴ τις οὐσα: νοῦς, ἐπιστήμη, δόξα, αἴσθησις.

Ἐνάτη δέ, ἐξ ἧς συνέστηκε τὸ ζῶον. ψυχὴ τε καὶ σῶμα. Ψυχῆς μὲν γὰρ μέρη λογιστικόν, θυμικόν, ἐπιθυμητικόν καὶ αἰσθητὰ τετρακτὺς.

Δεκάτη δὲ τετρακτὺς ὥρων (ἐποχῶν) δι’ ἧς γίνεται πάντα, ἔαρ, θέρος, μετόπωρον, χειμῶν.

Ἐνδεκάτη δὲ ἡλικιῶν, νηπίου, μεираκίου, ἀνδρός, γέροντος.

“Ὡστε τετρακτὺς ἑνδεκα· πρώτη ἡ κατὰ σύνθεσιν ἀριθμῶν, δευτέρα δὲ ἡ κατὰ πολλαπλασιασμόν ἀριθμῶν, τρίτη κατὰ μέγεθος, τετάρτη τῶν ἀπλῶν σωμάτων, πέμπτη τῶν σχημάτων, ἕκτη τῶν φυομένων, ἑβδόμη τῶν κοινωνιῶν, ὀγδόη κριτικὴ, ἐνάτη τῶν μερῶν τοῦ ζώου, δεκάτη τῶν ὥρων, ἐνδεκάτη τῶν ἡλικιῶν. Ἐχουσι δὲ πᾶσαι ἀναλογίαν”.

Ἡ τετάρτη Τετρακτὺς ἀναφέρεται στὰ τέσσερα στοιχεῖα τῶν ἀπλῶν σωμάτων:

Τὰ τέσσερα στοιχεῖα τῆς τετάρτης Τετρακτὺς εἶναι ἐκεῖνα πού μορφοποιοῦν τὸν κόσμον καὶ τὸν καθιστοῦν ὁρατό, προερχόμενα ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς αἰωνίου Φύσεως.

Αὐτὰ κατὰ σειράν πυκνότητος εἶναι: ἡ Γῆ τέσσερις φορές πυκνότερα τοῦ Πυρός, τὸ ὕδωρ τρεῖς φορές πυκνότερο καὶ ὁ Ἄήρ δύο φορές.

Σὲ ἀναλογία τῆς πυκνότητος εἶναι τὸ βάρος καὶ ἡ κινητικότης τῶν.

Τὰ τέσσερα στοιχεῖα ἀναλογοῦνται στὸν ἀνθρώπινον ψυχισμό συγκροτοῦν τοὺς τέσσερις φορεῖς τῆς Ἐνάτης Τετρακτὺς:

Ἡ ἐρμηνεία τῶν τεσσάρων φορέων τῆς ψυχῆς κατ’ ἀναλογίαν τῶν ὁρατῶν στοιχείων συνοπτικῶς, εἶναι ἡ ἐξῆς:

1. Γῆ: Τὸ σῶμα φέρον τὰ πέντε αἰσθητήρια ὄργανα διὰ τῶν ὁποίων ἀλιεύονται τὰ ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα καὶ μετατρέπονται σὲ αἰσθήσεις. Τὸ δέρμα, ἡ στοματικὴ κοιλότης, ἡ μύτη, τὰ ὦτα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι οἱ πέντε ὑπηρετές τῶν αἰσθήσεων. Τὰ πέντε σωματικὰ ὄργανα ἀνήκουν στὸν σωματικὸν φορέα. Εἶναι οἱ πέντε πύλες πού ἀπὸ τὴν ΥΛΗ διὰ τοῦ Π (Π + ΥΛΗ = ΠΥΛΗ) διέρχονται οἱ αἰσθήσεις καὶ ἀπὸ τὸν ὁρατὸν κόσμον μεταβαίνουν ὡς αἰσθήματα στὸν ἀόρατον. Ὁ σωματικὸς φορεὺς εἶναι τὸ ὄχημα τῆς ψυχῆς καὶ ὁ μόνος ὁρατός,

ΚΑΤΑ ΘΕΩΝΑ ΤΟΝ ΣΜΥΡΝΑΙΟ

ὁ διαθέτων τὰ κατάλληλα φυσικὰ ὄργανα ἀναγωγῆς ἀπὸ τὸ ὁρατὸν στὸ ἀόρατον.

2. Ὑδωρ: Εἶναι ὁ συναισθηματικὸς φορεὺς, πρῶτος παραλαμβάνων τὰ ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα, πού τοῦ προσεκόμισαν οἱ αἰσθήσεις καὶ ἀπὸ αἰσθήματα τὰ μεταλλάσσει εἰς συναισθήματα. Εἶναι ὁ ἐπιθυμητικὸς φορεὺς τοῦ ὄντος, παρορμητικὸς καὶ ἀνεξέλεγκτος, ὑποκειμενικὸς καὶ ἀμφιπαλαντευόμενος, παλινδρομικὸς καὶ ἀπρόβλεπτος.

3. Ἀήρ: Ὁ νοητικὸς φορεὺς, δευτέρως κατὰ σειράν μετὰ τὸν συναισθηματικὸν φορέα, παραλαμβάνει τὰ συναισθήματα καὶ προβαίνει στὴν λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν. Εἶναι ὁ θυμικὸς φορεὺς, εὐρισκόμενος μετὰ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ λογιστικοῦ, ἱκανὸς νὰ κρίνῃ μόνον τὰ καθημερινὰ μὲ ὑποκειμενικὴν ἀντίληψιν καὶ ὄχι μὲ ἀντικειμενικότητα καὶ ἀμεροληψία, σταθερώτερος ὅμως τοῦ ἐπιθυμητικοῦ.

4. Πῦρ: Ἐνθεὸς φορεὺς κατανοῶν τὰ αἶτια καὶ προβλέπων τὰ ἀποτελέσματα πού θὰ προκύψουν ἐκ τῶν διαδοχικῶν φάσεων τῶν ἐξωτερικῶν συμβάντων ἄνευ παρεμβάσεως τοῦ συναισθηματικοῦ (ἐπιθυμητικοῦ) καὶ κατωτέρου νοητικοῦ (θυμικοῦ) φορέως. Εἶναι ὁ

λογιστικὸς φορεὺς, ὁ ἔχων τὴν συνολικὴν θέασιν τῶν ἐξωτερικῶν ἐρεθισμάτων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν διεργασιῶν. Μόνον τὸ πῦρ, λεπτότερον τοῦ ἀέρος καὶ μοναδικόν φωτεινόν στοιχεῖον, προσφέρει τὴν δυνατότητα μετὰ τὴν κατανόησιν νὰ προβλέπῃ, νὰ βλέπῃ πρό τῶν γεγονότων τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν, λόγῳ τῆς ἀντικειμενικῆς φωτεινότητος τῆς ἐσωτερικῆς του ὁράσεως. Εἶναι ἡ “ἐνθεὸς μανία” πού δίδεται διὰ θείας χορηγείας (Φαῖδρος 244B) εἰς ἐλάχιστα συνειδητοποιημένα ὄντα.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν τεσσάρων στοιχείων εἶναι μόνον προσδιοριστικὰ τῆς πυκνότητος τῶν καὶ ἔχουν ἀνταπόκρισιν στὸ φυσικὸ, ὁρατὸ πεδίο μόνον μὲ τὴν ἔννοια τῆς βαρύτητας καὶ τῆς κινητικότητος σὲ ἀναλογία μὲ τὰ τέσσερα φυσικὰ στοιχεῖα. Αἱ ὀνομασίαι τῶν τεσσάρων στοιχείων εἶναι “κατὰ συνθήκην” ὀνομασίαι πρὸς διευκόλυνσιν τῆς κατανοήσεως τῆς φάσεως τῶν ψυχικῶν διαθέσεων, πού προκύπτουν ἀπὸ τὰ προκαλούμενα ἀντίστοιχα ἐρεθίσματα τῆς ἐξωτερικῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητος.

Ὁ κατωτέρω πίναξ εἶναι οἱ ἀντιστοιχίαι τῶν σωματικῶν ὀργάνων ὡς πρὸς τίς αἰσθήσεις, τὰ Στοιχεῖα καὶ τοὺς Φορεῖς τοῦ ἀνθρώπινου ὄντος:

			ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ	ΕΝΑΤΗ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ
Σωματικὸ ὄργανο	Αἴσθησις		Στοιχεῖο	Φορεὺς
1. Δέρμα	Ἀφή	Ἄλογον	1. Γῆ	Σωματικὸς
2. Γευστικὴ κάλυξ (οἱ οὐσίαι πρέπει νὰ εἶναι διαλυμένες σὲ ὑγρὸ ἢ στὸν σίελο) τῆς στοματικῆς κοιλότητος	Γεῦσις		2. Ὑδωρ	Ἐπιθυμητικὸς
3. Ὁσφρητικὴ μεμβράνη τῆς ρινός	Ὁσφρησις	Λογικόν	3. Ἀήρ	Θυμοειδής
4. Ὦτα	Ἀκοή		Ἀήρ	Θυμοειδής
5. Ὁφθαλμοί	Ὁρασις		4. Πῦρ	Λογιστικὸς

ΣΧΕΔΙΟ 2

Τὰ δύο πρῶτα στοιχεῖα (Γῆ καὶ Ὑδωρ) ἀφοροῦν εἰς τὸ ἄλογο μέρος τοῦ ὄντος. Τὰ δύο δεύτερα (Ἀήρ καὶ Πῦρ) εἰς τὸ λογικόν μέρος του.

Οἱ ἀντιθέσεις ἀνά δύο ζεύγη χαρακτηρίζουν τὰ τέσσερα στοιχεῖα, διαχωριζόμενα ὡς πρὸς τὴν πυκνότητα, βαρύτητα καὶ κινητικότητά τῶν.

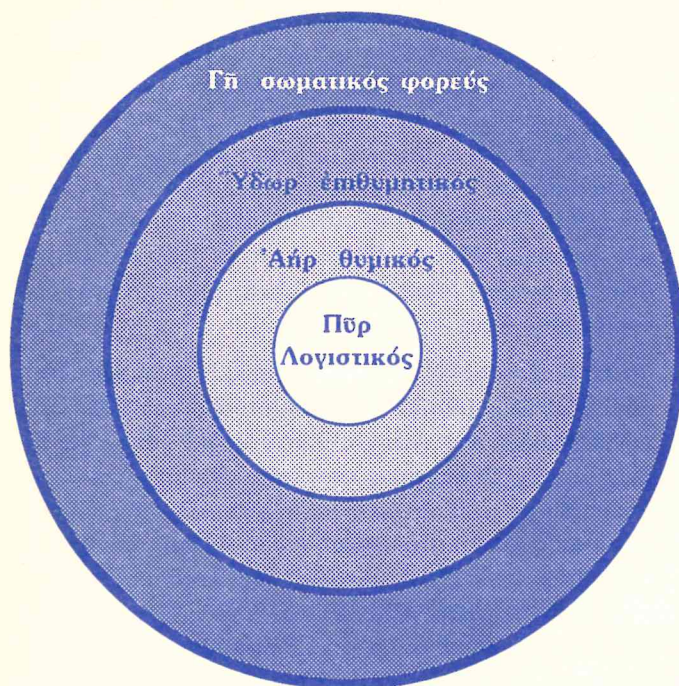
Τὰ δρῶντα καὶ λογικά εἶναι τὸ Πῦρ καὶ ὁ Ἀήρ. Τὰ πάσχοντα καὶ ἄλογα εἶναι τὸ Ὑδωρ καὶ ἡ Γῆ. Σύμφωνα μὲ τὴν ὁρολογία τῶν φιλοσόφων εἶναι: Τὸ “ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον” τῶν Στωικῶν. Τὸ “δοῦναι καὶ τὸ δίδοσθαι” τοῦ Πλάτωνος. Οἱ “ἄρτιοι καὶ οἱ περιττοί” ἀριθμοὶ τοῦ

Πυθαγόρου. Τὸ Νεῖκος καὶ ἡ Φιλότης, τοῦ Ἐμπεδοκλέους. Τὰ δὲ ἀποσπάσματα τοῦ Ἡρακλείτου ἔχουν συνεχεῖς ἀναφορὰς στὶς ἀντιθέσεις τῶν τεσσάρων στοιχείων καὶ στὴν κυκλικὴν τῶν ἐπαναφορὰ (Ἀπ. 12, 31, 36, 66, 76).

Ἀήρ καὶ Πῦρ εἶναι τὰ δρῶντα, τὸ “ποιοῦν”, τὸ “δοῦναι”, οἱ “περιττοί” ἀριθμοὶ (1, 3, 5, 7, 9), τὸ “Νεῖκος”.

Γῆ καὶ Ὑδωρ εἶναι τὰ πάσχοντα στοιχεῖα, τὸ “πάσχον”, τὸ “δίδοσθαι”, οἱ “ἄρτιοι” ἀριθμοὶ (2, 4, 6, 8), ἡ “Φιλότης”.

Οἱ τρεῖς φορεῖς τῆς ψυχῆς καὶ τὸ σῶμα

ΣΧΕΔΙΟ 3

Ὁ σωματικός φορέας τοῦ ὄντος, ἡ Γῆ του, εἶναι τὸ ὁρατὸν μέρος καὶ τὸ παχύτερον ὄλων (σχ. 3). Ἀκολουθοῦν κατὰ σειράν πυκνότητος ὁ ἐπιθυμητικός φορέας, τὸ ὕδωρ, ὁ θυμικός φορέας, ὁ Ἀήρ, καὶ ὁ ἔνθεος ἢ λογιστικός, τὸ Πῦρ.

Ὁ πῖναξ τῶν φορέων πού ἀκολουθεῖ εἶναι ἀπὸ τὸν Φαῖδρο τοῦ Πλάτωνος (Ἡνίοχος καὶ τὰ δύο ἱππόμορφα μέρη, 253d) Ἡ δὲ ὁρολογία ἀπὸ τὴν Πολιτεία (ἐπιθυμητικόν, θυμοειδές καὶ λογιστικόν 438E-444E).

Ὁ μῦθος τοῦ Ἡνίου τοῦ Φαίδρου εἶναι συντονισμένος μέ τούς ἀοράτους φορεῖς, τούς ἀναφερόμενους στήν Πολιτεία, ὡς πρὸς τὸ σχέδιο 4:

Ὁ Ἀ. Δ. Διαμαντόπουλος στήν Εἰσαγωγή τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνος (ἐκδ. Πάπυρος σελ. 16) ἀναφέρει τὰ ἐξῆς σχετικῶς μέ τὰ μέρη τῆς ψυχῆς:

“Ἐν τῇ ψυχῇ τὸ λογιστικόν εἶναι ἡ ἔδρα τῆς σοφίας (γνώσεως), τὸ θυμοειδές τῆς ἀνδρείας, τὸ ἐπιθυμητικόν τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν ὁρμῶν, δικαιοσύνη δὲ ἡ ἀρμονική τῶν τριῶν τούτων ἐν ἐνεργείᾳ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν τοῦ λογιστικοῦ, διὰ τοῦ θυμοειδοῦς συγκρατοῦντος τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τὰς ὁρμὰς”. (σχ. 4).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΦΑΙΔΡΟΣ			ΠΟΛΙΤΕΙΑ	
Γῆ	Σῶμα			Σῶμα	
ὕδωρ	Ψυχὴ	Μαῦρος ἵππος	Δικαιοσύνη	Ἐπιθυμητικόν	Σωματικῶν ὁρμῶν
Ἀήρ		Λευκός ἵππος		Θυμοειδές	Ἀνδρείας
Πῦρ		Ἡνίοχος		Λογιστικόν	Πνευματικῶν ὁρμῶν

ΣΧΕΔΙΟ 4

Ἡ ρευστότης τῶν στοιχείων / ψυχικῶν καταστάσεων

Τὰ τέσσερα στοιχεῖα, ἀναποκρινόμενα στὶς ψυχικές καταστάσεις, δέν ὑποδηλοῦν παρά μόνον ἀλληγορικῶς τὴν ἐννοια τῶν τεσσάρων στοιχείων τῆς φύσεως. Διότι ὅπως τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ μεταλλάσσωνται συνεχῶς, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ οἱ ψυχικές καταστάσεις δέν ἐμφανίζουν καμμία σταθερότητα. Ἡ μετάβασις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ ὁρατό, φυσικὸ πεδίο στὸ ἀόρατον λέγεται *ἀναγωγή*. Λέγει στὸν *Τίμαιο* (49b) ὁ Πλάτων:

“Κατὰ πρῶτον αὐτὸ πού ἔχομε ὀνομάσει ὕδωρ, ὅταν παγῶνῃ, ὅπως νομίζομε, τὸ βλέπομε νὰ γίνεται

λίθος καὶ γῆ, καὶ ὅταν λειώνῃ ὁ πάγος καὶ διαλύεται, βλέπομε ὅτι τὸ ἴδιο αὐτὸ πρᾶγμα, τὸ ὕδωρ, γίνεται ἄνεμος καὶ ἀήρ· ὁ ἀήρ πάλι, ὅταν συγκαῖ, βλέπομε ὅτι γίνεται πῦρ. Ἀντιθέτως, ὅταν τὸ πῦρ συμπυκνωθῇ καὶ σθήσῃ, λαμβάνει πάλι τὴν μορφή τοῦ ἀέρος, ὁ ἀήρ πάλι ἄμα συσσωρευθῇ καὶ πυκνώσῃ, γίνεται νέφος καὶ ὀμίχλη, καὶ ἀπὸ αὐτὰ πάλι, ἄμα συμπυκνωθῶν ἀκόμη περισσότερο γίνεται ὕδωρ πού ρέει, ἀπὸ τὸ ὕδωρ πάλι γίνεται γῆ καὶ λίθοι καὶ γενικῶς, καθὼς φαίνεται, τὰ σώματα αὐτὰ μεταδίδουν κυκλικῶς τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο τὴν γένεσιν”.

Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω ἀπόσπασμα ὑπάρχει μία ἐσωτερικὴ ἐνότης τῶν στοιχείων καὶ δι’

αὐτῆς γίνεται ἡ μετατροπὴ ὄλων τῶν διαβαθμίσεων πυκνότητος. Ἐάν εἰς τὴν θέσι τῆς ἐννοίας “ἀλλαγὴ” τοποθετηθῇ ἡ λέξις διάθεσις, τότε ἡ διαδοχὴ τῶν φυσικῶν στοιχείων ἀνάγεται στήν διαδοχὴ τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν καὶ μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ μέ τὴν ἀντίστοιχον ὀνομασία τῶν στοιχείων. Καὶ πάλι ὁ Πλάτων (*Τίμαιος* 70):

“... ὅταν φουσκῶνῃ ἡ ὀργὴ γνωρίζοντες ἐκ τῶν προτέρων οἱ θεοὶ ὅτι τὸ τέτοιο φούσκωμα τῶν ἐξοργισμένων προέρχεται ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τὸ πῦρ, προσεπάθησαν νὰ εὑρουν μέσον νὰ βοηθήσουν τὴν καρδίαν καὶ δι’ αὐτὸ ἐκόλλησαν ἐπάνω τῆς τὸν πνεύμονα...”

Ἡ ὀργὴ ἰοδυναμεῖ μέ τὸ πῦρ, ἐνῶ τὸ μὴ κατονομαζόμενο σύν+αἶσθημα (ὕδωρ) συνδυάζεται μέ τὴν καρδιά. Ὁ δὲ πνεύμων καθὼς εἶναι ὁ ἀήρ, “θά ἀνακουφίξῃ καὶ θά δροσίξῃ τὴν καρδιά ὅταν εἶναι θερμή”. Ἡ διαδοχὴ τῶν στοιχείων, τοῦ πυρός, τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος εἶναι ἡ πλέον ἀρμόζουσα, διότι τὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα ἔχουν δημιουργηθῇ ἀπὸ τὴν συνένωσι τοῦ ἰδίου γεωμετρικοῦ σχήματος: τοῦ τριγώνου (*Τίμαιος* 53c-55c). Τὸ δὲ τρίγωνον εἶναι ἡ εἰκονικὴ ἀναπαράστασις τῆς ψυχῆς, ὡς λέγει ὁ Πρόκλος.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ ὕδατος, ἡ περιγραφή ἑνὸς συμβάντος θά ἄπτεται τῆς συναισθηματικῆς ταραχῆς σχετικῆς ἢ ἀσκέτου ἀναλόγως τῆς εὐαισθησίας τοῦ ἀτόμου.

Ἐάν ὁ Ἀήρ εἶναι τὸ δεσπόζον χαρακτηριστικὸ τῆς ψυχῆς, ἡ περιγραφή τοῦ συμβάντος θά χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν λογικὴ ἢ παράλογη ἀλληλουχία τῶν εἰκόνων, τοῦ λόγου καὶ τῶν κινήσεων τοῦ συμβάντος.

Διὰ τοῦ στοιχείου τοῦ Πυρός ἡ περιγραφή θά συμπεριλάβῃ τὸ πάθος τῆς προσωπικῆς θέσεως τοῦ περιγράφοντος, χαρακτηρίζον τὴν οὐσίαν τοῦ συμβάντος.

Ἡ περιγραφή τῶν αἰσθήσεων συσχετίζονται μέ τὰ στοιχεῖα πού παρεδόθησαν εἰς τὸν *Τίμαιον* τοῦ Πλάτωνος ἀπὸ ὅπου καὶ τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα (43):

“Διότι ἂν καὶ τὸ κύμα πού ἐπλημμύριζε τὸ σῶμα καὶ τὸ ἔτρεφε καὶ κατόπιν ἐκύνετο πάλιν ἔξω ἀπὸ αὐτὸ ἦτο πολὺ, πολὺ μεγαλυτέραν ταραχὴν ἐπροξέουν εἰς τὰ διάφορα σώματα τὰ ἐξωτερικὰ αἶτια, ὁσάκις δηλαδὴ τὸ σῶμα κάποιου ζώου συνήντα ξένον πῦρ καὶ προσέκρουε εἰς αὐτὸ ἢ στερεόν ἔδαφος γῆς ἢ τὴν ὀλισθηρὰν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων ἢ ὁσάκις κατελαμβάνετο ἀπὸ ἀνεμοθύελλαν προκαλουμένην ὑπὸ τοῦ ἀέρος· αἱ κινήσεις προκαλούμεναι ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, διερχόμεναι διὰ μέσου τοῦ σώματος, ἐπέπιπτον ἐπὶ τῆς ψυχῆς· δι’ αὐτὸν τὸν λόγον αἱ κινήσεις αὐταὶ ὀνομάσθησαν ὅλαι μαζί αἰσθήσεις,

καὶ σήμερον ἀκόμη ἔτσι ὀνομάζονται. Αἱ κινήσεις λοιπὸν αὐταὶ προκαλοῦν ὑπερβολικὴν καὶ ἰσχυροτάτην κίνησιν καὶ μέ τὸ διαρκῶς καὶ συστηματικῶς ἀνανεούμενον κύμα κινοῦν καὶ διαταράσσουν δυνατὰ τὰς περιφορὰς τῆς ψυχῆς”.

Κατὰ τὸν Πλάτωνα ὁ ψυχικὸς διάκοσμος τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὶς κινήσεις, πού προέρχονται ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ αἶτια, πού κάθε φορὰ ἀντιμετωπίζει ἐρχόμενος σὲ ἐπαφὴ μέ τὶς κινήσεις ἑνὸς ἄλλου ὄντος, καὶ τὶς ὁποῖες κινήσεις ὁ Πλάτων ὀνομάζει *αἰσθήσεις*...

“... καὶ νῦν ἔτι αἰσθήσεις ξυνάπασαι κέκλυνται”.

Σύνοψις ἐκ τῶν πλατωνικῶν κειμένων τοῦ Φαίδρου, *Τιμαίου*, Φαίδωνος καὶ Πολιτείας, εἶναι οἱ κάτωθι ἀπόψεις περὶ ψυχῆς καὶ σώματος:

Ὁ φυσικός, ὁρατός, σωματικός φορέας εἶναι σὲ κάθε ἐνσάρκωσι νέος. Σ’ αὐτὸν ἀνήκουν τὰ αἰσθητήρια ὄργανα, τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν τούς ἐξωτερικούς ἐρεθισμούς, τούς προερχομένους ἀφ’ ἑνὸς ἀπὸ τὸ περιβάλλον καὶ ἀφ’ ἐτέρου ἀπὸ τούς ἄλλους ἀνθρωπίνους ὁργανισμούς, ὡς ἄτομον, σύνολον ἀτόμων, κοινωνία. Ἡ πρόσληψις τῶν ἐρεθισμάτων ἔχει μόνον πληροφοριακὸ χαρακτῆρα, στὸν ὁποῖο ἡ ἀντικειμενικὴ παρατήρησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἀόρατον μέρος τοῦ ὄντος, ἀπὸ τὴν ψυχὴ.

Ἡ ψυχὴ ὅμως δέν εἶναι νέα. Ἔρχεται προσκομίζουσα τὸ σύνολον τῶν ἐμπειριῶν τῶν παρελθόντων βίων τῆς. Ἀπὸ τὶς μνημῆς τῶν ἐρεθισμάτων ὀλοκλήρου τοῦ παρελθόντος τῆς, ἐξαρτᾶται ἡ ἱκανότης τῆς νὰ προσλάβῃ *ἀντικειμενικῶς ἢ ὄχι* τὶς νέες ἐγγραφές, τὶς ὁποῖες τῆς παρέχουν τὰ πάντοτε νέα τῆς αἰσθητήρια ὄργανα. Προκειμένου νὰ τὶς ταξινομήσῃ, νὰ τὶς ἀποκαθάρσῃ καὶ νὰ τὶς ἀξιοποιήσῃ ἀναλόγως τῶν τριῶν τῆς ἄλλων φορέων: τοῦ συναισθηματικοῦ-ἐπιθυμητικοῦ, νοητικοῦ-θυμοειδοῦς καὶ ἐνθέου-λογιστικοῦ, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσία ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ τῆς φορέως. Ἡ ψυχὴ πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τὸν ὁρατό, σωματικὸ τῆς φορέα σάν ὄχημα, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ σὲ ἀρίστη κατάστασι προκειμένου ἡ λειτουργία τῆς νὰ μὴ παρακωλύεται ἀπὸ ἀσθένειες. Ἡ κάθε μία ἀπὸ τὶς ψυχές ἔχει διαφορετικὸ ἀριθμὸ ἐνσάρκώσεων καὶ διαφορετικῆς ποιότητος ἐμπειρίες.

Καὶ ἡ ψυχὴ ἔχει ἡλικία, ἂν καὶ ἀθάνατος, διότι προῆλθε ἀπὸ τὴν ἀθάνατη ψυχὴ τοῦ Κόσμου (*Τίμαιος*).

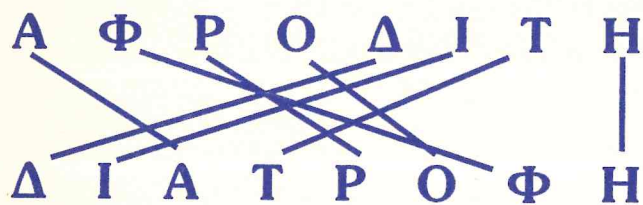
Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐξωτερικὴ, ἀντικειμενικὴ πραγματικότης γίνεται ἀντιληπτὴ ἀπὸ τὴν ψυχὴ ἀνάλογα μέ τὶς μνημῆς, πού ἔχει ἀποκομίσει ἀπὸ τὸ παρελθόν τοῦ συνόλου τῶν ἐμπειριῶν τῆς, γι’ αὐτὸ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ, ἀντικειμενικὴ πραγματικότης ποτὲ δέν γίνεται αἰσθητὴ

μέ τον ίδιο τρόπο από τα άτομα. Διότι ενώ το κάθε άτομον (σώμα + ψυχή) φέρει σε κάθε ενσάρκωσι νέο σωματικό φορέα, η ψυχή είναι πάντοτε η ίδια με μνήμες που προστίθενται σε κάθε ενσάρκωσι. Το σώμα, σάν νέο κάθε φορά "φόρεμα", πρέπει να είναι ο υπηρέτης της ψυχής και όχι ο κυβερνήτης της.

Στόν 'Ορφικό όριζοντα του 'Ολυμπιακού Πανθέου η γνώσις των στοιχείων βοηθεῖ στήν καλλίτερα κατανόησι των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν των Θεῶν 'Οντοτήτων.

Ίσως το καλλίτερο παράδειγμα κυκλικῆς περιφορᾶς ἢ κυκλικῆς ἐναλλαγῆς των στοιχείων προσφέρουν ἡ 'Αφροδίτη καὶ ὁ 'Αρης. Ὁ 'Ερως των θά εἶναι παράφορος καὶ παράνομος στήν αἰωνιότητα, διότι ἀνανεώνεται ἀπό τήν συνεχῆ ἐναρμόνισι των τεσσάρων στοιχείων, πού ἐκπροσωποῦν οἱ δύο Θεοί. Ὁ μὲν 'Αρης εἶναι ἐκπρόσωπος τοῦ 'Αέρος καὶ τοῦ Πυρός, ἡ δέ 'Αφροδίτη τοῦ 'Υδατος καὶ τῆς Γῆς.

Ἡ πρώτη 'Αφροδίτη εἶναι ἡ ἀρχαιοτάτη Οὐρανία Θεά, κόρη τοῦ Οὐρανοῦ, κυοφορηθεῖσα ὑπό τοῦ Πόντου καὶ ἡ ἐντός τοῦ ὕδατος αἰωνίως κυοφοροῦσα τὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα διατρέφει κατὰ τήν κυοφορία καὶ ἐν συνεχείᾳ μορφοποιεῖ, δίδουσα σ' αὐτά τόν σωματικό των φορέα, τό στοιχεῖο τῆς Γῆς.

ΣΧΕΔΙΟ 5

'Αφροδίτη σημαίνει ἐπίσης (ἀφρός καὶ δαίτη =) τροφή.

Ὁ 'Αρης εἶναι ὁ Θεός, πού διά τοῦ 'Αέρος ('Αήρ = 'Αρης καὶ τῆς μπτέρας του 'Ηρας = 'Αήρ = ψυχή) διακινεῖ ζωογονῶν καὶ πυρακτώνων τίς ψυχές διά τοῦ πυρός.

Ἡ δευτέρα 'Αφροδίτη εἶναι κόρη Διός καὶ Διώνης. 'Αρης καὶ δευτέρα 'Αφροδίτη εἶναι οἱ αἰώνιοι ἐρασταὶ τοῦ Δωδεκαθέου καὶ στόν Ζωδιακό Κύκλο κατέχουν θέσεις πολικότητος, δηλαδή βρίσκονται σέ αἰωνία ἀντίθεσι. Ἡ 'Αφροδίτη κυοφορεῖ καὶ μορφοποιεῖ ('Υδωρ καὶ Γῆ) καὶ ὁ 'Αρης διακινεῖ καὶ πυρακτώνει ('Αήρ καὶ Πῦρ).

Ὁ 'Αρης ἀνυψώνει τίς ψυχές διά τοῦ 'Αέρος προκειμένου νά ἐξατμίσουν τόν συναισθηματικό των φορέα, τό ὕδωρ, καὶ ἡ ψυχή νά γίνῃ "αὕη ψυχή" ('Ηρ. 'Απ.118) ἐλαφροτάτη, ταχυτάτη, θερμοτάτη, ξηροτάτη καὶ φωτογενής. Νά μετέξῃ δηλαδή τῆς ἀντικειμενικῆς πραγματικότητος των ἀνωτέρων πεδίων.

Διακινῶν διά τοῦ 'Αέρος ('Αήρ = 'Αρης) τήν ἐνέργειαν τοῦ Πυρός, στοιχεῖο τῆς φύσεως τοῦ 'Αρεως, τό Πῦρ ἐξατμίζει τὰ 'Υδατα, ἐντός των ὁποίων κυοφοροῦνται οἱ μορφές (στοιχεῖο Γῆς) ὑπό τῆς 'Αφροδίτης, καὶ μετουσιώνει τόν συναισθηματικό των φορέα ('Υδωρ) σέ πύρινο ἐνθουσιασμό. Αὐτός εἶναι ὁ αἰώνιος 'Ερως τοῦ 'Αρεως πρὸς τήν 'Αφροδίτη. Εἶναι ἡ ἐπαναληπτική πορεία τοῦ ὄντος διά μέσου των στοιχείων μέχρις ὅτου φθάσῃ εἰς τήν "ἐντελέχειάν" του.

Τό 'Υδωρ στήν συμβολική γραφή τοῦ 'Ορφισμοῦ, εἶναι τό στοιχεῖο πού ἐπαναφέρει τίς ψυχές στήν ἐνσάρκωσι, διότι οἱ ψυχές πρὶν ἐνσαρκωθοῦν πίνουν ἀκάθεκτες ἀπό τήν πηγὴ τῆς Λήθης. Ἡ πηγὴ τῆς Λήθης ἀλληγορεῖ τήν ἀδυναμία των ψυχῶν νά κρατήσουν ἀποτυπωμένες τίς ἐμπειρίες των προτέρων βίων γιὰ νά μὴ ἐπαναλάβουν τὰ ἴδια λάθη (Πολιτεία 621B ... "τὸν δὲ αἰεὶ πίνοντα πάντων ἐπιλανθάνεσθαι"). Ὁ συναισθηματικός των φορεὺς, ἄλογος καὶ παρορμητικός, εἶναι ἰσχυρότατος καὶ τό ἐπιθυμητικό μέρος τῆς ψυχῆς ἀπαιτεῖ συνεχῶς νέας ἐνσαρκώσεις, ὑποχρεώνουσα τήν ψυχή νά παραμένῃ πάντοτε ὑγρὰ ('Ηρακλ. ἀπ. 12, 36, 77, 117).

Ἡ μορφοποίησις (στοιχεῖο τῆς Γῆς) εἶναι ἔργο τῆς 'Αφροδίτης. Οἱ ἀλλεπάλληλες ἐνσαρκώσεις εἶναι ἡ ἀέναος ἐπαφή τῆς 'Αφροδίτης (μορφῆς) μέ σκοπὸ τήν συνεύρεσι διά τοῦ ἔρωτος τοῦ πολικοῦ τῆς ἀντιθέτου στοιχείου, πού διά τοῦ πυρός ἐκπροσωπεῖ ὁ φλογερός ἐραστής, ὁ 'Αρης. Αὐτός θά ἐξατμίσῃ τὰ συναισθηματικά 'Υδατα καὶ θά ὀδηγήσῃ τήν ψυχή στήν Οὐράνια κατοικία της, στήν Οὐρανία πλέον 'Αφροδίτη.

'Ερως εἶναι ὁ αἰώνιος ἐναρμόνιος δεσμός των ἀντιθέσεων, πάντοτε νέος καὶ τέκνο των δύο ἐραστῶν ἐκ των ὁποίων γεννᾶται ἡ 'Αρμονία. Ἡ ἀντίθεσις τοῦ στοιχείου τοῦ 'Υδατος ('Αφροδίτης) μέ τό στοιχεῖο τοῦ Πυρός ('Αρεως) καὶ ἡ συνεχὴς ἐναλλαγὴ τῆς μείξεως τοῦ 'Ερωτός των μέ τήν ἄμεσον παρέμβασιν τοῦ στοιχείου τοῦ 'Αέρος ('Αρεως) διακινούντος τό Πῦρ, ἐξατμίζει τό 'Υδωρ. Μέ τήν ἔμμεσον δὲ παρέμβασιν τῆς Γῆς (μορφοποιήσεως καὶ διαθρέψεως των ὄντων, 'Αφροδίτη-διατροφή) καταδεικνύεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἁρμονικῆς ἐναλλαγῆς των τεσσάρων στοιχείων.

Ἡ ἀνάγκη εἶναι ἡ μεγάλη θεά **'Ανάγκη**, κόρη τῆς 'Αφροδίτης, σύμφωνα μέ τόν 'Ορφικόν 'Υμνο τῆς 'Αφροδίτης στ. 3:

"Νυκτερίη, ζεύκτειρα, δολοπλόκε, μήτερ ἀνάγκης..."

"πάντα γάρ ἐκ σέθεν ἐστίν... γεννᾷς δέ τὰ πάντα"

Ἡ 'Αφροδίτη γεννᾷ τὰ πάντα, ὅσα ὑπάρχουν ὡς μορφές στόν οὐρανό, στήν γῆ καὶ στήν θάλασσα. Ὅλα ὑπακούουν στήν θυγατέρα της, τήν 'Ανάγκη. Ὁ Πλάτων δέν συνέδεσε τήν 'Αφροδίτη μέ τήν θυγατέρα

της, τήν 'Ανάγκη (Πολιτεία 616-617) διότι ἡ σύνδεσις αὐτὴ εἶναι αὐτονόμος ἐφ' ὅσον γνωρίζομε ὅτι ὁ Πλάτων ἦτο 'Ορφικός.

Τό ἀδράχτι τοῦ κόσμου, πού περιστρέφεται στά γόνατα τῆς 'Ανάγκης εἶναι ὁ Νόμος των κυκλικῶν περιφορῶν, εἶναι ἡ περιστροφή των οὐρανίων σωμάτων, πού περιστρέφονται γύρω ἀπὸ τόν ἄξονα τοῦ Οὐρανοῦ. Κανείς δέν θά διαφύγῃ, κανείς δέν θά ἐξαιρεθῇ, κανείς δέν θά παρακούσῃ ποτέ στήν θυγατέρα τῆς 'Αφροδίτης, τήν 'Ανάγκη, οὔτε ἀθάνατοι θεοὶ οὔτε θνητοὶ ἄνθρωποι.

Α Ν Α Γ Κ Η

(προστ.) νά Α Γ Η + Α Ν Α + Κ (τόν κύκλον)

ΣΧΕΔΙΟ 6

Σημ.: Οἱ κανόνες των ἀναγραμματισμῶν των λέξεων ἀναφέρονται εἰς τό βιβλίον **ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ** τῆς συγγραφῆς, ἐκδόσεις **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ 1999**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Π. Γράβιγγερ, **Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ**, ἐκδ. **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ-ΔΙΜΕΛΗ 1999**.

'Ιαμβλίκου, **ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ**, ἐκδ. **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ-ΔΙΜΕΛΗ 1999**.

'Ιαμβλίκου, **ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΣ ΒΙΟΣ**, 'Αθήναι 1993.

Πορφυρίου, **Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑ**, ἐκδ. **ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ**, 'Αθήναι 1987.

'Ιεροκλέους, **ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ**, ἐκδ. **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ-ΔΙΜΕΛΗ**, 'Αθήναι 1999.

Χ. 'Α. Λαμπρίδη, **ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ**, ἐκδ. **ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΛΕΙΩ**.

Πλάτωνος, **ΦΑΙΔΡΟΣ, ΠΟΛΙΤΕΙΑ, ΤΙΜΑΙΟΣ, ΦΑΙΔΩΝ**, ἐκδ. **ΠΑΠΥΡΟΣ**.

'Αθανασίου Σταγειρίτου, **ΩΓΥΓΙΑ**, ἐκδ. **ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΚΕΨΙΣ**.

INTERNET E-MAIL web. page:

<http://users.otenet.gr/~altagr/> e-mail: altagr@otenet.gr

ΜΥΘΟΣ καὶ ΨΥΧΗ στόν Πλάτωνα

Ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον ἡ Μυθολογία ἀσχολεῖται κατὰ κύριον λόγο μέ τήν ψυχή, ἀνικνεύεται μέσα στόν ἀναγραμματισμό τῆς λέξεως **Μυθο+λογία**.

Μυθο+λογία εἶναι Θυμο+λογία

Ἡ λέξις θυμός κατὰ τόν Σωκράτη στόν *Κρατύλο* τοῦ Πλάτωνος σημαίνει ψυχή. "Θυμός δὲ ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχει ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα" (419E). Δηλαδή, ὁ θυμός φαίνεται ὅτι ἔχει τὸ ὄνομά του αὐτό ἀπὸ τήν ταραχή καὶ τήν ζέσιν τῆς ψυχῆς.

Δεσπόζον θέμα τῆς Μυθολογίας εἶναι ἡ διαμόρφωσις τῆς ψυχῆς (ἐξιδανίκευσις) καὶ ἡ παραμόρφωσις της (τέρατα).

Θυμολογία συνεπῶς εἶναι **Ψυχολογία**, ἃρα ἡ

Μυθο+λογία εἶναι Ψυχο+λογία

στήν ἀντιστοιχίαν της, συσχετιζομένη μέ τήν οὐσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου, διότι διά των ἀναγραμματισμῶν ἀποκαλύπτονται περαιτέρω λεπτομέρειες των ἐννοιῶν, πού ὑπάρχουν κρυφές μέσα στήν λέξι μῦθος. (Βλ. βιβλίον **ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ**, 'Αλιάνη, ἐκδ. **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ**).

Ὁ Πλάτων εἰς τούς διαλόγους, ὅταν δέν ἐπιθυμῇ νά ἀποκαλύψῃ τὰ ἐνδότερα καὶ μυστικά τῆς ψυχῆς του, τὰ καλύπτει μέ τόν μῦθο. **Ἡ προσέγγισις των μύθων καὶ ἡ ἐρμηνεία συμβολισμῶν, πού χρησιμοποιεῖ ὁ Πλάτων στοὺς Διαλόγους του, θά εἶναι τὸ θέμα των ὁμιλιῶν τοῦ τριμήνου Ὀκτωβρίου-Δεκεμβρίου τῆς 'Αλιάνης στό **ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ** κάθε Δευτέρα στίς 8:30 μ.μ.**

Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Αί μικρότεροι σωκρατικοί σχολαί

Ο Σωκράτης υπήρξε πολύπλευρος προσωπικότης και είχε κατορθώσει να προσελκύσει μέγα πλήθος μαθητών. Έκ τούτων έκαστος, αναλόγως της πνευματικής του ικανότητας και των ήθικων του ροπών, είχε προσέξει εις ώρισμένην προοπτικήν πλευράν της προσωπικότητος του διδασκάλου του. Η έν λόγω μερική θεώρησις έσχεν ως αποτέλεσμα να έμηνευθη ή σωκρατική διδασκαλία κατά ποικίλους τρόπους και να δημιουργηθούν αί λεγόμεναι *σωκρατικοί σχολαί*. Ούτω προέκυψαν ή Μεγαρική σχολή του Εύκλείδου, ή Κυνική σχολή του Άντισθένου και ή Κυρηναϊκή σχολή του Άριστίππου. Περί του Σωκράτους έγραψαν ακόμη και δύο εκ των μαθητών του, ο Ξενοφών και ο Αίσχίνης ο Σφήττιος. Αί σχολαί αύται συνεχίζοντο κατά διαδοχήν από διδασκάλου εις μαθητήν.

Η Μεγαρική σχολή

Εύκλείδης (450-380)

Κατήγετο εκ Μεγάρων και υπήρξε μαθητής του Σωκράτους, παρευρεθείς και εις τὸ δεσποτήριον κατά τὰς τελευταίας του ώρας. Μετά την θανάτωσιν του διδασκάλου υπεδέχθη τούς μαθητάς του εις τὰ Μέγαρα. Θεμελιώδης αρχή του ήτο ή γενική ένότης των όντων. Κατά τον Διογένη τον Λαέρτιον: «Έν τὸ αγαθὸν ἀπεφαίνετο πολλοῖς ὀνόμασι καλούμενον ὅτε μὲν γὰρ φρόνησιν, ὅτε δὲ θεόν, καὶ ἄλλοτε νοῦν καὶ τὰ λοιπὰ τὰ δὲ ἀντικείμενα τῷ αγαθῷ ἀνήρκει, μὴ εἶναι φάσκων» (έλεγεν ότι τὸ αγαθὸν εἶναι ἓν, ἀλλὰ πρὸς δήλωσιν αὐτοῦ χρησιμοποιοῦνται πολλὰ ὀνόματα· ἄλλοτε μὲν τὸ ὀνομάζουν φρόνησιν, ἄλλοτε δὲ θεὸν καὶ ἄλλοτε νοῦν καὶ ἀποδίδουν εἰς αὐτὸ καὶ τὰς ὑπολοίπους ὀνομασίας· τὴν ὑπαρξιν ὅμως παντὸς ὅ,τι ἔχει ἀντίθετον ἔννοιαν πρὸς τὸ αγαθὸν δὲν τὴν ἐδέχετο, λέγων ὅτι δὲν ὑπάρχει).

Έκ του χωρίου τούτου γίνεται φανερόν ότι ο Εύκλείδης προσεπάθει νά συνδυάση τὴν σωκρατικὴν περὶ ήθικῆς ἀρετῆς διδασκαλίαν μὲ τὰς περὶ τῆς ένότητος του ὄντος θεωρίας του Παρμενίδου. Ὑπάρχει μόνον τὸ ἐνιαῖον αγαθὸν πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἶναι ἀπλαῖ λέξεις. Η μόνη δικαιολογημένη ήθικῶς διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐπιδίωξις εἶναι ή ἀνύψωσις του εις τὸν θεὸν νοῦν,

πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατορθώνεται, κατὰ τὸν Εύκλείδην, διὰ τοῦ διαλεκτικοῦ ἐλέγχου.

Η σωκρατική ήθική ἐξέτασις μεταβάλλεται τοιοιυτοτρόπως εις διαλεκτικὸν ἔλεγχον ὅστις, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα των Έλεατῶν, θέλει νά ἀποδείξη ότι τὸ πραγματικῶς ὑπάρχον εἶναι ή ὄντολογική ένότης, ότι καὶ ή ποικιλία των ἐπὶ μέρους αἰσθητῶν πραγμάτων εἶναι πλάνη καὶ οἷσις. Συνεπῶς τὸ σύστημα των Μεγαρικῶν εἶναι στατικός ἰδεολογικός μονισμός.

Εύουλίδης

Εἰς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἐβάδισε καὶ ὁ μαθητὴς του Εύκλείδου Εύβουλίδης, ὁ κατηγορήσας τὸν Ἀριστοτέλη ἐπὶ ἀσεβείᾳ. Ἀπομιμούμενος τὰ λογικὰ παράδοξα του Ζήνωνος, διτύπωνε τὰ πολυθρύλητα σοφίσματα, ἅτινα εἶναι «ὁ ψευδόμενος», «ή Ἠλέκτρα ή ἐγκεκαλυμμένος», «ὁ φαλακρός» καὶ ὁ «κερατίνης». Κατ' οὐσίαν τὰ έν λόγω σοφίσματα εἶναι ἐριστικά τεχνάσματα στηριζόμενα ἐνίοτε ἐπὶ τῆς διπλῆς σημασίας των λεκτικῶν ὀρων. Τοιοιυτοτρόπως τὸ τέταρτον σόφισμα ἔχει ὡς ἐξῆς: «Εἰ τι οὐκ ἀπέβαλες, τοῦτο ἔχεις· κέρατα οὐκ ἀπέβαλες· κέρατα ἄρα ἔχεις» (ἐὰν κάτι δὲν τὸ ἔχασες, τὸ ἔχεις· κέρατα δὲν ἔχασες, ἄρα ἔχεις κέρατα).

Διόδωρος ὁ Κρόνος

Εἰς τούς ὀπαδοὺς τῆς αὐτῆς σχολῆς καταλέγεται καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Κρόνος, ὅστις υπήρξε σύγχρονος του βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου του Σωτήρος (308-286). Ἀξιὸν προσοχῆς τυγχάνει τὸ ἐπιχείρημά του, διὰ τοῦ ὁποῖου κατεπολέμει τὴν περὶ τοῦ «δυνάμει ὄντος» διδασκαλίαν του Ἀριστοτέλους. Τοῦτο εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κυριεύων», δηλαδὴ λόγος (ἐπιχείρημα ἀκαταμάχητου ἀποτελεσματικότητος) διατείνεται δὲ ὅτι «δυνατὸν εἶναι μόνον τὸ πραγματικόν».

Συνεπῶς ή ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους εἰσαχθεῖσα διάκρισις μεταξὺ «δυνάμει ὄντος» καὶ «ἐνεργείᾳ ὄντος» τυγχάνει, κατὰ τὸν Διόδωρον, ἐσφαλμένη. Φαίνεται ὅμως ὅτι ή πατρότης του έν λόγω ἐπιχειρήματος δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς τούς προγενεστέρους του Μεγαρικούς, διότι λαμβάνει τοῦτο ὑπ' ὄψιν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὰ «Μετὰ τὰ φυσικά» (1046 β 29) γράφων: «Εἰσὶ δὲ τινες οἱ φασὶν αἶον οἱ Μεγαρικοί, ὅταν ἐνεργῇ μόνον δύνασθαι ὅταν δὲ μὴ ἐνεργῇ μὴ δύνασθαι». (Ὑπάρχουν

μερικοί, ὅπως οἱ Μεγαρικοί, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι κάτι εἶναι τότε μόνον δυνατόν, ὅταν διατελῇ ἐν ἐνεργητικῇ καταστάσει -ὅταν δηλαδὴ εἶναι πραγματικόν - ὅταν δὲ δὲν εἶναι πραγματικόν, δὲν εἶναι δυνατόν).

Η σκέψις αὕτη ἐνέχει μεγάλην σπουδαιότητα ἀπὸ μεταφυσικῆς ἀπόψεως ὡς παρετήρησεν ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Νικολαΐ Χάρτμαν εἰς τὸ σύγγραμμά του «Δυνατότης καὶ πραγματικότης» (σελ. 185), ἐνθα σημειώνει τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἱστορικοί τῆς φιλοσοφίας ἀντιπαρῆλθον τὸ έν λόγω ἐπιχείρημα, χωρὶς νά τὸ προσέξουν. Ὁ Διόδωρος ὁ Κρόνος ἀφορμηθεὶς ἀπὸ σκέψεις των προγενεστέρων Μεγαρικῶν, διεμόρφωσεν ἐπὶ τὸ σοφιστικώτερον τὸ ἐπιχείρημα, ἀλλ' ή τάσις του νά τὸ καταστήσῃ ἀκαταμάχητον ἐβλαψε τὸ ἐσωτερικόν περιεχόμενό του.

Τὴν διατύπωσιν, ἣν ἐπενόησεν ὁ Διόδωρος, μᾶς διέσωσεν ὁ Ἀρριανὸς εἰς έν χωρίον των «Ἐπικτήτου Διατριβῶν», τὸ ὁποῖον δυστυχῶς ἔχει ὑποστῆ φθοράς: «Ὁ κυριεύων λόγος ἀπὸ τοιούτων τινῶν ἀφορμῶν ἠρωτῆσθαι φαίνεται κοινῆς γὰρ οὔσης μάχης τοῖς τρισὶ τούτοις πρὸς ἄλληλα, τῷ πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ τῷ δυνατῷ ἀδύνατον μὴ ἀκολουθεῖν καὶ τὸ οὐ δυνατόν εἶναι ὁ οὐτ' ἀληθές, οὐτ' ἔσται, συνιδὼν τὴν μάχην ταύτην ὁ Διόδωρος τῇ των πρώτων δυοῖν πιθανότητι συνεχρήσατο πρὸς παράστασιν τοῦ μηδὲν εἶναι δυνατόν, ὁ οὐτ' ἔστιν ἀληθές, οὐτ' ἔσται» (Επ. Διατρ. II, 19, 1). (Ὁ ἀσκῶν ἀκαταμάχητον ἐπικράτησιν λόγος φαίνεται ὅτι συνεκροτήθη ἀπὸ τὸν συνδυασμὸν των ἀκολουθῶν προτάσεων: ἐπειδὴ δηλαδὴ ὑπῆρχεν ὀξυτάτη ἀντίθεσις σχετικῶς πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας προτάσεις, ὅτι 1ον) δηλαδὴ πᾶν τὸ ὁποῖον ἔχει συντελεσθῇ ἐξ ἀνάγκης εἶναι πραγματικόν, 2ον) ὅτι ἀπὸ τὸ δυνατόν δὲν δύναται νά παραχθῇ ἀδύνατον, καὶ 3ον) ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οὔτε εἶναι τώρα οὔτε θά εἶναι εἰς τὸ μέλλον πραγματικόν· κατανοήσας τὴν ἀντίθεσιν αὐτὴν ὁ Διόδωρος, ἐχρησιμοποίησε τὴν πιθανότητα των δύο πρώτων προτάσεων, διὰ νά βοηθήσῃ τὴν τρίτην πρότασιν, ἥτις λέγει ὅτι οὐδὲν εἶναι δυνατόν, τὸ ὁποῖον οὔτε τώρα εἶναι πραγματικόν οὔτε εἰς τὸ μέλλον θά εἶναι πραγματικόν).

Διὰ τοῦ τοιούτου συμπεράσματός του ὁ Διόδωρος ἐταύτισε γενικῶς τὴν δυνατότητα μὲ τὴν πραγματικότητα. Ὑπάρχει ὅμως εἰς πυρὴν ἀξιοπρόσεκτος εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτόν. Τὸ ὅτι δηλαδὴ μόνον τὸ πραγματικόν δύναται νά χαρακτηρισθῇ ὡς δυνατόν. Εἰς τὴν πραγματικότητα συντελεῖται μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νά ὑπάρξῃ. Ἀποκλείεται οὕτω τὸ ὅτι ή πραγματικὴ ἐξέλιξις ἡδύνατο νά ἐμφανισθῇ ὡς πραγματοποίησις ἄλλων δυνατοτήτων.

Η χριστιανικὴ φιλοσοφία ἐχρησιμοποίησε πολλάκις τὴν σκέψιν αὐτὴν. Ὁ Ἀβελάρδος εἶπεν ὅτι ὁ Θεὸς

δύναται νά δημιουργήσῃ μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πραγματικῶς δημιουργεῖ. Πρὸ δὲ αὐτοῦ ὁ Ἄραφ Ἀβερρόης ἐδίδαξεν ὅτι μόνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατόν, καθίσταται καὶ πραγματικόν. Η περὶ-

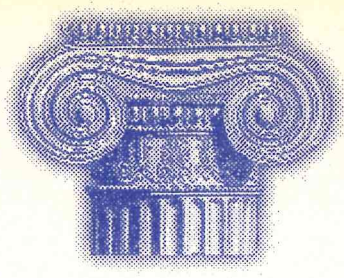
φημος ἀπόφασις τοῦ Ἐγέλου «πᾶν τὸ πραγματικόν εἶναι καὶ λογικόν» δύναται νά ἀναχθῇ ἐν τελευταία ἀναλύσει εἰς παρομοίας περὶ των σχέσεων δυνατότητος καὶ πραγματικότητος ἀντιλήψεις.

Κατὰ τὸ 306 π.Χ. συνέβη καταστροφικὸν γεγονός διὰ τὴν Μεγαρικὴν σχολήν. Κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ Διογέ- νους τοῦ Λαερτίου, ὁ Διόδωρος «παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτῆρι διατρίβων, λόγους τινὰς διαλεκτικούς ἠρωτήθη πρὸς Στίλπωνα· καὶ μὴ δυνάμενος παραχρῆμα διαλύσασθαι, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ τε ἄλλα ἐπιτιμήθη καὶ Κρόνος ἤκουσεν ἐν σκώμματος μέρει. Ἐξελθὼν δὲ τοῦ συμποσίου καὶ λόγον γράψας περὶ τοῦ προβλήματος, ἀθυμία τὸν βίον κατέστρεψε». [Παρακαθήμενος παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτῆρι, ὅταν τοῦ ὑπέβαλε διαλεκτικά τινα ἐρωτήματα ὁ Στίλπων καὶ δὲν ἡδύνατο νά δώσῃ ἐπαρκεῖς ἀπαντήσεις, ἐδέχθη τὰς ἐπιτιμήσεις τοῦ βασιλέως ὁ ὁποῖος μὲ περιπακτικὴν διάθεσιν τὸν ἀπεκάλεσε Κρόνον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξῆλθεν ὁ Διόδωρος ἀπὸ τὸ συμπόσιον καὶ ἔγραψε σύγγραμμα περὶ τοῦ (τεθέ- ντος) προβλήματος, καταληφθεὶς ὑπὸ μελαγχολίας, ἀπέθανε].

Στίλπων (380-300)

Μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀρχηγὸς τῆς Μεγαρικῆς σχολῆς ἐγένετο ὁ Στίλπων (380-300). Η σοφιστικὴ καὶ εὐρετικὴ του ικανότης τὸν εἶχε καταστήσει περίφημον ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τῆς ἐριστικῆς του πολεμικῆς ἀνέτρεπε τὴν ὑπαρξιν των πλατωνικῶν ἰδεῶν, «ἀνῆρκει τὰ εἶδη».

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὑπάρχει ὁ ἰδεώδης ἄνθρωπος, δὲν δύναται, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἰδεωδῶς, νά ὑφίσταται εἰς συγκεκριμένην κατάστασιν, νά εἶναι, π.χ., ἄνθρωπος ὁμίλων. Ὡστε ὁ δεχόμενος τὴν ὑπαρξιν ἰδεώδους ἀνθρώπου, δὲν δύναται νά διῃσχυρισθῇ ὅτι ὑπάρχει ὁ συγκεκριμένος καὶ αἰσθητὸς ἄνθρωπος: «Καὶ ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον, εἶναι μὴδένα· οὔτε γὰρ τόνδε εἶναι οὔτε τόνδε· τί γὰρ μᾶλλον τόνδε ἢ τόνδε; οὐδ' ἄρα τόνδε· τὸ λάχανον οὐκ ἔστι τὸ δεικνύμενον· λάχανον γὰρ ἦν πρὸ μυρίων ἐτῶν οὐκ ἄρα ἔστι τοῦτο λάχανον». (Καὶ ὁ ὁμίλων ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶναι ἄνθρωπος· δὲν εἶναι ὁ ἰδεώδης ἄνθρωπος περισσότερον αὐτὸς ἢ ἐκεῖνος· διότι τίς λόγος ὑπάρχει νά εἶναι εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν -ὁ ὑποτιθέμενος ἰδεώδης ἄνθρωπος- αὐτὸς ἐδῶ ἢ αὐτὸς ἐκεῖ ὁ συνομιλητής; Ἄρα ὁ παρὼν συνομιλητής δὲν εἶναι ἄνθρωπος· καὶ πάλιν ἔλεγεν ὅτι τὸ ἐπιδεικνυόμενον λάχανον δὲν εἶναι λάχανον· διότι λάχανον (ἰδεῶδες) εἶναι τὸ ὑπάρχον προαιωνίως· ὥστε αὐτὸ ἐδῶ τὸ ἐπιδεικνυόμενον λάχανον δὲν εἶναι λάχανον).

Ὁ Στίλπων κατήρτιζεν ἐριστικά σοφίσματα, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς σημαιολογικῆς διακρίσεως ἐνὸς ὅρου, λαμβανομένου ἄλλοτε μὲν ὡς ἰδεώδους ἀντικειμένου, ἄλλοτε δὲ ὡς συγκεκριμένου καὶ αἰσθητοῦ πράγματος. Ἐπίσης δὲν ἀνεγνώριζεν ὅτι ὑπάρχει δυνατότης νὰ ἐκφωνήσωμεν μίαν κρίσιν οἰανδήποτε. Ὅταν, ἰσχυρίζετο, εἰπώμεν «ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀγαθός» ταυτίζομεν δύο πράγματα διάφορα, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὸν ἄνθρωπον. Κατὰ τὴν ἀντίληψίν του, μόνον ὀνομαστικαὶ καὶ συγκεκριμέναι λεκτικαὶ ἐνδείξεις δύναται νὰ ὑπάρξουν δηλωτικαὶ αὐθυπάρκτων ὄντων.

Μαθητὴς τοῦ Στίλπωνος ὑπῆρξε καὶ ὁ ἐριστικὸς Ἀλεξίνος, ὅστις διὰ τὴν ἐριστικότητά του ἐκλήθη καὶ «Ἐλεγξίνος». Εἶχε γράψει πολεμικὸν σύγγραμμα κατὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπισωρεύσει πλείστας συκοφαντίας κατὰ τοῦ Σταγίριτου. Ἐσχάτως εἰς παπύρους ἀνευρέθη καὶ ἀπόσπασμα ἐξ ἔργου του «Περὶ ἀγωγῆς».

Φαίδων

Συναφὴς μὲ τὴν Μεγαρικὴν σχολὴν εἶναι καὶ ἡ «Ἡλιοερετρική», τῆς ὁποίας πρῶτος ἀρχηγέτης εἶναι ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, Φαίδων ὁ Ἡλεῖος. Τοῦτον περιπεσόντα εἰς αἰχμαλωσίαν, ἐλύτρωσεν ὁ Σωκράτης καὶ συγκατέλεξε μεταξὺ τῶν μαθητῶν του. Ὁ Φαίδων ἐγραψε διαλόγους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέπτυσεν ὅτι ἡ φιλοσοφία εἶναι κάθαρσις τῆς ψυχῆς, ὁδηγοῦσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Μαθητὴς τοῦ Φαίδωνος ὑπῆρξεν ὁ Πλείστανος, τοῦτου δὲ ὁ Μενέδημος, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὴν σχολὴν εἰς τὴν Ἐρέτριαν. Κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Σιμπλικίου, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Μενεδήμου δὲν ἐδέχοντο τὴν ὑπαρξίν ποιότητων. «*Ἀνῆρουν τὰς ποιότητας ὡς οὐδαμῶς ἐχούσας τι κοινὸν οὐσιῶδες, ἐν δὲ τοῖς καθ' ἑκάστα συνθέτοις ὑπαρχούσας*». (Δὲν ἐδέχοντο τὴν ὑπαρξίν τῶν ποιότητων, διότι δὲν ἔχουν ἐν κοινὸν οὐσιῶδες στοιχεῖον ἀλλὰ ὑπάρχουν εἰς τὰ συγκεκριμένα αἰσθητά). Ἀπέθανε χωρὶς νὰ ἀφήσῃ συγγράμματα κατὰ τὸ 278 εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ.

Ὅσον καὶ ἂν φαίνωνται παρόδοξοι αἱ διαλεκτικαὶ ἐρευναι τῆς Μεγαρικῆς καὶ Ἡλιοερετρικῆς σχολῆς, ὅμως εἰς τὸ βάθος τῶν ἀναφέρονται εἰς προβλήματα ἀπασχολήσαντα πλειστάκις τὴν νεωτέραν φιλοσοφίαν. Ὁ Αὐγουστίνος χρησιμοποιοῖ τὸ ἐπιχείρημά των, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ μὴ ὄν, ὅπερ ταυτίζεται μὲ τὸ κακόν, δὲν ἔχει ὑπαρξίν, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ κακὸν ὑπάρχει μόνον φαινομενικῶς.

Τὸ κύριον πρόβλημα, τὸ ὁποῖον θέτουν ὑπὸ ἐξέτασιν εἶναι πῶς δυνάμεθα νὰ ἀποδίδωμεν εἰς ἐν ὑποκείμενον πολλὰ κατηγορούμενα, πῶς ἡ ἀπόδοσις πολλῶν ἰδιοτήτων εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον συμβιβάζεται μὲ τὴν

διατήρησίν του ὡς ἐνιαίου πράγματος. Παρομοίας ἀπορίας ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἑρβартος (1776-1841) εἰπὼν ὅτι «*ἐν ὠρισμένον ὄν δὲν δύναται, θεωρούμενον ὡς ἐνιαῖον, νὰ ἔχῃ πολλαπλᾶ χαρακτη-*

ριστικά ἢ μᾶλλον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐν διάφορον ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τοῦ χαρακτηριστικόν». Διὰ μέσου ὧν τῶν φαινομένων -ἔλεγεν ὁ Ἑρβартος- ἐμφανίζεται ἡ ἀντίφασις τοῦ ἐνιαίου ὑποκειμένου πρὸς τὰς πολλὰς τοῦ ἰδιότητος καὶ ἡ ἀντίφασις τῆς μεταβολῆς.

Ὁ Νεοελεατισμὸς τῶν Μεγαρικῶν εἶχε θέσει ὑπὸ συζήτησιν τὸ πρόβλημα τῆς σχέσεως τῆς ἐνότητος πρὸς τὴν πολλότητα.

Ἡ Κυνικὴ σχολή

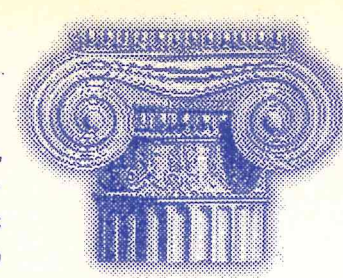
Ἀντισθένης (445-365)

Κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἦτο υἱὸς Ἀθηναίου πολίτου καὶ δούλης καταγομένης ἐκ Θράκης. Κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Γοργίου, ἐπειτα δὲ ἐγένετο πιστὸς σύντροφος καὶ ἀκόλουθος τοῦ Σωκράτους. Ἐπειδὴ κατῴκει εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀνῆρχετο πεζῇ εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ παρίσταται εἰς τὰς συνομιλίας τοῦ διδασκάλου του. Ὁ Πλάτων τὸν ἀναφέρει ὀνομαστὶ μόνον εἰς τὸν «Φαίδωνα» (59 β) ὡς συντροφεύσαντα τὸν Σωκράτη κατὰ τὰς τελευταίας του ὥρας. Εἰς τοὺς ἄλλους διαλόγους ἀρκεῖται εἰς πνευματώδεις εἰς βάρος του ὑπαινιγμούς. Οὕτως εἰς τὸν «Σοφιστήν» (251 β) τὸν χαρακτηρίζει ὡς «γέροντα ὀψιμαθῆ».

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ἱδρυσε σχολὴν εἰς τὸ γυμνάσιον Κυνόσαργες, ὅπου ἐδίδασκε τοὺς νόθους παῖδας. Ἐκ τῆς ὀνομασίας τῆς τοποθεσίας ταύτης ἐκλήθησαν οἱ ὁπαδοὶ του Κυνικοὶ ὁ ἴδιος δὲ ὠνομάζετο «Ἀπλοκύνων», δηλαδὴ καθαρὸς καὶ γνήσιος σκύλος. Τὰς δοξασίας του ἐξέθεσεν εἰς διαλόγους ἐκδοθέντας εἰς δέκα τόμους. Οἱ σημαντικώτεροι ἐκ τούτων εἶναι ὁ «Ἡρακλῆς», ὁ «Κῦρος», ὁ «Ἀλκιβιάδης» καὶ ὁ «Πολιτικός».

Βάσις τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀντισθένης εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Σωκράτους διδαχθεῖσα αὐτοεξέτασις καὶ ἐλεγχὸς τοῦ βίου. Διὰ ταύτης θὰ κατορθωθῇ νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς κακὰς συνηθείας τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ὁ προορισμὸς μας ἐγκτεται εἰς τὴν κατ' ἀρετὴν ζωὴν.

Κατὰ τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιον, ὁ Ἀντισθένης «*ἐρωτηθεὶς τί τῶν μαθημάτων ἀναγκαιότατον, ἔφη, τὸ κακὰ ἀπομαθεῖν*» (τὸ ἀναγκαιότατον ἐκ τῶν μαθημάτων εἶναι νὰ ἀποβάλῃ τις τὰς κακὰς συνηθείας). Ἐκ τῆς ἀποκρίσεώς του ταύτης καταφαίνεται ὅτι ἡ φιλοσοφία του ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὴν πρακτικὴν ἠθικὴν. Λέγων ὅτι προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ «κατ' ἀρετὴν ζῆν», ἐξελάμβανε τὴν ἀρετὴν ἀκολουθῶν τὸν

Σωκράτη, ὅχι ὡς μόρφωσιν τῆς διανοίας, ἀλλ' ὡς ἠθικὴν ἐπίγνωσιν καὶ φρονη-ματισμόν. Διὰ τοῦτο τὴν ἐχαρακτήριζε καὶ ὡς κάτι τὸ ὁποῖον οὐδέποτε δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ χάσῃ. Ὡς ἀποφθέγματά του παραδίδονται τὰ ἀκόλουθα: «*Ἀρετὴν διδακτὴν εἶναι*» (ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ), «*ἀναπόβλητον ὄπλον ἡ ἀρετὴ*» (ἡ ἀρετὴ εἶναι ὄπλον τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον νὰ χάσῃ κανεὶς).

Διὰ νὰ κατακτηθῇ ἡ ἀρετὴ χρειάζεται, ἔλεγεν ὁ Ἀντισθένης, «πόνος» κόπος καὶ διαρκὴς πάλη. Διὰ τῆς ἡρωϊκῆς καταπολεμήσεως τῶν ἐπιθυμιῶν, αἰτινες προσδένουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν γήινον κόσμον, ὑψοῦται οὗτος εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ θεοῦ.

Ὁ Ἑρως καὶ ἡ Ἀφροδίτη, ὡς σύμβολα συμβολίζοντα τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ἡδονήν, ἀσκοῦν διὰ τὸν θεμελιωτὴν τῆς κυνικῆς φιλοσοφίας, παρεμποδιστικὴν ὡς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, ἐπίδρασιν. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν ὕμνον τοῦ Ἑρως, τὸν διατυπούμενον εἰς τὸ «Συμπόσιον» τοῦ Πλάτωνος, ὁ Ἀντισθένης ἐχαρακτήριζε τοῦτον καὶ τὴν Ἀφροδίτην ὡς ὀλέθρια κακά: «*Τὴν Ἀφροδίτην κἂν κατατοξεύσαιμι, εἰ λάβοιμι ὅτι πολλὰς ἡμῶν καλὰς κάγαθὰς γυναικὰς διέφθειρεν, τόν τε ἔρωτα κακίαν φύσεως ἥς ἥττους ὄντες οἱ κακοδαίμονες θεὸν τὴν νόσον καλοῦσι*». (Τὴν Ἀφροδίτην ἂν τὴν συνελάμβανα θὰ τὴν ἐφόνευσά διὰ τοξευμάτων, διότι συνηθίζει νὰ διαφθεῖρῃ πολλὰς κατὰ πάντα τελείας γυναικὰς. Καὶ ὁ Ἑρως εἶναι φυσικὴ κακία ὑπὸ ταύτης κυριαρχούμενοι οἱ κακοδαίμονες, τὴν ὀνομάζουν θεόν, ἐνῶ πρόκειται περὶ νόσου).

Ὡς πρὸς τὴν ἡδονὴν ἔλεγε: «*Μανείην μᾶλλον ἢ ἡσθεῖην*» (θὰ ἐπροτιμοῦσα νὰ καταληφθῶ ὑπὸ μανίας παρὰ νὰ παραδοθῶ εἰς ἡδονήν).

Ἡ ἀντίληψις του ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀναγκῶν τὸν ἡγαγεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἰδεώδης κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου πολιτισμοῦ εἶναι ὁ κατὰ φύσιν βίος. Ὅτι ἀπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ δημιουργηθέντα ἀγαθὰ πρέπει νὰ μὴ συγκινοῦν τὸν σοφὸν ὅστις γνωρίζει ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι δημιουργήματα τῆς φύσεως, ἀλλὰ παρεκβάσεις ἀπὸ τὴν φυσικὴν τάξιν. Αἱ τοιαῦται σκέψεις ὠδήγησαν τὸν Ἀντισθένη καὶ τοὺς λοιποὺς κυνικοὺς νὰ ὑψώσουν τὴν πρωτόγονον κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἰδεώδη κατάστασιν καὶ νὰ κηρύξουν τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν καταφρόνησιν τοῦ πολιτισμένου βίου. Τὰ κηρύγματα ταῦτα τῶν κυνικῶν προλαμβάνουν τὰς ὁμοίας διδασκαλίας τὰς διακηρυχθείσας κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν ὑπὸ τοῦ Ρουσσώ καὶ τοῦ Τολστόϊ.

Καὶ αἱ ἰδέαι περὶ καταργήσεως τοῦ χρήματος, περὶ κοινοκτημοσύνης καὶ περὶ ἰδρύσεως παγκοσμίου κοσμοπολιτικοῦ κράτους δὲν ἦσαν ἀγνωστοὶ εἰς τοὺς κυνικοὺς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ φιλοσοφία των

ἐκλήθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ «*φιλοσοφία τοῦ προλεταριάτου τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος*». Ὁ Γκόμπερτς ἔκαμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὀξύδερκεστάτην παρατήρησιν, εἰπὼν ὅτι τὸ

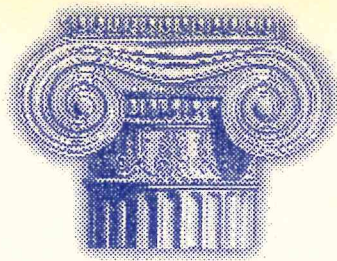
κήρυγμα περὶ ἐπάνοδον εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ διακηρύξαντες τοῦτο κυνικοὶ κατήγοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ βαρβάρους καὶ ἀπολιτίστους περιοχάς. Ἡ μήτηρ τοῦ Ἀντισθένης κατήγετο ἐκ Θράκης, αὐτὸς δὲ ἐθεωρεῖτο ἐν Ἀθήναις ὡς νόθος, ὁ Διογένης ὁ Κυνικός, καθὼς καὶ ὁ Βίων, κατὴ γοντο ἐκ τοῦ Πόντου, ὁ Μητροκλῆς καὶ ὁ Ἱππαρχος ἀπὸ τὴν νοτίαν Θράκην καὶ ὁ κωμικὸς ποιητὴς Μένιππος ἦτο φοινικικῆς καταγωγῆς.

Ὁ ἥρως τῶν κυνικῶν ἦτο ὁ Ἡρακλῆς, ἀνυμνούμενος ὡς πρότυπον ἠθικοῦ βίου. Ἐξ ἀντιθέτου κατέκρινον τὸν Προμηθεά, θεωροῦντες τοῦτον ὡς σοφιστὴν. Τὸν μῦθον κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἡρακλῆς φέρεται ἀπελευθερώων τὸν Προμηθεά ἡρμήνευεν ὁ Ἀντισθένης ὡς ἐνέχοντα ἀλληγορικὴν σημασίαν καὶ διδάσκοντα ὅτι ἡ ἀρετὴ μόνον δύναται νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν οἴσιν τῆς ψευδοῦς καὶ σοφιστικῆς γνώσεως.

Ἡ κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ ἐχθρότης εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ στραφῇ ὁ Ἀντισθένης καὶ κατὰ τῆς παιδείας, τὴν ὁποίαν τόσον πολὺ ἐξετίμα ὁ Πλάτων. Ἡ ἀρετὴ, ἔλεγεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν κυνικῶν, εἶναι διδακτὴ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποκτηθῇ χρειάζεται καρτερίαν ἀνάλογον ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Σωκράτης. «*Διδακτὴν ἀπεδείκνυε τὴν ἀρετὴν τοὺς αὐτοὺς εὐγενεῖς τοὺς καὶ ἐναρέτους. Αὐτάρκη δὲ τὴν ἀρετὴν πρὸς εὐδαιμονίαν, μηδενὸς προσδεομένην ὅτι μὴ σωματικῆς ἰσχύος. Τὴν τ' ἀρετὴν τῶν ἐργῶν εἶναι, μήτε λόγων πλείστων δεομένην μήτε μαθημάτων*» (Διογένης. Λαέρτ. VI, 11). (Ἀπεδείκνυεν ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ. Ἐκεῖνοι οἵτινες εἶναι ἐνάρετοι εἶναι συγχρόνως καὶ εὐγενεῖς. Ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀρετὴ διὰ νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον αὐτάρκη, δὲν ἔχει ἀνάγκην δὲ κανενὸς ἄλλου βοηθητικοῦ μέσου, ἐκτὸς τῆς ἠθικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Σωκράτης. Τὴν ἀρετὴν ἀποκτῶμεν διὰ πραγματικῆς ἀσκήσεως καὶ δὲν ἔχει αὕτη ἀνάγκην μεγίστου ἀριθμοῦ λόγων καὶ μαθημάτων).

Εἶναι φανερόν ὅτι ὁ Ἀντισθένης, κατακρίνων τοὺς «πλείστους λόγους», στρέφεται κατὰ τῆς πλατωνικῆς διαλεκτικῆς, εἰς δὲ τὸν ὅρον «*μαθήματα*» συμπεριλαμβάνει τὰς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ διδασκομένας ἐπιστήμας (γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν κ.λπ.).

Πράγματι καὶ ἄλλαι πηγαὶ μᾶς πληροφοροῦν ὅτι δὲν ἀνεγνώριζε τὴν δυνατότητα νὰ καταρτίσωμεν ἕνα ὅρισμὸν δι' ἀποφαντικῆς προτάσεως. Διὰ τοῦτο ἔλεγεν ἐπρεπε νὰ ἀρκοῦμεθα εἰς τὸ σημασιολογικὸν περιεχόμενον, τὸ ὁποῖον περιέχουν τὰ ὀνόματα ὡς σημεῖα ἐνδεικτικὰ τῶν πραγμάτων. Συνεπῶς τὴν ἀρχὴν πάσης γνωσιολογικῆς διερευνήσεως πρέπει νὰ ἀποτελεῇ ἡ

ἐξέτασις τῶν σημασιῶν τῶν λέξεων. Αὐτὴν τὴν ἐννοιαν ἔχει τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ, ὅπερ μᾶς διέσωσεν ὁ Ἀρριανὸς εἰς τὰς «Ἐπικτήτου Διατριβάς» (1, 17, 22): «Ἀρχὴ παιδεύσεως ἢ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις» (ἀρχὴ παιδεύσεως εἶναι ἡ ἐξέτασις τῶν σημασιῶν τῶν λέξεων).

Ὁ Ἀντισθένης δὲν λαμβάνει ὡς ἀφετηρίαν τὴν πρότασιν καὶ τὴν κρίσιν, ὅπως ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ μόνον τὸ ὄνομα. Συνεπῶς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰδρυτὴς τοῦ ὀνοματισμοῦ (νομιναλισμὸς), ἥτοι τοῦ συστήματος ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀρνεῖται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξιν ἀφηρημένων ἐννοιῶν.

Συνεπὴς πρὸς τὴν θεωρίαν αὐτὴν ὁ Ἀντισθένης κατεπολέμει καὶ τὴν πλατωνικὴν ἰδεολογίαν, λέγων ὅτι ὑπάρχουν μόνον συγκεκριμένα πράγματα, αἱ δὲ γενικαὶ ἐννοιαὶ καὶ αἱ ἰδέαι τυγχάνουν πλάσματα στερούμενα ὑποστάσεως. Τοῦτο εἶναι τὸ νόημα τῆς ἀντιρρήσεως ἣν διετύπωσεν ἐναντι τῶν πλατωνικῶν ἰδεῶν λέγων: «᾽Ω Πλάτων ἵππον μὲν ὀρῶ, ἵππότητα δ' οὐχ ὀρῶ. Καὶ ὡς εἶπεν: ἔχεις μὲν ᾧ ἵππος ὀρᾶται τόδε τὸ ὄμμα, ᾧ δὲ ἵπποτῆς θεωρεῖται οὐδέπω κέκτησαι». [᾽Ω Πλάτων, τὸν ἵππον μὲν τὸν βλέπω, τὴν ἰδέαν ὅμως τοῦ ἵππου δὲν τὴν βλέπω. Καὶ οὗτος (ὁ Πλάτων) ἀπεκρίθη. Αὐτὸν ἐδῶ (τὸν αἰσθητόν) ὀφθαλμὸν διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁρατὸς ὁ ἵππος τὸν ἔχεις, ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ὁρατὴ ἡ ἰδέα τοῦ ἵππου οὐδέποτε κατάρθρωσες νὰ τὸν ἀποκτήσης].

Ἀξία προσοχῆς τυγχάνει καὶ ἐτέρα θεωρία τοῦ Ἀντισθένης κατὰ τὴν ὁποίαν οἰαδήποτε ἀντιλογία εἶναι ἀδύνατος. Διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ταύτην εἶχε γράψῃ ἰδιαίτερον σύγγραμμα στρεφόμενον καὶ κατὰ τοῦ Πλάτωνος ὑπὸ τὸν τίτλον: «Σάθων ἢ περὶ τοῦ ἀντιλέγειν». Τὸ ἀδύνατον τῆς ὑπάρξεως ἀντιλογίας ἀπεδείκνυτο κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ὑποθέτομεν ὅτι δύο πρόσωπα συνομιλοῦντα χρησιμοποιοῦν τὴν αὐτὴν λέξιν. Ἄν τὴν χρησιμοποιοῦν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐννοιαν, λέγουν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ δὲν δύνανται νὰ περιέλθουν εἰς ἀντιλογίαν. Ἄν χρησιμοποιοῦν τὴν αὐτὴν λέξιν εἰς διάφορον σημασίαν, τότε λέγουν διαφορετικὰ πράγματα καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀντιλογίας.

Εἰς τὰ συμπεράσματα ταῦτα ἐφθάνεν ὁ Ἀντισθένης διότι ἤρνετο ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ διὰ λογικῆς κρίσεως ἡ οὐσία τῶν ὄντων. Τὸ ὑποκείμενον μένει δι' αὐτὸν ὑποκείμενον μὴ ἐπιδεχόμενον κατηγορηματικούς προσδιορισμούς.

Ὡς αὐστηρότατος ἠθικολόγος ἔλεγεν ὅτι ἐν πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τίποτε ἄλλο. Συνεπῶς μόνον κρίσεις ταυτολογικαὶ δύνανται νὰ ὑπάρξουν, κρίσεις ἑτερολογικαὶ εἶναι ἀδύνατοι.

Καθῆκον τοῦ σοφοῦ εἶναι νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὰς ψευδεῖς δοξασίας τὰς διδασκομένας ὑπὸ τῶν λεγομένων ἐπιστημῶν καὶ νὰ ἐπικοινωνήσῃ διὰ τοῦ ἐναρέτου βίου πρὸς κάτι τὸ ὁποῖον

ἴσταται ὑπεράνω τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο εἶναι ὁ ὑπεράνω τοῦ κόσμου, ἰστάμενος ἀόρατος καὶ ἀπηλλαγμένος πάσης στέρησεως καὶ ἀνάγκης Θεός. Οἱ Κυνικοὶ ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι κήρυκες τοῦ συστηματικοῦ καὶ ἀποκλειστικῶς νοουμένου θεϊσμοῦ. Ὡς ρητὸν τοῦ Ἀντισθένης ἀναφέρεται τὸ ἀκόλουθον: «Κατὰ νόμον εἶναι πολλοὺς θεοὺς, κατὰ δὲ φύσιν ἕνα». (Πολλοὺς θεοὺς ἀναγνωρίζει ἡ ὑποκειμενικὴ ἀντίληψις, εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως ὑπάρχει εἷς Θεός).

Μαθητὴς τοῦ Ἀντισθένης ὑπῆρξεν ὁ περίφημος Διογένης ἐκ Σινώπης. Πότε ἐγεννήθη δὲν γνωρίζομεν. Ἦναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα του διότι κατηγορήθη ὡς παραχαράκτης τοῦ νομίσματος. Ἐξορισθεὶς ἐκ τῆς Σινώπης ἐπέρασε τὴν ζωὴν του ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κορίνθῳ ἀσκῶν τὴν ἀρετὴν κατὰ τὰ προστάγματα τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Ἀντισθένης μὲ ὑπερβολικότητα καὶ φορτικότητα. Διὰ τοῦτο ἐκλήθη καὶ «μαινόμενος Σωκράτης».

Ἡρέσκετο νὰ σαρκάζῃ τὴν ἀλαζονείαν καὶ ὠμίλει μετὰ παρρησίας τὴν ὁποίαν δὲν ἐδίστασε νὰ χρησιμοποίησιν καὶ ἐναντι τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Κορίνθῳ. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ἀπέθανον κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν Βαβυλῶνι, ὁ δὲ Διογένης ἐν Κορίνθῳ.

Μαθητὴς τοῦ Διογένης ἀναφέρεται ὁ ἐκ Θηβῶν Κράτης, ὅστις ὠρῆσας εἰς τὴν πατρίδα του 300 τάλαντα, ἔλαβε τὴν βακτηρίαν καὶ τὴν «πήραν» (σακκούλι) διὰ νὰ ζήσῃ ὡς ἐπαίτης εἰσερχόμενος εἰς οἰανδήποτε θύραν. Διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο καὶ «θυρεπανοίκτης», δηλαδὴ ὁ ἀνθρώπος ὅστις κατορθώνει νὰ τοῦ ἀνοίγουν τὰς θύρας λόγῳ τῆς ἐκτιμήσεως πρὸς τὴν ἀρετὴν του. Εἰς τὸν πλάνητά του βίον τὸν ἠκολούθει καὶ ἡ σύζυγός του Ἰππαρχία, ἀδελφὴ τοῦ μαθητοῦ του Μητροκλέους. Ὁ Κράτης ἐσυνήθιζε νὰ γράφῃ ἀστεῖα ποιήματα διὰ νὰ ἐξυμνῇ τὸ σύμβολον τῆς ἐπαιτείας τὴν «πήραν» καὶ τὴν κυνικὴν ἐν γένει φιλοσοφίαν. Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος μᾶς διηγήρησε στίχους τινάς:

«Πῆρη τις πόλις ἐστὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι τύφῳ
καλὴ καὶ πείρα, περίρρυτος, οὐδὲν ἔχουσα
εἰς ἣν οὔτε τις εἰσπλεῖ ἀνὴρ μωρὸς παράσιτος».

[Ὑπάρχει μία πόλις Πῆρα εἰς τὸ μέσον τοῦ μαυροσκοτεινισμένου πελάγους τῆς οἰήσεως, ωραία καὶ γόνιμος, περιβαλλομένη γύρω-γύρω ἀπὸ ὕδατα, ἥτις (πόλις) δὲν ἔχει τίποτε, καὶ εἰς αὐτὴν δὲν εἰσπλεῖ κανεὶς μωρὸς ἀνθρώπος παράσιτος].

Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν βασιλεύει, λέγει ὁ Κράτης, ἀπόλυτος εἰρήνη, διότι οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖ ἀσκοῦν φυτοφαγίαν ἥτις τοὺς κάμνει εἰρηνικούς:

«Ἀλλὰ θύμον καὶ σκόρδα φέρει καὶ σῦκα καὶ ἄρτους,
ἐξ ὧν οὐ πολемоῦσι πρὸς ἀλλήλους περὶ τούτων,
οὐχ ὅπλα κέκτηνται περὶ κέρματος, οὐ περὶ δόξης».

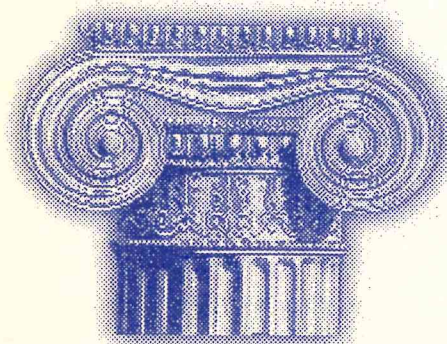
(Ἀλλὰ ἡ πόλις αὕτη, παράγει βολβούς καὶ σκόρδα καὶ σῦκα καὶ ἄρτους τὰ ὁποῖα δὲν γίνονται ἀφορμὴ διὰ νὰ περιέρχωνται οἱ ἀνθρώποι εἰς πόλεμον μεταξύ τους διὰ τὴν ἀπόκτησίν των, δὲν φροντίζουν νὰ ἀποκοῦν ὅπλα διὰ νὰ προσπορίζουν εἰς τὸν ἑαυτὸν των χρήματα καὶ δόξαν).

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο εἶναι λίαν ἀξιοπρόσεκτον, διότι ἐκφράζει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ πόλεμος ἔχει τὴν αἰτίαν του εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποκτήσεως πλούτου, δόξης καὶ ὑλικῶν ἀγαθῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι Κυνικοὶ εἶχον ἐξαγγεῖλει ἀπὸ αἰώνων πολλὰς ἐκ τῶν θεωριῶν τὰς ὁποίας ὁ σοσιαλισμὸς διαμφισβητεῖ ὡς ἰδίας ἀνακαλύψεις. Ὁ Μητροκλῆς ἐπενόησε καὶ ἴδιον φιλολογικὸν εἶδος, τὰς λεγομένας «Χρείας», αἵτινες ἦσαν ἀφηγήσεις ἀστείων ἀνεκδότων.

Ὡς κυνικὸς ἀναφέρεται καὶ ὁ Μόνιμος ἐκ Συρακουσῶν. Οὗτος ἦτο δούλος εἰς τραπεζίτην τινὰ ἐν Κορίνθῳ. Ἀκούων δὲ τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ Διογένης, κατελήφθη ἀπὸ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ φιλοσοφήσῃ καὶ νὰ γίνῃ μαθητὴς του. Προσποιηθεὶς μανίαν «διερρίπτει πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀργύριον, ἕως αὐτὸν ὁ δεσπότης παρητήσατο» (διεσκόρπιζεν ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης χρήματα, ἕως ὅτου ὁ τραπεζίτης κύριός του τὸν ἀφῆσεν ἐλεύθερον).

Ἀπελευθερωθεὶς ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Διογένης καὶ κατόπιν τοῦ Κράτητος. Ἐπίδρασιν τῶν κυνικῶν διδασκαλιῶν εἶχον ὑποστῇ καὶ ὁ Ἀθηναῖος πολιτικὸς Φωκίων καὶ ὁ ρήτωρ Ἀναξίμενης. Ἡ κυνικὴ φιλοσοφία ἦτο οὐ μόνον θεωρία ἀλλὰ καὶ εὐρύτατα διαδεδομένον κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν κίνημα ἀνάλογον μὲ τὰς νεωτέρας κοινωνικὰς καὶ θρησκευτικὰς αἱρέσεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΓΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΞΗ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Γράφουν:

Αδωνις Γεωργιάδης
Άννα Τσιροπούλου-Εὐσταθίου
Αποστόλος Τζαφερόπουλος
Γεώργιος Ασκάκης
Νάνσυ Μπίσκα
Κορνήλιος Ποταμιάνος
Νέστος Πουλιανός
Άννα Δοντά κ.ά.

Πρὸς: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΓΗ

Σταυρούση 57, Τ.Κ. 10432, Αθήναι

Τηλ.: 52.21.314, 52.24.933

Επιθυμῶ νὰ ἐγγραφῶ ἀποδοχῆς στὴν ἐφημερίδα:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΓΗ

Ὁνοματεπώνυμο:

Διεύθυνσις:

Τ.Κ.:

Ἡμερομηνία:

□ Ἐτήσια συνδρομὴ ταχυδρομῶ: 9.000 Δοτ.

□ Ἐτήσια συνδρομὴ ἑξωτερικοῦ: 18.000 Δοτ.

Ἀποστολὴ: Ἀποστολῆς

Γραφεῖο τῆς Πινακῆς 104-00-2786021216

Νεοπυθαγόρειος φιλόσοφος και θεουργός του 1ου π.Χ. επί Αυγούστου, λίγα έτη πρό Χριστού. Ο πολυκύμαντος βίος του επεκτάθηκε μέχρι την βασιλεία του Νέρβα. Γεννήθηκε στα Τύανα της Καππαδοκίας, όπου και σπούδασε την φοινικική επιστήμη υπό τον Ευθύδημο. Ακολουθώντας τις προδιαγραφές και τους κανόνες της σχολής του, υπήρξε φυτοφάγος καθ' όλον τον βίο του και απέιχε του οίνου.

Δέν έγραψε τίποτε. Διεσώθηκαν μόνο περίπου 100 επιστολές, οι οποίες αποδίδονται σε αυτόν, πλούσιες σε ρητά και ήθικες υποδείξεις, των οποίων όμως η γνησιότητα αμφισβητείται.

Τόν βίο του περιέγραψε με μυθιστορηματικό ύφος ο αρχαιότερος Φιλόστρατος (3ος αι.) όπου αναφέρεται ότι ο Απολλώνιος ο Τυανεύς ταξίδευσε μέχρι τις Ινδίες, και του αποδίδονται θαυμάσιες περιπέτειες ενώ στο πρόσωπό του αντιπαρατάσσονται οι πυθαγόρειες ιδέες προς εκείνες των Στωικών, ή των Χριστιανών. Η προσωπικότητά του παραβάλλεται προς τό ιδεώδες ενός εθνικού φιλοσόφου, έναντι της προσωπικότητος του Χριστού.

Οι αίρετικοί και κάποιοι αποκρυφιστές παρέλαβαν τις ειδήσεις για τόν Απολλώνιο άνευ κριτικού πνεύματος και ανεξέλεγκτα. Κατ' αυτόν τόν τρόπο ή Αλική Μπέιλυ παραδέχεται τόν Απολλώνιο ως ενσάρκωση του διδασκάλου Ήσου και βεβαιώνει ότι ως τέτοιος έλαβε την πέμπτη μύηση.

Όταν ο Έλιφάς Λευί τό 1854 επισκέφθηκε τόν Bullwer Lytton στό Λονδίνο, έγινε τελετουργική επίκληση του Απολλωνίου και έτέθησαν σε αυτόν διάφορα έρωτήματα.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΥΑΝΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 1ον Μ.Χ. ΑΙΩΝΑ

Κοντά στον Όρφέα, τόν Πυθαγόρα, τόν Έμπεδοκλή και τούς άλλους εμφανισθέντες στην Γή και λατρευθέντες ως θείους απεσταλμένους μύστες, πρέπει να τοποθετηθεί και ή αινιγματική φυσιογνωμία του Απολλωνίου. Κατά την όμοθυμη γνώμη των συγχρόνων του, ο Τυανεύς υπήρξε ο μεγαλύτερος φιλόσοφος του έλληνορωμαϊκού κόσμου.

Διεκήρυττε ότι ή φιλοσοφία του δέν ήταν άλλη από την φιλοσοφία του Πυθαγόρα, την οποία δέν έδίδασκε απλώς αλλά μέσα από την ίδια την προσωπικότητά του ενσάρκωνε τό θεϊότερο και

συγχρόνως τό πρακτικώτερο μέρος της για τούς ανθρώπους. Κατά τόν Εύνάπιο ο βιογράφος του Φιλόστρατος έπρεπε να τιτλοφορήσει τό βιβλίο του "Περί της διαμονής ενός θεού μεταξύ ανθρώπων".

Η σημασία της ισχυρής προσωπικότητος του Απολλωνίου είναι πολύ δύσκολο να κριθεί από τούς άμυήτους συγχρόνους μας, ιδίως από εκείνους τούς όποιους οι θρησκευτικές προλήψεις και προκαταλήψεις βαρύνουν με σκοτισμένη πνευματική όραση και αδυνατούν να δούν ελεύθερα τό άπαυγάζον φώς της αληθείας.

Η λατρεία του Τυανέως κατά την διάρκεια των πρώτων μετά Χριστόν αιώνων, υπήρξε ισότιμη προς θεόν. Ο Αυτοκράτορας Καρακάλλας (211-216 μ.Χ.) είχε ιδρύσει ναό προς τιμήν του. Ο αυτοκράτορας Αλέξανδρος Σεβήρος (222-235) είχε τοποθετήσει στην οικία του, κοντά στις εικόνες του Χριστού, του Άβραάμ και του Όρφέως, τόν ανδριάντα του μεγάλου Τυανέως. Ο αυτοκράτορας Αύρήλιος (270-275) αφιέρωσε επίσης ένα ναό στην μνήμη του Τυανέως, ο δέ Τίτος, άμέσως μετά τό πέρας της πολιορκίας της Ιερουσαλήμ, έσπευσε να τόν καλέσει στο Άργος, διακηρύττοντας ότι τόσο εκείνος, όσο και ο πατέρας του όφειλαν σε αυτόν τά πάντα.

Πολλοί συγγραφείς και ιστορικοί άνεγνώρισαν την σημασία τη γήινης παρουσίας του, μεταξύ των οποίων και πολλοί Πατέρες, ιδιαιτέρως ο Άγιος Ιερώνυμος.

Αργότερα οι Βυζαντινοί συγγραφείς του 13ου αιώνος όμιλούν ακόμη με βαθύ σεβασμό γι' αυτόν. Ο μοναχός Σύγκελλος κάνει συχνή μνεία περί του Απολλωνίου και τόν χαρακτηρίζει ως "τόν πρώτο και περιφημότερο όλων των διασήμων άνδρών οι όποιοι έζησαν επί ρωμαϊκής αυτοκρατορίας". Ο Τζέτζης αποκαλεί τόν Απολλώνιο "σοφώτατον και τά πάντα προγιγνώσκοντα". Τέλος, εάν πιστεύσουμε τόν Νικήτα, υπήρχαν ακόμη κατά τόν 13ο αιώνα στό Βυζάντιο κάποιες χάλκινες πόρτες, τις όποιες διερχόμενος ο Τυανεύς είχε καθιερώσει και τις όποιες απεφασίσθη να λειώσουν, διότι είχαν καταστεί, ακόμη και για τούς Χριστιανούς, αντικείμενο προλήψεων.

ΟΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ

Θά ακολουθήσουμε την εξέλιξη του Απολλωνίου καθ' όλη την ζωή του, αρχόμενοι από την παιδική του ηλικία, διότι ολόκληρος ο βίος του είναι σειρά

διδασκαλιών των οποίων ή εφαρμογή προβάλλεται στον άνθρωπο που ποθεί να γίνει μύστης.

Σέ ηλικία δεκατεσσάρων ετών οδηγείται από τόν πατέρα του στην Ταρσό στον ρήτορα Ευθύδημο· ταχέως όμως εγκαταλείπει τις φιλολογικές και ρητορικές μελέτες για να προσκολληθεί στους ιερείς του εκεί ναού του Άσκληπιού, όπου επιδίδεται στην μελέτη της πλατωνικής φιλοσοφίας, στην εφαρμογή των παραγγελμάτων της όποιας επιδίδεται με ζήλο.

Όταν ο διδάσκαλός του τόν ρώτησε πώς σκέπτεται να αρχίσει την νέα πυθαγορική του ζωή, του απαντά: "Όπως οι ιατροί, οι όποιοι αρχίζουν κατά πρώτον να καθαρίζουν τούς άσθενείς τους". Από την στιγμή εκείνη ο Απολλώνιος παύει να τρέφεται με τροφές ζωικής προελεύσεως, λέγων ότι μία τέτοιου είδους τροφή βαρύνει τό πνεύμα και τό καθιστά ακάθατο και ότι ή μόνη άγνή τροφή είναι ή αφειδώς παρεχόμενη από την Γή, δηλαδή καρποί και χόρτα. Απέχει επίσης από τόν οίνο, χρησιμοποιώντας ως μόνο ποτό τό ύδωρ, διότι ο οίνος, έλεγε, προκαλεί βαρύν ύπνον και διαστρέφει τις έννοιες των όντων.

Βάδιζε έξ άλλου γυμνόπους, με μακρά κόμη και χωρίς να φέρει ένδύματα ζωικής προελεύσεως, αλλά καθαρού λινού. Σέ ηλικία είκοσι ετών τηρεί την πυθαγόρειο σιγή επί πέντε έτη μεταβαίνοντας από μοναστήρια σε ναούς και από ναούς σε σχολές μεταξύ Παμφιλίας και Κιλικίας. Άκουγε και διδασκόταν παντοιοτρόπως, χωρίς εκείνος να προβαίνει σε έκδηλώσεις των γνώσεών του ή να διατυπώνει γνώμες.

Μετά την παρέλευση της πενταετούς σιγής αρχίζει για τόν Απολλώνιο ή μακρά περίοδος των άτελευτήτων ταξιδιών του. Κατά πρώτον τόν συναντάμε στην Αντιόχεια και λίγο αργότερα στα νότια της Παλαιστίνης, μεταξύ των Αράβων, από τούς όποιους, κατά τις πληροφορίες του φιλοστράτου, διδάσκεται. Είναι χαρακτηριστικό ότι τά μέρη τά όποια επισκεπτόταν δέν ήσαν πολυσύχναστες μεγαλουπόλεις, αλλά ήσυχoi τόποι απομακρυσμένοι από την όχλοβοή των πόλεων, λέγοντας ότι δέν του χρειαζόνταν άνθρωποι, αλλά άνδρες. Σέ όποιονδήποτε όμως τόπο και άν βρισκόταν, ακολουθούσε προδιαγεγραμμένο πρόγραμμα ζωής.

Κατά την άνατολή του ήλίου έκτελούσε μόνος του όρισμένες θρησκευτικές ασκήσεις, περί των οποίων δέν μιλούσε παρά μόνον σε εκείνους που είχαν ύποσσει την τετραετή ή πενταετή σιγή. Κατά την άνατολή του ήλίου, έλεγε, πρέπει ο μύστης να συνδιαλέγεται με τούς θεούς, μέχρι την μεσημβρία να δέχεται ή να δίδει διδασκαλίες για τά ύψηλά ζητήματα και μόνον τό απόγευμα να ασχολείται με τά ανθρώπινα. Μετά την εργασία της ήμέρας έλούετο με κρύο νερό κατά τό έθιμο των Έσσιών και των θεραπευτών.

Σέ ηλικία περίπου τριάντα ετών αποφασίζει τό μακρύ ταξίδι του προς έπίσκεψη των Βραχμάνων των Ινδιών. Είναι προφανές ότι τό ταξίδι τουτο απέφασσε με σκοπό όχι την άπλη ψυχαγωγία, αλλά με σαφώς προδιαγεγραμμένο σχέδιο. Οι όδηγοί έν προκειμένω υπήρξαν, όπως ο ίδιος όμολογεί στους μαθητές του, ή σοφία και ο πνευματικός του δαίμων.

Ο πρώτος του σταθμός φέρεται να είναι ή Νίνος, ή αρχαία Νινευί. Εκεί συναντάται και γνωρίζεται με τόν Δάμι, ο όποιος καθίσταται στό έξής ο άναπόσπαστός του σύντροφος, ο πιστότερός του μαθητής. Από την Νίνο ο Απολλώνιος, πάντοτε ακολουθούμενος από τόν Δάμι, μεταβαίνει στην Βαβυλώνα, όπου παραμένει έναμису έτος περίπου. Από εκεί έκκινεί απ' ευθείας για τις Ινδίες κατά μήκος των όχθων του Ινδοϋ ποταμού μέχρι την πεδιάδα του Γάγγη για να φθάσει τέλος στο "μοναστήριον των Σοφών", όπου παραμένει τέσσερεις μήνες.

Ο ΕΡΜΗΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ

Ολόκληρη ή διαδρομή και ή διαμονή αυτή περιγράφεται από τόν Φιλόστρατο με πλήθος άλληγορικων εικόνων των οποίων ο Έλιφάς Λευί στην "Ιστορία της Μαγείας" του δίδει την συμβολική έρμηνεία.

Ο Ιάρχας, ο Ινδός σοφός, ο όποιος τόν ποδηγετεί στην Αλήθεια, φαίνεται να είναι παραφθορά του τίτλου Αρχάτ, ο όποιος στην διάλεκτο "πάλι" σημαίνει τόν ύπατο μεμυημένο, αυτόν που έφθασε στην ένωση κατά την διάρκεια της επιγείου του ζωής. Ο Λευί άνευρίσκει μεγάλη όμοιότητα μεταξύ

του Ἰάρχα καί τοῦ Χιράμ τῆς Βίβλου, γνώμη τήν ὁποία ἀποδέχεται καί ἡ Ἑλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι.

Τό πρῶτο κεφάλαιο τοῦ τρίτου βιβλίου τοῦ Φιλόστρατου περιλαμβάνει τήν περιγραφή τοῦ Ὑφάσιδος, τοῦ θαυμάσιου ποταμοῦ πού πηγάζει ἀπό μία κοιλάδα καί χάνεται σέ ἀπροσπέλαστες περιοχές. Ὁ Ὑφασις παριστᾷ τήν μαγική Ἐπιστήμη τῆς ὁποίας οἱ ἀρχές εἶναι πολύ ἀπλές στήν κατανόηση, ἀλλά τά πορίσματα πολύ δυσχερές νά ἐξαχθοῦν.

Οἱ γάμοι πού ἐλάμβαναν χώρα στίς περιοχές ἐκεῖνες, εἶναι ἀτελεῖς, λέγει ἀλληγορικῶς ὁ Φιλόστρατος, ἐάν δέν ράνουν τοὺς νυμφίους μέ τό χρίσμα τῶν δένδρων πού φύονται κατά μήκος τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ. Οἱ ἰχθύες τοῦ ποταμοῦ τούτου εἶναι ἀφιερωμένοι στήν Ἀφροδίτη. Ἐχουν τήν μέν κεφαλή κυανῇ, τίς φολίδες (λέπια) ποικιλόχρους, τήν δέ οὐρά χρυσιζουσα.

Στόν ἴδιο ποταμό ζεῖ ὁμοίως ζῶο πού μοιάζει μέ λευκό σκῶληκα μέ τήν τήξη τοῦ ἐντόμου αὐτοῦ παραλαμβάνουν ἕνα καυστικό ἔλαιο, τό ὁποῖο μόνον ἐντός πηλίνου δοχείου μπορεῖ κανεῖς νά διατηρήσει. Μόνο γιά τόν βασιλέα θηρεύουν τό ζῶο αὐτό, διότι ἔχει τήν δύναμη νά ἀνατρέψει φρούρια· τό λίπος πού βγαίνει ἀπό αὐτό, ἐάν τεθεῖ σέ ἐπαφή μέ τόν ἀέρα ἀνάβει καί κανένα μέσον δέν ὑπάρχει τότε γιά νά κατασβέσει τήν πυρκαϊά.

Μέ τοὺς ἰχθύες τοῦ Ὑφάσιδος, ὁ Φιλόστρατος ἐννοεῖ τήν οἰκουμένη μαγνητική δύναμη, κυανῇ ἀπό τήν μία πλευρά, πολύχρωμη στό μέσον καί χρυσιζουσα στόν ἄλλο πόλο, ὅπως τελευταίως μᾶς ἔκαναν γνωστό τά μαγνητικά πειράματα. Ὁ λευκός σκῶληκας τοῦ Ὑφάσιδος εἶναι τό ἀστρικό φῶς τό ὁποῖο συμπυκνώνεται διὰ τριπλοῦ πυρός, διαλύεται σέ ἕνα ἔλαιο τό ὁποῖο εἶναι ἡ παγκόσμια πανάκεια.

Μόνον ἐντός γυάλινου δοχείου εἶναι δυνατόν νά συγκρατηθεῖ τό ἔλαιο αὐτό, διότι τό γυαλί δέν εἶναι καλός ἀγωγός τοῦ ἀστρικοῦ φωτός. Τό μυστικό τῆς χρησιμοποίησης τοῦ ἐλαίου τούτου, ἐναπόκειται στόν βασιλιά, δηλαδή στόν τέλειο μεμνημένο, διότι ἀντιπροσωπεύει μία δύναμη ἱκανή νά ἀνατρέψει ὁλόκληρες πόλεις. Ὅπως βλέπουμε ἐδῶ τά μεγάλα ἀπόρρητα ἀποκαλύπτονται μέ τήν μεγαλύτερη ἀπλότητα.

Στό ἀκόλουθο κεφάλαιο ὁ Φιλόστρατος ὁμιλεῖ γιά τοὺς ἄγριους ὄνους. Στό μέτωπό τους, λέγει, φέρουν κέρασ ἀπό τό ὁποῖο κατασκευάζονται κύπελλα, ἀπό τά ὁποῖα πίνουν γιά νά προφυλαχθοῦν

ἀπό κάθε ἀσθένεια καί κάθε δηλητήριο. Τό μοναδικό κέρασ στό μέτωπο τῶν ὀνάντων, παριστᾷ τήν ἱεραρχική μονάδα· γι' αὐτό, προσθέτει ὁ Φιλόστρατος, τό κυνήγι τῶν ζώων καί ἡ χρησιμοποίηση τῶν κυπέλλων ἀνήκει μόνο στοὺς βασιλεῖς. Ἐὐτυχῆς ἐκεῖνος, λέγει ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε θέλησε νά μεθύσει πίνοντας ἀπό τέτοιο κύπελλο.

Ὁ Δάμις περιγράφει περαιτέρω ὅτι συνάντησε μία γυναῖκα λευκή μέν μέχρι τοῦ στήθους καί μαύρη ἀπό τό στήθος μέχρι τό κεφάλι. Οἱ μαθητές τοῦ Ἀπολλωνίου στέκονται ἔντρομοι πρό τοῦ παραδόξου πλάσματος. Ἀλλά ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ ὁποῖος γινώριζε τί συμβόλιζε, τείνει πρός τήν γυναῖκα τό χέρι. Ἐῖναι, λέγει πρός τόν Δάμι, ἡ ἰνδική Ἀφροδίτη, τά δέ δύο χρώματά της εἶναι τά ἀποδιδόμενα στόν βοῦ Ἄπι, τόν λατρευόμενο ἀπό τοὺς Αἰγυπτίους. Ἡ γυναῖκα αὕτη, λευκή καί μαύρη συγχρόνως, εἶναι ἡ μαγική ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας τά λευκά μέλη, δηλαδή οἱ ἐκδεδηλωμένες μορφές, ἀποκαλύπτουν τήν μαύρη κεφαλή, δηλαδή τήν ὑπατὴ ἀρχή, τήν ἀγνωσμένη ἀπό τοὺς ἀνθρώπους.

Τά περαιτέρω κεφάλαια 5-6 τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀπολλωνίου περικλείουν τό ἀπόρρητο τοῦ Μεγάλου Ἔργου. Κατά πρῶτον γίνεται λόγος περί τῶν δρακόντων πού φυλάσσουν τήν εἴσοδο τοῦ ἀνακτόρου τῶν Σοφῶν. Ὑπάρχουν τριῶν εἰδῶν δράκοντες: οἱ δράκοντες τῶν ἐλῶν, τῆς πεδιάδος καί τῶν ὀρέων. Τό ὄρος εἶναι τό θεῖον, τά ἔλη ὁ ὑδράργυρος καί ἡ πεδιάδα τό ἄλας τῶν φιλοσόφων.

Οἱ δράκοντες τῆς πεδιάδος φέρουν στήν ράχη ἀκίδες ὑπό τήν μορφή πριονιοῦ· μέσω αὐτῶν εἰκονίζεται ἡ ὀξίνη ἀντίδραση τοῦ ἁλατος. Οἱ δράκοντες τῶν ὀρέων φέρουν χρυσιζόντα λέπια, ἕνα εἶδος χρυσοχρόου πώγωνος καί ἔρποντες ἀφήνουν νά ἀκούγεται ἤχος πού προσομοιάζει μέ χαλκό· ἐντός τῆς κεφαλῆς τους περικλείεται ἕνας πολύτιμος λίθος διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπιτελοῦνται ὅλα τά θαυμάσια. Ἀρέσκονται νά διαμένουν στίς ὄχθες τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καί τοὺς συλλαμβάνουν μέ τήν βοήθεια ἐρυθροῦ ὑφάσματος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶναι κεντημένοι χρυσοῖ χαρακτῆρες· ἀφήνουν τότε τήν κεφαλή ἐπάνω στοὺς μαγικούς χαρακτῆρες καί ἀποκοιμούνται, ὁπότε οἱ κυνηγοὶ ἀποκόπτουν τό κεφάλι τους μέ πέλεκυ.

Ποίος δέν ἀναγνωρίζει στήν σειρά αὐτὴν τῶν ἀλληγοριῶν τήν Λίθο τῶν Σοφῶν; Καί τοὺς περίφημους βαθμούς τοῦ πυρός ἐκφραζομένους μέ χρυσᾶ γράμματα;

Κατωτέρω, ὑπὸ τό ὄνομα τοῦ Φρουρίου τῶν Σοφῶν, ὁ Φιλόστρατος περιγράφει τόν Ἀθάνορα. Κεῖται σέ λόφο περιβαλλόμενο ἀπό ὀμίχλη, μέ τήν εἴσοδο στραμμένη πρός τήν μεσημβρία. Περικλείει ἕνα φρέαρ πλάτους τεσσάρων ὀργυῶν, ἀπό τό στόμιο τοῦ ὁποῖου ἐξέρχεται κυανός ἀτμός (αὐγή), ὁ ὁποῖος ὑπὸ τήν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἀνυψώνεται ἀναπτύσσοντας ὅλα τά χρώματα τῆς ἱριδος. Ὁ πυθμένας τοῦ ἐν λόγῳ φρέατος ἀπετελεῖτο ἀπό ἐρυθρό ἀρσενικό. Κοντά στό φρέαρ ὑπῆρχε κρατῆρας γεμάτος πῦρ, ἀπό τόν ὁποῖο ἐξήρχετο φλόγα μολυβδῶδης, ἀνευ ὁσμῆς καί ἀνευ καπνοῦ, μή ὑπερβαίνουσα καί μή ὑποκειμένη οὐδέποτε τοῦ στομίου τοῦ κρατῆρος.

Παραπλεύρως βρίσκονταν ἀκόμη δύο δοχεῖα ἀπό μαύρη πέτρα· ἐντός τοῦ ἐνός ὑπῆρχε βροχή, ἐντός τοῦ ἄλλου ἀέρας. Ὅταν ἡ ξηρασία ἦταν ὑπερβολική, ἀνοίγαν τό δοχεῖο μέ τήν βροχή, ὁπότε ἐξέρχοντο ἀπό αὐτό νέφη τά ὁποῖα διῷγραιναν ὁλόκληρη τήν χώρα. Δέν θά ἦταν δυνατόν νά περιγραφεῖ καλύτερα καί ἐπακριβέστερα τό μυστικό πῦρ τῶν φιλοσόφων καί ἐκεῖνο τό ὁποῖο καλοῦν ἀτμόλουτρο αὐτῶν.

Ἡ πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ Ἀπολλωνίου μετὰ τήν ἐπιστροφή του ἀπὸ τίς Ἰνδίες, ὑπῆρξε τό ἱερό τῆς Παφίας Ἀφροδίτης στήν Κύπρο. Ἦταν τό ἀρχαιότερο τέμενος τῆς Ἀφροδίτης στήν Ἑλλάδα. Τό ἐξωτερικό χαρακτηριστικό τῆς λατρείας τῆς θεᾶς ἦταν ἡ ἀρχέγονη, πλήν ἄκρως συμβολικὴ εἰκόνα τῆς Ἀφροδίτης, ἡ ὁποία παρίστατο διὰ μυστηριώδους λίθου. Ὁ λίθος αὐτός, μεγέθους ἀνθρωπίνου σώματος, εἶχε τήν μορφή ἐνός καρποῦ ἐλάτου μέ λεία ἐπιφάνεια. Ὁ Ἀπολλώνιος διέμεινε γιά κάποιο χρονικὸ διάστημα στήν Πάφο, διδάσκοντας ἐπὶ μακρόν τοὺς ἐκεῖ ἱερεῖς γύρω ἀπὸ τά ἀπόρρητα τῆς λατρείας τους.

Στό Ἀσκληπιεῖο τῆς Περγάμου θεραπεύει πολλοὺς ἀσθενεῖς καί διδάσκει τοὺς ἐκεῖ ἱερεῖς τρόπους ἐρμηνείας τῶν ἐνυπνίων γιά θεραπευτικούς σκοποὺς.

Στὴν Λέσβο, ὁ Ἀπολλώνιος ἐπισκέπτεται τόν ἀρχαῖο μυστηριακὸ ναὸ τοῦ Ὀρφέως, ὅπου ἀμέσως γίνεται δεκτὸς ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, στοὺς ὁποῖους, καθὼς φαίνεται, ἀνάβει ἐκ νέου τόν θεὸ ἐνθουσιασμό καί τοὺς ὑπενθυμίζει τήν βαθύτερη σημασία τῶν μυστηρίων τοῦ Διονύσου.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ μεῖται κανονικῶς στὰ Ἐλευσίνια τῶν Ἀθηνῶν καί ἐπαναλαμβάνει τίς διδασκαλίες του ἐνώπιον τῶν ἱεροφαντῶν ἀναζωογονώντας τόν συμβολισμό τῶν Μυστηρίων τῆς Δήμητρος καί τῆς Κόρης καί ἐπανάγοντάς τα στήν προτέρα τους πληρότητα.

Κατωτέρω, ὑπὸ τό ὄνομα τοῦ Φρουρίου τῶν Σοφῶν, ὁ Φιλόστρατος περιγράφει τόν Ἀθάνορα. Κεῖται σέ λόφο περιβαλλόμενο ἀπὸ ὀμίχλη, μέ τήν εἴσοδο στραμμένη πρός τήν μεσημβρία. Περικλείει ἕνα φρέαρ πλάτους τεσσάρων ὀργυῶν, ἀπό τό στόμιο τοῦ ὁποῖου ἐξέρχεται κυανός ἀτμός (αὐγή), ὁ ὁποῖος ὑπὸ τήν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἀνυψώνεται ἀναπτύσσοντας ὅλα τά χρώματα τῆς ἱριδος. Ὁ πυθμένας τοῦ ἐν λόγῳ φρέατος ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἐρυθρό ἀρσενικό. Κοντά στό φρέαρ ὑπῆρχε κρατῆρας γεμάτος πῦρ, ἀπό τόν ὁποῖο ἐξήρχετο φλόγα μολυβδῶδης, ἀνευ ὁσμῆς καί ἀνευ καπνοῦ, μή ὑπερβαίνουσα καί μή ὑποκειμένη οὐδέποτε τοῦ στομίου τοῦ κρατῆρος.

Παραπλεύρως βρίσκονταν ἀκόμη δύο δοχεῖα ἀπό μαύρη πέτρα· ἐντός τοῦ ἐνός ὑπῆρχε βροχή, ἐντός τοῦ ἄλλου ἀέρας. Ὅταν ἡ ξηρασία ἦταν ὑπερβολική, ἀνοίγαν τό δοχεῖο μέ τήν βροχή, ὁπότε ἐξέρχοντο ἀπὸ αὐτό νέφη τά ὁποῖα διῷγραιναν ὁλόκληρη τήν χώρα. Δέν θά ἦταν δυνατόν νά περιγραφεῖ καλύτερα καί ἐπακριβέστερα τό μυστικό πῦρ τῶν φιλοσόφων καί ἐκεῖνο τό ὁποῖο καλοῦν ἀτμόλουτρο αὐτῶν.

Ἡ πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ Ἀπολλωνίου μετὰ τήν ἐπιστροφή του ἀπὸ τίς Ἰνδίες, ὑπῆρξε τό ἱερό τῆς Παφίας Ἀφροδίτης στήν Κύπρο. Ἦταν τό ἀρχαιότερο τέμενος τῆς Ἀφροδίτης στήν Ἑλλάδα. Τό ἐξωτερικό χαρακτηριστικό τῆς λατρείας τῆς θεᾶς ἦταν ἡ ἀρχέγονη, πλήν ἄκρως συμβολικὴ εἰκόνα τῆς Ἀφροδίτης, ἡ ὁποία παρίστατο διὰ μυστηριώδους λίθου. Ὁ λίθος αὐτός, μεγέθους ἀνθρωπίνου σώματος, εἶχε τήν μορφή ἐνός καρποῦ ἐλάτου μέ λεία ἐπιφάνεια. Ὁ Ἀπολλώνιος διέμεινε γιά κάποιο χρονικὸ διάστημα στήν Πάφο, διδάσκοντας ἐπὶ μακρόν τοὺς ἐκεῖ ἱερεῖς γύρω ἀπὸ τά ἀπόρρητα τῆς λατρείας τους.

Στό Ἀσκληπιεῖο τῆς Περγάμου θεραπεύει πολλοὺς ἀσθενεῖς καί διδάσκει τοὺς ἐκεῖ ἱερεῖς τρόπους ἐρμηνείας τῶν ἐνυπνίων γιά θεραπευτικούς σκοποὺς.

Στὴν Λέσβο, ὁ Ἀπολλώνιος ἐπισκέπτεται τόν ἀρχαῖο μυστηριακὸ ναὸ τοῦ Ὀρφέως, ὅπου ἀμέσως γίνεται δεκτὸς ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, στοὺς ὁποῖους, καθὼς φαίνεται, ἀνάβει ἐκ νέου τόν θεὸ ἐνθουσιασμό καί τοὺς ὑπενθυμίζει τήν βαθύτερη σημασία τῶν μυστηρίων τοῦ Διονύσου.

Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ μεῖται κανονικῶς στὰ Ἐλευσίνια τῶν Ἀθηνῶν καί ἐπαναλαμβάνει τίς διδασκαλίες του ἐνώπιον τῶν ἱεροφαντῶν ἀναζωογονώντας τόν συμβολισμό τῶν Μυστηρίων τῆς Δήμητρος καί τῆς Κόρης καί ἐπανάγοντάς τα στήν προτέρα τους πληρότητα.

Ἐξακολουθεῖ περαιτέρω τό ἀναμορφωτικό του ἔργο στήν Κρήτη, τήν Ρώμη, τήν Ἰσπανία, τήν Ρόδο, τήν Ἀλεξάνδρεια καί τήν Αἰθιοπία. Κατά τήν διάρκεια τῆς παραμονῆς του στήν Ἑλλάδα ἐπισκέπτεται σειράν παναρχαίων νῶν καί μαντείων πάντοτε, καθώς φαίνεται, μέ τήν ἴδια ἀποστολή καί ἐν συνεχείᾳ τῆς ὑποσχέσεως τήν ὁποία εἶχε δώσει στούς διδασκάλους του: τήν ἀναγέννηση καί ἀναμόρφωση τῶν Μυστηρίων πού παρήκμασαν ἀπό τόν χρόνο. Μεταξύ αὐτῶν ἀναφέρουμε τά ἱερά τῆς Δωδώνης, τῶν Δελφῶν, τό ἀρχαῖο ἱερό τοῦ Ἀπόλλωνος στήν Φωκίδα, τά ἄδυτα τοῦ Ἀμφιαράου καί τοῦ Τροφωνίου Διός, καθώς καί τόν ναό τῶν Μουσῶν στόν Ἑλικῶνα.

Ο ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ΩΣ ΜΕΜΥΗΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ

Ἀφοῦ γνωρίσαμε τόν Τυανέα ἀρχικά ὡς μαθητή καί ἔπειτα ὡς ἀπεσταλμένο διδάσκαλο, ὑπολείπεται νά τόν γνωρίσουμε, κατά τό μέτρο τῶν διασωθέντων μέχρις ἡμῶν λειψάνων περί τῆς δράσεώς του, ὡς θεόσοφο καί μύστη.

Ὁ Ἀπολλώνιος ὑπῆρξε φιλόσοφος, ὄχι μέ τήν σημερινή σημασία τῆς λέξεως, ἕνας ἄνθρωπος δηλαδή ὁ ὁποῖος θεωρητικῶς καί μέ τήν διάνοια ἤ τήν φαντασία ἰδρύει ἤ ἀκολουθεῖ ἕνα σύστημα ἠθικῆς ἀγωγῆς καί ἠθικῆς βελτιώσεως, ἀλλά ἕνας φιλόσοφος κατά τήν πυθαγορική σημασία τῆς λέξεως, ὁ ὁποῖος διδάχθηκε ἀπό τήν Φύση ἤ ἀπό τά ἀνώτερα τῆς συνήθους καταστάσεως ὄντα, οἱ δέ γνώσεις του δέν εἶναι θεωρητικές, ἀλλά ἐμπρακτες καί ἐξικνοῦται ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς Φύσεως καί τοῦ Κόσμου.

Ἡ θρησκεία γιά τόν Ἀπολλώνιο δέν ἦταν ἀπλῶς μία πίστη, ἀλλά μία Ἐπιστήμη, ἡ ὑψηλότερη ὅλων καί ἡ μοναδική. Στούς ἐξωτερικούς τύπους τῶν θρησκευτῶν τῆς Γῆς δέν ἐβλεπε παρά μόνον τό μεταβαλλόμενο καί τήν ἀνομοιομορφία.

Πίσω ὅμως ἀπό τούς τύπους, ὅλες τίς λατρεῖες, τίς τελετουργίες, τίς θρησκείες, τίς πίστεις, διέκρινε τό ἐνιαῖο πνεῦμα τῆς ἀμετάβλητης, αἰωνίας ἀληθείας.

Δέν ἔκανε καμμία διάκριση μεταξύ φυλῶν ἢ θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, διότι ἦταν μύστης καί ἐπομένως εἶχε ὑπερβεῖ τό στάδιο τῶν στενῶν ὁρίων ἐντός τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι ζοῦν καί κινοῦνται καί μάχονται.

Ἐκτός τούτου, ὡς πρακτικός φιλόσοφος καί μεμυημένος, γνώριζε τούς νόμους καί τίς δυναμικότητες τόσο τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὅσο καί τῆς δημιουργημένης Φύσεως, γι' αὐτό βλέπουμε νά ἀποδίδονται σέ αὐτόν πράξεις καί ἐνέργειες οἱ ὁποῖες σέ κάθε ἐποχή ἐθεωρήθησαν ὡς ὑπερφυσικές ἰκανότητες καί ὡς θαυματοουργές δυνάμεις. Κάποιες ἀπό αὐτές μελετῶνται σήμερα ἀπό τήν ἐπίσημη Ἐπιστήμη καί ἔπαυσαν νά περιβάλλονται ὑπό τοῦ μυστηρίου μέ τό ὁποῖο χαρακτηρίζονταν πρίν ἀπό μερικές ἀκόμη δεκαετίες.

Φαινόμενα διοράσεως, προοράσεως, τηλεκινῆσας, μεταβιβάσεως τῆς σκέψεως κ.τ.λ. ἐπαναλαμβάνονται σήμερα καθημερινῶς, ὄχι πλέον σποραδικῶς καί τυχαίως, ἀλλά ἐντός ἐπιστημονικῶν ἐργαστηρίων καί ὑπό τούς καλύτερους ὁρους ἐλέγχου.

Μερικά, ὅμως, φαινόμενα ὅπως ἡ θεραπεία ἀσθενῶν, ἡ ἀνάσταση νεκρῶν ἀπό φαινομενικό θάνατο (νεκροφάνεια), ἡ δισωμάτωση, (δηλαδή ἡ παρουσία ἐνός ἀνθρώπου σέ δύο διαφορετικά μέρη), ἡ αἰθεροποίηση τῆς ὁρατῆς ὕλης (ἀορασία) καί στιγμιαία μεταφορά ὕλικῶν ἀντικειμένων σέ μεγάλες ἀποστάσεις κ.ἄ. ἐξέρχονται ἀκόμη τῶν ὁρίων τοῦ ἐπιστημονικῶς διαπιστώσιμου καί συνεπῶς ἐξακολουθοῦν νά παραμένουν ὑπό τόν πέπλον τοῦ μυστηρίου.

Τέτοιου εἴδους φαινόμενα ἀποδίδονται συνεχῶς στόν Ἀπολλώνιο ἀπό τόν Δάμι, ὅπως ἄλλωστε τοῦτο συμβαίνει καί σέ κάθε πραγματικό μύστη. Ἀποτελοῦν αὐτά τά ὑπερβατικά μέσα ἐνεργείας τους καί τό ἰδιάζον τῆς ἰσχυρῆς τους προσωπικότητος.

Ο ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ ΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ἐκεῖνο ὅμως τό ὁποῖο καθιστᾷ τόν ἄνθρωπο ἀθάνατο καί τό ὁποῖο τόν ἀπολυτρώνει, δέν εἶναι ἡ θαυματοουργία. Ἡ θαυματοουργία ἴσως εἶναι τό ἄμεσο ἐπακόλουθο τῆς ὅλης πνευματικῆς καί ψυχικῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀτόμου, πλὴν ὄχι ὁ φάρος πρὸς τόν ὁποῖον πρέπει αὐτός νά κατευθύνει τήν πορεία του ἐπὶ τῆς Γῆς.

Ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Ἀπολλώνιος ἐξηγεῖ στόν μαθητή του Τελεσίνο, Ρωμαῖο φιλόσοφο καί πρόξενο, ἡ Σοφία εἶναι ἕνα εἶδος θεοποίησης ὁλόκληρης τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ἕνα εἶδος μόνιμης καταστάσεως, ἐμπνεύσεως ὑπό τῶν θεῶν (θειασμός).

Κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἀναφέρεται ὅτι χάρις στήν δυναμική ἰκανότητα τοῦ ἀνωτέρου τοῦ Ἐγῶ (δαίμονος) ὁ Ἀπολλώνιος εἶχε πλήρη συνειδηση πράγματος ἐπισυμβαίνοντος στήν φύση.

Ὡς γνωστόν οἱ ὀπαδοί τῆς πυθαγορείου καί πλατωνικῆς φιλοσοφίας καλοῦσαν δαίμονα ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἡ σημερινή Θεοσοφία ὀνομάζει Ἀνώτερο Ἐγῶ. Οἱ ὅροι αὐτοί σημαίνουν τό πνευματικώτερο συστατικό τοῦ ἀνθρώπου, τήν ὑψηλότερή του πνευματική ἀρχή. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θά πραγματοποιοῦσε τήν ἔνωση τῆς φυσικῆς του συνειδήσεως μέ τό ἀνώτερο αὐτό Ἐγῶ "τοῦ κατοικοῦντος εἰς τούς οὐρανοὺς", ἀποκτοῦσε, κατά τήν διάρκεια ἀκόμη τῆς γήινης ζωῆς του, τίς δυνάμεις δαιμόνων, τῶν πνευματικῶν ἐκείνων ὑποστάσεων τῶν ἐνδιαμέσων μεταξύ ἀνθρώπων καί θεῶν. Καθίστατο τότε ἕνας θεός ἐπὶ τῆς Γῆς, ἕνας "καταχθόνιος δαίμων".

Γιά τόν λόγο αὐτόν βλέπουμε τόν Ἀπολλώνιο νά ἀμύνεται ζωηρά ἐναντίον τῆς κατηγορίας μερικῶν προφητειῶν τῆς ἐποχῆς του, καί νά βεβαιώνει ὅτι οἱ πράξεις του δέν ἦταν ἔργο χαμηλῶν πνευμάτων, οὔτε εἶδος μαντικῆς ἐπαγγελματιῶν μάντεων καί θαυματοποιῶν. Ἀπεστρέφeto τίς "τέχνες" αὐτές καί διεκοίνωνε ὅτι οἱ προφητικές του ἰκανότητες ἦταν μόνον ἡ σοφία, τήν ὁποίαν ὁ θεός ἀποκαλύπτει στούς καθαρούς.

Ἰδοῦ πῶς περιγράφει ὁ Φιλόστρατος τά ἐξωτερικά βιοτικά παραγγέλματα τοῦ Πυθαγόρα, τά ὁποῖα ἀκολουθοῦσε ὁ Ἀπολλώνιος:

"Δέν ἔπρεπε νά φέρει ἐπάνω του τίποτε τό προερχόμενο ἀπό τό σῶμα ζῶου, καθώς καί νά μὴν τρέφεται ἀπό τροφές προερχόμενες ἀπό ἔμβια ὄντα, οὔτε νά προσφέρει αἱματηρές θυσίες, διότι δέν ἦταν ὅσιο νά μολύνονται οἱ βωμοί τῶν θεῶν διὰ αἷμα τοχυσίων. Οἱ θεοὶ προτιμοῦν ἀντὶ μιᾶς ἐκατόμβης, πλακοῦντες ἀπό μέλι, ἀρώματα ἀπό λιβάνι καί τόν ἥχο τῆς ἀνθρώπινης φωνῆς ἀνυψουμένης πρὸς αὐτούς.

Ὁ Ἀπολλώνιος ὄντως συνδιαλέγετο μέ τούς θεούς, μάθαινε ἀπό αὐτούς τί τούς εἶναι ἀρεστό καί τί δυσάρεστο, ἐκμανθάνοντας συγχρόνως τήν ἴδια τήν φύση του. Οἱ συνήθεις ἄνθρωποι ζητοῦν νά συναντήσουν τόν θεό ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπάρχει καί σχηματίζουν ἀντιφατικές γνώμες γιά αὐτόν. Ἀλλά ὁ Ἀπόλλων ἀπεκαλύφθη ἄνευ πέπλων στόν

Ἀπολλώνιο καθώς καί ἡ Ἀθηνᾶ καί οἱ Μοῦσες καί ἄλλοι ἀκόμη θεοὶ γιά τούς ὁποίους ἡ ἀνθρωπότητα δέν ἔχει ἀκόμη γνώση, οὔτε τοῦ ὀνόματος, οὔτε τῶν ιδιοτήτων τους.

"Ἄξιον προσοχῆς εἶναι ὅτι ὁ Ἀπολλώνιος μολονότι ἦταν αὐστηρότατος πρὸς τόν ἑαυτόν του ὡς πρὸς τήν τήρηση τοῦ πυθαγορικοῦ βίου, σέ κανένα δέν τόν ἐπέβαλλε παρά τήν θέλησή του. Ποτέ γιὰ παράδειγμα δέν ἀπαγόρευσε στόν Δάμι τήν βρώση κρεάτων καί τήν πόση οἴνου. Ὅμοιως καί τούς ἄλλους στενοὺς τοῦ φίλους ἄφησε ἐλεύθερους νά ἐκλέξουν μεταξύ ἀποχῆς καί διαίτης. Ὡς ἀληθῆς μύστης, σεβόταν τήν ἀτομική ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καί οὐδέποτε ἐπεδίωξε νά ἐπιβάλλει διά τῆς βίας τίς ἀντιλήψεις του, ἔστω καί ἂν ἦταν βέβαιος ὅτι αὐτές ἦσαν οἱ μόνες συντελεστικές γιὰ τήν πρόοδο.

Ἡ ἀπόλυτη ἀγάπη του γιὰ τήν φιλοσοφία, δέν τόν ὀδήγησε στήν ἐρημητική ζωή, ἀντιθέτως διῆλθε ὁλόκληρη τήν ζωή του μεταξύ τῶν συνανθρώπων του πεπεισμένος ὅτι ὁ μύστης περισσότερο ἔχει νά ὠφελήσει καί νά ὠφεληθεῖ εὐρισκόμενος συνεχῶς σέ ἐπαφή μέ τούς ὁμοίους του, παρά ἀπομακρυνόμενος ἀπό τήν κοινωνία καί ζῶντας ἐγωιστικά ἀποκλειστικῶς γιὰ τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς του.

Ὡς πραγματικός θεουργός ἀπέδιδε ἐξαιρετική θέση στήν προσευχή, πιστεύοντας ἀσφαλῶς ὅχι ὅτι οἱ θεοὶ ἔχουν ἀνάγκη τῆς ὑπομνήσεως ἢ τῆς διατυπώσεως τῶν ἀναγκῶν μας γιὰ νά τίς ἐκτελέσουν, ἀλλά διότι διὰ τῆς ἐνσυνειδήτου ἐκείνης πράξεως τῆς θελήσεως καί διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ἐπιτυγχάνεται ἕνας ἀόρατος σύνδεσμος μεταξύ ψυχῆς καί πνευματικοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος εἶναι συντελεστικός γιὰ τήν πραγματοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν μας.

"Ἔτσι, εὐρισκόμενος στήν Βαβυλῶνα, κατά τήν διάρκεια τῆς πορείας του πρὸς τίς Ἰνδίες, κατ' αὐτόν τόν τρόπο προσευχόταν: *"Θεέ τοῦ Ἥλιου, πέμψον με ὅσον μακρὰν χρειάζεται ἐπὶ τῆς Γῆς ταύτης πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν σκοπῶν σου καί ἐπὶ ἀγαθῷ ἐμοῦ τοῦ ἰδίου. Εἴθε νά γνωρίσω μόνον δικαίους καί νά μὴ γνωρίσω μοχθηρούς, οὔτε νά γνωρισθῶ ὑπὲρ αὐτῶν".*

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΙΤΑ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΩΝ

Τό θέμα της διαίτας είναι ένα από τα πρώτα θέματα που ενδιαφέρουν τό κοινό σήμερα. Οί έφημερίδες και τά περιοδικά είναι γεμάτα άρθρα πάνω σέ αυτό τό θέμα. Τά ράφια τών βιβλιοπωλείων είναι γεμάτα τόμους πού αποκαλύπτουν τά μυστήρια τών πρωτεϊνών, τών αμύλων, τών βιταμινών και ούτω καθ' έξής. "Όλος ο κόσμος ασχολείται μέ τήν τροφή. Οί ειδικοί σέ αυτό τό θέμα λένε πώς σωματικά γινόμαστε ό,τι τρώμε -πώς ολόκληρο τό σώμα μας αποτελείται από ό,τι φάγαμε στό παρελθόν. Λένε πώς αυτό πού τρώμε σήμερα θά βρίσκεται στό αίμα μας μετά από τόσες ώρες κι ό,τι βρίσκεται στό αίμα μας, σχηματίζει όλους τούς ιστούς πού αποτελούν τό σώμα μας κι έμās τούς ίδιους.

Φυσικά, κανένας λογικός άνθρωπος δέν τά άμφισβητεί όλα αυτά. Είναι έντελώς αλήθεια· και τό μόνο παράξενο είναι ότι ο κόσμος χρειάστηκε τόσο καιρό γιά νά τό ανακαλύψει. Σ' αυτό τό άρθρο θά ασχοληθώ μέ τήν δίαιτα σέ ένα επίπεδο πολύ βαθύτερο και μέ πολύ ευρύτερα αποτελέσματα. Άναφέρομαι, φυσικά, στην *πνευματική* δίαιτα.

Ο σημαντικώτερος παράγοντας στην ζωή μας είναι ή πνευματική δίαιτά μας. Η τροφή πού προμηθεύουμε στον νοϋ μας προσδιορίζει ολόκληρο τόν χαρακτήρα της ζωής μας. Οί σκέψεις πού επιτρέπουμε στον έαυτό μας νά κάνει, τά θέματα μέ τά όποια επιτρέπουμε στον νοϋ μας νά ασχοληθεί κάνουν έμās και τό περιβάλλον μας αυτό πού είναι.

"Όπως είναι οί μέρες μας, έτσι θά είναι και ή δύναμή μας. "Όλα στην ζωή μας σήμερα (ή κατάσταση του σώματός μας, αν είμαστε υγιείς ή άρρωστοι, ή κατάσταση της περιουσίας μας, αν είμαστε φτωχοί ή πλούσιοι, ή κατάσταση του σπιτιού μας, αν είμαστε ευτυχισμένοι ή τό αντίθετο, ή σημερινή κατάσταση κάθε φάσεως της ζωής μας) κανονίζονται από τίς σκέψεις και τά αισθήματα πού είχαμε στό παρελθόν, από τόν συνηθισμένο τόνο τών σκέψεών μας στό παρελθόν. Και ή κατάσταση της ζωής μας αύριο και τήν άλλη εβδομάδα και του χρόνου θά ρυθμισθεί έξ ολόκληρου από τίς σκέψεις και τά αισθήματα πού θά αποφασίσουμε νά έχουμε από έδω και πέρα.

Μέ άλλα λόγια, διαλέγουμε τήν ζωή μας, δηλαδή διαλέγουμε όλες τίς συνθήκες της ζωής μας, όταν διαλέγουμε τίς σκέψεις πού θά επιτρέψουμε στον νοϋ μας νά κάνει. Η σκέψη είναι ή πραγματική γενεσιουργός δύναμη στην ζωή και δέν μπορούμε νά έχουμε ένα είδος νοϋ κι ένα διαφορετικό είδος περιβάλλοντος. Αυτό σημαίνει πώς δέν μπορούμε νά αλλάξουμε και τόν τρόπο πού σκεπτόμαστε ούτε

μπορούμε -και αυτό είναι τό καλύτερο κλειδί της ζωής και ή αιτία πού γράφτηκε αυτό τό άρθρο- νά αλλάξουμε τόν τρόπο σκέψεώς μας χωρίς νά έχουμε αλλαγές και στό περιβάλλον μας.

Αυτό λοιπόν είναι τό πραγματικό κλειδί της ζωής: αν αλλάξουμε τόν νοϋ μας θά αλλάξουν και οί συνθήκες της ζωής μας· τό σώμα μας πρέπει νά αλλάξει, ή καθημερινή μας δουλειά ή οί άλλες δραστηριότητες πρέπει νά αλλάξουν· τό σπίτι μας πρέπει νά αλλάξει· ή απόκρωση της ζωής μας πρέπει νά αλλάξει, αφού τό αν είμαστε συνήθως ευτυχισμένοι και χαρούμενοι ή θλιμμένοι και γεμάτοι φόβο εξαρτάται έξ ολόκληρου από τήν πνευματική τροφή πού τρώμε.

"Ας προσπαθήσουμε νά τό καταλάβουμε καλά: *"Αν αλλάξουμε τόν νοϋ μας, θά αλλάξουν και οί συνθήκες της ζωής μας. Η ανανέωση του νοϋ μας μάς μεταμορφώνει.*

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΟΣΜΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Η πνευματική μας δίαιτα είναι τό σημαντικώτερο πράγμα στην ζωή μας.

Αυτό μπορεί νά ονομασθεί ο *"Μεγάλος Κοσμικός Νόμος"* και ή αλήθειά του είναι ολόφανερη, όταν ειπωθεί καθαρά μέ αυτόν τόν τρόπο. Δέν ξέρω κανένα σκεπτόμενο άνθρωπο άρνούμενο τήν βασική του αλήθεια. Η πρακτική δυσκολία στην εφαρμογή του, όμως, οφείλεται στό γεγονός ότι οί σκέψεις μας είναι τόσο κοντά μας, πού είναι δύσκολο, χωρίς λίγη εξάσκηση, νά τίς κοιτάξουμε άντικειμενικά.

Άλλά αυτό ακριβώς πρέπει νά μάθουμε νά κάνουμε. Πρέπει νά εξασκηθούμε νά διαλέγουμε τό θέμα τών σκέψεών μας σέ οποιαδήποτε στιγμή και νά διαλέγουμε τόν συγκινησιακό τόνο ή τήν διάθεση πού τίς χρωματίζει. Ναί, μπορούμε νά διαλέγουμε τίς διαθέσεις μας. Πράγματι, αν δέν μπορούσαμε, δέν θά άσκούσαμε κανένα πραγματικό έλεγχο στην ζωή μας. Οί διαθέσεις πού έχει συνήθως ένας άνθρωπος δημιουργούν τήν χαρακτηριστική του προδιάθεση και ή προδιάθεσή του δημιουργεί ή καταστρέφει τήν ευτυχία του.

Δέν μπορούμε νά είμαστε υγιείς· δέν μπορούμε νά είμαστε ευτυχισμένοι· δέν μπορούμε νά ευημερήσουμε αν έχουμε κακή προδιάθεση. Άν είμαστε κατσούφηδες ή κυνικοί ή έχουμε κατάθλιψη ή είμαστε ύπεροπτικοί ή μισότρελοι από φόβο, δέν άξίζει τόν κόπο νά ζούμε. *Μόνον αν είμαστε*

αποφασισμένοι νά καλλιεργήσουμε μιά καλή προδιάθεση, μπορούμε νά έχουμε τήν έλπίδα ότι θά αποκτήσουμε κάτι πού άξίζει στην ζωή μας.

Άν δέν είμαστε αποφασισμένοι νά αρχίσουμε τώρα νά διαλέγουμε προσεκτικά όλη μέρα τίς σκέψεις πού θά κάνουμε, δέν έχουμε καμιά έλπίδα νά διαμορφώσουμε τήν ζωή μας όπως θέλουμε νά είναι, αφού αυτός είναι ο μοναδικός τρόπος.

Μέ λίγα λόγια, αν θέλουμε νά κάνουμε τήν ζωή μας ευτυχισμένη και άξια γιά νά τήν ζήσουμε, όπως θέλει ο Θεός, πρέπει νά αρχίσουμε άμέσως νά αποκτούμε τήν συνήθεια της επιλογής και του έλέγχου τών σκέψεων.

Αυτό θά είναι έξαιρετικά δύσκολο τίς πρώτες λίγες μέρες, αλλά, επιμένοντας, ανακαλύπτουμε πώς πολύ γρήγορα θά γίνει ευκολώτερο και είναι τό πιό συναρπαστικά ενδιαφέρον κόμπυ πού θά μπορούσε νά έχει ο όποιοςδήποτε. Θά μείνουμε κατάπληκτοι από τά ενδιαφέροντα πράγματα πού θά μάθουμε γιά τόν έαυτό μας και θά έχουμε αποτέλεσμα σχεδόν από τήν αρχή.

Τώρα πολλοί άνθρωποι πού ξέρουν αυτήν τήν αλήθεια κάνουν κάπου κάπου σποραδικές προσπάθειες νά έλέγξουν τίς σκέψεις τους, αλλά, καθ' όσον τό ρεύμα της σκέψεως είναι περιορισμένο, λόγω της μή εξασκήσεως και τών συνεχών και ποικίλων έξωτερικών επιδράσεων, δέν κάνουν μεγάλη πρόοδο. Αυτός δέν είναι ο σωστός τρόπος.

Η μοναδική μας πιθανότητα είναι νά διαμορφώσουμε μιά καινούργια συνήθεια σκέψεως πού θά μάς οδηγεί όταν είμαστε στενοχωρημένοι ή έχουμε χαλαρώσει τήν επαγρύπνησή μας, όπως και όταν ασχοληθούμε συνειδητά μέ αυτήν. Αυτή ή καινούργια συνήθεια σκέψεως πρέπει νά αποκτηθεί όριστικά και τά θεμέλιά της μπορούν νά μπουν, μέσα σέ λίγες μέρες, μέ τόν ακόλουθο τρόπο:

Αποφασίζουμε νά αφιερώσουμε μιά εβδομάδα αποκλειστικά στην δημιουργία μιās καινούργιας συνήθειας σκέψεως και σέ αυτήν τήν εβδομάδα θεωρούμε τό κάθε τι στην ζωή μας άσήμαντο σέ σύγκριση μέ αυτό. Άν τό κάνουμε, τότε αυτή ή εβδομάδα θά είναι ή πιό σημαντική της ζωής μας. Άν τό κάνουμε, ολόκληρη ή ζωή μας θά αλλάξει άσφαλώς προς τό καλύτερο.

Πράγματι, τίποτε δέν μπορεί νά μείνει τό ίδιο. Αυτό δέν σημαίνει άπλως πώς θά μπορέσουμε νά άντιμετωπίσουμε τίς σημερινές μας δυσκολίες μέ καλύτερο πνεύμα· σημαίνει πώς οί δυσκολίες θά φύγουν. Αυτός είναι ο επιστημονικός τρόπος γιά νά

αλλάξουμε τήν ζωή μας και, έπειδή συμφωνεί μέ τόν Κοσμικό Νόμο, δέν μπορεί νά άποτύχει. Έργαζόμενοι δηλαδή κατ' αυτόν τόν τρόπο δέν θά χρειαστεί νά αλλάξουμε έμείς τίς συνθήκες. Θά εφαρμόσουμε τόν Νόμο και οί συνθήκες θά αλλάξουν από μόνες τους.

Η ΣΥΝΤΑΓΗ

Επί έπτά ημέρες δέν πρέπει νά επιτρέψουμε στον νοϋ μας νά κάνει οποιαδήποτε σκέψη πού δέν θά είναι θετική, δημιουργική, αισιόδοξη, ευγενική. Αυτή ή πειθαρχία θά είναι τόσο άυστηρή, πού δέν θά μπορούσε κανείς νά τήν τηρήσει συνειδητά πολύ περισσότερο από μιά εβδομάδα.

Μιά εβδομάδα θά είναι άρκετή, διότι σέ αυτό τό διάστημα θά έχει αρχίσει νά ριζώνει ή συνήθεια της θετικής σκέψεως. Μερικές έξαιρετικές αλλαγές προς τό καλύτερο θά έχουν συμβεί στην ζωή μας, ενθαρρύνοντάς μας, σέ πολύ μεγάλο βαθμό, και ύστερα τό μέλλον θά κανονιστεί μόνο του. Ο καινούργιος τρόπος ζωής θά είναι τόσο έλκυστικός και τόσο ευκολώτερος από τόν παλιό, ώστε ή νοοτροπία μας θά ευθυγραμμίζεται σχεδόν αυτόματα.

"Όμως οί έπτά ημέρες θά είναι κοπιαστικές.

Η σωματική νηστεία θά ήταν παιχνιδάκι, άκόμα και αν ή όρεξή μας είναι πολύ καλή. Η πιό έξαντλητική στρατιωτική γυμναστική, σέ συνδυασμό μέ πορείες τριάντα μιλίων, θά ήταν έλαφριά σέ σύγκριση μέ αυτό τό έγχείρημα. Άλλά είναι μόνο γιά μιά εβδομάδα στην ζωή μας και θά αλλάξει όριστικά τά πάντα προς τό καλύτερο. Γιά τήν υπόλοιπη ζωή μας, έδω και στην αιώνιότητα, τά πράγματα θά είναι πολύ διαφορετικά και άσύλληπτα καλύτερα από ό,τι αν δέν είχαμε κάνει τήν προσπάθεια.

Άς μήν αρχίσουμε επιπόλαιο. Άς σκεφθούμε μιά δύο μέρες πριν. "Υστερα μπορούμε νά αρχίσουμε και ή χάρη του Θεού άς είναι μαζί μας. Μπορούμε νά τήν αρχίσουμε οποιαδήποτε ήμέρα της εβδομάδος και οποιαδήποτε ώρα της ήμέρας, μόλις ξυπνήσουμε τό πρωί, μετά τό πρωινό ή μετά τό μεσημεριανό, δέν έχει σημασία, όταν όμως αρχίσει, πρέπει νά συνεχιστεί επί έπτά ημέρες.

Αυτό είναι ουσίωδες. Η όλη ιδέα είναι νά έχουμε έπτά ημέρες αδιάκοπης πειθαρχίας γιά νά στρέψουμε μιά γιά πάντα τόν νοϋ μας προς μιά καινούργια κατεύθυνση.

Άν ξεκινήσουμε στραβά ή, άκόμα, αν πάμε καλά δύο τρεις ημέρες και μετά γιά όποιονδήποτε λόγο

“παραβιάσουμε” την δίαιτα, πρέπει να σταματήσουμε για λίγες ημέρες και να ξαναρχίσουμε από την αρχή. Δεν μπορούμε να αρχίζουμε και να σταματάμε.

Ο Ρίπ Βάν Γουϊκλ στο θεατρικό του έργο έκανε επίσημο όρκο να κόψει το ποτό και ύστερα δεχόταν προθύμως ένα ποτό από τον πρώτο γείτονα που του τό προσέφερε, λέγοντας ήρεμα: “Αυτό δεν θα τό υπολογίσω”. Στην επταήμερη πνευματική δίαιτα κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει. Πρέπει να μετράμε κάθε στραβοπάτημα και αν δεν τό μετρήσουμε έμεις, θα τό μετρήσει η Φύση. “Όταν στραβοπατήσουμε, πρέπει να σταματήσουμε έντελώς την δίαιτα και μετά να ξαναρχίσουμε.

ΟΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Για να προλάβουμε τώρα, αν είναι δυνατόν, τις δυσκολίες, θα τις εξετάσουμε κάπως αναλυτικά.

Πρώτα απ’ όλα, τί έννοούμε όταν λέμε *αρνητική σκέψη*; Μιά αρνητική σκέψη είναι οποιαδήποτε σκέψη αποτυχίας, απογοητεύσεως ή προβλήματος· κάθε σκέψη επικρίσεως ή κακίας ή ζηλίας ή καταδίκης των άλλων ή αυτοκαταδίκης· κάθε σκέψη αρρώστιας ή ατυχήματος ή μέ λίγα λόγια, κάθε είδους περιοριστική ή απαισιόδοξη σκέψη. Κάθε σκέψη που δεν είναι θετική και εποικοδομητική, είτε άφορα σ’ έμās τους ίδιους είτε σέ όποιονδήποτε άλλον, είναι μία αρνητική σκέψη.

Δέν χρειάζεται όμως να ασχοληθούμε πολύ μέ τό θέμα της ταξινομήσεως στην πράξη, δεν θα δυσκολευτούμε ποτέ να καταλάβουμε αν μία δεδομένη σκέψη είναι θετική ή αρνητική. Ακόμα και αν ό έγκεφαλός μας προσπαθήσει να μάς εξαπατήσει, η καρδιά μας θα μάς ψιθυρίσει την αλήθεια.

Δεύτερον, πρέπει να καταλάβουμε καλά πώς αυτό που απαιτεί τό πρόγραμμα είναι να μή άρεσκόμεθα να μένουμε σέ αρνητικές σκέψεις. “Ας τό σημειώσουμε προσεκτικά: δεν έχει σημασία τί σκέψεις θα μάς έρθουν, αλλά τί θα διαλέξουμε για να απασχολήσουμε τόν νοϋ μας. Δεν έχει σημασία τί σκέψεις θα μάς έρθουν, άρκεί να μή τις αφήσουμε να μένουν.

Η έμμονή σέ αυτές είναι εκείνο που μετράει. Φυσικά πολλές αρνητικές σκέψεις θα μάς έρχονται όλη μέρα. Μερικές θα μπαίνουν στό μυαλό μας φαινομενικά από μόνες τους, θα έρχονται από τούς συνειρμούς του νοϋ μας.

Μερικές αρνητικές σκέψεις θα μάς δίνονται από άλλους ανθρώπους, είτε στην συζήτηση είτε μέ την

συμπεριφορά τους, είτε θα δñτε να αναγγέλλονται έγκλήματα και καταστροφές στους τίτλους των έφημερίδων. Αυτά τά πράγματα όμως δεν έχουν σημασία, αν δεν ασχοληθούμε μαζί τους. Αντιθέτως, αυτά τά πράγματα εξασφαλίζουν την πειθαρχία που θα μάς μεταμορφώσει αυτήν την εβδομάδα που θα αφήσει έποχή.

Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι μόλις έμφανιστεί η αρνητική σκέψη, να την διώχνουμε. Αποστρέφουμε τά μάτια μας από την έφημερίδα· διώχνουμε την σκέψη του δυσάρεστου γράμματος ή της ανόητης παρατηρήσεως ή οτιδήποτε άλλο. “Όταν η αρνητική σκέψη μπαίνει στόν νοϋ μας, την διώχνουμε άμέσως και σκεφτόμαστε κάτι άλλο. Τό καλύτερο απ’ όλα είναι να σκεφτόμαστε τόν Θεό, όπως εξηγείται στόν Χρυσό Κανόνα.

Ένα τέλειο παράδειγμα δίνεται από την περίπτωση ενός ανθρώπου που κάθεται δίπλα σέ ένα αναμμένο τζάκι και μία σπíθα πετάγεται πάνω στό μανίκι του. “Αν τινάξει άμέσως την σπíθα, χωρίς οϋτε μία στιγμή καθυστερήσεως για να τό σκεφτεί, δεν θα γίνει καμιά ζημιά. Αλλά, αν την αφήσει να μένει πάνω του για μία στιγμή, μέ οποιοδήποτε πρόσχημα, τό κακό θα γίνει και θα είναι δύσκολο να διορθωθεί τό μανίκι. Τό ίδιο συμβαίνει και μέ μία αρνητική σκέψη.

ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Τώρα τί γίνεται μέ τις σκέψεις και καταστάσεις που είναι άδύνατον να αποφύγουμε στό σημείο που βρισκόμαστε σήμερα; Μέ τά συνηθισμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στό γραφείο ή στό σπίτι; Η άπάντηση είναι πώς αυτά τά πράγματα δεν θα έπηρεάσουν την δίαιτά μας, αν δεν τά δεχθούμε μέ τό να τά φοβόμαστε, να τά πιστεύουμε, να νοιώθουμε θυμό ή θλίψη γι’ αυτά ή να τούς δίνουμε δύναμη.

Κάθε αρνητική κατάσταση που αναγκαζόμαστε να αντιμετωπίσουμε λόγω καθήκοντός μας δεν θα έπηρεάσει την δίαιτά μας. Πηγαίνουμε στό γραφείο ή αντιμετωπίζουμε τις σκοτούρες του σπιτιού χωρίς να τις αφήνουμε να μάς έπηρεάσουν.

“Τίποτα από όλα αυτά δεν θα μέ έπηρεάσει” και όλα θα πάνε καλά. “Ας υποθέσουμε πώς τρώμε για μεσημέρι μέ ένα φίλο που μιλάει αρνητικά. Δεν επιχειρούμε να τόν κάνουμε να σωπάσει, οϋτε τόν σνομπάρουμε.

Τόν αφήνουμε να μιλάει, αλλά δεν δεχόμαστε αυτά που λέει και έτσι η δίαιτά μας δεν θα

έπηρεαστεί. “Ας υποθέσουμε ότι πηγαίνοντας σπíτι μάς υποδέχονται ένα σωρό αρνητικές συζητήσεις· δεν κάνουμε κήρυγμα, άπλως δεν τις δεχόμαστε.

Νά θυμόμαστε ότι η δική μας πνευματική συμπεριφορά αποτελεί την δίαιτά μας. “Ας υποθέσουμε πώς γινόμαστε μάρτυρας ενός δυστυχήματος ή μιάς άδικίας. Αντί να αντιδράσουμε μέ οϊκτο ή θυμό, αρνούμεθα να έπηρεαστούμε από τό γεγονός όπως παρουσιάζεται, αλλά κάνουμε ό,τι μπορούμε για να διορθώσουμε την κατάσταση, κάνουμε την κατάλληλη σκέψη και δεν απασχολούμεθα άλλο. Μέ αυτόν τόν τρόπο δεν θα χαλάσουμε την δίαιτά μας.

Φυσικά θα είναι πολύ χρήσιμο να πάρουμε μέτρα για να αποφύγουμε να συναντήσουμε στην διάρκεια αυτής της εβδομάδος όποιονδήποτε μπορεί να ξυπνήσει τόν διάβολο μέσα μας. Οί άνθρωποι που μάς έκνευρίζουν ή μάς φέρνουν πλήξη είναι καλύτερα να αποφεύγονται όσο θα κάνουμε την δίαιτα, αλλά, αν δεν είναι δυνατόν να τούς αποφύγουμε, πρέπει να ασκήσουμε λίγο περισσότερη πειθαρχία -αυτό είναι όλο!

“Ας υποθέσουμε ότι μάς περιμένει μία εξαιρετικά δύσκολη δοκιμασία την έρχόμενη εβδομάδα. “Αν έχουμε άρκετή πνευματική κατανόηση, θα ξέρουμε να την αντιμετωπίσουμε μέ πνευματικό τρόπο, αλλά, για τόν σκοπό μας, νομίζω πώς θα ήταν καλύτερα να περιμέναμε και να αρχίζαμε την πνευματική δίαιτα μετά την δοκιμασία. “Όπως είπα και πριν, δεν πρέπει να πάρουμε την δίαιτα άψήφιστα, αλλά να σκεφτούμε καλά πριν την αρχίσουμε.

ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Τελειώνοντας, θέλω να πω πώς οί άνθρωποι ανακαλύπτουν συχνά ότι αρχίζοντας αυτήν την δίαιτα δημιουργούν κάθε είδους δυσκολίες. Φαίνεται πώς όλα αρχίζουν να πηγαίνουν στραβά ταυτοχρόνως. Μπορεί να είναι άνησυχητικό, αλλά στην πραγματικότητα είναι καλό σημάδι. Σημαίνει ότι κάτι κινείται: και αυτός άκριβώς δεν είναι ό στόχος μας; “Ας υποθέσουμε πώς όλόκληρος ό κόσμος μας φαίνεται να τραντάζεται συθέμελα. Κρατιόμαστε γερά, τόν αφήνουμε να κουνιέται και, όταν τελειώσει τό κούνημα, η εικόνα θα έχει επανασυναρμολογηθεί σέ κάτι που θα πλησιάζει πολύ περισσότερο αυτό που έπιθυμούμε.

Τό ως άνω σημείο είναι ζωτικής σημασίας και μάλλον λεπτό. Η ένασχόληση μέ αυτές τις δυσκολίες είναι από μόνη της μία αρνητική σκέψη που μπορεί να χαλάσει την δίαιτά μας. Φυσικά, τό

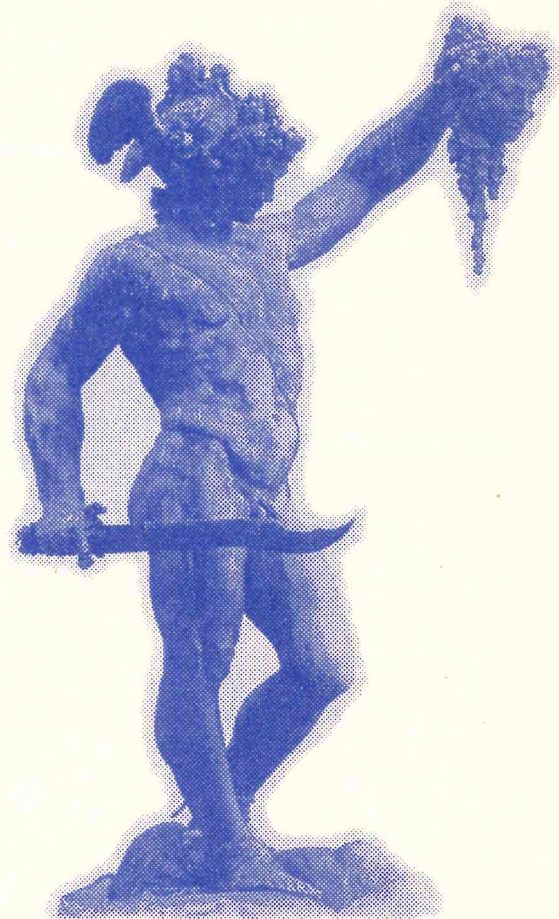
φάρμακο δεν είναι να άρνηθούμε ότι ό κόσμος μας φαίνεται να κουνιέται, αλλά να άρνηθούμε να θεωρήσουμε τά φαινόμενα πραγματικότητα. (Δέν κρίνουμε από τά φαινόμενα, αλλά βασιζόμενοι στην άντικειμενική μας κρίση).

Μιά τελευταία προειδοποίηση: Δεν λέμε σέ κανέναν άλλο ότι κάνουμε την δίαιτα ή ότι σκοπεύουμε να την κάνουμε. Κρατάμε αυτό τό καταπληκτικό σχέδιο άυστηρά για τόν έαυτό μας. “Ας θυμόμαστε πώς η ψυχή μας πρέπει να είναι τό Μυστικό Καταφύγιο του ‘Υψίστου.

“Όταν τελειώσουμε μέ έπιτυχία τις έπτά ημέρες και εξασφαλίσουμε τά αποτελέσματα, αφήνουμε να περάσει ένα λογικό διάστημα για να εγκαθιδρύσουμε την καινούργια νοοτροπία και μετά λέμε την ιστορία σέ όποιον νομίζουμε πώς μπορεί να βοηθήσει.

Και, τέλος, ας θυμόμαστε πώς τίποτε από όσα λέει ή κάνει κάποιος άλλος δεν μπορεί να χαλάσει την δίαιτά μας. Μόνο η δική μας αντίδραση στην συμπεριφορά του άλλου μπορεί να την χαλάσει.

Emmet Fox

“Ο Περσεύς μόλις έχει άποκεφαλίσει την Μέδουσα. Κρατεί τό κεφάλι της, ενώ πατεί επάνω στό σώμα της νεκρής Γοργόνας. “Ο ήρωας καμπλώνει τό κεφάλι προς τό έδαφος για να άποφύγει τό επικίνδυνο βλέμμα της αντιπάλου του.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΙΑΝΤΙΝΗΣ

Η ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΩ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΚΟΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

1. ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ. Θέλετε να λάβετε ιδέα για την δημόσια εκπαίδευση; Τότε διαβάστε την *Πολιτεία* του Πλάτωνα, λέει ο Ρουσσώ. Όλοτελώς ανάλογα ένας άλλος μπορεί να ειπεί: Θέλετε να λάβετε ιδέα για τον μεγαλύτερο παιδαγωγό της νεότερης εποχής; Τότε διαβάστε τον Ρουσσώ.

Όσοι οί παιδαγωγικές σχολές, τα πανεπιστήμια, οί μαθητές μας, οί δάσκαλοι δεν παρακολουθούν αυτή την κρίση. Τα όνόματα των παιδαγωγών που βρίσκεις στην πρώτη γραμμή είναι όνόματα όπως Πεσταλότσι, Έρβαρτος, Ντιούι, Μοντεσσόρι, Πιαζέ, Κλαπαρέντι, Ντεκρολύ, Μακαρένκο. Καί άλλα παρόμοιας επιφανείας.

Ο Ρουσσώ μπροστά και αγνάντια σ' αυτές τις διασημότητες ακούγεται και φαίνεται παρρηγιμένος, και κομμάτι περιθωριακός.

Λάθος. Η ιδέα μου είναι ότι όλοι αυτοί μπροστά στον Ρουσσώ κρατούν όσο κρατούσαν οί Τελχίνες και οί Κορύβαντες, οί Κουρήτες και οί Κάβειροι, και όλοι οί άλλοι μικροσώματοι μεταλλοτέχνες απέναντι στο θεό Ήφαιστο.

Σχετικά με την ανεκτίμητη άκομη αξία του Ρουσσώ και την άδικη δημοτικότητα όλων των άλλων βρίσκω την ίδια αναλογία που υπάρχει ανάμεσα στον Σπίτελερ και τον Νίτσε. Είναι δύο διανοούμενοι που ζήσανε στην Έλβετία, υπήρξαν σύγχρονοι, βρεθήκανε για λίγο αντίπαλοι, και ύστερα χωρίσανε τραβώντας ο καθένας το δρόμο του.

Ο Σπίτελερ δοξάστηκε, διαβάστηκε, θαυμάστηκε και στά 1918 τιμήθηκε με τό Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Ο άλλος γνώρισε μία θηριώδη αγνόηση, έζησε σαν τα πουλιά και τις άρκοϋδες, τραγούδησε πάνω στα βουνά και τα χιόνια του ευγενικού λευκού Edelweiss, έκλαψε μαζί με τον Άχιλλέα των ταρσανάδων περπατώντας στους αιγιαλούς της Κυανής Άκτης, και τρελάθηκε στον ανθό της ζωής του. Σάν ήρθε η ώρα του να πεθάνει ήτανε τόσο γνωστός, όσο κι ένας άγνωστος χωρικός σε κάποιο μακρινό χωριό της Σαχαλίνης.

Σήμερα όμως ποιά είναι η μεταχείριση των δύο σχετικά με την ανάγνωση και τη γνώση του έργου και του στοχασμού τους; Τόν Νίτσε τόν μελετά και τόν ακούει ο ένας στους δύο. Τόν Σπίτελερ τόν αναδιφεύ και τόν ξεθάβει ο ένας στους διακόσιους.

Απόδειξη πώς έτσι έχουν τα πράγματα, είναι ότι κι εσύ, αναγνώστη μου, τόν Νίτσε τόν έχεις ακούσει. (Με πιθανότητα ένα στα δύο). Ένω τό όνομα Σπίτελερ τό διαβάξεις πρώτη φορά. (Με πιθανότητα ένα στα διακόσια).

2. ΟΡΟΙ. Την λέξη *έντολή* στον τίτλο του κειμένου μου την παίρνω με τό νόημα του όρισμού που έδωκε ο θεός στον άνθρωπο, όταν τόν εγκατέστησε στον παράδεισο της φύσης, για να τόν εργάζεται και για να τόν φυλάγει! Να μή δοκιμάσεις, τού είπε, από τόν καρπό της γνώσης.

Την λέξη *παρακοή* την παίρνω με τό νόημα της πράξης των Πρωτοπλάστων. Έτόλμησαν να γευτούν τόν καρπό της γνώσης.

Σήμερα, με την έντατική χρήση εκείνης της αρχικής γνώσης, δέ στέκεται αρκετό στους ανθρώπους να εργάζονται και να φυλάγουν τόν παράδεισο της φύσης, αλλά την υβρίζουν και την μολύνουν. Η υπερ-βασία τους μάλιστα και η ύβρη θυμίζει την ύβρη της αρχαίας τραγωδίας.

Παρόμοια τις λέξεις έντολή και παρακοή τις λαβαίνω με τό νόημα του μύθου των Έλλήνων. Να άρκεσθεις ο άνθρωπος στα γήινα δώρα. Καί να μην κλέψει από τόν Όλυμπο την φωτιά και την σοφία².

Την λέξη *δάσκαλος*, ανάμεσα στις τάξεις των άλλων επαγγελμάτων, την λαβαίνω ώσάν τό όργανο, χάρη στο όποιο ο άνθρωπος ξεπέρασε την φύση και ανοίχτηκε στην ιστορία. Ο πολιούχος των δασκάλων και των μαθητών είναι ο ήρωας Άδάμ και ο ήρωας Προμηθέας. Οί έφευρέτες και οί πρωτουργοί της γνώσης.

Οί δάσκαλοι δουλεύοντας την νόηση και την επιστήμη³ ξετύλιξαν την περιπέτεια του πνεύματος, και έδημιούργησαν τόν πολιτισμό. Ιστορία, πνεύμα, πολιτισμός είναι τα τρία όντολογικά όρθώματα του ανθρώπου, που τόν ξεχώρισαν από τα υπόλοιπα όντα στην γή, στη φύση, και στο σύμπαν⁴.

Όλοι γνωρίζουμε ότι χωρίς την διδασκαλία, είτε την αυτοσχέδια είτε την κατά σχέδιο, ο άνθρωπος δέ θά 'ταν άνθρωπος. Γιατί θά μεγάλωνε για να τραπεί σταθερά στο σχήμα ενός πλάσματος καμπουροειδούς, τρεκλού, ρεκαστικού, και έντρομου⁵.

Άναγκαία λοιπόν η δουλειά του δασκάλου, τό να μαθαίνει δηλαδή τούς νέους τα γράμματα και τις άλλες μαθήσεις, έχει φύση και φυή φυτουργική.

Γιατί η διδασκαλία είναι τό μόνο όργανο, η μόνη δύναμη, που σώζει τόν άνθρωπο από τότε που εξαιτίας της γνώσης που άπόκτησε διακρίθηκε από τα άλλα πλάσματα. Από τότε δηλαδή, που σύμφωνα με τό πνεύμα των δύο εκείνων φιλοσοφικών μύθων⁶ έξορίστηκε από τόν Παράδεισο της φύσης, ή κρεμάστηκε στην πέτρα του Καυκάσου.

Χωρίς τόν δάσκαλο ο άνθρωπος θά 'ταν βροχή χωρίς νερό. Δώστε του όλα τα μέταλλα και τα πλούτη του

Μίδα. Δώστε του κάστρα, και χώρες, και άχανή βουστάσια. Δώστε του άκομη και τό μαγικό δαχτυλίδι του Γύηη⁷. Καί πάρτε του την παιδεία. Θά έχετε μπροστά στα μάτια σας μία μάζα μηδενική. Ένα τέλμα, ένα έρμα, κι ένα έρμαιο.

3. ΠΙΣΩ ΣΤΗ ΦΥΣΗ. Η έντολή που έδωκε ο Ρουσσώ στους δασκάλους, και μέσω των δασκάλων στο ανθρώπινο γένος, είναι ότι *τό φυτό της παιδείας πρέπει να φυτεύεται στη φύση*.

Ο νομοθέτης που θά συντάξει τό σύνταγμα της άγωγής των νέων δεν είναι ο νοϋς του ανθρώπου αλλά η σοφία της φύσης. Οί όδηγίες και οί κανόνες της άγωγής είναι τα πιστά αντικρύσματα των αρχών και των νόμων της φύσης. Τα άρχετυπα και τα παραδείγματα η παιδεία όφείλει να τα λαβαίνει ακολουθώντας την άκάλαστη τάξη των πραγμάτων και των δράσεων. Η υγιής παιδεία για τόν άνθρωπο δεν ήμπορεί παρά να είναι τό ζωντανό αντίγραφο του έμψυχου ζώου που είναι ο κόσμος⁸.

Τί όρίζει λοιπόν η φύση; Η φύση όρίζει ότι τα σώματα στο κενό πέφτουν. Όρίζει ότι ο σκορπιός είναι ένα ιοβόλο δραστικό. Ότι στους έκατό βαθμούς τό νερό βράζει, ή στους 27,6 βαθμούς τό ανθρώπινο σωμα πεθαίνει⁹.

Αντίστοιχα, η παιδεία που ακολουθεί τη φύση θά διδάξει πώς δεν ήμπορείς να ζεστάνεις την όχιά στην άγκαλιά σου. Πώς ο παγοποιός για να φτιάξει τόν πάγο δεν θά πάρει την συνταγή από τούς μωρούς και τούς ρουφιάνους. Πώς η κατσικά που ψόφησε τόν χειμώνα δεν θά ξαναβοσκήσει τόν Άπρίλη στο λειβάδι. Καί πώς ο άνθρωπος που πέθανε και ταφιάστηκε, δεν πρόκειται να ξαναζήσει στον αιώνα. Θά ζήσει μονάχα στην μνήμη εκείνων που τόν γνώρισαν, τόν σπουδάζουν και τόν μολογούν. Ο Καραϊσκάκης σήμερα, για παράδειγμα, δεν ψήνεται στην κόλαση ούτε σεργιανίζει στον παράδεισο. Παρά είναι ένα εικόνισμα κρεμασμένο στη μνήμη μας. Καί στην εύγνωμοσύνη μας.

Όλοκληρη αυτήν την συλλογιστική βάση, που θεμελιώνει την θεμέλια πέτρα της φυσικής άγωγής, ο Ρουσσώ κλείνει σε μία πρόταση:

Κανένα άλλο βιβλίο εκτός από τόν κόσμο· καμία άλλη διδασκαλία εκτός από τα γεγονότα. Πού όπου κόσμος και όπου γεγονότα όφείλουμε να διαβάζουμε: ή όδηγία της φύσης, ή διδασκαλία της πράξης.

Σε άλλο επίπεδο, διατύπωση άρνητική της ίδιας θέσης μας δίνει η σκληρή κριτική που άσκει ο Ρουσσώ στη μεταφυσική, καθώς την αντιπαράθετει προς τη φυσική. Η φυσική είναι των πραγμάτων και της φύσης, και έχει αντικείμενο τόν κόσμο. Η μεταφυσική είναι των ανθρώπων και του έξωφυσικού, και την γέννησε η

μετέωρη φαντασία. Τό ένα είναι πράγμα υλικό. Τό άλλο είναι η σκιά του στη συννεφιά. Γράφει:

Ποτέ η γλώσσα της μεταφυσικής δέ βοήθησε για την ανακάλυψη έστω και μιας αλήθειας. Άπεναντίας έγινόμισε τη φιλοσοφία με παραλογισμούς που μας κάνουν να ντρεπόμαστε, μόλις τούς γυμνώσουμε από τα μεγάλα τους λόγια.

Πόσο μελάνι δεν θά 'χε κυθεί άσκοπα, και πόσες ανθρωποώρες εργασίας θά είχαν οικονομηθεί για ώφελιμότερη άπασχόληση, αν είχαμε ακούσει αυτή την αλήθεια του Ρουσσώ! Καί από πόσο πνευματικό κνηναριό θά 'χαν γλυτώσει οί κοινωνίες μας! Από πόσους καλόγερους, δερβίσηδες, ραββίνους, γκουρού, μπάμπα, ιμάμηδες, και όλα τα άμάν.

Η αντιπαράθεση φυσικής και μεταφυσικής θά βρεί την όργιλη της αποθέωση στον στοχασμό του Ρουσσώ, όταν θά μεταφερθεί στην αντιπαράθεση ανθρώπινης παράστασης και φυσικής πραγματικότητας.

Έδω ο Ρουσσώ κρίνοντας την επιστήμη της εποχής του, που καθώς έρχεται από τό μεσαίωνα, τη θρησκεία και τις δεισιδαιμονίες του ανθρώπινου μυαλού δεν είναι φυσική, μιλάει μία γλώσσα που λυγίζει τούς αιώνες, όπως λυγίζει τα έρυθρωμένα μέταλλα τό σφυρί του χαλκέα. Άκούστε:

Οί επιστημονικές εταιρείες της Εϋρώπης δεν είναι παρά δημοτικά σχολεία ψευδολογιών. Καί στην Άκαδημία των Επιστημών εύρίσκει κανείς περισσότερες πλάνες, απ' όσες ήμπορεί να βρεί σε όλόκληρο συνοικισμό Κάφρων¹⁰.

Θυμίζω πώς οί Κάφροι είναι μία λορδωτή δολικο-κέφαλη ύποφυλη πολεμοχαρών και ανθρωποφάγων.

4. ΧΕΡΙ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗ. Η ένταση και η όργη του στοχασμού του Ρουσσώ για την παιδεία και την επιστήμη της εποχής του δεν είναι εύκολο να κατανοηθεί με τα τρέχοντα μέτρα της άνάλυσης και της έρευνας. Τόν κοσμογονικό και τόν κοσμοφόρο λόγο που κρύβουν οί προτάσεις του αρχίζεις να τόν έννοεις, μόνον όταν βουτήξεις στα γερανίζοντα βάθη.

Καί ο πυθμένας έδω είναι μία όρογένεση ιστορίας. Είναι μία πραγματικότητα που τέμνει την εξέλιξη του ανθρώπου σε δύο μέρη.

Ο Ρουσσώ είναι τό χρηστηριασμένο πνεύμα που προορίστηκε να έξηγήσει αυτή την τομή. Στέκεται στην κόψη της, και αντικρύζει τό παλιό σαν αποτιμητής και τιμητής. Στρέφεται μπροστά και βλέπει τό καινούργιο σαν όραματιστής και νομοθέτης.

Ποιά είναι αυτή η τομή; Είναι τό ρηγματικό όριο που χώρισε τόν κόσμο του χειριού από τόν κόσμο της μηχανής. Όρίζει τό σημείο της μετάβασης από τη

λειτουργική συμπεριφορά του βιοτέχνη στην τυπική μίμηση του βιομήχανου.

Η μεταπήδηση από το χέρι και την τέχνη του, τη χειροτεχνία, στη μηχανή και στη μάζα, στην ένταση της παραγωγής, στέρνεσε την ανθρώπινη δράση από το άρωμα και την ψυχή. Η λατινική λέξη, απ' όπου έχουμε τη λέξη Industria που σημαίνει στίς σύγχρονες γλώσσες τη βιομηχανία, εδήλωνε την έντατική παραγωγή. Μία φιλοπονία που φτάνει ως την βανασύτητα.

Ο χειροτεχνικός άνθρωπος έδούλεψε τη γης και χάραξε πάνω της το πρόσωπό του σε μία χρονική πορεία που ξεπερνάει τις δεκάδες χιλιετίες¹¹. Ο βιομηχανικός άνθρωπος άρχισε να αναδύεται πριν από δυόμιση εκατονταετίες. Από τα μέσα δηλαδή του 18ου αιώνα. Καί σήμερα κοντεύει να εξαντληθεί. Νομίζει κανείς ότι αγγίζει κιόλας το βιολογικό και το ιστορικό του τέλος.

Αυτή η ανισομέρεια των δύο εποχών λέει πολλά από την άποψη της φυσικότητας, της έντασης, της φθοράς, της ποιότητας που τις χαρακτηρίζει.

Η διαφορά ποιότητας ανάμεσα στο χέρι και στη μηχανή δίδει το μέτρο της απόστασης ανάμεσα στην αγωγή του Ρουσώ που στηρίζεται στη φύση, και στην αγωγή της τρέχουσας αντίληψης που πηγάζει από τη μονοσήμαντη έμπιστοσύνη των ανθρώπων στο μυαλό τους.

Θυμηθείτε πώς αρχίζει ο Αϊμίλιος: "Όλα είναι καλά όταν βγαίνουν από τα χέρια του Πλάστη των πραγμάτων· όλα εκφυλίζονται στα χέρια του ανθρώπου. Πλάστης των πραγμάτων έδω είναι το άγιο θέλημα της φύσης.

Τό χέρι μας, λοιπόν, είναι ο φορέας του σώματος και της ψυχής μας. Συγκλείνει μέσα του την πλούσια χώρα της γνωστικής συνείδησης. Μία ολόκληρη πνεύματος, δηλαδή, που συνταιριάζει και αρμονίζει ολάκερο τό ζωικό μας ανάνηψμα. Τίς επιθυμίες, τη βούληση, τό φώς του λόγου, την κόλαση των παθών και τον ήλιο της κυριαρχίας στα πάθη μας.

Στό χέρι μας διακύνουνται και φλεβίζουν τα βιώματα και οι έμπειρίες, ή κληρονομική παρακαταθήκη των γνώσεων, οι πόθοι και οι φόβοι μας, ή βουή της φαντασίας που μέσα σε μέτρα κατέχει να γίνεται περιβόλι των πουλιών, και ήμέρα Λαμπρής.

Τό χέρι μας είναι τό μεταλλείο ενός ακώρητου παρελθόντος. Είναι ή βασιλική κληρονομιά της ζωής μας. Οι δοκιμές και οι δοκιμασίες, οι γνωρισμοί και τα γνωρίσματα, οι λύπες, οι αγώνες μας που χαράζουν μία ατελείωτη γραμμή θριάμβων και πτώσεων.

Από πού αρχίζει και πού τελειώνει αυτή ή τροχιά ουρανού στη γη, που μεταμόρφωσε τη φύση σε ιστορία;

Αρχίζει από τίς πιθηκοφόρες αναδύσεις του είδους, και από τό homo habilis. Καί φτάνει ως τά παιδιά μας. Μετρά κανείς εποχές και καιρούς, τη συσσώρευση και τίς αποθέσεις για δύο εκατομμύρια έννιακόσιες χιλιάδες χρόνια.

Όλάκερη έτούτη ή άριστοκρατική άλυσίδα κληρονομιάς και γένους κλείνεται μέσα στο χέρι μας με την έννοια ότι τά προϊόντα που μάς δίνει περιέχουν τη ζεστασιά της ψυχής και την ευγένεια του νοῦ, όπως τά μοίρανε, τά καλόπλασε και τά ευλογεί ή φύση.

Απέναντι στο χέρι έλαβε θέση ή μηχανή. Τη μηχανή δέν την έπλασε ή φύση, αλλά ο άνθρωπος που είναι πλάσμα της φύσης. Έτσι, καθώς έρχεται από δεύτερο χέρι, είναι ένα είδωλοποιημένο είδωλο¹², όπως θά 'λεγε ο Πλάτων.

Η μηχανή μάς κοιτά άτενώς. Έχει ορθάνοιχτο τό μάτι της ώσάν του πεθαμένου. Όταν γελά φυλάγει τά κείλη της κλειστά, ενώ τά ζυγωματικά της μένουν άσάλευτα. Καί δουλεύει τυφλά, άκριτα, άδιαφόρετα, έπιταγμένα.

Τά πόδια της είναι ραιβόσχημα, και τά χέρια κομμένα στον καρπό. Τό νευρικό της σύστημα δείχνει ένα κουβάρι καλώδια κόκκινα, κίτρινα και μαύρα.

Έχει για στόμα μία κοάνη δίχως γλώσσα. Τρώει χωρίς ποτέ να πεινά. Καί ή φύση δύσκολα ανακυκλώνει τά περιττώματά της.

Ο έγκέφαλος της μηχανής δέ μετριέται σε όγκο, αλλά σε έμβαδό. Καί μέσα στην κάψα του κρανίου της ο χειρουργός χειρουργεί δείχτες, ψηφία, αριθμούς, τετράγωνα, κύκλους, κλίμακες, και μετρητές κάθε λογής.

Κάποιες φορές, όταν τρέχει στους δρόμους μοιάζει τον τίγρη που σπαράζει ζαρκάδι ή γεροβόνασους. Κι όταν κλαίει, τό δάκρυ της κυλάει μαύρος υδράργυρος.

Οι μηχανές γεννιοῦνται ενήλικες και ενήλικες γερνούν. Μοιάζουν τίς πόρνες, τους ποδοσφαιριστές, και τους παλαιούς κλανιάτορες.

Ο ύπνος τους δέν ξέρει όνειρα. Καί σάν έρθει ή ώρα για να πεθάνουν, δέ γνέφουν και δέ μιλοῦν.

Πώς λυπάται, όταν πεθαίνει εκείνος που δέν έγεννήθηκε; Ο γυιός ενός άτεκνου, για παράδειγμα. Έτσι λυποῦνται οι μηχανές, όταν έννοήσουν τον θάνατο.

Και στο κοιμητήρι τους δέ βρίσκεις καντήλι, φανάρι, ή μάρμαρο. Ούτε έπιγραφές και Μυροφόρες. Βρίσκεις μονάχα τσακισμένα σωρό τά κόκκαλα, και χαρακίρι σε όλα τά χρώματα του ουράνιου τόξου. Καί άφθονη σκουριά. Πού ή σκουριά είναι για τά πράγματα τό ισοδύναμο της λήθης για τους ανθρώπους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Γένεσις Β, 15.

2. Πλάτων, Πρωταγόρας 321 d-e.

3. Μή λησμονούμε ότι οι περισσότεροι από τους πρωτοπόρους και τους μεγάλους έρευνητές της έπιστήμης ήταν δάσκαλοι, δίδαξαν από την έδρα, και είχαν ακροατήρια και μαθητές. Ένδεικτικά αναφέρω ονόματα όπως: ο Πλάτων, ο Νεύτων, ή Μαρία Κιουρί, ο Κάντ, ο Λαμάρκ, ο Φλέμινγκ, ο Πλάνκ, ο Νίτσε, ο Ράδερφορντ, ο Χάιζενμπεργκ, ο Άριστοτέλης.

4. Όσο γνωρίζουμε μέχρι σήμερα έλλογο όν, ζω δηλαδή με γνωστική συνείδηση, δέν υπάρχει άλλο στο σύμπαν εκτός από τον άνθρωπο της Γης. Όστόσο οι αστροφυσικοί και οι κοσμολόγοι διατείνονται ότι όχι τό να υπάρχουν αλλά τό να μην υπάρχουν άλλα σκεπτόμενα όντα σε μακρινούς άστέρες και γαλαξίες θά 'ταν τό άπίθανο και τό παράλογο. Η μεγαλύτερη μάλιστα προσεχής ανακάλυψη της έπιστήμης κρίνεται ότι θά είναι ή στιγμή που ο άνθρωπος θά λάβει έπαφή διά σημάτων με τέτοια έλλογα όντα, τά όποια κατανάγκη θά έχουν κατακτήσει ύψηλό τεχνολογικό πολιτισμό.

5. Τό πώς θά 'ταν ο άνθρωπος που θά μεγάλωνε μακριά από την επίδραση της αγωγής τό 'δειξε τό λαμπρό παράδειγμα των δύο παιδιών-ζώων που θρέθηκαν στο γαλλικό δάσος.

6. Η βιβλική διήγηση της πτώσης των πρωτοπλάστων και ο μύθος του Πρωταγόρα.

7. Πλάτων, Πολιτεία 359 d - 360b.

8. Πλάτων, Τίμαιος 92 c: *όδε ο κόσμος οὔτω, ζῶν ορατόν τα όρατά περιέχον...*

9. Αυτή την τιμή έδειξαν τά άπάνθρωπα πειράματα που έκανε ένας ναζιστής γιατρός σε κρατούμενους στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Ντακάου. Έξέθετε τους κρατούμενους γυμνούς στην παγωνιά με τίς ώρες, και όταν ή θερμοκρασία του σώματος έπεφτε στους 27,6 βαθμούς ο άνθρωπος πέθαινε.

10. Οι Ουρῶνες για την ακρίβεια δέν είναι Κάφροι αλλά Ινδιάνοι της βόρειας Αμερικής. Αποτελοῦν σήμανση στο μέσο Αλγόγκιο, τη γεωλογική περίοδο του Προκάμβιου από τά 1700 ως τά 1000 εκατομμύρια χρόνια στην ηλικία της Γης. (Η εξέλιξη από τά εύκαρυωτικά κύτταρα ως την ανάπτυξη της αναπαραγωγής).

11. Αφήνουμε τίς παλαιότερες ανθρωπολογικές εποχές, τίς άχανείς, και έρχόμαστε στο χθές. Ξεκινάμε, δηλαδή, από τό 8000 π.Χ., όποτε έχουμε την επανάσταση της πρώτης πόλης, και τη μετάβαση από τό τροφουσληκτικό στο τροφοπαραγωγικό στάδιο του ανθρώπου.

12. Πλάτων, Πολιτεία 605 c: *είδωλα είδωλοποιούνται, του δέ αληθοῦς πόρρω πάνυ άφεσιῶτα.*

(Συνεχίζεται και ολοκληρώνεται στο έπόμενο τεῦχος)

ΑΡΙΟΝΟΣ ΤΩΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ

Υψιστε θεῶν

πόντιε χρυσοτρίαινε Πόσειδον

γαίαοκε έγκύμον' άν' άλλαν·

βραγχίους δέ περί σε πλωτοί

θῆρες κορεύουσι κύκλω

κούφοισι ποδῶν ρίμμασιν

ελάφρ' αναπαλλόμενοι, σιμοί

φριξαύχενες ώκύδρομοι σκύλακες, φιλόμουσοι

δελφίνες, έναλα θρέμματα

κουρᾶν Νηρεΐδων θεᾶν,

ας εγεΐνατ' Αμφιτρίτα·

οἱ μ' εις Πέλοπος γᾶν

ἐπὶ Ταιναρίαν ἀκτᾶν έπορεύσατε

πλαζόμενον Σικελῶ ἐνὶ πόντῳ,

κυρτοῖσι νώτοις φορεῦντες,

άλοκα Νηρεΐας πλακός

τέμνοντες, αστιβῇ πόρον,

φῶτες δόλιοι μ' ως άφ' αλιπλόου γλαφυρᾶς νεῶς

εις οἶδμ' αλιπόρφυρον λίμνας έρριψαν.

ΑΡΙΟΝΟΣ ΕΙΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ

Έσύ, ο μεγαλύτερος από όλους τους θεούς,

Ποσειδῶνα πόντιε με την χρυσή σου τρίαινα,

κύριε της γῆς, της φουσκοθαλασσιᾶς·

γύρω σου τά ζωα που κολυμποῦν με πτερύγια

χορεύουν κυκλικούς χορούς,

λικνίζονται άπαλά στο έλαφρύ βῆμα των ποδιῶν τους,

κουτάβια του νεροῦ με πλατεριές μύτες

με άνορθωμένη καίτη, με γρήγορη κίνηση,

δελφίνια φιλόμουσα,

θαλασσινά πλάσματα θρεμμένα από τίς Νηρηΐδες θεές,

τίς κόρες της Αμφιτρίτης·

έσεῖς με πήρατε πάνω στην κυρτή σας ράχη,

διασχίσατε τά αὐλάκια της πεδιάδας του Νηρέα,

τά έρημικά περάσματα,

και με οδηγήσατε ως τίς ακτές του Ταΐναρου,

στη γῆ του Πέλοπα,

τότε που πλανιόμουν στα πελάγη της Σικελίας,

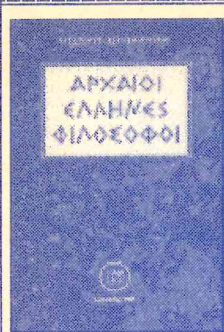
όταν άνθρωποι δόλιοι με έρριξαν

από τό ώραῖο πλοῖο που ταξίδευε στα κύματα

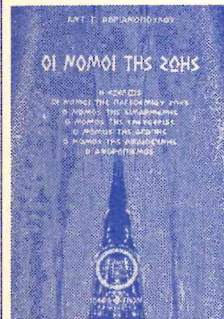
μέσα στα φουσκωμένα νερά της θαλασσιῆς

πορφύρας.

Μετάφραση: Μ. Χριστόπουλος

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
**ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ**
Μία μοναδική πραγματεία
και έσωτερική ανάλυση των
διδασκάλων της ανθρωπότητας
ΟΡΦΕΥΣ - ΘΑΛΗΣ - ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ
ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ - ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ - ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ
ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ - ΖΗΝΩΝ - ΕΜΠΕΔΟΚΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ - ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ - ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ
ΞΑΚΡΑΤΗΣ - ΠΛΑΤΩΝ - ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ
5.500 δρχ. 16,14 EURO

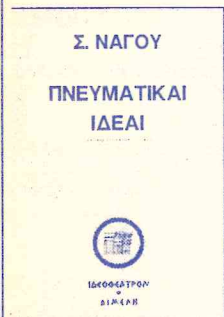

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ
Οι φυσικοί νόμοι που διέπουν την ζωή και τα
έξελικτικά στάδια της ανθρωπίνης ψυχής
από την γέννηση έως την θεοποίησή της
σύμφωνα με την Πυθαγόρεια φιλοσοφία.
2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

Υπό έκδοσιν

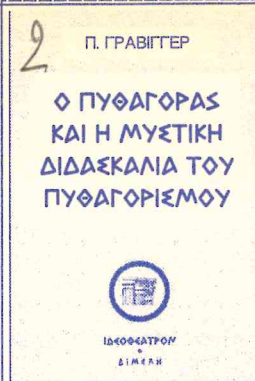
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ
Η Πυθαγόρεια εξήγηση των φαινο-
μένων της τηλεπάθειας και της έπι-
κοινωνίας με τον πνευματικό κόσμο.
1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ
**ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ
ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ**
ΠΑΣΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΑΡΧΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ
Ένα κείμενο του Πυθαγορείου Διδα-
σκάου Σπυρίδωνος Νάγου επάνω στο
θέμα της αποχής από το κρέας ως πρώ-
του παράγοντος και προϋποθέσεως της
συνειδητής ανεξίτητης της ψυχής του
ανθρώπου.
2.500 δρχ. 7,34 EURO

Π. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ
ΩΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
Τό βιβλίο περιλαμβάνει όλες τις
μεταφυσικές απόψεις του Πλάτωνα
οι οποίες αναλύονται επιστημονικώς.
3.000 δρχ. 8,80 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ
Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
ΚΑΙ Η ΜΥΣΤΙΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ

ΙΣΟΦΑΤΡΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ

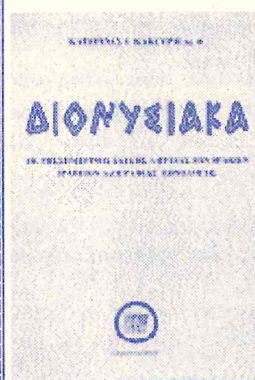
12.000 δρχ. 35,22 EURO

ΟΡΦΕΩΣ
ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ - ΛΙΘΙΚΑ

Άρχαιο κείμενο - μετάφραση
Έπί πλέον αναλυτική παρουσίαση
της Άργοναυτικής έκστρατείας -
πίνακες και αποσυμβολισμός.
Η χρήση των λίθων από τον
Όρφέα.

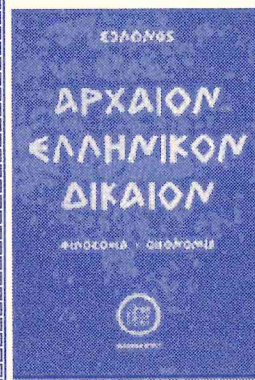
3.000 δρχ. 8,80 EURO

Κ. ΚΑΚΟΥΡΗ
ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ

Η κλασική πραγματεία
της μεγάλης ανθρωπολόγου!
Διδακτορική διατριβή
για τα ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ
και την σχέση τους
με τα Διονυσιακά Μυστήρια.

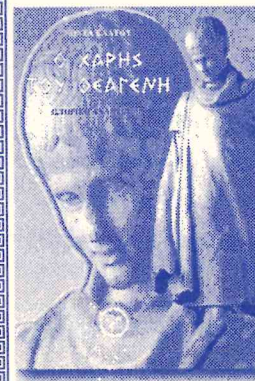
5.000 δρχ. 14,67 EURO

ΣΟΛΩΝΟΣ
ΑΡΧΑΙΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ζωή και το έργο του Σόλωνα. Ο
Σόλων και οι οικονομικές του
μεταρρυθμίσεις. Διασωθέντα απο-
σπάσματα του Σόλωνα. Συλλογή
νομοθετημάτων. Μετάφραση, σχόλια.
Αναλυτικός πίναξ Δικαίου.

5.000 δρχ. 14,67 EURO

ΝΩΝΤΑ ΕΛΑΤΟΥ
Ο ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ
Ο Χάρης, ένα νέο αγόρι μας
ξεναγεί στην κλασική Ελλάδα μέ-
σα από την περιπετειώδη ζωή του.
Ένα ολοζώντανο μάθημα ιστο-
ρίας που περιγράφει αναλυτικά
τον τρόπο εκπαίδευσής των νέ-
ων στην Αθήνα αλλά και την
Σπάρτη. Ένα βιβλίο που πρέπει
νά διαβάσουν όλα τα Έλληνό-
πουλα.

3.500 δρχ. 10,27 EURO

ΒΟΥΛΑΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ
ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑ
Φιλοσοφική προσέγγιση της
αρμονίας του σύμπαντος και
των όντων μέσα από την μου-
σική και τον χορό.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΕΛΕΝΗΣ ΔΑΓΙΟΥ
ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ
ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ

Οι ιπτάμενοι δίσκοι που εμφανίζο-
νται στην Γη αφήνουν γραπτές μαρ-
τυρίες ότι είναι απόγονοι των Έλ-
λήνων, που ζούν εντός ατράκτου. Δι-
έφυγαν στο διάστημα μετά την Τιτα-
νομαχία. Το πλήρωμα του χρόνου
δμως έφθασε και ... οι άργοναύτες
επιστρέφουν.

4.500 δρχ. 13,21 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ
ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΕΤΥΠΑ

Πρωτότυπη μέθοδος αυτογνωσίας που
στηρίζεται στις ελληνικές ρίζες. Παρέχει
γνώσεις για σημαντικούς νόμους
ισορροπίας που λειτουργούν στο σύμπαν,
στην ψυχική σφαίρα και στην πραγμα-
τικότητα της ζωής.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ
ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ
ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ

Ένα παραμύθι για μεγάλους με
ανοιχτή καρδιά αλλά και για παιδιά
μέ σοφία. Πανανθρώπινες αλήθειες
ντύθηκαν την απλότητα του
παραμυθιού για να μιλήσουν κατ'
εὐθεΐαν στην ψυχή μας.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ
ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μυστήριο στοχασμού και αγάπης.
Εκτίμησης και σεβασμού για την ίδια
την ζωή και τον άνθρωπο. Με την
σφραγίδα της ψυχής μας. Για να μη
γίνει η ζωή μια υπόθεση από "άγνω-
στες λέξεις".

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΑΛΑ
Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ
ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ
ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ένα βιβλίο που αποκαλύπτει τις
βαθύτερες έσωτερικές γνώσεις του
μεγάλου μας ποιητού.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

C. DUPUIS
Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ
ΜΥΘΟΥ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ
ΛΑΤΡΕΥΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟ
ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

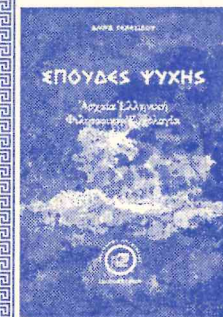
C. DUPUIS
Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ
ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΘΗΚΕ
ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
Ο γνωστός μαθηματικός και δια-
φωτιστής της Γαλλικής Έπαναστά-
σεως έρμηνεύει με πληθώρα τεκμη-
ριώσεων την Χριστιανική ως καθα-
ρά ήλιακή λατρεία. Τό βιβλίο κάνκε
στην πυρά όταν έξεδόθη για πρώτη
2.500 δρχ. 7,34 EURO

Ι. Θ. ΚΑΚΡΙΑΝ
ΑΡΑΙ

Μυθολογική μελέτη για τις προσευχές
και τις κατάρτες. Τό βιβλίο ζητεί να κα-
θορίσει την σημασία και την προέλευ-
ση ενός σημαντικού στοιχείου στις έλ-
ληνικές παραδόσεις, της άρας-κατάρτας,
και υπηρετεί μέσω πλήρους βιβλιογρα-
φίας και παραπομπών την επιστημονική
αλήθεια.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΑΝΝΑΣ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ
ΕΠΟΥΔΕΣ ΨΥΧΗΣ

Μία επιστημονική μελέτη της
αρχαίας ελληνικής φιλοσοφικής
ψυχολογίας, όπου τό θέμα της
ψυχής εξετάζεται από τον Όμηρο,
τούς Προσωκρατικούς, τον Πλάτωνα,
τον Άριστοτέλη και τον Πλωτίνο.
Πρόλογος του ακαδημαϊκού καθ/τού Ε.
Μουτσόπουλου.

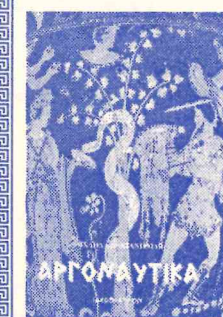
3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΑΝΝΑΣ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ
ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ

Προσεγγίσεις της φυσικής, ήθικης
και πολιτικής φιλοσοφίας των
πρώτων Έλλήνων φιλοσόφων των
διδασκάλων της ανθρωπότητας.

Υπό έκδοσιν

Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ

Η άργοναυτική έκστρατεία σε
διηγηματική μορφή για μικρούς και
μεγάλους.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

Ε. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ
Η ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ
Μία σημαντική τεκμηριωμένη μελέτη για
την Άσπασία και τις εταίρες μέσα στο
κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους. Τό
κείμενο παρέχει σημαντικές πληρο-
φορίες για την θέση των γυναικών, την
κοινωνική τους ύπόσταση και εκπαί-
δευση την εποχή του Περικλέους ανά
την Ελλάδα.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

Σ. ΝΑΓΟΥ
Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ
ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ

Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

"Όταν ο άνθρωπος είναι ενάρετος βοηθείται και γίνεται συνεργάτης των ανωτέρων αυτού συνειδήσεων, των συνειδήσεων οι οποίες συνέστησαν την Πνευματική Ίεραρχία, εις την κορυφήν της οποίας εϋρίσκεται Ὑπέρθεος Ἀρχων, χεριατὴς τῶν φυσικῶν καὶ τῶν Πνευματικῶν Νόμων διευθετῶν καὶ ἐποπτεύων τὴν τάξιν τοῦ Παντός, ὁ ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

3.000 δρχ. 8,80 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΛΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

"Ένας Πυθαγόρειος φιλόσοφος διδάσκει σέ ένα μαθητή του ὅλη τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ μυσταγωγίας ἀπὸ τὸν Ὁρφέα ἕως τὸν 206 αἰῶνα καὶ τὸν μυεὶ στὴν ἑλληνικὴ σκέψιν καὶ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ι. ΒΑΣΙΛΗ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΦΥΣΙΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΒΑΣΕΙΣ

Γιὰ νὰ διεκδικήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὰ δικαιώματά του πρέπει νὰ τὰ γνωρίζει. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ στὴν φύσιν αὐτόνομη καὶ ἐνσυνείδητη ὄντοτητα καὶ ἐξελεύσεται προσαρμοζόμενος πρὸς τὸν φυσικὸν Νόμον.

Ὑπὸ ἐκδόσιν

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ

ΦΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ

Ἡ ἐσωτερικὴ ἐρμηνεία τῶν συμβόλων τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος, τοῦ ἀπανταχοῦ μεγάλου νόμου τῆς φύσεως πρὸς παραγωγὴν τελειότητος. Ἐνα ἐξαιρετικὰ σημαντικὸν κείμενον ποὺ θέτει τίς βάσεις γιὰ τὴν σωστὴν θεώρησιν τοῦ ἀνθρώπου σὲ ὅλα τοῦ τὰ ἐπίπεδα στὴν διαχρονικὴ ἐσωτερικὴ του ἐξέλιξιν.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ ἐλκτικὴ δύναμις τοῦ νοῦ ἐπηρεάζει καταλυτικὰ τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς μας καὶ τίς συνθήκες ποὺ δημιουργοῦνται γύρω μας. Τὸ κείμενον αὐτὸ διδίδει κανόνες ζωῆς (νόμους τοῦ βίου) ποὺ καθορίζουν τὸ ΕΥ ΖΗΝ.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

Ν. ΠΑΡΑΣΧΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ - Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

"Ένα μεστό κείμενον γιὰ τὴν πορεία τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν δημιουργίαν ἕως τὴν θεοποίησιν τῆς σύμφωνα μὲ τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν.

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΑΓΝΩΣΤΟΥ

Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ

"Ένας αἰγυπτιακὸς πάπυρος ποὺ βρέθηκε στὴν Κοιλιάδα τῶν τάφων, ἀποκαλύπτει ὅλο τὸ μυητικὸ δρώμενον τῶν Ἑλεουσινίων Μυστηρίων, τὸ ὁποῖο συνάδει ἀπολύτως μὲ τίς ἀρχαῖες πηγές (βλ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ὑπὸ Κ. Κουρτίδου).

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΕΡΩΣ
ΚΑΙ
ΛΟΓΟΣ

ΗΛΙΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ

ΛΕΓΩ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΛΑΓΙΑΣΩ ΕΡΩΤΙΚΑ, Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΟΜΟΛΟΓΕΙ ΟΤΙ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ - ΕΡΩΣ Τὸ βιβλίο ἀπαντᾷ στὸ ἐρώτημα τῆς οὐσίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου μέσω τῆς "σημαντικῆς" τῶν ἑλληνικῶν λέξεων καὶ τῆς "σκέψεως" τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἀποτελεῖ μαθητεία σκέψεως μὲ δάσκαλο τὸν ἑλληνικὸ Λόγον.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΣΠΥΡΟΥ ΠΙΜΠΛΗ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Τελετή - Συμβολισμός - Διαμόρφωσις καὶ ὁργάνωσις τῶν Παναθηναίων. Ἀγῶνες καὶ Πομπή. Ἡ μοναδικὴ πραγματεία ποὺ ἀναλύει τὴν μεγάλην ἐορτὴ καὶ τὸν συμβολισμό τῶν Παναθηναίων.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

Ο ΠΙΝΑΣ
ΤΟΥ ΚΕΒΗΤΟΣ

ΚΕΒΗΤΟΣ

Ο ΠΙΝΑΣ

Ἡ ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΥΤΟΜΑΘΕΙΑΣ ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ὑπὸ ἐκδόσιν

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΟΥΣ,
Η ΓΝΩΣΗ, Η ΨΥΧΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ Ο ΥΜΝΟΣ

Ἡ ἱστορία τοῦ ἱεροῦ ὄρους τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τὰ Πελασγικά χρόνια ἕως σήμερον.

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἡ πνευματικὴ κληρονομία τῆς Ἑλλάδος. Τὰ μυστήρια τῆς Μεγάλης Μητέρας Ρέας - Γῆς, τοῦ Ἰδαίου Διός, Κορυβαντικά Μυστήρια, Λαβρινθικά Μυστήρια, Ὀλυμπία, Δελφοί, Δωδώνη, Ἄργος, Μαντεῖα, Χρηστήρια.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

DIDO KALLERGI

ANCIENT HELLENIC MYSTERIES

The spiritual heritage of Hellas. The mysteries of the Great Mother Earth - The Mysteries of Idaean Zevs - The Corybantic Mysteries - The Labyrinthic Mysteries. OLYMPIA - DELFI - DODONA - ARGOS.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ἀρχαῖο κείμενον, μετάφραση. Τὸ βιβλίο περιλαμβάνει τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ Σωκράτους, τὴν σχέσηιν τοῦ μὲ τὸν Πλάτωνα, τὸ ἱστορικὸ πλαίσιον τῆς δίκης, τοὺς λόγους ποὺ καταδικάστηκε σὲ θάνατον, ποῖο ἦταν τὸ δαιμόνιόν του. Σχόλια: Διογένης Λαερτίου, Χρ. Μαλεβίτσιν, Ρ. Ἀναστασάκη, F. Nietzsche.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ

Κυκλοφορεῖ γιὰ πρώτη φορά τὸ κορυφαῖο φιλοσοφικὸ - θεολογικὸ ἔργον τοῦ Πορφυρίου. Ἐνα ἀπὸ τὰ κύρια ἔργα τῆς θρησκευτικῆς Νεοπλατωνικῆς παραδόσεως. Γέμει Μυστηριακῶν καὶ ἀπορρήτων ἀληθειῶν γιὰ τὴν πορεία τῆς ψυχῆς μετὰ θάνατον, ἀποσυμβολίζοντας μέρος τῆς μυητικῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁμήρου.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΣΑΛΟΥΣΤΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ

Σύνοψις τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ καὶ τῆς Μυστηριακῆς καὶ Μεταφυσικῆς διδασκαλίας περὶ θεῶν καὶ κόσμου, ἀνθρώπου, ψυχῆς καὶ εἰμαρμένης.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ

ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΗΛΙΟΝ

Δύο ἀριστουργηματικὰ ἔργα τοῦ τελευταίου υπερμάχου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ πρῶτον ἀπαιτεῖ τὸν μύθον Ἀττιος-Κυβέλης, τῆς οἰκουμένης μητρὸς τῶν Θεῶν, ἐνῶ στὸ δεύτερον ἐπιχειρεῖ τὴν μυητικὴν ἀνάλυσιν τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ Ἡλίου.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἐνα περιπετειῶδες ταξιδιωτικὸ μυθιστόρημα ἀρχαῖας ἑλληνικῆς "ἐπιστημονικῆς φαντασίας"; 1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΠΛΗΘΩΝΟΣ

ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ ΜΑΓΩΝ

Ἱερὰ Λογοτεχνία μεγάλης ἀξίας, ἡ ὁποία διδάσκεται ἐντὸς τῶν σχολῶν σὲ ὑψηλὰ ἐπίπεδα μαθητείας.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ Ἀ. Γεωργιάδου ἐπ' αὐτῶν τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα τοῦ μεγάλου νεοπυθαγορείου φιλοσόφου καὶ υπερμάχου τῆς ἐθνικῆς θρησκείας Πορφυρίου.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΧΑΛΔΑΪΚΑ
ΛΟΓΙΑ
ΧΡΗΣΙΜΟΙ

ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ

Τὸ δυσκολώτερον θεολογικὸν κείμενον τῆς ἐποχῆς τῶν Νεοπλατωνικῶν διαφωτίζεται ἀπὸ τὰ σχόλια: ΠΡΟΚΛΟΥ (ἀποσπ. Χαλδαϊκῆς Φιλοσοφίας), Μιχ. Ψελλοῦ, Π. Γράβιγγερ, Π. Μαρίν. Τὸ βιβλίο - σύμβουλος δλων

τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων. 4.500 δρχ. 13,21 EURO

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

Σχόλια τοῦ νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου Ἱεροκλέους στὸ ἱερώτερον Ἐδαγέλιον τῆς Ἑλληνικῆς Μυσταγωγίας, τὰ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ, ἀπαραίτητα σὲ ὅποιον θέλει νὰ ἐμβαθύνῃ στὴν πρακτικὴ μυητικὴ ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ στὸν βίον του τίς ἐπὶ ἀρετῆς, ὥστε νὰ καταστῇ θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός. 2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

Παρατίθενται περὶ τὰ 100 ἀληθῶς ἀριστουργηματικὰ πυθαγόρεια ἀποφθέγματα στὴν πρωταρχικὴ τους ἀρχαία ἑλληνικὴ διατύπωση μὲ σύντομα σχόλια διαφόρων διανοητῶν.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ

ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ

Ἡ Πυθαγόρειος ἀριθμολογία ἦταν Ἀριθμοσοφία ἐγκλείουσα βαθύτατες μυητικὰς ἀλήθειες, διδασκόμενες στὰ μυστηριακὰ σκηνώματα τῆς ἀρχαιότητος. Στὸ ἔργον αὐτὸ ἀναπτύσσονται οἱ θεεῖς

ιδιότητες τῶν 10 πρώτων ἀριθμῶν. 3.500 δρχ. 10,27 EURO

Jean Mallinger

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ

Ἡ καθόδος τῆς ψυχῆς. Ἡ πλάνη τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Γέφυρα μεταξὺ ζώντων καὶ νεκρῶν. Τὰ ἀπόρρητα τοῦ ζώντος πυρός. Τὰ ἀπόρρητα τοῦ Ἄδου. Τὰ μυστικά τῶν ζώντων ἀγαλμάτων τῶν θεῶν.

3.500 δρχ. 10,27 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ

Ἡ δύναμις τοῦ Λόγου καὶ τῶν θεῶν ὀνομάτων, ἦχος καὶ μουσικὴ, περὶ ἀρωμάτων καὶ θυμιαμάτων, τελετικὰ χειρονομία, βηματισμός, ρυθμικαὶ κινήσεις, τελετικὸς χορός, τὸ φῶς καὶ τὰ χρώματα, φυλακτῆρια, τελέσματα, ἐμβλήματα.

3.500 δρχ. 10,27 EURO

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ
ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ἡ μυστικὴ θεολογία εἶναι ἓνα ἔργον ποὺ εἰσάγει στὸν κῶρον τῆς σιωπῆς, ποὺ στοχεύει στὸ ἀνείπωτον.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

Κ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
'Η πλέον έγκυρος
μελέτη για τὰ Μυστήρια
Περιλαμβάνει όλα τὰ αποσπάσματα
τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας
για τὰ **ΟΡΦΙΚΑ - ΚΑΒΕΙΡΙΑ**
ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ
4.000 δρχ. 11,74 EURO

ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΙ
FRAGMENTA
"Όλοι οἱ ἱεροὶ ὕμνοι τοῦ Ὁρφέως
στό ἀρχαῖο κείμενο καὶ στίχο πρὸς
στίχο μετάφραση, με πλούσιο σχο-
λιασμό, ὕμνους τοῦ Πρόκλου καὶ
σημαντικὲς πληροφορίες γιὰ τὸ
ἀρχαῖο ἑλληνικὸ μινολόγιο. Ἐπίσης
τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα ἀπὸ
τὴν ΚΔ' ραψωδία τοῦ Ὁρφέως.
3.000 δρχ. 8,80 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ
ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΥΣΤΩΝ
Οἱ ἐν λόγῳ ὕμνοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν
κατ' ἐξοχὴν λειτουργικὸ καὶ λα-
τρευτικὸ χαρακτῆρα, ἦσαν προϊόν
εἴτε ἐξάρσεως τοῦ πνεύματος θεο-
φορήτων ἀνδρῶν, εἴτε ἐμπνεύσεως
ἐκ θεῶν Πηγῶν.
3.000 δρχ. 8,80 EURO

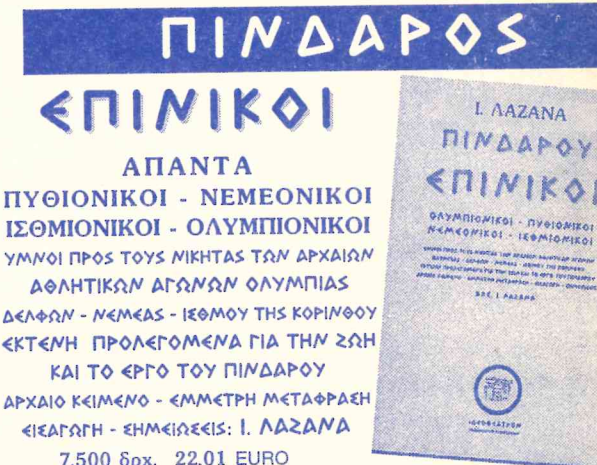
ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
ΟΡΦΕΩΣ
ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ
ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΕΥΜΠΟΙΕΙΩΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ
"Απὸ τὸν Ἑρωφάντη καὶ τὸν
Ἀνδρόγυνον, τὸν Φιλόσοφον
Ἑρώτα, καὶ τὸ Ὑπατον Κἄλλος,
ἕως τὴν Θεῖαν Ἑρωτικὴν Μανίαν,
τὴν μῆξιν τῆς Ἀνθρωπίνης Ψυχῆς
μετὰ τοῦ Θείου, με τέκος τὸν
Διόνυσον.
2.000 δρχ. 5,87 EURO

Α. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ
Φιλοσοφικὸ δοκίμιο. Ἑσωτερικὴ
ἀνάλυση, ἀποσυμβολισμός καὶ συνέ-
χεια τοῦ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΤΥΡΑΝΝΟΥ
καὶ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ τοῦ
Σοφοκλέους. Δραματουργικὴ ἐπεξερ-
γασία Ραδάμανθου Ἀναστασάκη.
2.000 δρχ. 5,87 EURO

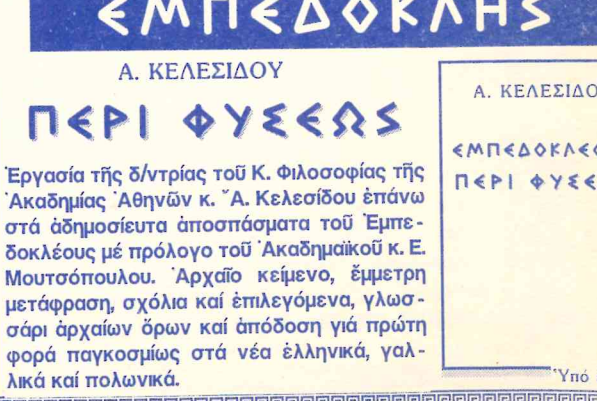
ΟΜΗΡΟΣ
Νέα μετάφραση με προσέγγιση
τῆς Ὀμηρικῆς διαλέκτου
ἀπὸ τὸν Κώστα Δούκα
μία ἱστορικὴ ἔκδοση
Με τὴν συνεργασία τοῦ οἴκου "Γεωργιάδης" 31.000 δρχ. 90,98 EURO

ΠΙΝΔΑΡΟΣ
ΕΠΙΜΙΚΟΙ
ΑΠΑΝΤΑ
ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ - ΝΕΜΕΟΝΙΚΟΙ
ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ - ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ
ΥΜΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΙΚΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
ΔΕΛΦΩΝ - ΝΕΜΕΑΣ - ΙΣΘΜΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΕΚΤΕΜΗ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΖΩΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΙΝΔΑΡΟΥ
ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΕΠΗΜΕΛΕΙΕΙΣ: Ι. ΛΑΖΑΝΑ
7.500 δρχ. 22,01 EURO

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
Ο ΔΙΔΑΚΤΕΛΟΣ
ΤΩΝ ΔΙΩΝΩΝ
Ο καθ' ἡμέρας φιλοσοφίας Γ. Σακελλαρίου
ἀναλύει ΟΛΟ ΤΟ ΜΥΗΤΙΚΟ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑ-
ΓΟΡΑ. Πῶς μποροῦμε νὰ ἐφαρμόσουμε
σήμερα τὸ ἠθικὸ του σύστημα.
ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΝΕΛΙΞΕΩΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ. 5.500 δρχ. 16,14 EURO

Ἔργασία τῆς δ/ντριάς τοῦ Κ. Φιλοσοφίας τῆς
Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἀ. Κελεσιδοῦ ἐπάνω
στὰ ἀδημοσίευτα ἀποσπάσματα τοῦ Ἐμπε-
δοκλέους με πρόλογο τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ε.
Μουτσόπουλου. Ἀρχαῖο κείμενο, ἐμμετρὴ
μετάφραση, σχόλια καὶ ἐπιλεγόμενα, γλωσ-
σάρι ἀρχαίων ὀρων καὶ ἀπόδοση γιὰ πρώτη
φορὰ παγκοσμίως στὰ νέα ἑλληνικά, γαλ-
λικά καὶ πολωνικά.
ὑπό ἔκδοσιν

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΤΡΙΜΗΜΕΡΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ Ο 1ος ΤΟΜΟΣ
ΤΕΥΧΗ 1-8
ΕΤΗΕΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 5000 ΔΡΧ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ

ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
με τὸν **ΡΑΔΑΜΑΝΘΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ**
ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΠΑΟΥΛ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΝΤΗΝΑΧ
Η ΚΟΙΛΑΔΑ
ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ
ΘΑ ΥΠΑΡΞΕΙ Η
ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΤΟ 4000 μ.Χ. ΣΤΗΝ ΓΗ;
Τό 1921 ὁ Ἑλβετός φιλέλληνας Πάουλ Ἀμαντέους Ντῆναχ,
μετὰ ἀπὸ ἓνα ἀτύχημα πέφτει σέ ληθαργικὸ ὕπνο (κλι-
νικὰ νεκρός γιὰ 15 λεπτά). Ἡ συνειδήσή του διολισθαίνει
μπροστὰ στὸν χρόνο. Βρίσκεται στὸ ἔτος 3.906 μ.Χ. διατηρῶ-
ντας ὅμως τὴν συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ του. Εἶναι μεταβιωμένος
στὸν φυσικὸ ἐπιστήμονα Ἀνδρέα Νόρθαμ.

Γνωρίζει τότε καὶ μᾶς μεταφέρει τὰ ἱστορικὰ γεγονότα πού
συγκλόνισαν τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸ 2000 ἕως τὸ 4000
μ.Χ.. Ἀναφέρεται στὰ ἐπιτεύγματα τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολιτι-
σμοῦ τῆς 4ης χιλιετηρίδος στὸν ὁποῖο θὰ ζήσουν οἱ μακρινοὶ ἀπό-
γονοι τῶν σημερινῶν Εὐρωπαίων. Ὁραματίζεται μιά Πανοικονο-
μένη με ἰδιότυπο σοσιαλισμὸ, ὅπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Εὐρωπαίων ἡ
ὁποία διαβιώνει μέσα σέ μιά ἀνώτατη πνευματικὴ ζωὴ-παρὰ-
ληλὴ με τὴν ὕλική εὐημερία. Ὅλες ἐν γένει οἱ ἀξίες καὶ τὰ
ὕψηλὰ ἰδανικά φθάνουν στὸ ἀπὸγειό τους.

Τό 3906 μ.Χ., **Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ, Η**
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΓΗΣ, (κάπου
στὴν νότιο Εὐρώπῃ στὴν περιοχὴ τῆς Μεσογείου) κατοικεῖται
ἀπὸ 6.000.000 ἀνθρώπους, τὸ ἀπαύγασμα τοῦ πνευματικοῦ
κόσμου τῆς ὑδρογείου. Ἐκεῖ ὁ **ΗΜΟ ΣΑΡΙΕΝΣ-ΣΑΡΙΕΝΣ**
(Ἀλέξης Βόλκυ) μεταμορφώνεται, (ἀποκτιώντας τὴν **ΥΠΕ-**
ΡΟΡΑΣΗ, τὴν ἄμεση φώτιση καὶ ἐπαφὴ με τὸ ΦΩΣ) σέ
ΗΜΟ ΟΚΚΙΔΕΝΤΑΛΙΣ-ΝΟΒΟΥΣ, τὸν νέο ἄνθρωπο με ἀνα-
τομικὲς ἀλλαγὲς στὰ κυριώτερα ἐγκεφαλικά κέντρα.

Τὰ ὅσα ἀναφέρει ὁ Ντῆναχ (λέξερ, πυρηνικὴ ἐνέργεια,
θερμοπυρηνικὴ ἐκρηξή, τριτοβάθμιες εἰκόνες κ.ἄ.) ἀπὸ τὸ
1921 ἕως τὸ 2001 ἔχουν ὅλα ἐπαληθευθεῖ. 12.000 δρχ. 35,22 EURO

Τό βιβλίο τεκμηριώνει τὴν συμμετοχὴ
τῶν γυναικῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος
στὸν κόσμον τοῦ ἀθλητισμοῦ, σέ
ἀγῶνες καὶ ἐορτές. Στόχος μας εἶναι
νά προσφέρουμε ἓνα ἀκόμη κομμάτι
στὴν συνολικὴ ἀνασκαφὴ τῆς ἱστορικῆς
εἰκόνας τῶν γυναικῶν, ὡς ἀτόμων με
ικανότητες, ἀνεξάρτητη σκέψη καὶ
πολύτιμη συνεισφορὰ στὴν κοινωνία.
5.500 δρχ. 16,14 EURO

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΛ.: 52.37.543